

DET KONGELIGE
FINANS- OG TOLLDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(1999–2000)

FOR BUDSJETTERMINEN 2000

Skatte-, avgifts- og tollvedtak

Innhold

	Omtalt side	Utkast til vedtak side
1 Hovedtrekkene i forslaget 2000	7	
1.1 Innledning	7	
1.2 Skatteopplegget	8	
1.3 Avgiftsopplegget	9	
1.4 Anslag på skatte- og avgiftsinntektene	11	
2 Direkte skatter og avgifter til folketrygden	17	
2.1 Skatt fra personer (inngår i kap. 5501)	20	112
2.1.1 Generelle regler	20	
2.1.2 Skatt fra pensjonister	21	
2.1.3 Barnetrygd og forsørgerfradrag i skatt	22	
2.1.4 Ligningsverdien på fast eiendom	24	
2.1.5 Fradrag for arbeidsreiser	25	
2.1.6 Fradrag for bidrag til frivillige organisasjoner	25	
2.1.7 Sjømannsfradraget for statsloser	26	
2.2 Fordelingsvirkninger av skatteforslaget	26	
2.2.1 Innledning	26	
2.2.2 Fordelingsvirkninger – utvalgte eksempler	26	
2.2.3 Fordelingsvirkninger – empiriske beregninger	28	
2.3 Skatt fra etterskuddspliktige (inngår i kap. 5501)	33	
2.3.1 Miljødifferensiert tonnasjeavgift	33	114
2.3.2 Periodisering av skatt fra etterskuddspliktige	34	
2.3.3 Skattlegging av fiskefartøy	34	
2.4 Endringer i skattevedtak mv. for 1999	35	111
2.4.1 Innledning	35	
2.4.2 Inntektsskatt til staten	35	
2.4.3 Formuesskatt til staten	35	
2.4.4 Skatt etter petroleumsskatteloven	35	
2.4.5 Skattested for ligningen	35	
2.4.6 Vedtaket for inntektsåret 1999 vedrørende kommunale og fylkes- kommunale skattører	35	112
2.5 Endringer som følge av ny skattelov	36	
2.6 Kommunale og fylkeskommunale skattører og fellesskatten for 2000	36	116
2.7 Avgift på arv og gaver (kap. 5506, post 70)	36	116
2.8 Arbeidsgiveravgift (kap. 5700, post 72)	36	117
2.8.1 Innledning	36	
2.8.2 Bakgrunnen for forslaget om særregler for visse næringer	37	
2.8.3 Grunnlaget for utformingen av særreglene	38	
2.8.4 Næringer som må betale arbeidsgiveravgift etter høyeste sats	40	
2.8.5 Foretak med blandet virksomhet	47	
2.8.6 Bunnfradrag basert på EØS-reglene om bagatelmessig støtte	48	
2.8.7 Det geografiske virkeområdet for nedsatt arbeidsgiveravgift	48	
2.9 Trygdeavgift og andre avgifter til folketrygden (kap. 5700, post 71) ...	50	117
2.9.1 Trygdeavgift	50	
2.9.2 Folketrygdavgift for visse grupper	50	
2.9.3 Tilskudd fra kommuner og fylkeskommuner	50	
2.9.4 Produktavgift i fiskerinæringen	50	119

	Omtalt side	Utkast til vedtak side
3 Indirekte skatter	52	
3.1 Innledning	52	
3.1.1 Generelt	52	
3.1.2 Konkurransforholdene i luftfarten	56	
3.1.3 Kodifisering av NATO-fritak	61	
3.2 Merverdiavgift og avgift på investeringer mv. (Kap. 5521)	61	
3.2.1 Merverdiavgiften	61	120
3.2.2 Investeringsavgiften	62	120
3.3 Avgift på alkohol (kap. 5526)	64	122
3.4 Avgift på drikkevareemballasje (kap. 5559)	68	144
3.5 Avgift på tobakkvarer (kap. 5531, post 70)	70	123
3.6 Motorvognavgiftene (kap. 5536)	72	
3.6.1 Innledning	72	
3.6.2 Engangsavgift på motorvogner m.m. og avgift ved registrering av motorvogner som er bygd opp her i landet (kap. 5536, post 71)	73	124
3.6.3 Årsavgift på motorvogner mv. (kap. 5536, post 72)	77	127
3.6.4 Vektårsavgift (kap. 5536, post 73)	78	127
3.6.5 Omregistreringsavgift (kap. 5536, post 75)	79	131
3.6.6 Avgift på bensin (kap. 5536, post 76)	80	132
3.6.7 Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift) (kap. 5536, post 77)	81	133
3.7 Avgift på båtmotorer (kap. 5537, post 71)	81	134
3.8 Avgift på elektrisk kraft (kap. 5541, post 70)	81	134
3.9 Grunnavgift på fyringsolje (kap. 5542, post 70)	83	135
3.10 Avgift på smøreolje mv. (kap. 5542, post 71)	83	138
3.11 CO ₂ -avgift (Kap. 5543, post 70)	83	136
3.12 Svovelavgift (kap. 5543, post 71)	85	137
3.13 Avgift på sluttbehandling av avfall (kap. 5546, post 70)	86	139
3.14 Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv. (kap. 5555, post 70)	87	142
3.15 Produktavgift på kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer (kap. 5556, post 70)	87	143
3.16 Avgift på kullsyrefrie, alkoholfrie drikkevarer (kap. 5558, post 70)	87	143
3.17 Avgift på sukker mv. (kap. 5557, post 70)	87	145
3.18 Dokumentavgift (kap. 5565, post 70)	87	146
3.19 Avgift på flyging av passasjerer (kap. 5580, post 72)	87	147
3.20 Avgift på kassetter (kap. 5581, post 70)	88	148
3.21 Avgift på radio- og fjernsynsmateriell (kap. 5581, post 72)	89	149
3.22 Avgifter på frekvenser (kap. 5583, post 70)	89	149
3.23 Avgifter på helse- og miljøskadelige kjemikalier (kap. 5547)	89	
3.23.1 Avgift på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER) (kap. 5547, post 70 og 71)	90	140
3.23.2 Avgift på trykkimpregnert trevirke (CCA) (kap. 5547, post 72)	90	141
3.24 CO-avgift på sokkelen (kap. 5508)	92	116
3.25 Produksjonsavgiften på sokkelen (kap. 5507, post 73)	92	
4 Toll	94	
4.1 Innledning	94	
4.2 Tollinntektene	94	
4.2.1 Utviklingen i tollinntektene	94	
4.2.2 Fordeling av tollinntektene etter land og varegrupper	95	
4.3 Strukturen i de norske tollsatsene	95	
4.4 Endringer i tollsatsene i den norske tolltariffen	97	
4.4.1 Tollnedtrappinger i henhold til WTO-avtalene	97	150
4.4.2 Tollreduksjoner for varenumre hvor det er gitt administrative tollnedsettelse til enkeltbedrifter	97	151

	Omtalt side	Utkast til vedtak side
4.4.3 Tollfrihet for utstyr for lyd, bilde og skrift	98	151
4.4.4 Tollfrihet for tobakkvarer	98	151
4.5 Multilaterale forhandlinger i WTO mv.	98	
4.5.1 Forhandlinger om informasjonsteknologiprodukter og farmasøytiske produkter	98	151
4.5.2 Ny forhandlingsrunde	99	151
4.5.3 Elektronisk handel	100	
4.6 EØS-avtalen og de øvrige frihandelsavtalene	101	
4.6.1 Nye frihandelsavtaler	101	151
4.6.2 Norges forhandlinger med EU på landbruksområdet	101	
4.7 Tollpreferansesystemet for utviklingslandene (GSP)	102	
4.7.1 Innledning	102	
4.7.2 Import fra GSP-land	102	
4.7.3 Endringer i unntakslisten for industrivarer	103	151
4.7.4 Auksjon av tollfri import av storfekjøtt fra MUL	104	
4.8 Forvaltningen av tollregimet for landbruksvarer	105	
4.8.1 Administrative tollnedsettelseer	105	
4.8.2 Fordeling av tollkvoter	107	
4.8.3 Nye oppdelinger i tolltariffen	107	150
4.8.4 Tilleggstoll av beskyttelsehensyn	107	
4.9 Regelverksendringer	108	
4.9.1 Tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 7	108	150
4.9.2 Administrative tollnedsettelseer for industrivarer	109	150
4.10 Tekniske endringer i tolltariffen	110	151
Forslag til vedtak (skatt m.m., folketrygden og toll)	111	
Vedlegg 1	152	
Vedlegg 2	168	
Vedlegg 3	172	

DET KONGELIGE
FINANS- OG TOLLDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(1999–2000)

FOR BUDSJETTERMINEN 2000

Skatte-, avgifts- og tollvedtak

*Tilråding fra Finans- og tolldepartementet av 24. september 1999,
godkjent i statsråd samme dag.*

1 Hovedtrekkene i forslaget for 2000

1.1 Innledning

Finansdepartementet legger med dette fram forslag om skatte-, avgifts- og tollvedtak for budsjetterminen 2000.

Departementet fremmer også forslag om endring i Stortingets vedtak om fastsettelse av de kommunale og fylkeskommunale skattørene for *inntektsåret 1999* og forslag om endring i Stortingets skattevedtak for *inntektsåret 1999*. Forslagene for inntektsåret 1999 er en konsekvens av omleggingen til ren statsskatt for etterskuddspliktige.

De viktigste formålene med skatte- og avgiftssystemet er å bidra til omfordeling, skape rom for offentlig aktivitet og overføringer og å bidra til at arbeidskraft, kapital og naturressurser brukes effektivt. Regjeringen legger vekt på at skattleggingen skal ta utgangspunkt i skattyternes økonomiske evne, jf. St.meld. nr. 50 (1998–99) Utjamningsmeldinga der skatteregler som gir en bedre omfordeling mellom ulike inntektsnivåer er omtalt som et viktig mål.

For å gi rom for økte bevilgninger til prioriterte formål innenfor et forsvarlig finanspolitisk opplegg, har Regjeringen funnet det nødvendig å øke skatte- og avgiftsnivået noe neste år. Skatte- og avgiftsopplegget for 2000 øker skatte- og avgiftsnivået med drøyt 2,9 mrd. kroner på påløpt basis, medregnet

endringer i barnetrygden. Innbetalte skatter og avgifter anslås å øke med drøyt 1,9 mrd. kroner. Forslaget må også ses i lys av husholdningenes betydelige inntektsvekst de siste årene, jf. avsnitt 2.5.2. i Nasjonalbudsjettet 2000. Ved utformingen av skatte- og avgiftsopplegget for 2000 er det lagt vekt på miljø- og energihensyn, en god fordelingsprofil og forenklinger. Hovedtrekkene i forslaget er:

- Endre eksisterende miljøavgifter og innføre flere nye miljøavgifter, herunder avgifter på enkelte helse- og miljøskadelige kjemikalier. Forslagene er en oppfølging av Grønn skattekomisjon. Dette må ses i sammenheng med forslag om forenklinger i toll og særavgifter.
- Forenkle avgiftene, ved bl.a. å fjerne avgiftene på radio, fjernsyn og kassetter, trappe ned tollsatser og fjerne toll på varer fra utviklingslandene.
- Øke el-avgiften og innføre grunnavgift på fyringsolje for å begrense energibruken.
- Øke personfradraget, tidligere kalt klassefradraget, og minstefradraget tilsvarende drøyt tre firedeler av el-avgiftsøkningen. Dette foreslås for å gi det samlede skatte- og avgiftsopplegget en god fordelingsprofil. Om lag 200 mill. kroner av den økte el-avgiften blir brukt til økt satsing på klima- og energipolitiske tiltak, herunder enøk og alternative energikilder.

- Utvide barnetrygden og fjerne forsørgerfradraget.

Regjeringen tar sikte på å fremme en stortingsmelding om flatere skatt i løpet av våren 2000 på bakgrunn av NOU 1999: 7 og høringsuttalelsene til denne rapporten. I denne forbindelse vil også formuesskatten bli vurdert. Regjeringen tar våren 2000 også sikte på å følge opp finanskomiteens skisse til takseringsregler for boliger og fritidshus (Innst. S. nr. 143 (1996-97)).

Tabell 1.2 gir en summarisk oversikt over de ulike skatte- og avgiftsforslagene og de provenymessige virkningene av disse. Enkelte skatte- og avgiftsspørsmål der det ikke fremmes forslag til vedtak, er nærmere omtalt i kapittel 4 i Nasjonalbudsjettet 2000. Dette gjelder arbeidet med merverdiavgiftsreformen, eiendomsskatt på kraftanlegg, skatt på utbytte og gevinster mv. i de nordiske landene og en omtale av skatteutgifter.

1.2 Skatteopplegget

De foreslåtte skatteendringene øker påløpte skatter inklusive barnetrygden med knapt 1,3 mrd. kroner fra 1999 til 2000. De bokførte endringene tilsvarer om lag 750 mill. kroner.

Skattereglene har i stor grad vært stabile etter skattreformen i 1992. Regjeringen legger vekt på et forutsigbart og stabilt skattesystem. Med unntak av stønadene til barnefamiliene, foreslår Regjeringen derfor heller ikke for 2000 større systemendringer i skattereglene.

De viktigste forslagene til endringer i Regjeringens skatteopplegg for 2000 er at

- øvre aldersgrense for barnetrygd heves fra 16 til 18 år og forsørgerfradraget i skatt fjernes
- søskengraderingen i barnetrygden halveres
- prosentsatsen i minstefradraget økes fra 21 pst. til 22 pst. Øvre beløpsgrense heves fra 34 900 kroner til 36 600 kroner
- personfradragene (tidligere kalt klassefradrag) økes til 27 700 kroner i klasse 1 og 55 400 kroner i klasse 2
- ligningstaksten for fast eiendom (ekskl. skog) økes med 10 pst.
- innslagspunktene i toppskatten økes mindre enn anslått lønnsvekst
- en del fradrag og beløpsgrenser holdes nominelt uendret
- soneinndelingen for arbeidsgiveravgiften endres
- reglene for differensiert arbeidsgiveravgift tilpasses til dom ved EFTA-domstolen

Stønader til barnefamiliene

Regjeringen foreslår vesentlige endringer i *barnetrygden* og i *forsørgerfradraget i skatt*. Forsørgerfradraget og barnetrygden er i all hovedsak parallelle ordninger som begge innebærer omfordeling til fordel for familier med barn. Regjeringen foreslår å utvide barnetrygden til å gjelde t.o.m. den måneden barnet fyller 18 år. Dette samsvarer bedre med at foreldrene har forsørgeransvaret til barnet fyller 18 år. Samtidig foreslår Regjeringen å fjerne forsørgerfradraget i skatt. Videre foreslås det å halvere søskengraderingen i barnetrygdsatsene. Barnetrygden for 1. og 2. barn økes noe i forhold til nivået i 1999, mens det foreslås 468 kroner i redusert barnetrygd pr. år for 3. og følgende barn. Ser en forslaget for barnetrygden og forsørgerfradraget under ett, innebærer endringene en innstramming på 700 mill. kroner. Dette må ses i forhold til forslaget om å øke kontantstøtten med i alt 640 mill. kroner, noe som pr. barn tilsvarer en økning på nesten 750 kroner pr. måned ved full kontantstøtte.

Forslaget for barnetrygd og forsørgerfradrag innebærer i 2000 redusert støtte til husholdninger med barn under 16 år og økt støtte til de fleste familiene med barn mellom 16 og 18 år. Forslaget innebærer at støtten, sett over flere år, forskyves fra de årene barnet er under 16 år til årene det er 16–18 år. Fordelingsvirkningene mellom ulike husholdninger av dette systemet, sett over flere år, vil derfor ikke atskille seg vesentlig fra gjeldende regler. Husholdninger med barn under 3 år vil kunne få økt samlet støtte fordi satsene i kontantstøtten økes.

Endringer i personbeskatningen

Enkelte viktige forslag for 2000 sikter mot å styrke fordelingsprofilen i skattesystemet, jf. målsettingene i St.meld. nr. 50 (1998–99) Utjamningsmeldinga. Regjeringen foreslår å underregulere grensene i *toppskatten* tilsvarende en påløpt innstramming på om lag 550 mill. kroner. Det foreslås økt *minstefradrag* og *personfradrag* tilsvarende 1 150 mill. kroner påløpt. Disse lettelsene skal bidra til å ivareta den samlede sosiale profilen og må ses i lys av forslaget om økte energiavgifter.

Pensjonister med lave og midlere inntekter blir skattlagt etter den såkalte *skattebegrensningsregelen*, når den gir lavere skatt enn ordinære skatteregler for pensjonister. Pensjonister med noe formue skattlegges særlig hardt for formuen ved at de som en del av skattebegrensningsregelen får et tillegg i inntekten tilsvarende 3 pst. av formuen over 200 000 kroner. Regjeringen foreslår derfor at tillegget reduseres til 2 pst. Dette innebærer lettelser

for pensjonister med lave inntekter og relativt små formuer som skattlegges etter skattebegrensningsregelen, sammenlignet med pensjonister med høy inntekt og formue som skattlegges etter ordinære regler for pensjonister.

Regjeringen foreslår å øke grensen for å få *fra-drag for arbeidsreiser* fra 7 000 kroner til 8 500 kroner. Det vil gi en påløpt innstramming på i størrelsesorden 200 mill. kroner. Forslaget vil gi administrative forenklinger.

Regjeringen foreslår å øke *ligningstaksten for fast eiendom* med 10 pst. Forslaget må ses på bakgrunn av at ligningstakstene på boliger siden 1993 har økt med 15 pst. samtidig som prisveksten på boliger har vært rundt 70 pst. Forslaget vil gi en påløpt innstramming på om lag 475 mill. kroner.

Arbeidsgiveravgiften

Regjeringen foreslår en rekke endringer i den geografisk differensierte arbeidsgiveravgiften. Dette gjelder både soneinndelingen og endringer for enkelte næringer. En dom ved EFTA-domstolen slår fast at noen næringer ikke kan komme inn under systemet med lavere avgifter i distriktene.

Endringer i soneinndelingen er også til en viss grad en følge av EFTA-domstolens vedtak, men kan i all hovedsak begrunnes med ulik næringsutvikling i ulike deler av landet og behovet for å målrette ordningen i lys av dette. Etter dommen ved EFTA-domstolen må stedbundne næringer, næringer med spesifikke sektorregler for støtte og noen konkurranseutsatte tjenesteytende næringer betale avgift etter høyeste sats, uavhengig av hvor arbeidstakeren er bosatt. Omleggingen i sonene innebærer påløpte nettolettelser på om lag 100 mill. kroner, mens unntak fra lavere avgifter i distriktene for noen næringer betyr økte avgiftsinntekter for staten på om lag 180 mill. kroner. Disse endringene må likevel karakteriseres som relativt beskjedne, tatt i betraktning at systemet med geografisk differensiering samlet sett betyr drøyt 7 mrd. kroner i reduserte avgifter, regnet i forhold til avgift etter høyeste sats.

I kapittel 2 er det en nærmere omtale av forslaget til endringer i direkte skatter og i avgiftene til folketrygden.

1.3 Avgiftsopplegget

Foreslåtte avgifts- og tollendringer gir en påløpt samlet innstramming på knapt 1,7 mrd. kroner. Bokført tilsvarer dette knapt 1,2 mrd. kroner. Utenom forslaget om økte energiavgifter innebærer avgiftsopplegget en påløpt lettelse på om lag 160 mill.

kroner. De viktigste forslagene til endringer i Regjeringens forslag til avgifter og toll for 2000 er at

- forbruksavgiften på elektrisitet økes med 2,5 øre/kWh, og det innføres en grunnavgift på fyringsolje på 19 øre/liter
- det innføres flere nye miljøavgifter og eksisterende avgifter endres
- de økte inntektene fra miljøavgifter blir benyttet til flere forenklinger og strukturendringer i avgiftssystemet, bl.a. til å fjerne avgiftene på radio, fjernsyn og kassetter, samt fjerning og reduksjon av tollsatser
- det gis lettelse i CO₂-avgiften på sokkelen, og det foreslås en gradvis avvikling av produksjonsavgiften

Økte energiavgifter

I Energimeldingen ble det varslet en gradvis økning av avgiftene på elektrisitet og fyringsolje. Det ble samtidig pekt på at fordelingshensyn kan ivaretas bedre ved å gi skattelette til personer med lav inntekt, enn ved å innføre et komplisert system med progressiv el-avgift.

For å begrense veksten i elektrisitetsforbruket og bidra til en tilstrekkelig innstramming i skatte- og avgiftsopplegget, foreslås det å øke avgiften på elektrisk kraft med 2,5 øre pr. kWh utover prisjustering fra 1999 til 2000. Elektrisitetsprisene har blitt kraftig redusert de siste to årene. For å unngå at økningen i el-avgiften bidrar til en miljømessig uheldig overgang fra bruk av elektrisitet til olje til oppvarming, foreslås det innført en grunnavgift på fyringsolje på 19 øre/liter. Dette tilsvarer økningen i el-avgiften regnet pr. kWh.

Miljøavgifter

Det har i de senere årene vært fokusert mye på hvordan miljøavgifter i større grad bør innpasses i miljøpolitikken, jf. f.eks. utredningen fra Grønn skattekommisjon. I St.prp. nr. 54 (1997–98) Grønne skatter ble det varslet at Regjeringen ville komme tilbake med nye forslag til miljøavgifter i årene framover. I budsjettet for 2000 foreslås det en rekke nye miljøavgifter som Grønn skattekommisjon foreslo å få utredet, og som nå er vurdert nærmere.

For å stimulere til bruk av mer miljøvennlige kjøretøy foreslås det enkelte endringer i kjøretøyavgiftene. Det foreslås en omlegging av avgiftene på tyngre kjøretøy. *Vektårsavgiften* foreslås satt ned til EUs minimum f.o.m. 1. juli 2000. Samtidig blir det innført en *miljødifferensiert årsavgift* på kjøretøy med totalvekt over 12 tonn. Denne foreslås å inngå som en komponent i vektårsavgiften. Det innføres også en *miljødifferensiert tonnasjeavgift* overfor de

rederiene som betaler denne skatten. Regjeringen foreslår å trappe opp *engangsavgiften på kombinerte biler* fra 35 pst. til 45 pst. av avgiften på personbiler fra 1. januar 2000.

Regjeringen foreslår også endringer i *drivstoffavgiftene*. Grønn skattekommissjon anbefalte større grad av likebehandling av avgiftene på drivstoff. I 1999 er forskjellen i avgift på blyfri bensin og autodiesel 71 øre/liter. I tillegg er CO₂-avgiften på bensin 46 øre/liter høyere enn for diesel. Som ledd i å jevne ut avgiftene, foreslår Regjeringen å *øke autodieselavgiften* med 3,7 pst. reelt fra 1999 til 2000. I tillegg foreslås en ny *differensiering av autodieselavgiften etter svovelinnhold*, ved at autodiesel som har høyere svovelinnhold enn 0,005 pst. får en tilleggsavgift på 25 øre/liter. I løpet av 2000 er det antatt at all autodiesel som selges i Norge maksimalt vil ha et svovelinnhold på 0,005 pst. Dette kan bidra til mindre utslipp av partikler og dermed gi bedre luftkvalitet i byområdene.

Det foreslås å innføre miljøavgifter på enkelte *helse- og miljøskadelige kjemikalier*. Som varslet i Revidert nasjonalbudsjett 1999, foreslås det innført avgifter på miljøgiftene trikloreten og tetrakloreten fra 1. januar 2000. Det foreslås også en avgift på trykkimpregnert trevirke fra 1. april 2000.

Det foreslås å legge om *miljøavgiftene på drikkevareemballasje*, slik at avgiften graderes etter materialtype. Ut fra anslag over miljøkostnader ved ulike typer emballasje, får glass høyeste sats, mens kartong får laveste sats. Omleggingen er provenyneutral.

I tråd med forslaget i Revidert nasjonalbudsjett 1999 blir *avgiften på kunstgjødsel* fjernet. *Avgiften på plantevernmidler* blir trappet opp i tråd med forutsetningene i jordbruksavtalen.

Det foreslås å øke avgiften på *smøreolje og vrakpantavgiften*. Hensikten er å finansiere en bedre innsamling av henholdsvis spillolje og utrangerte kjøretøy.

Forenklinger og strukturendringer i avgiftssystemet

Flere av reglene for avgifter og toll fungerer dårlig og er lite tilpasset dagens situasjon, ikke minst på grunn av den teknologiske utviklingen. Flere av de endringene som er foreslått i skatte- og avgiftsoppbygget for 2000 vil bidra til å gjøre skatte- og avgiftssystemet enklere både for næringslivet og myndighetene.

Som et ledd i forenklingen av avgiftssystemet, er det foreslått å *fjerne avgiftene på radio, TV og kassetter*. Disse avgiftene ble innført i en tid hvor disse produktene var relativt ensartede og klart definerte, uten nære avgiftsfrie alternativer. I dag er det ikke lenger mulig å definere klart hvilke pro-

dukter som kommer inn under disse avgiftene, slik at det oppstår grensetilfeller som er svært vanskelig å håndtere administrativt. Avgiftene foreslås fjernet fra 1. september 2000.

Tollsatsene blir trappet ytterligere ned i 2000 i henhold til Norges WTO-forpliktelser. Det er også foreslått enkelte tollettelser som gjør systemet mer oversiktlig, sikrer større grad av likebehandling og bidrar til at u-landene får styrket sin konkurranseposisjon i forhold til eksportører fra andre land. I samråd med teko-bransjen blir det foreslått tollettelser på teko-varer fra u-landene på om lag 200 mill. kroner. Tollettelsene vil komme norske forbrukere til gode gjennom lavere priser.

Regjeringen foreslår å øke *avgiftene på røyketobakk*, sigarer, snus og skrå med vel 15 pst. reelt. Økningen i avgiftene på røyketobakk mv. er foreslått for å oppnå større likebehandling med sigaretter. Det foreslås også en viss *strukturomlegging av alkoholavgiftene*. Både sterkvin og øl med alkoholinnhold over 4,75 pst. får samme avgift pr. enhet alkohol som svakvin.

Avgiftslettelser overfor petroleumsnæringen

Regjeringen foreslår en gradvis avvikling av produksjonsavgiften og lettelse i CO₂-avgiften på sokkelen. For en gruppe felt med svært lav produksjon foreslås produksjonsavgiften fjernet fra 1. januar 2000. For en annen gruppe felt foreslås det en avvikling over 3 år, mens det for en tredje gruppe felt foreslås en avvikling av avgiften over 6 år. CO₂-avgiften på sokkelen foreslås redusert fra 89 øre til 70 øre pr. liter olje/standard kubikkmeter gass fra 1. januar 2000.

Andre avgiftsspørsmål

I tillegg til de avgiftsendringene som er omtalt ovenfor, har Regjeringen økt *trafikktrygdeavgiften* med 120 kroner fra 1. oktober 1999. Det gir en bokført merinntekt på nesten 290 mill. kroner i 2000. Trafikktrygdeavgiften kreves inn av forsikringsselskapene og utlignes som en fast sats pr. kjøretøy. Siden denne avgiften ikke er en del av Stortingets skatte- og avgiftsvedtak, er provenyvirkningen av avgiften ikke innarbeidet i tabellene i denne proposisjonen.

I kapittel 4 i Nasjonalbudsjettet 2000 er det gitt en nærmere omtale av Regjeringens arbeid med *en reform av merverdiavgiftssystemet*. Det er ønskelig å endre merverdiavgiftsloven slik at tjenester generelt blir avgiftspliktige. Det legges opp til at omleggingen av merverdiavgiftssystemet skal være provenyneutral. Inntektene fra merverdiavgift på flere tjenester kan benyttes til å redusere merverdiavgiften på matvarer. Det er også ønskelig å fjerne inves-

teringsavgiften. For å skaffe til veie tilstrekkelige inntekter til dette, kan det være nødvendig å øke den alminnelige satsen for merverdiavgift. Regjeringen tar sikte på å legge fram en proposisjon om dette før påsken 2000.

Ved Stortingets behandling av St.prp. nr. 53 (1998–99) Miljøavgifter på drivstoff til luftfarten mv. – endringer i Statsbudsjettet for 1999, ble det besluttet å sette ned et utvalg som skulle se på *de økonomiske konkurranseforholdene ved lufttransport*. På bakgrunn av utvalgets foreløpige rapport, har Regjeringen ikke funnet grunn til å endre avgiftene overfor luftfarten. Det har vært en sterk vekst i luftfarten gjennom mange år, og den lave lønnsomheten i deler av luftfarten skyldes at kapasiteten har vokst sterkere enn antall passasjerer.

1.4 Anslag på skatte- og avgiftsinntektene

Tabell 1.1 gir en samlet oversikt over hovedgruppene av skatter og avgifter, og hvilken del av offentlig

sektor som mottar disse. Tabellen viser anslag for de totale skatte- og avgiftsinntektene i 1999 fordelt på skattekreditorene stat, kommune og fylkeskommune. De samlede skatte- og avgiftsinntektene er anslått til 503,4 mrd. kroner i 1999. Om lag 82 pst. av de totale skatte- og avgiftsinntektene tilfaller staten, mens kommunenes og fylkeskommunenes andel er hhv. om lag 12 pst. og 6 pst. Størstedelen av kommunenes og fylkeskommunenes skatteinntekter er inntektsskatt fra personlige skattytere.

Tabellen viser videre at om lag 42 pst. av statens inntekter er merverdiavgift, investeringsavgift og særavgifter. Vel 26 pst. er inntekts- og formuesskatt og trygdeavgift fra personlige skattytere, mens om lag 23 pst. er inntektsskatt og arbeidsgiveravgift fra bedrifter i Fastlands-Norge. Bare drøyt 6 pst. av statens inntekter i 1999 kommer fra petroleumssektoren.

For personlige skattytere er toppskatt og trygdeavgift på personinntekten og skatt på alminnelig inntekt de viktigste skattene. Personinntekten omfatter inntekt fra arbeid og pensjoner uten fradrag

Tabell 1.1 Påløpte skatter og avgifter fordelt på skattekreditorer.¹⁾ Anslag for 1999. Mrd. kroner

	Stat	Kommune	Fylke	I alt
<i>Personlige skattytere</i>	108,2	56,7	30,4	195,3
Skatt på alminnelig inntekt	45,4	52,5	30,4	128,3
Toppskatt	13,1			13,1
Trygdeavgift	48,0			48,0
Formuesskatt	1,7	4,2		5,9
<i>Selskaper mv., ekskl. petroleumsvirksomhet</i>				
(<i>etterskuddspliktige</i>)	27,8	1,2	0,2	29,2
Inntektsskatt (medregnet kraftverk) ²⁾	27,7	1,2	0,2	29,1
Formuesskatt	0,1			0,1
<i>Eiendomsskatt</i>		2,9		2,9
<i>Arbeidsgiveravgift</i>	66,4			66,4
<i>Avgifter</i>	173,4			173,4
Merverdi- og investeringsavgift	111,8			111,8
Særavgifter og toll	61,6			61,6
<i>Petroleum</i>	25,5			25,5
Skatt på inntekt og formue	18,4			18,4
Avgift på utvinning mv.	7,1			7,1
<i>Andre skatter og avgifter</i>	10,2	0,5		10,7
Trygde- og pensjonspremier, andre stats- og trygderegnskaper ³⁾	6,7			6,7
Skatt på utbytte til utenlandske aksjonærer	0,5			0,5
Andre skatter og avgifter mv. ⁴⁾	3,0	0,5		3,5
Samlede skatter og avgifter	411,5	61,3	30,6	503,4

¹⁾ Totaltallene i tabellen er i samsvar med definisjonene i nasjonalregnskapet, men inndelingen i skattearter er noe ulik.

²⁾ Medregnet tonnasjeskatt for rederier.

³⁾ Blant annet Statens pensjonskasse.

⁴⁾ Herunder en del inntektsposter som grupperes som skatteinntekter i nasjonalregnskapet, men som ikke føres som skatteinntekt i statsbudsjettet, bl.a. trafikktrygdeavgift, spilleoverskudd i Norsk Tipping og Det norske pengelotteriet.

av noen art. Alminnelig inntekt omfatter alle typer inntekt etter fradrag for bl.a. gjeldsrenter. I tillegg vil personlige skattytere betale formuesskatt, men denne skatten betyr langt mindre enn skattene på inntekt, jf. tabell 1.1.

Foretak betaler skatt på alminnelig inntekt med samme sats som personlige skattytere. Unntaket er foretak som skattlegges etter de særlige reglene for rederier. De betaler ikke skatt på inntekt fra rederivirksomheten så lenge overskuddet beholdes i

selskapet. Utbytte fra rederiene skattlegges som alminnelig inntekt.

Tabell 1.2 viser anslag på provenyvirkningene av de foreslåtte regelendringene for 2000. Skatteforslagene er målt i forhold til et referansesystem der nominelle grenser og fradrag oppjusteres med anslått lønnsvekst på 3 ¼ pst. Avgiftsendringene er anslått i forhold til et referansesystem for 2000 der det er lagt til grunn en prisvekst på 2,0 pst. og en forbruksvekst på 2,4 pst.

Tabell 1.2 Provenyvirkinger av forslaget til regelendringer for skatter og avgifter for 2000 målt i forhold til referansesystemet¹⁾. Negative tall betyr lettelser. Mill. kroner

	Påløpt	Bokført
<i>Barnetrygd og forsørgerfradrag</i>	700	289
Halvert søskengradering i barnetrygden	145	145
Nominell videreføring av småbarnstillegg og ekstra barnetrygd i Finnmark og Nord-Troms	35	35
Fjerning av forsørgerfradraget i skatt	2 055	1 644
Utvidelse av barnetrygden til 18 år	-1 370	-1 370
Endrede satser i barnetrygden	-165	-165
<i>Andre endringer i personbeskatningen</i>	15	12
Underregulering av grensene i toppskatten	550	440
Økt minstefradrag	-725	-580
Økt personfradrag	-425	-340
Underregulering av de skattefrie grensene for pensjonister	70	56
Endringer i formuestillegget for pensjonister	-85	-68
Fjerning av sjømannsfradraget for statsloser	5	4
Økte bunnbeløp for arbeidsreiser fra 7 000 til 8 500 kroner	200	160
Frdrag for kontingent/bidrag til frivillige organisasjoner opp til 900 kroner ..	-50	-40
Økte ligningstakster på fast eiendom (ekskl. skog) med 10 pst.	475	380
<i>Nominell videreføring av spesielle grenser og fradrag i personbeskatningen mv.</i> .	225	180
Grensene i formuesskatten til stat og kommune	45	36
Særfradraget for alder og uførhet mv.	60	48
Frdraget for dokumenterte utgifter til pass og stell av barn	20	16
Andre spesielle grenser og fradrag mv.	100	80
<i>Andre skatteforslag</i>	280	267
ESA-vedtak om endringer i arbeidsgiveravgiften	180	150
Endret soneinndeling for arbeidsgiveravgiften	-100	-83
Endret innbetalingstidspunkt for etterskuddspliktige	200	200
<i>Økte energavgifter</i>	1 875	1 475
Økt el-avgift med 2,5 øre/kWh	1 460	1 095
Innføring av grunnavgift på fyringsolje på 19 øre/liter	415	380
<i>Nye og utvidede miljøavgifter</i>	468	391
Økt autodieselavgift	150	140
Miljødifferensiert årsavgift tyngre kjøretøy ²⁾	50	50
Økt avgift på kombinerte biler	100	90
Innføring av avgift på trikloretten	25	23
Innføring av avgift på tetrakloretten	16	15

	Påløpt	Bokført
Miljøavgifter i landbruket	-150	-150
Omlegging av avgiftene på drikkevareemballasje	0	0
Innføring av differensiert svovelavgift på autodiesel	100	100
Innføring av avgift på trykkimpregnert trevirke ³⁾	100	90
Miljødifferensiert tonnasjeavgift	40	0
Økt vrakpant og smøreoljeavgift	37	33
<i>Forenklinger og strukturendringer på avgiftsområdet</i>	-331	-289
Tollettelser i henhold til WTO-avtalen	-130	-120
Administrative tollnedsettelse for enkeltbedrifter	-8	-8
Tollfrihet for utstyr for lyd, bilde og skrift	-65	-60
Tollettelser overfor u-landene (GSP-land)	-216	-199
Toll og avgift på tobakkvarer	290	265
Avgift på kassetter og avgift på radio og fjernsyn ⁴⁾	-147	-118
Redusert avgift på sterkvin og sterkøl	-55	-49
<i>Reduserte avgifter på sokkelen</i>	-300	-385
Nedtrapping av produksjonsavgiften på sokkelen	-130	-300
Reduksjon av CO ₂ -avgiften på sokkelen	-170	-85
Samlet skatte- og avgiftsopplegg inkl. barnetrygd	2 932	1 940

¹⁾ Nominelle grenser og fradrag i skattereglene er justert med anslått lønnsvekst på 3 ¼ pst. fra 1999 til 2000. For avgiftene er det lagt til grunn en prisvekst på 2,0 pst. og en forbruksvekst på 2,4 pst.

²⁾ Omleggingen skjer fra 1. juli 2000.

³⁾ Innføres fra 1. april 2000.

⁴⁾ Oppheves fra 1. september 2000.

Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 1.3 viser nivåfall for inntektsanslagene for 2000 samt tall for de to foregående årene.

Tabell 1.3 Bokførte skatter og avgifter fordelt etter kapittel og post. Mill. kroner

Kap.	Post	Betegnelse	Regn- skap 1998	Budsj.anslag 1999		
				Vedtatt budsjett	Anslag NB 2000	Forslag 2000
5501		Skatter på formue og inntekt	79 979	85 923	89 100	94 300
5506	70	Avgift på arv og gaver	1 179	1 150	1 020	750
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum ...	24 372	20 725	16 600	31 900
5508	70	Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirk- somheten på kontinentalsokkelen	3 229	3 645	3 500	3 200
5511	70	Toll	2 574	2 200	2 200	1 800
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	15	6	16	17
5521	70	Merverdiavgift og avgift på investeringer m.m.	110 615	115 200	113 100	115 100
5526	71	Produktavgift på brennevin og vin med m.m.	4 116	4 739	4 600	4 780
	72	Produktavgift på øl	3 317	3 705	3 553	3 700
	73	Emballasjeavgift på brennevin og vin m.m.	59	76	63	6
	74	Emballasjeavgift på øl	11	16	12	1
	75	Grunnavgift på engangsemballasje for drik- kevarer	161	200	176	24
5531	70	Avgift for tobakkvarer	6 558	7 285	6 800	7 380
5536	70	Engangsavgift på motorvogner m.m.	10 077	8 699	7 800	7 800
	71	Årsavgift	4 247	4 570	4 400	4 600

Kap.	Post	Betegnelse	Regn- skap 1998	Budsj.anslag 1999		
				Vedtatt budsjett	Anslag NB 2000	Forslag 2000
	72	Vektårsavgift	214	231	229	290
	74	Omregistreringsavgift	1 348	1 500	1 400	1 465
	75	Avgift på bensin	11 312	9 950	9 700	10 150
	76	Avgift på mineralolje til fremdrift av motor- vogn (autodieselavgift)	3 763	4 425	4 400	4 745
5537	71	Avgift på båtmotorer	107	118	114	119
5541	70	Forbruksavgift på elektrisk kraft	2 899	3 715	3 000	5 500
	71	Produksjonsavgift å elektrisk kraft	2	–	2	–
5542	70	Avgift på mineralolje (grunnavgift fyrings- olje ¹⁾)	1 698	0	0	380
	71	Avgift på smøreolje m.m.	67	73	71	92
5543	70	CO ₂ -avgift	–	4 200	4 115	4 300
	71	Svovelaavgift	–	130	129	235
5544	70	Avgift på kull og koks	2	–	–	–
5546	70	Avgift på sluttbehandling av avfall	–	600	500	523
5547	70	Avgift på trikloreten	–	–	–	23
	71	Avgift på tetrakloreten	–	–	–	15
	72	Avgift på trykkimpregnert trevirke (CCA) ..	–	–	–	90
5555	70	Avgift på sjokolade og sukkerverer	781	871	837	875
5556	70	Produktavgift på kullsyreholdige, alkohol- frie drikkevarer m.m.	813	935	866	900
	71	Emballasjeavgift på kullsyreholdige, alko- holfrie drikkevarer m.m.	9	12	10	1
5557	70	Avgift på sukker mv.	234	220	252	264
5558	70	Produktavgift på kullsyrefrie alkoholfrie drikkevarer m.m.	23	33	25	26
	71	Emballasjeavgift på kullsyrefrie alkoholfrie drikkevarer m.m.	32	42	35	3
	70	Grunnavgift på engangsemballasje	–	–	–	260
	71	Miljøavgift på kartong	–	–	–	13
	72	Miljøavgift på plast	–	–	–	63
	73	Miljøavgift på metall	–	–	–	11
	74	Miljøavgift på glass	–	–	–	28
5563	72	Avgift på honorar til utenlandske kunstne- re ²⁾	2	–	–	–
5565	70	Dokumentavgift	2 057	2 500	2 700	2 300
5580	72	Avgift på flyging av passasjerer	1 056	940	1 130	1 180
5581	70	Avgift på kassetter	42	45	45	32
	72	Avgift på radio- og fjernsynsmateriell m.m.	278	311	297	208
5583		Avgifter i telesektoren	32	45	35	36
		Andre avgifter ³⁾	428	454	461	353
5700	71	Trygdeavgift	45 600	47 500	48 500	49 800
	72	Arbeidsgiveravgift	61 696	65 030	65 500	67 700
Sum skatter, avgifter og inntekter til folketrygden, stats- budsjettet			385 005	402 019	397 293	427 338

¹⁾ Fra 1. januar 2000 er det foreslått at avgiften skal omtales som grunnavgift på fyringsolje.

²⁾ Inngår i kap. 5501 Skatter på inntekt og formue for 1999.

³⁾ Dette beløpet omfatter avgifter som administreres av andre departementer enn Finansdepartementet, og hvor inntektene inngår i statskassen, bl.a. miljøavgifter i landbruket, totalisatoravgift, avgift på apotekenes omsetning, avgift på farmasøytiske spesialpreparater og driftsoverskudd i A/S Vinmonopolet m.m.

Tabell 1.4 viser provenyendringene som følger av de foreslåtte regelendringene, fordelt på kapitler og post. Inndelingen følger mao. inndelingen i tabell 1.3. Tabell 1.4 skiller seg imidlertid fra tabell 1.2 på flere punkter:

- Provenyendringene for skatter på formue og inntekt er i tabell 1.2 fordelt på en rekke enkeltforslag. I tabell 1.4 er dette samlet i kap. 5501 Skatter på formue og inntekt.
- Endringene i barnetrygden er inkludert i tabell 1.2, mens de ikke er med i tabell 1.4.
- Virkningene av endret innbetalingstidspunkt for etterskuddspliktige er ikke inkludert i tabell 1.4.
- For endringene i arbeidsgiveravgiften er bare nettoeffekten ført opp i tabell 1.4.

- Bruttovirkningene av å redusere produksjonsavgiften og CO₂-avgiften på sokkelen er ført opp i tabell 1.4. Samtidig har en angitt virkningene på ordinær skatt og særskatt som følger av at reduserte avgifter øker overskuddene i selskapene. Videre betaler også SDØE CO₂-avgift, men virkningen på SDØEs utgifter av redusert CO₂-avgift er ikke tatt med i tabellen. Nettovirkningen av tallene i tabell 1.4 for petroleumsvirksomheten avviker derfor fra netto provenytallene som er vist i tabell 1.2.

For særavgiftene er det samsvar mellom enkeltvirkningene i tabell 1.2 og tabell 1.4

Tabell 1.4 Anslåtte bokførte endringer som følge av foreslåtte regelendringer for 2000. Regnet i forhold til referansesystemet for 2000¹⁾. Mill. kroner

Kap.	Post	Betegnelse	Mill. kroner 2000-budsjettet
5501		Skatter på formue og inntekt ²⁾	1 836
5506	70	Avgift på arv og gaver	0
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum	
	71	Ordinær skatt	175
	72	Særskatt	255
	73	Produksjonsavgift	-530
5508	70	Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen	-440
5511	70	Toll	-402
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	0
5521	70	Merverdiavgift og avgift på investeringer m.m.	0
5526	71	Produktavgift på brennevin og vin med m.m.	-35
	72	Produktavgift på øl	-14
	73	Emballasjeavgift på brennevin og vin m.m.	-60
	74	Emballasjeavgift på øl	-12
	75	Grunnavgift på engangsemballasje for drikkevarer	-260
5531	70	Avgift for tobakkvarer	280
5536	70	Engangsgift på motorvogner m.m.	105
	71	Årsavgift	0
	72	Vektårsavgift	50
	74	Omregistreringsavgift	0
	75	Avgift på bensin	0
	76	Avgift på mineralolje til fremdrift av motorvogn (autodieselavgift)	140
5537	71	Avgift på båtmotorer	0
5541	70	Forbruksavgift på elektrisk kraft	1095
	71	Produksjonsavgift å elektrisk kraft	0
5542	70	Avgift på mineralolje (grunnavgift fyringsolje ³⁾)	380
	71	Avgift på smøreolje m.m.	18
5543	70	CO ₂ -avgift	0
	71	Svovelavgift	100
5544	70	Avgift på kull og koks	0

Kap.	Post	Betegnelse	Mill. kroner i 2000-budsjettet
5546	70	Avgift på sluttbehandling av avfall	0
5547	70	Avgift på trikloreten	23
	71	Avgift på tetrakloreten	15
	72	Avgift på trykkimpregnert trevirke	90
5555	70	Avgift på sjokolade og sukkervarer	0
5556	70	Produktavgift på kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer m.m.	0
	71	Emballasjeavgift på kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer m.m.	-9
5557	70	Avgift på sukker mv.	0
5558	70	Produktavgift på kullsyrefrie alkoholfrie drikkevarer m.m.	-34
	71	Emballasjeavgift på kullsyrefrie alkoholfrie drikkevarer m.m.	
5559	70	Grunnavgift på engangsemballasje	260
	71	Miljøavgift på kartong	13
	72	Miljøavgift på plast	63
	73	Miljøavgift på metall	11
	74	Miljøavgift på glass	28
5563	72	Avgift på honorar til utenlandske kunstnere	0
5565	70	Dokumentavgift	0
5580	72	Avgift på flyging av passasjerer	0
5581	70	Avgift på kassetter	-15
	72	Avgift på radio- og fjernsynsmateriell m.m.	-103
5583		Avgifter i telesektoren	0
		Andre avgifter ⁴⁾	-150
5700	71	Trygdeavgift	0
	72	Arbeidsgiveravgift	67
Sum skatter, avgifter og inntekter til folketrygden, statsbudsjettet			2 940

¹⁾ Nominelle grenser og fradrag i skattereglene oppjustert med anslått lønnsvekst på 3 ¼ pst. fra 1999 til 2000. For avgiftene er det lagt til grunn en prisvekst på 2,0 pst. og en forbruksvekst på 2,4 pst.

²⁾ Virkningen gjelder samlet for staten og kommunal sektor. For en omtale av tilpasningene av de kommunale skattørene, jf. avsnitt 3.2 i Nasjonalbudsjettet 2000.

³⁾ Fra 1. januar 2000 er det foreslått at avgiften skal omtales som grunnavgift på fyringsolje.

⁴⁾ Dette beløpet omfatter avgifter som administreres av andre departementer enn Finansdepartementet, og hvor inntektene inngår i statskassen, bl.a. miljøavgifter i landbruket, totalisatoravgift, avgift på apotekenes omsetning, avgift på farmasøytiske spesialpreparater og driftsoverskudd i A/S Vinmonopolet mv.

Kilde: Finansdepartementet.

2 Direkte skatter og avgifter til folketrygden

I dette kapitlet omtales Regjeringens forslag til direkte skatter, avgift på arv og gave og avgifter til folketrygden. Det omtales to utkast til stortingsvedtak om skatt for inntektsåret 2000. Provenyvirkningen av Regjeringens skatteforslag er gjengitt i tabell 1.2.

Det første vedtaket, Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2000, gir grunnlag for å skrive ut forskudd på formues- og inntektsskatt for personlige skattytere og endelig utligning av skatt for inntektsåret 2000. Det vises til omtale i avsnittene 2.1–2.3. Det andre vedtaket gjelder de kommunale og fylkeskommunale skattørene for inntektsåret 2000. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 2.6.

Finansdepartementet fremmer også forslag om endring i Stortingets vedtak om de kommunale og fylkeskommunale inntektsskattørene for *inntekts-*

året 1999 og i Stortingets skattevedtak for *inntektsåret 1999* når det gjelder §§ 2-2, 3-2, 4-1 og 7-2, samt ny § 3-3, jf. omtale i avsnitt 2.4.

I avsnitt 2.5 omtales endringer i skattevedtaket som er nødvendig for å tilpasse det til den nye skatteloven som ble vedtatt 26. mars 1999, med ikrafttreden 1. januar 2000. Avgift på arv og gave omtales i avsnitt 2.7, mens arbeidsgiveravgift og trygdeavgift omtales i hhv. avsnitt 2.8 og avsnitt 2.9.

I hovedsak omtales bare forslag som innebærer endringer ift. 1999-reglene. For øvrig vises det til utkast til vedtak i denne proposisjonen. I tabell 1.2 er det gitt en oversikt over provenyvirkningene av Regjeringens skatteforslag for 2000. Tabell 2.1 viser viktige skattesatser og beløpsgrenser i 1999 og etter forslaget for 2000.

Tabell 2.1 Skattesatser og beløpsgrenser mv. for 1999 og forslag til 2000-regler

	1999-regler	Forslag	Endring i pst. fra 1999 til 2000
Trygdeavgift			
Lønnsinntekt	7,8 pst.	7,8 pst.	
Næringsinntekt i jordbruk, skogbruk og fiske	7,8 pst.	7,8 pst.	
Annen næringsinntekt	10,7 pst.	10,7 pst.	
Pensjonsinntekt mv.	3,0 pst.	3,0 pst.	
Nedre grense for å betale trygdeavgift	21 400 kr	21 400 kr	0,0
Opptappingssats	25,0 pst.	25,0 pst.	
Toppskatt¹⁾			
Sats	13,5 pst.	13,5 pst.	
Innslagspunkt, klasse 1	269 100 kr	273 000 kr	1,4
Innslagspunkt, klasse 2	318 600 kr	323 000 kr	1,4
Skatt på alminnelig inntekt			
Personer	28,0 pst.	28,0 pst.	
Personer i Finnmark og Nord-Troms	24,5 pst.	24,5 pst.	
Etterskuddspliktige (selskaper mv.)	28,0 pst.	28,0 pst.	
Maksimalle marginale skattesatser			
På alminnelig inntekt	28,0 pst.	28,0 pst.	
Samlet maksimal marginalskatt på lønn og næringsinntekt i jordbruk, skogbruk og fiske	49,3 pst.	49,3 pst.	
Samlet maksimal marginalskatt på annen næringsinntekt	52,2 pst.	52,2 pst.	

	1999-regler	Forslag	Endring i pst. fra 1999 til 2000
Personfradrag (tidligere klassefradrag)			
Klasse 1	26 300 kr	27 700 kr	5,3
Klasse 2	52 600 kr	55 400 kr	5,3
Minstefradrag			
Sats	21,0 pst.	22,0 pst.	
Øvre grense	34 900 kr	36 600 kr	4,9
Nedre grense	3 900 kr	4 000 kr	2,6
Særfradrag for alder og uførhet mv.	17 640 kr	17 640 kr	0,0
Skattebegrensingsregelen for pensjonister mv.			
Avtrappingssats	55,0 pst.	55,0 pst.	
Skattefri nettoinntekt			
Enslig	71 800 kr	73 800 kr	2,8
Ektepar	117 500 kr	120 600 kr	2,6
Formuestillegget			
Sats	3,0 pst.	2,0 pst.	
Grense	200 000 kr	200 000 kr	0,0
Særskilt fradrag i Finnmark og Nord-Troms			
Klasse 1	15 000 kr	15 000 kr	0,0
Klasse 2	30 000 kr	30 000 kr	0,0
Fisker- og sjømannsfradraget			
Sats	30 pst.	30 pst.	
Øvre grense	70 000 kr	70 000 kr	0,0
Maksimalt fradrag for premie til individuelle pensjonsavtaler (IPA)	40 000 kr	40 000 kr	0,0
Maksimalt fradrag for innbetalt fagforeningskontingent mv.	900 kr	900 kr	0,0
Grense for fradrag for reiser mellom hjem og arbeid	7 000 kr	8 500 kr	21,4
Foreldrefradrag for legitimerede utgifter til pass og stell av barn			
Øvre grense			
Ett barn	25 000 kr	25 000 kr	0,0
To barn eller flere	30 000 kr	30 000 kr	0,0
Forsørgerfradrag i skatt pr. barn			
Barn (0–15 år)	1 820 kr	0 kr	-100
Ungdom (16–18 år)	2 540 kr	0 kr	-100
Generelle satser for barnetrygd pr. år²⁾			
1. og 2. barn	11 112 kr	11 628 kr	4,6
3. og følgende barn	13 092 kr	12 624 kr	-3,6
Ekstra barnetrygd til barn mellom 1 og 3 år (småbarns-tillegget)	7 884 kr	7 884 kr	0,0

	1999-regler	Forslag	Endring i pst. fra 1999 til 2000	
Ekstra barnetrygd i Finnmark og Nord-Troms²⁾	3 792 kr	3 792 kr	0,0	
Boligsparing for ungdom under 34 år (BSU)				
Sats for skattefradrag	20,0 pst.	20,0 pst.		
Maksimalt årlig sparebeløp	15 000 kr	15 000 kr	0,0	
Maksimalt samlet sparebeløp i ordningen	100 000 kr	100 000 kr	0,0	
Aksjesparing med skattefradrag (AMS)				
Sats for skattefradrag	15,0 pst.	15,0 pst.		
Maksimalt årlig sparebeløp klasse 1	5 000 kr	5 000 kr	0,0	
Maksimalt årlig sparebeløp klasse 2	10 000 kr	10 000 kr	0,0	
Arbeidsgiveravgift³⁾				
Sone 1	14,1 pst.	14,1 pst.		
Sone 2	10,6 pst.	10,6 pst.		
Sone 3	6,4 pst.	6,4 pst.		
Sone 4	5,1 pst.	5,1 pst.		
Sone 5	0,0 pst.	0,0 pst.		
Kapitalavkastningsrate i delingsmodellen	11,0 pst.	11,0 pst.		
Normalsats for beregning av fordel av lån hos arbeidsgiver	5,0 pst.	5,0 pst.		
Beregnet inntekt av egen bolig og fritidshus				
Grense ⁴⁾ for ligningsverdi, 1. trinn	51 250 kr	51 250 kr	0,0	
Sats, 1. trinn	2,5 pst.	2,5 pst.		
Grense for ligningsverdi, 2. trinn	451 000 kr	451 000 kr	0,0	
Sats, 2. trinn	5,0 pst.	5,0 pst.		
Formuesskatten				
	1999-regler		Forslag	
	Grenser. Kroner	Satser	Grenser. Kroner	Satser
<i>Kommune</i>				
Klasse 1 og klasse 2	0 – 120 000	0,0 pst.	0 – 120 000	0,0 pst.
	120 000 –	0,7 pst.	120 000 –	0,7 pst.
<i>Stat</i>				
Klasse 1	0 – 120 000	0,0 pst.	0 – 120 000	0,0 pst.
	120 000 – 540 000	0,2 pst.	120 000 – 540 000	0,2 pst.
	540 000 –	0,4 pst.	540 000 –	0,4 pst.
Klasse 2	0 – 150 000	0,0 pst.	0 – 150 000	0,0 pst.
	150 000 – 580 000	0,2 pst.	150 000 – 580 000	0,2 pst.
	580 000 –	0,4 pst.	580 000 –	0,4 pst.

¹⁾ For Nord-Troms og Finnmark gjelder en sats på 9,5 pst.

²⁾ Det foreslås å utvide barnetrygden til å gjelde t.o.m. den måneden barnet fyller 18 år.

³⁾ For lønn over 16 G ilegges en ekstra arbeidsgiveravgift på 12,5 pst.

⁴⁾ For fritidshus er det ikke bunnbeløp på 51 250 kroner for 1. trinn.

Kilde: Finansdepartementet.

2.1 Skatt fra personer (inngår i kap. 5501)

2.1.1 Generelle regler

Regjeringen foreslår å øke grensene i **toppskatten** fra 269 100 kroner til 273 000 kroner i klasse 1 og fra 318 600 kroner til 323 000 kroner i klasse 2.

Forslaget innebærer en underregulering av grensene i forhold til anslått lønnsvekst med drøyt 4 800 kroner i klasse 1 og knapt 6 000 kroner i klasse 2. Skattytere som betaler toppskatt kan få en økning i toppskatten på opp til 804 kroner sammenlignet med referansesystemet. I referansesystemet er alle nominelle grenser og fradrag justert i tråd med anslått lønnsvekst fra 1999 til 2000 på $3\frac{1}{4}$ pst. Grensene i toppskatten økes med drøyt én tredel av anslått lønnsvekst fra 1999 til 2000. Forslaget anslås å gi en påløpt innstramning på om lag 550 mill. kroner.

Fra og med 1999 ble reglene for toppskatt forenklet ved at det bare skal betales toppskatt etter én sats. Innslagspunktet for toppskatt i klasse 1 i 1998 var 248 000 kroner. Framføres denne grensen med anslått lønnsvekst til 2000, blir grensen vel 268 000 kroner. Det innebærer at grensen for å betale toppskatt etter Regjeringens forslag for 2000 på 273 000 kroner i klasse 1 likevel ligger over det lønnsjusterte innslagspunktet for toppskatten i 1998.

Med dette forslaget vil drøyt 830 000 *skattytere* betale toppskatt i 2000, noe som er om lag 100 000 flere enn i 1992. Det anslås at om lag halvparten av de *heltidsansatte* (som arbeider over 30 timer i uken) kommer i toppskatteposisjon i 2000. Gjennomsnittlig årlig lønnsinntekt inklusive overtid for en industriarbeider er beregnet til om lag 286 100 kroner i 2000. Forslaget til innslagspunkt for toppskatten innebærer dermed at en skattyter med gjennomsnittlig industriarbeiderlønn vil betale toppskatt.

Det vises til forslag til § 3–1 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2000.

Regjeringen foreslår å øke el-avgiften med 2,5 øre/kWh, eller med om lag 1 460 mill. kroner, jf. avsnitt 3.8. For å bidra til en god fordelingsprofil foreslås det en betydelig økning av minstefradraget og personfradraget (tidligere kalt klassefradraget). Økningen i minstefradraget og personfradraget vil isolert sett gi et provenytap på knapt 1,2 mrd. kroner. I tillegg foreslår Regjeringen økte bevilgninger til bl.a. enøktiltak, jf. nærmere omtale i St. prp. nr. 1 (1999–2000) Statsbudsjettet medregnet folketrygden. I tabell 2.13 i avsnitt 2.2.3 er det gjengitt anslag på de samlede fordelingsvirkningene av skatteopp- legget og forslaget til økt el-avgift.

Det gis **minstefradrag** i inntekt fra arbeid og pensjoner. Det foreslås at satsen i minstefradraget økes med ett prosentpoeng til 22 pst. Det foreslås at øvre grense økes med 1 700 kroner eller med om lag 4,9 pst. regnet i forhold til 1999-reglene. Forslaget innebærer at øvre grense øker fra 34 900 kroner i 1999 til 36 600 kroner i 2000. For skattytere med lønns- og pensjonsinntekt over 171 590 kroner i 2000, gir dette isolert sett en skattelettelse på 158 kroner. For skattytere med lavere lønns- og pensjonsinntekt gir dette forslaget isolert sett en lettelse på maksimalt 466 kroner. For lønnstakere med en lønnsinntekt under 166 364 kroner i 2000 innebærer økningen i satsen for minstefradraget at den effektive skattesatsen på arbeid reduseres fra 29,9 pst. til 29,6 pst. For pensjonister som kommer inn under skattebegrensingsregelen kan lettelsen bli maksimalt 915 kroner som følge av økningen i minstefradraget. Den effektive skattesatsen på pensjonsinntekt reduseres fra 43,5 pst. til 42,9 pst. for de fleste skattytere som betaler skatt etter skattebegrensingsregelen. Lettelsene i minstefradraget er beregnet til om lag 725 mill. kroner påløpt.

Det vises til forslag til § 7–3 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2000 og til Ot.prp. nr. 1 (1999–2000) Skatte- og avgiftsopplegget 2000 – Lovendringer.

Det gis **personfradrag** (tidligere kalt klassefradrag) ved ligningen for alle personlige skattytere. Det foreslås at personfradragene oppjusteres med 5,3 pst. til 27 700 kroner i klasse 1 og til 55 400 kroner i klasse 2. Det innebærer en overregulering regnet i forhold til referansesystemet, og det gir isolert sett en skattelettelse på 153 kroner i klasse 1 og 305 kroner i klasse 2. Lettelsene i personfradragene er beregnet til om lag 425 mill. kroner påløpt.

Det vises til forslag til § 7–5 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2000.

I tråd med praksis fra tidligere år, foreslås det at mer **spesielle grenser og fradrag** ikke justeres. Dette innebærer nominell videreføring av bl.a. det særskilte fradraget for personlige skattytere i Nord-Troms og Finnmark, fisker- og sjømannsfradraget, foreldrefraget, fradrag for premie innbetalt til IPA (individuelle pensjonsavtaler), fradrag for fagfor- eningskontingent, beløpsgrensene i BSU-ordningen (boligsparing for ungdom), grensen for å betale trygdeavgift, beløpsgrensene i AMS-ordningen (aksjesparing med skattefradrag) og beløpsgrensene i inntektsbeskatningen av egen bolig og fritidshus. Også beløpsgrensene i formuesskatten foreslås holdt nominelt uendret fra 1999 til 2000. Det vises til forslag til §§ 2–1, 2–2 og 2–3 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2000.

Nominell videreføring av spesielle grenser og

fradrag, inklusive avrundinger og samspillseffekter er anslått å gi en innstramming i 2000 på om lag 225 mill. kroner påløpt.

2.1.2 Skatt fra pensjonister

Pensjonister og trygdede blir i utgangspunktet skattlagt likt med andre personlige skattytere. Det er imidlertid viktige unntak som sikrer at pensjonistene betaler lavere skatt enn lønnstakere med tilsvarende inntekter. De viktigste særreglene består av lavere trygdeavgift og særfradrag for alder og uførhet. Dessuten kan pensjonister og enslige forsørgere med overgangsstonad mv. med lavere og midlere inntekter og formue bli skattlagt etter en særskilt skattebegrensningsregel, jf. skatteloven av 1999 § 17–1 (skatteloven av 1911 § 78 nr. 1).

Skattebegrensningsregelen medfører at pensjonister mv. med lave pensjoner og lav nettoformue ikke betaler skatt. Denne fordelingen avtrappes med stigende inntekter ved at alminnelig inntekt utover den skattefrie nettoinntekten skattlegges med en sats på 55 pst. Skattefordelen avtrappes raskere for pensjonister mv. med høy formue ved at disse får 3 pst. av nettoformuen over 200 000 kroner lagt til inntekten. Dette tillegget skattlegges med 55 pst., som er samme satsen som for kapitalinntektene under skattebegrensningsregelen. Formuestillegget

kan innebære at pensjonister med lav inntekt, men relativt høy nettoformue vil få lavere skatt ved å benytte de ordinære skattereglene for pensjonister.

En kan grovt sett dele pensjonistene i tre grupper etter hvilke regler de beskattes etter:

- De som har så lave inntekter og formuer at de kommer inn under skattebegrensningsregelen, men ikke betaler skatt. Etter forslaget for 2000 gjelder dette drøyt 10 pst. av pensjonistene. I denne gruppen inngår bl.a. minstepensjonister uten andre inntekter og med beskjeden formue.
- Pensjonister med midlere inntekter og relativt lav formue, som betaler inntektsskatt etter skattebegrensningsregelen. Etter forslaget for 2000 gjelder dette drøyt 40 pst. av pensjonistene.
- Pensjonister med høyere inntekter og/eller nettoformue som skattlegges etter de ordinære skattereglene for pensjonister. Etter forslaget for 2000 gjelder det noe under halvparten av pensjonistene.

Tabell 2.2 viser grensene i skattebegrensningsregelen for alderspensjonister i forslaget for 2000. Det er forutsatt at de ikke har andre inntekter enn pensjon, at de tidligere ikke har vært uføre, at de har formue under 200 000 kroner og at de ikke har fradrag utover standardfradrag.

Tabell 2.2 Illustrasjon av skattereglene for alderspensjonister. Forslag til 2000-regler. Kroner

	Enslige	Ektepar ¹⁾
Betaler ikke skatt hvis pensjonsinntekten er under	94 700	154 700
Betaler skatt etter skattebegrensningsregelen hvis pensjonsinntekten er mellom	94 700 og 154 500	154 700 og 254 100
Skattlegges etter ordinære skatteregler for pensjonister hvis pensjonsinntekten er over	154 500	254 100

¹⁾ Samlet inntekt. Det er lagt til grunn at ektefellene har like stor inntekt.

Kilde: Finansdepartementet.

Forslaget om å øke satsen i minstefradraget øker isolert sett de inntektene pensjonister kan ha uten å betale skatt. Det foreslås at **grensene for skattefrie nettoinntekter for pensjonister** som kommer inn under skattebegrensningsregelen økes fra 71 800 kroner til 73 800 kroner for enslige og fra 117 500 kroner til 120 600 kroner for ektepar. Dette gir isolert sett en innstramming på om lag 70 mill. kroner. Grensen for skattefri pensjonsinntekt, hvis de ikke har andre inntekter, fradrag eller nettoformue over 200 000 kroner, øker likevel fra om lag 90 900 kroner i 1999 til 94 700 kroner i 2000 for enslige og tilsvarende fra 148 800 kroner til 154 700 kroner for ektepar.

Det vises til forslag til § 7–6 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2000.

Formuestillegget i skattebegrensningsregelen fører til at inntektsskatten øker når formuen er over 200 000 kroner, inntil inntektsskatten som beregnes ved skattebegrensningsregelen er så høy at det lønner seg å bli lignet etter de ordinære reglene for pensjonister. Formuestillegget fører dermed til at pensjonister med lave og midlere inntekter kan bli skattlagt særskilt hardt for formue. Blant annet kan den samlede skatten på et bankinnskudd bli høyere enn den nominelle renten på innskuddet. Hvis en også tar hensyn til verdifall på innskuddet som følge av inflasjon, kan den effektive skattesatsen bli over 200 pst.

Regjeringen foreslår på denne bakgrunn å redusere satsen i formuestillegget i skattebegrensningsregelen fra 3 pst. til 2 pst. Dette vil redusere den høye effektive skatten på formuesavkastning for pensjonister som kommer under disse reglene.

Det vises til Ot.prp. nr. 1 (1999–2000) med forslag til endring i skatteloven av 1999 § 17–1.

Forslaget gir isolert sett lavere skatt for pensjonister med lav inntekt og med formue over 200 000 kroner. Gjennomsnittlig nettoformue pr. person som får lettelse ved at satsen settes ned, er drøyt 280 000 kroner, mens den er snaut 690 000 kroner for dem som skattlegges etter ordinære regler for pensjonister. Sammenlignet med pensjonister som ikke skattlegges etter skattebegrensningsregelen, har forslaget derfor en gunstig fordelingseffekt.

Etter gjeldende regler regnes ikke **boligformue i boligselskaper** (borettslag og boligaksjeselskaper) med i formuestillegget. Dette innebærer en skattefordel for pensjonister mv. som er andelshavere i boligselskaper sammenlignet med pensjonister mv. som er selveiere. Særreglene for formue i boligselskap ble gitt ved omlegging av skattleggingen av boligselskaper fra og med inntektsåret 1992 og var forutsatt å gjelde i en overgangsfase for å unngå brå skatteøkninger.

Regjeringen mener at det i dag ikke foreligger noen grunn til å videreføre denne forskjellsbehandlingen av andelshavere og selveiere og foreslår derfor at særregelen oppheves. Virkningene av å oppheve denne regelen fra 2000 er dessuten vesentlig mindre enn i 1992 da formuestillegget var 5 pst.

Det vises til Ot.prp. nr. 1 (1999–2000) med forslag til endring i skatteloven av 1999 § 17–1.

Samlet påløpt skattelettelse som følge av reduksjon i satsen for formuestillegget og forslaget om at formue i boligselskaper også skal inngå ved beregning av formuestillegget er om lag 85 mill. kroner regnet i forhold til referansesystemet.

Det foreslås videre at **særfradragene for alder og uførhet mv.** på 17 640 kroner holdes nominelt uendret fra 1999 til 2000. Det gir isolert sett en innstramming på 161 kroner for en pensjonist med fullt særfradrag. Pensjonister med lave og midlere inntekter mv. kommer inn under skattebegrensningsregelen og vil ikke bli berørt av denne innstrammingen. Innstrammingen i særfradragene anslås å øke de påløpte skatteinntektene med om lag 60 mill. kroner.

Fordelingsvirkningene av forslaget til skatteregler for pensjonister er nærmere omtalt i avsnitt 2.2.

2.1.3 Barnetrygd og forsørgerfradrag i skatt

Etter 1999-reglene er satsene for barnetrygd 11 112 kroner pr. år for 1. og 2. barn og 13 092 kroner pr. år for 3. og følgende barn t.o.m. den måneden barnet fyller 16 år. Stønadmottakere i Finnmark og Nord-Troms får ekstra barnetrygd på 3 792 kroner pr. barn pr. år. For barn mellom 1 og 3 år gis det et småbarnstillegg på 7 884 kroner. Enslige forsørgere har rett til barnetrygd for ett barn mer enn de faktisk forsørger. Det gis ett ekstra småbarnstillegg til enslige forsørgere med barn under 3 år som både fyller vilkårene for full overgangsstonad og utvidet barnetrygd.

Forsørgerfradraget i skatt gis til og med det året barnet fyller 18 år. Forsørgere med barn som er under 16 år i hele inntektsåret har et fradrag på 1 820 kroner pr. barn pr. år. Forsørgere med barn som fyller 16, 17 eller 18 år i inntektsåret har et fradrag i skatten på inntil 2 540 kroner pr. barn pr. år. Fradraget reduseres for barn mellom 16 og 18 år dersom barnet har egen inntekt. Enslige forsørgere med barn i alderen 16–18 år, og som ikke har barn i alderen 0–15 år, mottar ett ekstra forsørgerfradrag i skatt på 2 540 kroner. Foreldre som ikke betaler tilstrekkelig i skatt til å utnytte fradraget får utbetalt differansen.

Barnetrygden og forsørgerfradraget i skatt er i stor grad like ordninger som begge skal bidra til å dekke merutgiftene ved å forsørge barn. Det som skiller ordningene er at

- barnetrygden gis t.o.m. den måneden barnet fyller 16 år, mens forsørgerfradraget gis t.o.m. det inntektsåret barnet fyller 18 år
- enslige forsørgere får barnetrygd for ett barn mer enn de faktisk forsørger mellom 0 og 16 år, mens de får et ekstra forsørgerfradrag dersom yngste barn er mellom 16 og 18 år
- barnetrygden utbetales pr. måned, mens forsørgerfradraget gis pr. kalenderår
- barnetrygden er uavhengig av barnets inntekt, mens forsørgerfradraget for barn mellom 16 og 18 år samordnes med barnets inntekt

Longva-utvalget (NOU 1996: 13) og flatere skatt utvalget (NOU 1999: 7) tilrådte at forsørgerfradraget i skatt og barnetrygden slås sammen ut fra forenklingshensyn. Longva-utvalget foreslo også å utvide barnetrygden til og med den måneden barnet fyller 18 år.

Longva-utvalget pekte på at disponibel husholdningsinntekt (definert som inntekt etter skatt tillagt en del skattefrie ytelser som barnetrygd, økonomisk sosialhjelp, stipend fra Statens lånekasse, uten fratrukk for gjeldsrenter og uten inntekt fra

egen bolig) er noe større for familier med barn i aldersgruppen 16–18 år enn for familier med yngre barn. Dette kan isolert sett tale mot å utvide barnetrygden. På den annen side kan utvidelse av barnetrygden til 18 år bl.a. begrunnes med at foreldrene har forsørgeransvaret til barnet blir 18 år, og at hovedmålet med barnetrygden er å bidra til å dekke ekstra *kostnader* forbundet med å ha barn. Den faktiske forsørgelsen varer lenger nå enn da barnetrygden ble innført fordi flere ungdommer i dag velger lengre skolegang. Tall fra Statens institutt for forbruksforskning viser dessuten at individspesifikke utgifter til mat og drikke, klær og sko, lek og fritid mv. stiger med alderen, og at de er en god del høyere for barn i alderen 15–18 år enn for barn under 15 år. Senere inngang i arbeidslivet og lengre skolegang har medført større kostnader for foreldrene til selve utdanningen, til transport og til ungdommens fritidssysler.

Med sikte på også å forenkle systemet for barnetrygd og forsørgerfradrag, foreslår Regjeringen derfor å oppheve **forsørgerfradraget i skatt** og at regelverket knyttet til **barnetrygden** utvides til å gjelde t.o.m. den måneden barnet fyller 18 år. Den isolerte innstramningen som følge av at forsørgerfradraget fjernes kan anslås til i underkant av 2,1 mrd. kroner. Utvidelsen av barnetrygden til 18 år innebærer isolert sett en lettelse på knapt 1,4 mrd. kroner regnet i forhold til referansesystemet.

I tillegg foreslås det nominell videreføring av **småbarnstillegget** på 7 884 kroner pr. barn og **den ekstra barnetrygden i Finnmark og Nord-Troms** på 3 792 kroner pr. barn pr. år. Innstramningen som følge av nominell videreføring av småbarnstillegget og den ekstra barnetrygden i Finnmark og Nord-Troms anslås til 35 mill. kroner regnet i forhold til referansesystemet.

Det vises til forslag til endring i skatteloven av 1999 § 16–1 i Ot.prp. nr. 1 (1999–2000) og St.prp. nr. 1 (1999–2000) Barne- og familiedepartementet.

Utgiftene pr. barn stiger neppe med antall barn. Det er mer sannsynlig at kostnadene pr. barn synker med stigende antall barn. Det foreslås derfor å halvere **søskengraderingen i barnetrygden** ved at forskjellen mellom satsen for 1. og 2. barn og satsen for 3. og følgende barn reduseres fra 1 980 kroner i 1999 til 996 kroner i 2000. Tall fra Rikstrygdeverket for 1998 viser at om lag 84 pst. av barnetrygdmottakerne hadde ett eller to barn under 16 år, om lag 14 pst. av mottakerne hadde tre barn og om lag 2 pst. hadde 4 eller flere barn. Innstramningen i søskengraderingen er om lag 145 mill. kroner.

Det foreslås videre at **de generelle barnetrygdssatsene** justeres til 11 628 kroner pr. barn for 1. og 2. barn og til 12 624 kroner pr. år for 3. og følgende barn. Satsene økes med et beløp tilsvarende 165 mill. kroner, når det tas hensyn til forslagene om innstramming i søskengraderingen og utvidelse av barnetrygd til 18 år.

Det vises til forslag i St.prp. nr. 1 (1999–2000) Barne- og familiedepartementet.

Forslaget til nye regler for barnetrygd og bortfallet av forsørgerfradraget vil isolert sett innebære en innstramming på om lag 700 mill. kroner. Dette må imidlertid ses i sammenheng med at Regjeringen foreslår å øke kontantstøtten med 640 mill. kroner i 2000. Det foreslås at satsen for full kontantstøtte økes fra 2 263 kroner pr. måned i 1999 til 3 000 kroner pr. måned i 2000. I tabell 2.3 gis det en oversikt over de ulike endringene i forsørgerfradrag og barnetrygd.

Tabell 2.3 Beregnet provenyvirkning av forslag til endringer i barnetrygd og forsørgerfradrag i 2000. Endringene er regnet i forhold til referansesystemet. Mill. kroner påløpt. Negative tall betyr skattelettelser/økning i barnetrygd

Forslag	Mill. kroner
Øke barnetrygden til 18 år	-1 370
Fjerne forsørgerfradraget	2 055
Redusere søskengraderingen	145
Øke den generelle barnetrygdsatsen ¹⁾	-165
Holde småbarnstillegget og den ekstra barnetrygden i Finnmark og Nord-Troms nominelt uendret	35
Sum	700

¹⁾ Forutsatt at søskengraderingen reduseres og at barnetrygden er utvidet til 18 år.

Kilde: Finansdepartementet.

Over livsløpet innebærer forslaget omfordeling fra de årene barnet er under 16 år til de årene barnet er i alderen 16–18 år. Tabell 2.4 viser endring i barnetrygd og forsørgerfradrag pr. barn for en familie med 1 eller 2 barn som følge av forslaget. Forslaget innebærer at barn under 18 år som har fylt 16 år før 1. januar 2000, og som dermed etter gjel-

dende regler ikke lenger skal motta barnetrygd, igjen vil motta barnetrygd. For noen barn vil utvidelsen bare få effekt ned til eksempelvis 1 måned, dvs. fram t.o.m. måneden de fyller 18 år. Økt kontantstøtte vil isolert sett bidra til økt samlet støtte til husholdninger med barn under 3 år som mottar kontantstøtte.

Tabell 2.4 Sum barnetrygd og forsørgerfradrag pr. barn¹⁾ etter reglene for 1999 og forslaget for 2000. Endret støtte pr. barn pr. år som følge av forslaget om å fjerne forsørgerfradraget og utvide barnetrygden. Negative tall betyr redusert støtte. Kroner

	1999-regler	Forslag 2000-regler	Endring pr. barn ift. 1999-regler	Endring pr. barn ift. ref. systemet ²⁾
Sum barnetrygd og forsørgerfradrag pr. barn under 16 år	12 932	11 628	-1 304	-1 724
Sum barnetrygd og forsørgerfradrag pr. barn mellom 16–18 år:				
Barnets alm. inntekt under 12 000 kr	2 540	11 628	9 088	9 005
Barnets alm. inntekt mellom 12 000 kr og 19 000 kr	1 270	11 628	10 358	10 317
Barnets alm. inntekt over 19 000 kr	0	11 628	11 628	11 628

¹⁾ Tabellen gjelder ikke barn av enslige forsørgere og ikke barn bosatt i Finnmark og Nord-Troms. Det er lagt til grunn at barnet er født 31. desember slik at det mottas barnetrygd for et helt år for barnet. Tabellen viser endring pr. barn for 1. og 2. barn.

²⁾ Endring i forhold til et referansesystem for 2000 der 1999-satsene er oppjustert med anslått lønnsvekst på 3 ¼ pst. fra 1999 til 2000. Kilde: Finansdepartementet.

Familier med ett eller to barn som er under 16 år vil isolert sett få en innstramming på 1 724 kroner pr. barn som følge av forslaget til endringer i barnetrygd og forsørgerfradrag, jf. tabell 2.4. Eventuell økt kontantstøtte for barnet vil dra i motsatt retning. Mottas det full kontantstøtte for et barn i et helt år, økes denne med 8 844 kroner fra 1999 til 2000. Familier med 3 barn eller flere vil isolert sett få en ytterligere skjerpelse på 996 kroner pr. barn regnet ift. 1999-reglene. For barn som er mellom 16 og 18 år vil økningen i barnetrygden mer enn oppveie bortfallet av forsørgerfradraget. Lettelsen vil være størst for foreldre med barn som har hatt så høye inntekter at foreldrene ikke fikk forsørgerfradrag i skatt. For disse kan den økte støtten bli opp til 11 628 kroner. I tillegg kommer ev. forhøyet barnetrygd for 3. og følgende barn, samt ev. ekstra barnetrygd i Finnmark og Nord-Troms.

I avsnitt 2.2 gis en nærmere omtale av fordelingsvirkningene av forslagene til endringer i støna-

dene til barnefamiliene i kombinasjon med de øvrige skatteforslagene.

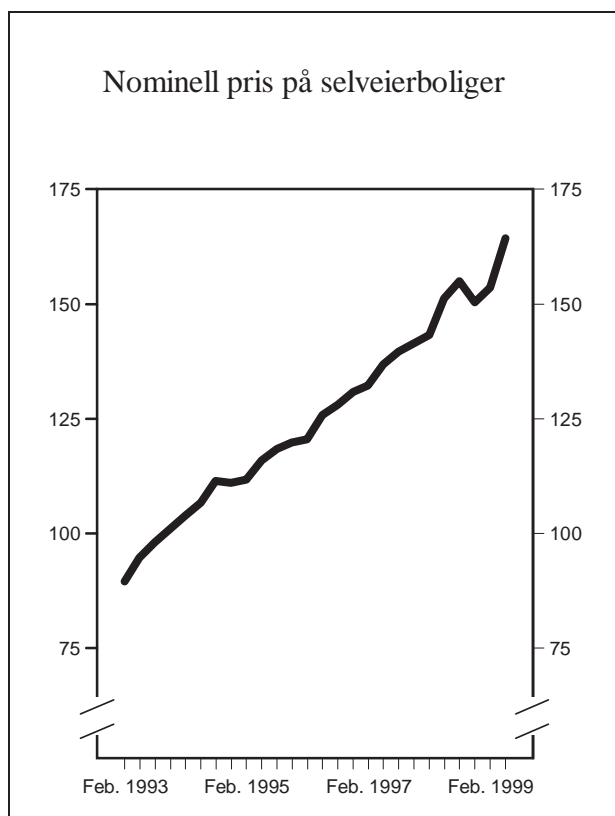
2.1.4 Ligningsverdien på fast eiendom

Boliger og annen fast eiendom har normalt ligningstakster som ligger under markedsverdi. Ligningsverdien på boliger har økt nominelt med 15 pst. siden 1993, mens det har vært en kraftig økning i markedsverdiene i samme periode. Fra 1. kvartal 1993 til 1. kvartal 1999 økte Statistisk sentralbyrås prisindeks på brukte boliger med i overkant av 70 pst. nominelt, jf. figur 2.1.

Det foreslås derfor å øke ligningsverdien for fast eiendom (ekskl. skog) med 10 pst. Forslaget anslås isolert å øke påløpte inntekter fra inntektsbeskatningen med om lag 255 mill. kroner. I tillegg gir det en påløpt økning i formuesskatten på om lag 220 mill. kroner.

Det vises til forslag i Ot.prp. nr. 1 (1999–2000).

Figur 2.1 Nominell pris på selveierboliger. Indeks 1991=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

2.1.5 Fradrag for arbeidsreiser

I behandlingen av budsjettet for 1999 vedtok Stortinget at fradrag for reise til og fra arbeid skal beregnes med en fast sats pr. km uavhengig av reise måte og faktiske reiseutgifter. Fradrag gis med en sats på 1,40 kroner pr. km for utgifter som overstiger 7 000 kroner for inntektsåret 1999. Fradraget på 1,40 kroner pr. km er ment å dekke de variable kostnadene ved bruk av bil. I tillegg gis det etter nærmere regler fradrag for bom- og fergeavgifter over et visst nivå.

I 1997 hadde drøyt 590 000 personer brutto reisefradrag utover bunnbeløpet på 7 000 kroner. Det nye regelverket vil trolig innebære at flere skattytere vil få fradrag for reiseutgifter i 1999. Dette vil isolert sett øke registreringsarbeidet for ligningskontorene. Dette skyldes at *alle* med en reiseavstand mellom hjem og arbeidssted på i underkant av 11 km vil få fradrag på minst 7 000 kroner i 1999 når det legges til grunn 230 arbeidsdager. Økningen vil spesielt skje i områder hvor kollektivtransporten er godt utbygd, og hvor det var få som tidligere fikk fradrag for bruk av egen bil. Dette gjelder en stor del av Oslos skattytere og skattytere i og omkring

andre større byer. Skattytere som tidligere fikk fradrag for bruk av bil har fått reduserte fradrag.

Reisevaneundersøkelsen for 1992 fra Transportøkonomisk institutt viser at om lag én tredel av de arbeidsreisende har en lengde pr. arbeidsreise på over 10 km og at gjennomsnittlig lengde pr. arbeidsreise er i underkant av 12 km. Dette gjennomsnittet gjelder for alle typer transportmidler. Nyere beregninger tyder på at gjennomsnittlig lengde pr. arbeidsreise har økt noe.

Flatere skatt-utvalget (NOU 1999: 7) foreslo å heve grensen for fradrag for arbeidsreiser til 15 000 kroner. Dette ble begrunnet med forenklingssyn, ved at fradrag bare bør gis til dem som har store reiseutgifter.

Både administrative grunner og provenyehensyn tilsier en begrensning i antall personer som kan kreve reisefradrag. Det er også mest rimelig at fradrag først gis når reiseutgiftene blir av en viss størrelse. Regjeringen foreslår å heve grensen for fradrag for reiseutgifter til 8 500 kroner. Dette vil innebære at kun personer med reiseavstand på i overkant av 13 km én vei får fradrag når det legges til grunn 230 arbeidsdager pr. år. Den påløpte provenyøkningen av å øke bunnbeløpet til 8 500 kroner er anslagsvis 200 mill. kroner. Det er her skjønnsmessig tatt utgangspunkt i statistikk for inntektsåret 1997, og provenyanslaget er derfor svært usikkert.

Det vises til forslag til endring i skatteloven av 1999 § 6–44 i Ot.prp. nr. 1 (1999–2000).

2.1.6 Fradrag for bidrag til frivillige organisasjoner

I forbindelse med behandlingen av Innst. O. nr. 16 (1998–99) vedtok Stortinget den 18. desember 1998 følgende:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram for Stortinget et forslag til hvordan fradragsordningen for fagforeningskontingent fra år 2000 kan omgjøres til en mer generell ordning som også omfatter kontingent/bidrag til andre frivillige organisasjoner.»

Som en oppfølging av dette foreslås innført rett til fradrag i alminnelig inntekt for pengegaver til visse frivillige organisasjoner. Fradraget skal samordnes med fradraget for fagforeningskontingent, slik at en skattyter til sammen kan kreve fradrag for 900 kroner i året for gaver til frivillige organisasjoner og fagforeningskontingent. Det gis fradrag for pengegaver til selskap, stiftelse eller sammenslutning som har sete her i landet, som er registrert i

Enhetsregisteret og som ikke har erverv til formål. Organisasjonen må drive innenfor visse oppregnede formål. Selskapet eller sammenslutningen må ha minst 3 000 medlemmer. Stiftelsen må være offentlig etter stiftelsesloven § 14 og motta offentlig støtte. Det gis bare fradrag hvis pengegevarene til en organisasjon er minst 500 kroner pr. år.

I den nærmere utformingen av forslaget har Regjeringen lagt vekt på at ordningen skal være enkel å praktisere, kontrollerbar og tilpasset systemet med forhåndsutfylt selvangivelse. Det er således stilt krav til regnskapsførsel, revisjon og maskinell innberetning av fradragsberettigede beløp til ligningsmyndighetene.

For en nærmere omtale av forslaget vises det til Ot.prp. nr. 1 (1999–2000).

2.1.7 Sjømannsfradraget for statsloser

Statsloser hadde ikke rett til sjømannsfradrag før 1992. I 1992 ble kriteriene endret i hovedsak med sikte på å snevre inn kretsen av sjøfolk med rett til sjømannsfradrag. Det var ikke tilsiktet at statsloser skulle få rett til sjømannsfradrag. Slik kriteriene er utformet vil imidlertid en del statsloser ha rett til sjømannsfradrag etter gjeldende regler. Det er særlig statsloser innenfor langdistanselosering som ikke har rett til sjømannsfradraget. Denne forskjellsbehandlingen av statslosene er uheldig.

Formålet med sjømannsfradraget er å gi skattelette til sjømenn som typisk har lange fravær og store belastninger som følge av yrkesutøvelsen. Dette tilsier at statsloser ikke bør ha rett til sjømannsfradrag. Losarbeidet om bord foregår normalt over relativt korte strekninger. Så å si all overnatting og hvile skjer hjemme. Det foreslås på denne bakgrunn en lovendring som unntar statsloser fra rett til sjømannsfradrag, jf. forslag i Ot.prp. nr. 1 (1999–2000).

Kystdirektoratet anslår at om lag 285 statsloser vil bli berørt av forslaget. I følge selvangivelsestatistikk for 1997 var gjennomsnittlig skattebesparelse av sjømannsfradraget 16 000 kroner. På bakgrunn av dette kan det anslås at forslaget gir en påløpt innstramming på om lag 5 mill. kroner.

2.2 Fordelingsvirkninger av skatteforslaget

2.2.1 Innledning

I dette avsnittet er fordelingsvirkninger for personer av forslaget til skatteregler, barnetrygd og kontantstøtte nærmere drøftet. Forslaget er sammenlignet med referansesystemet for 2000. Først presenteres enkelte *eksempler* for lønnstakere med og uten barn og for alderspensjonister. I disse eksemplene er det lagt til grunn at skattyter kun har lønn/pensjon og ingen andre inntekter eller fradrag utover standardfradrag, jf. avsnitt 2.2.2. Slike eksempler er godt egnet til å si noe om hvordan forslaget til skattesatser og standardfradrag slår ut på ulike inntektsnivå. Disse eksemplene er imidlertid ikke nødvendigvis representative. Eksemplene kan heller ikke belyse virkningene av en del andre endringer som foreslås, f.eks. økt kontantstøtte, økt bunnbeløp for fradrag for reiseutgifter eller nominell videreføring av en rekke fradrag og grenser.

I avsnitt 2.2.3 er det ved hjelp av Statistisk sentralbyrås skattemodell LOTTE beregnet fordelingsvirkninger med utgangspunkt i et stort antall selvangivelser. Disse beregningene gir et mer fullstendig og representativt bilde av forslaget til skatteregler mv. for 2000 og tar hensyn til f.eks. faktisk antall barn og faktisk omfang av ulike fradrag på ulike inntektsnivåer.

2.2.2 Fordelingsvirkninger – utvalgte eksempler

Tabell 2.5 viser skatt i forslaget og endring i skatt for utvalgte lønnstakereksempler. Det er lagt til grunn at lønnstakerne er uten barn, at de ikke har fradrag utover minstefradrag og personfradrag, og at de heller ikke har andre inntekter eller formue. Med disse forutsetningene vil lønnstakere som har lavere og midlere lønnsinntekter få skattelettelse som følge av forslaget. Det skyldes i all hovedsak lettelsene i minstefradraget og personfradraget. Tabellen illustrerer at endringene i satsstrukturen innebærer en noe større lettelse målt i kroner i klasse 2 enn i klasse 1, noe som hovedsakelig skyldes at økningen i personfradraget er dobbelt så stor i klasse 2 som i klasse 1. Lønnstakere med høye lønnsinntekter vil få en viss skatteskjerpelse. Det skyldes at innstramningen i toppskatten er større enn skattelettelsene som følger av forslaget til økt minstefradrag og personfradrag.

Tabell 2.5 Skatt i forslaget for 2000 og endringer sammenliknet med referansesystemet. Lønnstakere¹⁾ uten barn i klasse 1 og 2. Kroner

	Klasse 1		Klasse 2	
	Skatt i forslaget	Endring i skatt	Skatt i forslaget	Endring i skatt
Lønn				
150 000	36 704	-573	28 948	-725
200 000	53 596	-311	45 840	-464
250 000	71 496	-311	63 740	-464
275 000	80 716	-41	72 690	-464
300 000	93 041	343	81 640	-464
350 000	117 691	343	103 185	340
500 000	191 641	343	177 135	340

¹⁾ Det er lagt til grunn at lønnstakerne ikke har andre inntekter enn lønn og at de ikke har fradrag utover standardfradrag (minstefradrag og personfradrag).

Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 2.6 illustrerer virkningen av forslaget til endringer i skatt, barnetrygd og forsørgerfradrag for lønnstakerfamilier med to lønnsinntekter og to barn. I venstre del av tabellen er det lagt til grunn at begge barna er mellom 3 og 16 år, mens det i høyre del av tabellen er forutsatt at ett barn er mellom 3 og 16 år og ett barn er 17 år. Det er beregningsmessig lagt til grunn at foreldrene har like store inntekter. Tabellen illustrerer at lønnstakerpar med to barn mellom 3 og 16 år samlet sett vil få økt skatt som følge av at innstramningen i barnetrygd og forsørgerfradrag er større enn lettelsene som følge av økt minstefradrag og personfradrag. Innstramningen er størst for lønnstakere med de høyeste inntektene som følge av underreguleringen av toppskattegrensene. Lønnstakerfamilier som har ett barn mellom 3 og 16 år og ett som er 17 år, vil få redusert skatt. Det skyldes forslaget om å utvide barnetrygden t.o.m. den måneden barnet fyller 18

år. En familie med et barn mellom 1 og 3 år som det mottas kontantstøtte for i hele 2000, vil i tillegg motta 8 844 kroner i økt kontantstøtte sammenliknet med 1999.

Tabell 2.7 illustrerer virkningen av forslaget til skatteregler for 2000 sammenliknet med referansesystemet for utvalgte eksempler for alderspensjonister. Det er beregningsmessig lagt til grunn at pensjonistene ikke har andre inntekter enn pensjon og at de ikke har formue eller fradrag utover standardfradragene. Tabellen viser at slike pensjonister i all hovedsak vil få redusert skatt, bortsett fra pensjonister som betaler toppskatt. Målt i kroner øker lettelsen noe med pensjonsinntekten som følge av den økte satsen i minstefradraget. For pensjonister som skattlegges etter skattebegrensingsregelen, vil økningen i minstefradragssatsen mer enn oppveie underreguleringen av de skattefrie nettoinntektsgrensene.

Tabell 2.6 Skatt og barnetrygd i forslaget for 2000 og endringer sammenliknet med referansesystemet. Lønnstakerfamilier med barn¹⁾. Negative tall betyr redusert skatt og/eller økt barnetrygd. Kroner

Lønn	Familie med to barn mellom 3 og 16 år		Familie med ett barn mellom 3 og 16 år og ett barn på 17 år	
	Skatt i forslaget	Endring	Skatt i forslaget	Endring
2 x 150 000	50 152	2 303	50 152	-8 426
2 x 175 000	66 036	2 826	66 036	-7 903
2 x 200 000	83 936	2 826	83 936	-7 903
2 x 250 000	119 736	2 826	119 736	-7 903
2 x 300 000	162 826	4 134	162 826	-6 595
2 x 350 000	212 126	4 134	212 126	-6 595

¹⁾ Det er lagt til grunn at lønnstakerne ikke har andre inntekter enn lønn og at de ikke har fradrag utover standardfradrag (minstefradrag og personfradrag).

Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 2.7 Skatt i forslaget for 2000 og endringer sammenlignet med referansesystemet. Alderspensjonister¹⁾. Negative tall betyr redusert skatt. Kroner

Pensjon	Skatt i forslaget	Endring
Enslig		
90 000	0	-
100 000	2 310	-366
120 000	10 890	-476
150 000	23 760	-641
175 000	31 307	-150
200 000	39 057	-150
250 000	54 557	-150
275 000	62 577	120
300 000	73 702	504
Ektepar ²⁾		
150 000	0	-
160 000	2 310	-485
200 000	19 470	-705
250 000	40 920	-980
275 000	47 859	-915
300 000	54 069	-985
350 000	67 553	-462
400 000	83 053	-462

¹⁾ Det er lagt til grunn at pensjonistene ikke har annen inntekt enn pensjon, ikke andre fradrag enn standardfradrag (minstefradrag, personfradrag og særfradrag for alder) og ikke nettoformue over 200 000 kroner.

²⁾ Inntekten er fordelt med halvparten på hver av ektefellene.

Kilde: Finansdepartementet.

2.2.3 Fordelingsvirkninger – empiriske beregninger

I tabell 2.8 er det gjengitt en del hovedtall fra selvangivelsesregnskapet for 1997 for lønntakere, selvstendig næringsdrivende og trygdede. Tabellen viser inntektssammensetningen mv. for de tre gruppene slik den framkommer av selvangivelsesstatistikken for 1997. Beløpene for de ulike postene i tabellen er gjennomsnittstall. Tabell 2.8 bygger på det samme materialet som LOTTE-beregningene i tabellene 2.9–2.13 er basert på.

I tabellene er personene gruppert etter sosioøkonomisk status. Det er først gjort ved å avgjøre om personene er yrkestilknyttet og deretter om personen har pensjonsinntekter. En person regnes

som yrkestilknyttet dersom summen av næringsinntekt og lønnsinntekt er større eller lik minstepensjonen og større eller lik vedkommendes pensjonsinntekter.

De yrkestilknyttede skilles i selvstendig næringsdrivende og lønntakere avhengig av om lønnsinntekten eller næringsinntekten er størst. De ikke-yrkestilknyttede skilles i trygdede og andre. De blir klassifisert som trygdede dersom de har pensjonsinntekter. I gruppen «andre» inngår skoleelever og studenter over 17 år mv. I fordelingsanalysen er det sett bort fra gruppen «andre».

Tabell 2.8 viser at lønntakere utgjør den største gruppen med nesten 1,9 mill. personer. Trygdede utgjør nesten 950 000 personer, mens selvstendige næringsdrivende utgjør om lag 150 000 personer.

Tabell 2.8 viser at gjennomsnittlig bruttoinntekt for lønntakere var drøyt 254 000 kroner i 1997. Trygdede hadde bruttoinntekt på noe over 124 000 kroner, mens tilsvarende for selvstendig næringsdrivende var om lag 335 000 kroner.

Pensjonister og trygdede får 6,9 pst. av bruttoinntekten fra kapitalinntekter, dvs. renter, aksjeutbytte og inntekt av prosentlignet bolig. For lønntakere og selvstendig næringsdrivende er andelen hhv. 3,8 pst. og 5,8 pst. Tabell 2.8 viser også at samlet fradrag (inkl. særfradrag) som andel av bruttoinntekt er 32 pst. for trygdede, 22,7 pst. for lønntakere og 19,2 pst. for selvstendig næringsdrivende.

For selvstendig næringsdrivende utgjør underskudd i næring og gjeldsrenter de største fradragspostene, mens det er minstefradrag og gjeldsrenter for lønntakere. De største fradragene for trygdede er minstefradrag og særfradrag.

Den største andelen av realkapitalen hos lønntakere og trygdede er knyttet til bolig (hhv. 59 pst. og 67 pst.). For selvstendig næringsdrivende utgjør bolig i underkant av 20 pst. av samlet realkapital. For alle tre gruppene utgjør bankinnskudd den største delen av brutto finanskapital. Av tabell 2.8 går det også fram at trygdede har langt høyere nettoformue enn lønntakere.

Trygdede betaler i gjennomsnitt 16 pst. av sin bruttoinntekt i skatt. For lønntakere utgjør samlet skatt 27,5 pst. av bruttoinntekt. Selvstendig næringsdrivende betaler i gjennomsnitt 30 pst. av bruttoinntekten i skatt.

Tabell 2.8 Gjennomsnittlige inntekter, fradrag og formue for bosatte personer 17 år og eldre. 1997.
Kroner

	Lønnstakere	Trygdede	Selvstendig næringsdrivende
Bruttoinntekt	254 464	124 192	335 504
Lønn	232 837	4 791	20 913
Tjenestepensjon og ytelser fra folketrygden	2 890	105 802	5 308
Næringsinntekt i alt	2 157	1 004	270 215
Renter av bankinnskudd	1 928	4 366	5 363
Aksjeutbytte inkl. utenlandsk aksjeutbytte	4 947	1 473	8 507
Gevinst ved salg av aksjer	4 061	1 617	10 208
Inntekt av prosentlignet boligeiendom og annen fast eiendom	2 918	2 719	5 515
Andre inntekter ¹⁾	2 726	2 420	9 476
Fradrag	57 210	25 860	63 880
Minstefradrag	29 806	20 785	5 165
Reiseutgifter	3 653	49	732
Pensjonspremie og innbetaling til individuell pensjonsavtale	1 981	76	1 988
Foreldrefradrag	1 843	207	1 036
Underskudd i næring inkl. tidligere års underskudd	953	729	15 707
Gjeldsrenter og andelseiers andel av fradragsberettigede utgifter til boligselskap	14 287	3 293	29 659
Andre fradrag ²⁾	4 687	721	9 592
Alminnelig inntekt	197 252	98 332	271 625
– Særfradrag	449	13 821	707
Realkapital i alt	152 211	109 519	496 879
Herav:			
Faste eiendommer, anlegg og skog inkl. hytte	112 078	92 821	305 935
Herav:			
Borettslagsleilighet	10 401	13 193	4 476
Ligningsverdi av egen bolig	78 846	60 189	89 048
Brutto finanskapital	118 547	181 939	393 557
Herav:			
Bankinnskudd	59 291	134 687	147 775
Ihendehaverobligasjoner	3 860	6 776	7 730
Norske aksjer ialt	34 622	23 590	89 000
Herav:			
Andeler i aksjefond	8 792	10 357	18 574
Bruttoformue	270 758	291 458	890 437
Nettoformue	8 649	225 975	281 786
Samlet skatt	70 096	19 866	101 779
Antall bosatte personer 17 år og eldre	1 858 233	941 709	153 863

¹⁾ «Andre inntekter» er inntekter som ikke spesifiseres i selvangivelsen. Dette kan for eksempel være gevinst ved salg av tomt eller annen eiendom, mottatte bidrag og uspesifisert inntekt fra andre kommuner. Gevinst ved salg av aksjer er i 1997 skilt ut som egen post.

²⁾ «Andre fradrag» inneholder bl.a. fagforeningskontingent og pliktige underholdsbidrag.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

De empiriske fordelingsstabellene er basert på Statistisk sentralbyrås skattemodell LOTTE. Her tas det hensyn til faktiske fradrag og inntekter, faktisk antall barn mv. hos skattyterne. Beregningene bygger på inntekts- og formuesundersøkelsen for 1997, og tallene er sjablonmessig framskrevet til 2000. Beregningene er usikre bl.a. fordi de bygger på et utvalg og fordi det vil være usikkerhet knyttet til framføringsfaktorene som er brukt. Modellen er statistisk, dvs. at den ikke tar hensyn til eventuelle endringer i atferd som følge av forslagene til regelendringer.

I beregningene er det tatt hensyn til de fleste forslagene til endringer i inntekts- og formuesskatt for personlige skattytere og endringer i barnetrygden og kontantstøtten fra 1999 til 2000. Fordi det foreslås store endringer i barnetrygd, forsørgerfradrag og kontantstøtte, er den isolerte effekten av disse endringene skilt ut i egen kolonne i tabellene. Tabellene viser også gjennomsnittlig skatt i referansesystemet og gjennomsnittlig antall barn under 19 år. I tabellene fra 2.9 til 2.12 er det sett bort fra f.eks. endringer i el-avgiften mv. Fordi endringene i el-avgiften må ses i lys av at Regjeringen foreslår betydelige økninger i personfradraget og minste-fradraget, er det i tabell 2.13 forsøkt å sammenholde endringene i energiavgiftene med endringer i skattereglene.

LOTTE-beregningene viser at som gruppe får lønnstakere og selvstendig næringsdrivende en viss skatteskjerpelse, mens de trygdede i gjennomsnitt får en viss skattelettelse.

Lønnstakere får i gjennomsnitt en beregnet skatteskjerpelse inklusive endringer i barnetrygd, kontantstøtte og forsørgerfradrag på om lag 200 kroner pr. person sammenlignet med referansesystemet, jf. tabell 2.9. Lønnstakere med personinntekt under 200 000 kroner får i gjennomsnitt om lag uendret skatt eller skattelettelse. Lønnstakere med høyere inntekt får i gjennomsnitt en skatteskjerpelse, og skjerpelsen målt i kroner er stigende med stigende personinntekt. Dette skyldes bl.a. at underreguleringen av toppskatten og økningen i boligbeskatningen mer enn oppveier lettelsene i minste-fradraget og personfradraget. Omleggingen av barnetrygden og forsørgerfradraget innebærer isolert sett en innstramming, mens kontantstøtten isolert sett gir en lettelse. Sett under ett er omleggingen av barnetrygd/forsørgerfradrag og kontantstøtten om lag provenynøytral for lønnstakergruppen. Lønnstakere med personinntekt under 200 000 kroner får i gjennomsnitt en reduksjon i sum barnetrygd, forsørgerfradrag og kontantstøtte, mens de andre inntektsgruppene kommer om lag uendret ut eller får en viss økning.

I tabell 2.10 vises at trygdede (alders- og uførepensjonister, enslige forsørgere på overgangsstonad mv.) i gjennomsnitt får en beregnet skattelettelse inkl. endringer i barnetrygd, forsørgerfradrag og kontantstøtte på om lag 100 kroner pr. person. Trygdede med under 200 000 kroner i personinntekt (vel 90 pst. av alle trygdede) får i gjennomsnitt skattelettelser eller om lag uendret skatt. Skattelettelsene skyldes særlig økningen i satsen for mins-

Tabell 2.9 Beregnet endring i skatt mv. for lønnstakere. Forslaget for 2000 sammenlignet med referansesystemet. Negative tall betyr redusert skatt og/eller økt barnetrygd

Personinntekt pr. person i 2000 ¹⁾ . Kroner	Antall	Andel. Pst.	Gj.sn. skatt pr. person i ref. systemet. Kroner ²⁾	Gj. sn. endring i skatt pr. person. Kroner ²⁾	Herav: Endring i barnetrygd, forsørgerfradrag og kontantstøtte. Kroner ²⁾	Gj.sn. antall barn under 19 år pr. person
0 – 99 999	61 000	3	11 600	-200	100	0,30
100 000 – 199 999 ..	500 000	25	32 300	0	200	0,47
200 000 – 299 999 ..	939 000	46	62 000	200	0	0,44
300 000 – 399 999 ..	360 000	18	103 000	400	-100	0,36
400 000 – 499 999 ..	96 000	5	153 200	500	-100	0,41
500 000 og over	65 000	3	271 300	600	-100	0,38
I alt	2 021 000	100	71 400	200	0	0,43

¹⁾ Ektepar blir regnet som to personer slik at samlet personinntekt og skatt for ekteparet i tabellen er delt i to like store deler.

²⁾ Tallene er rundet av til nærmeste 100 kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Tabell 2.10 Beregnet endring i skatt mv. for trygdede. Forslaget for 2000 sammenlignet med referansesystemet. Negative tall betyr redusert skatt og/eller økt barnetrygd

Personinntekt pr. person i 2000 ¹⁾ . Kroner	Antall	Andel. Pst.	Gj.sn. skatt pr. person i ref. systemet. Kroner ²⁾	Gj. sn. endring i skatt pr. person. Kroner ²⁾	Herav: Endring i barnetrygd, forsørgerfradrag og kontantstøtte. Kroner ²⁾	Gj.sn. antall barn under 19 år pr. person
0 – 89 999	246 000	27	2 000	-100	100	0,16
90 000 - 119 999 ...	257 000	28	11 900	-200	100	0,11
120 000 - 159 999 ...	231 000	26	25 200	-200	0	0,08
160 000 – 199 999 ..	101 000	11	41 700	0	-100	0,04
200 000 – 239 999 ..	40 000	4	60 700	100	-100	0,07
240 000 og over	32 000	4	107 700	500	-100	0,05
I alt	908 000	100	21 500	-100	0	0,10

¹⁾ Ektepar blir regnet som to personer slik at samlet personinntekt og skatt for ekteparet i tabellen er delt i to like store deler.

²⁾ Tallene er rundet av til nærmeste 100 kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

tefradraget. Trygdede som har høyere inntekter får i gjennomsnitt en viss skatteskjerpelse. Skatteskjerpelsen for trygdede skyldes bl.a. nominelt uendret særfradrag, nominelt uendrede formuesskattegrenser, underregulering av toppskatten og forslaget om økt ligningstakst for bolig og hytter. Særlig alderspensjonister har høy ligningsformue.

Forslaget om å utvide barnetrygden til å gjelde t.o.m. den måneden barnet fyller 18 år, fjerning av forsørgerfradraget i skatt og økt kontantstøtte innebærer isolert sett en innstramming på i gjennomsnitt om lag 100 kroner pr. trygdet med personinntekt under 120 000 kroner. Regnet for alle trygdede

vil virkningene av endringene i barnetrygden og forsørgerfradraget om lag oppveie virkningen av økt kontantstøtte.

Selvstendig næringsdrivende får i gjennomsnitt en beregnet skatteskjerpelse på om lag 200 kroner, jf. tabell 2.11. Skatteskjerpelsen er størst for dem med personinntekt mellom 300 000 kroner og 500 000 kroner. Underregulering av toppskatten og økte boligtakster er en viktig årsak til skatteskjerpelsen for selvstendig næringsdrivende. Det gis ikke minstefradrag i næringsinntekt, men fradrag for faktiske utgifter til inntekts ervervelse. Regnet over alle selvstendig næringsdrivende utgjør forslaget til

Tabell 2.11 Beregnet endring i skatt mv. for selvstendig næringsdrivende. Forslaget for 2000 sammenlignet med referansesystemet. Negative tall betyr redusert skatt og/eller økt barnetrygd

Personinntekt pr. person i 2000 ¹⁾ . Kroner	Antall	Andel. Pst.	Gj.sn. skatt pr. person i ref. systemet. Kroner ²⁾	Gj. sn. endring i skatt pr. person. Kroner ²⁾	Herav: Endring i barnetrygd, forsørgerfradrag og kontantstøtte. Kroner ²⁾	Gj.sn. antall barn under 19 år pr. person
0 – 99 999	14 000	7	58 800	-300	-200	0,35
100 000 – 199 999 ..	70 000	36	45 700	100	200	0,50
200 000 – 299 999 ..	57 000	30	91 300	200	0	0,48
300 000 – 399 999 ..	27 000	14	133 800	500	-100	0,41
400 000 – 499 999 ..	12 000	7	182 600	700	0	0,50
500 000 og over	11 000	6	410 700	100	-700	0,55
I alt	192 000	100	101 900	200	0	0,47

¹⁾ Ektepar blir regnet som to personer slik at samlet personinntekt og skatt for ekteparet i tabellen er delt i to like store deler.

²⁾ Tallene er rundet av til nærmeste 100 kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Tabell 2.12 Beregnet endring i skatt mv. for personer med barn under 19 år. Forslaget for 2000 sammenlignet med referansesystemet. Negative tall betyr redusert skatt og/eller økt barnetrygd

Personinntekt pr. person i 2000 ¹⁾ . Kroner	Antall	Andel. Pst.	Gj.sn. skatt pr. person i ref. systemet. Kroner ²⁾	Gj. sn. endring i skatt pr. person. Kroner ²⁾	Herav: Endring i barnetrygd, forsørgerfradrag og kontantstøtte. Kroner ²⁾	Gj.sn. antall barn under 19 år pr. person
0 – 99 999	85 000	9	-14 800	300	400	1,38
100 000 – 199 999 ..	257 000	26	19 500	200	400	1,21
200 000 – 299 999 ..	423 000	43	55 000	200	100	1,05
300 000 – 399 999 ..	147 000	15	97 700	100	-300	0,96
400 000 – 499 999 ..	44 000	4	152 100	400	-200	1,03
500 000 og over	30 000	3	289 200	200	-500	1,04
I alt	986 000	100	57 500	200	100	1,11

¹⁾ Ektepar blir regnet som to personer slik at samlet personinntekt og skatt for ekteparet i tabellen er delt i to like store deler.

²⁾ Tallene er rundet av til nærmeste 100 kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

omlegging av barnetrygd, forsørgerfradrag og kontantstøtte om lag uendret samlet støtte. Selvstendig næringsdrivende med personinntekt over 300 000 kroner får i gjennomsnitt isolert sett en lettelse som følge av endringene i barnetrygd, forsørgerfradrag og kontantstøtte.

Tabell 2.12 viser at *barnefamilier* i gjennomsnitt får en skatteskjerpelse på om lag 200 kroner pr. voksen. Forslaget til omlegging av barnetrygd, forsørgerfradrag og økningen av kontantstøtten gir til sammen en innstramming på 100 kroner pr. voksen for alle barnefamilier sett under ett. Når barnefamilieene fordeles etter inntekt, gir forslaget til endringer i barnetrygd, forsørgerfradrag og kontantstøtte i gjennomsnitt lettelse til gruppene med personinntekter over 300 000 kroner. Årsaken er at det er fle-

re barn i alderen 16-18 år i familier med relativt høy inntekt. Disse vil derfor få betydelig økt støtte som følge av at barnetrygden utvides.

I tabell 2.13 vises i tillegg til virkningen av skatteforslaget, også virkningen av økt el-avgift og avgift på fyringsolje for *husholdningene* fordelt etter inntekt etter skatt. Denne tabellen skiller seg dermed fra tabellene 2.9–2.12, der analyseenheten var person og der personinntektene ble brukt for å gruppere personene. Beregningene av forslaget til skatteregler og barnetrygd mv. er beregnet på Statistisk sentralbyrås modell LOTTE. Endringene er beregnet i forhold til referansesystemet. De anslåtte virkningene av økt el-avgift og økt avgift på fyringsolje er beregnet på bakgrunn av opplysninger om husholdningenes el-forbruk fra Statistisk sen-

Tabell 2.13 Beregnet virkning av forslaget til skatteopplegg mv. og el-avgift. Forslaget for 2000 sammenlignet med referansesystemet. Husholdninger fordelt etter inntekt etter skatt¹⁾

Inntekt etter skatt i 2000. Kroner	Andel husholdninger. Pst.	Beregnet endring i skatt (inkl. barnetrygd). Kroner ²⁾	Beregnet økning i el-avgift og avgift på fyringsolje. Kroner ²⁾	Samlet økning i skatt og el-avgift mv. Kroner ²⁾
Mindre enn 128 999	23	-200	400	200
129 000–257 999	32	0	400	400
258 000–385 999	22	400	600	1 000
386 000–514 999	15	600	600	1 200
515 000 og mer	8	400	800	1 200
I alt	100	100	500	600

¹⁾ Inntekt etter skatt tilsvarende bruttoinntekt fratrukket skatt i referansesystemet.

²⁾ Tallene er avrundet til nærmeste 100 kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

tralbyrås forbruksundersøkelser for årene 1993–1995. Det vil være usikkerhet knyttet til tallene bl.a. fordi de bygger på utvalgsundersøkelser og fordi tallene er framført til 2000.

Av tabell 2.13 framgår det at forslaget til endringer i skatteregler, barnetrygd og el-avgift mv. i gjennomsnitt utgjør en økning på om lag 600 kroner pr. husholdning. I gjennomsnitt stiger skatte- og avgiftsøkningen med husholdningenes inntekt etter skatt. De vel 20 pst. av husholdningene som har lavest inntekt etter skatt får i gjennomsnitt en økning i skatt og el-avgift mv. på om lag 200 kroner. De vel 20 pst. av husholdningene som har de høyeste inntektene etter skatt får en økning på om lag 1 200 kroner i gjennomsnitt.

2.3 Skatt fra etterskuddspliktige (inngår i kap. 5501)

2.3.1 Miljødifferensiert tonnasjeskatt

Rederiene betaler i dag tonnasjeskatt som beregnes på grunnlag av nettotonnasjen (volumet av skipets lasterom og/eller passasjerområder) av de skip rederiet eier uansett flagg. Satsene fastsettes av Stortinget i det årlige skattevedtaket, jf. også skatteloven av 1999 § 8–16. Satsene for tonnasjeskatten ble doblet f.o.m. 1. januar 1998, men provenyet er likevel relativt beskjedent.

Sjøfartsdirektoratet har utredet tekniske kriterier for miljødifferensiering av skip. Systemet er ment å kunne anvendes til miljødifferensiering av avgifter for skipsfarten generelt, ikke bare tonnasjeskatten. Blant annet er havneavgift, kyst- og losgebyr og Sjøfartsdirektoratets gebyrer nevnt som aktuelle kandidater for miljødifferensiering.

En ekstern høringsrunde ga bred tilslutning til Sjøfartsdirektoratets forslag. Noen høringsinstanser hadde enkelte merknader til de tekniske kriteriene som var foreslått. Etter en gjennomgang av forslaget og merknadene i en referansegruppe med deltagelse fra rederinæringen, havneinteressene, Norsk petroleumsinstitutt, Statens forurensningstilsyn, samt Miljøverndepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Fiskeridepartementet, foreslår Regjeringen nå et noe forenklet system i forhold til Sjøfartsdirektoratets opprinnelige forslag.

Skipets miljøprofil angis gjennom en beregnet «miljøfaktor» som beskriver skipet på en skala fra 0 (dårligst) til 10 (best). MARINTEK har forsøkt å kartlegge miljøstatusen i den norske flåten. Gjennomsnittlig miljøfaktor varierer fra 1,1 til 4,5 mellom ulike skipstyper. Gjennomsnittlig miljøfaktor for hele flåten anslås pr. i dag til 3,0.

Miljødifferensieringen er frivillig for skipseierne/-rederne, som på eget initiativ må sende inn miljødeklarasjonen til Sjøfartsdirektoratet. Dersom deklarasjonen ikke sendes inn, skatlegges skipet etter satsen for laveste miljøfaktor. Det er lagt vekt på at systemet skal være enkelt, transparent og robust. Det er videre lagt vekt på at miljøfaktoren skal være enkel å beregne, og at det skal være lett for skipseierne å frambringe dokumentasjon på i hvilken grad de enkelte kriteriene oppfylles.

Regjeringen foreslår at miljødifferensieringen innføres ved at satsene i tonnasjeskatten økes med 50 pst. i forhold til gjeldende satser for skip med laveste miljøfaktor, mens skip med høyeste miljøfaktor beholder tonnasjeskatt på dagens nivå. Mellom laveste og høyeste miljøfaktor differensieres avgiften etter nivået på faktoren. For skip uten miljødeklarasjon øker satsene i tonnasjeskatten med 50 pst. i 2000. Differensieringen anslås på usikkert grunnlag å øke påløpt proveny i 2000 med om lag 40 mill. kroner. Forslaget har ingen budsjettvirkning for 2000.

Miljøfaktoren beregnes på grunnlag av i alt syv kriterier. Kriteriene er valgt på grunnlag av miljøeffekt og muligheten for miljøforbedringer. Kriteriene er fordelt på de tre områdene utslipp til luft, driftsutslipp til sjø og faren for utslipp ved ulykker som f.eks. grunnstøting. Systemet har tatt hensyn til at miljøutfordringene knyttet til f.eks. et oljetankskip skiller seg fra miljøutfordringene knyttet til et passasjerskip. Skipene deles derfor inn i tankskip, tørrlasteskip, passasjerskip og andre skip når det beregnes en miljøfaktor.

Utslipp til luft gjelder utslipp av nitrogenoksider (NO_x) og svoveloksider (SO_x). Reduksjon av NO_x og SO_x har blitt tillagt stor vekt for alle skipstyper, siden disse utlippene bidrar til vesentlige miljøproblemer. Driftsutslipp til sjø omfatter bare passasjerskip, og gjelder blant annet kloakkreanlegg og søppelforbrenningsanlegg om bord. Ulykkesutslipp er fordelt på tre kriterier; utslipp av brennstoff, utslipp av last og risiko for utslipp ved grunnstøting. Utslipp av last gjelder bare tankskip. Reduksjon av risiko for ulykkesutslipp har blitt tillagt særlig stor vekt for tankskip og tørrlasteskip.

Sjøfartsdirektoratet vil i sin helhet være ansvarlig for de administrative sidene ved systemet, herunder registrering, oppfølging og kontroll. Det skal opprettes et sentralt register for skip med miljødeklarasjon. Deklarasjonen trer i kraft når den er registrert av det sentrale registeret. Kontrollen av hvorvidt forutsetningene for miljøfaktoren er tilstede vil hovedsakelig baseres på stikkprøver. Viser kontrollen at kriteriene ikke er oppfylt slik som angitt, skal deklarasjonen erklæres for ugyldig, eller skipets ei-

er får en to-måneders frist for oppretting, avhengig av hva slags avvik som avdekkes.

Det vises til forslag til § 5–1 i Stortingets skattevedtak og forslag til endring i skatteloven § 8–16, jf. Ot.prp. nr. 1 (1999–2000).

2.3.2 Periodisering av skatt fra etterskuddspliktige

Etter gjeldende regler betaler etterskuddspliktige (selskaper mv.) i Fastlands-Norge forhåndsskatt og resterende skatt i året etter inntektsåret. Forhåndsskatten skrives først ut i to terminer; 15. februar og 15. april. Terminbeløpet skal etter gjeldende regler utgjøre en firedel av utlignet skatt ved siste ligning. Den resterende skatten skal deretter innbetales i to like terminer; 15. september og 15. november. Betaling av resterende skatt kan imidlertid først innkreves etter at det er gått tre uker etter utleggelse av skatelisten. Siden utleggelse av skatelistene normalt kommer etter 15. september, har de to terminene for resterende skatt ofte vært sammenfallende.

På denne bakgrunn foreslo Finansdepartementet i høringsnotat av 25. mai 1999 om endringer i reglene om betaling av restskatt, forhåndsskatt og resterende skatt bl.a. å endre terminene for forhåndsskatt slik at det blir én termin for betaling av resterende skatt istedenfor dagens ordning med to terminer. Etter forslaget vil derfor etterskuddsskatten (forhåndsskatt og resterende skatt) forfalle i tre terminer. I høringsnotatet ble det videre foreslått at de tre terminene blir like store, dvs. én tredel av antatt skatt. Endringen innebærer framskynding av betalingen av forhåndsskatt, og selskapenes skatteutsettelse av etterskuddsordningen vil dermed bli redusert sammenlignet med gjeldende regler.

Flertallet av høringsinstansene hadde ingen merknader eller stilte seg positive til endringsforslaget. En høringsinstans har foreslått 15. november som forfallsdato for resterende skatt, mens en annen høringsinstans har tatt forbehold mot at to tredeler av etterskuddsskatten skal være betalt så tidlig som innen 15. april. En høringsinstans er negativ til forslaget og mener at den utlignede skatten ikke vil kunne beregnes tilstrekkelig tidlig til å få en korrekt beregning av den forhåndsskatten som forfaller 15. februar.

Når en legger til grunn 7 pst. rente før skatt, kan den årlige reduksjonen i verdien av skatteutsettelsen anslås til knappe 200 mill. kroner. Påløpte og bokførte skatter, slik disse måles, vil ikke påvirkes som følge av endringene i betalingsterminene. Framskyndingen av betalingen av etterskuddsskatten vil imidlertid øke statens inntekter. Virkningen

er tatt med i oversikten over skatteendringer, jf. tabell 1.2.

Det vises til nærmere omtale i Ot.prp.nr. 1 (1999–2000).

2.3.3 Skattlegging av fiskefartøy

Alderen på fiskeflåten og behov for flåtefornyelse ble vurdert i St.meld. nr. 51 (1997–98) Perspektiver på utvikling av norsk fiskerinæring (Perspektivmeldingen). Det ble i meldingen lagt vekt på at gjennomsnittsalderen hadde økt med nesten fem år siden 1985 og at en aldrende fiskeflåte medfører problemer i forhold til bl.a. driftskostnader, miljøkrav, råstoffkvalitet, utnyttelse av biprodukter og rekruttering. I St.meld. nr. 51 (1997–98) ble det vist til mulige tiltak for å øke flåtefornyelsen. Et mulig tiltak for å styrke egenkapitalen kunne være å endre skattereglene for fiskeflåten, f.eks. utsatt gevinstbeskatning ved salg av fartøy og adgang til fondsavsetning øremerket framtidig investering i nytt fartøy. En annen mulighet kunne være å vurdere om de offentlige finansieringsordningene er godt nok tilpasset behovene. Meldingen varslet videre arbeid med vurdering av hensiktsmessige tiltak for dette formålet.

Ved behandling av meldingen, jf. Innst. S. nr. 93 (1998–99), viste næringskomiteen til at skattereformen fra 1992 står ved lag, men var likevel enig i at det må vurderes ordninger som stimulerer til nybygg. På denne bakgrunn la komiteen fram følgende forslag som ble vedtatt av Stortinget:

«Stortinget ber Regjeringa komme med framlegg om aktuelle skatte- og finansieringsordninger som kan stimulere til ein auka utskiftingstakt i flåten i dei ulike deler av landet.»

De skattemessige ordningene som er omtalt i Perspektivmeldingen som virkemidler til å stimulere til økt egenkapital og økt fornyelse av fiskeflåten, behandles ikke i forbindelse med budsjettet for 2000. Regjeringen vil, på bakgrunn av Perspektivmeldingen og Stortingets behandling av denne, komme tilbake til saken til våren i forbindelse med framleggelse av ulike skattesaker. Regjeringen vil da vurdere om dette kan innpasses i skattesystemet uten uheldige virkninger på dets prinsipper.

For 2000 foreslår Regjeringen at det gis støtte over budsjettets utgiftsside til fornyelse av fiskeflåten. Regjeringen vil understreke behovet for stabilitet i støtteordningene. Det gis tilskudd til fornyelse og kapasitetstilpasning i fiskeflåten over Fiskeridepartementets budsjett (kap. 2415, post 72). I tillegg har fiskeflåten tilgang til låne- og tilskuddsordninger i Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) på lik linje med andre næringer.

2.4 Endringer i skattevedtak mv. for 1999

2.4.1 Innledning

Fra og med inntektsåret 1998 er inntekts- og formuesskatten for selskaper og innretninger som er selvstendige skattesubjekter gjort til fullt ut statlige skatter.

I Ot.prp. nr. 1 (1998-99) Skatteopplegget 1999 - Lovendringer, og i St.prp. nr. 1 (1998-99) Skatte-, avgifts- og tollvedtak, ble det foretatt foreløpige tilpasninger til omleggingen til ren statsskatt ved at satsstrukturen for disse skattyterne ble endret. I Ot.prp. nr. 32 (1998-99) fremmet Finansdepartementet forslag om en rekke tilpasninger i skattelovgivningen som følge av omleggingen til ren statlig selskapsskatt. Endringene ble vedtatt ved endringslover av 19. mars 1999. Dette nødvendiggjør enkelte endringer i Stortingets skattevedtak for *inntektsåret 1999*.

2.4.2 Inntektsskatt til staten

Etter lov av 19. mars 1999 nr. 9 om endringer i lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven), § 15 A-2, jf. § 15 A-1, skal selskaper og innretninger som omfattes av skatteloven § 15 første ledd bokstavene b og c, og som er selvstendige skattesubjekter, kun svare skatt til staten av sin formue og inntekt. Finansdepartementet foreslår at det inntas en ny § 3-3 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 1999, der det framgår at selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 15 A-1 skal svare skatt til staten med 28 pst. av inntekten, fastsatt etter reglene i skatteloven.

Det vises til forslag til ny § 3-3 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 1999.

Stortingets skattevedtak § 3-2 om fellesskatt bygger på en sontring mellom «personlig skattepliktig og dødsbo» og «andre skattepliktige». Andre skattytere enn personer og dødsbo vil være omfattet av forslaget til ny § 3-3 og skal ikke svare fellesskatt. Finansdepartementet foreslår at § 3-2 i Stortingets skattevedtak for 1999 endres ved at strekpunktet som viser til «andre skattepliktige» strykes.

Det vises til forslag til endring av § 3-2 tredje punktum i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 1999.

2.4.3 Formuesskatt til staten

Selskapsskatteloven § 1-2 fjerde punktum ble opphevet ved lov av 19. mars 1999 nr. 12 om endringer i lov av 20. juli 1991 nr. 65 om særregler for beskat-

ning av selskaper og selskapsdeltakere (selskapskatteloven). Samtidig ble statlig formuesskatteplikt for selskaper og innretninger hjemlet i skatteloven, jf. lov av 19. mars 1999 nr. 9 om endringer i skatteloven, § 15 A-2, jf. § 15 A-1.

Dette gjør det nødvendig å foreta tilpasninger i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 1999 slik at det framgår at selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 15 A-1, og som ikke etter særskilt lovbestemmelse er fritatt for formuesskatteplikt, svarer formuesskatt til staten med 0,3 pst.

Det vises til forslag til endring av § 2-2 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 1999.

2.4.4 Skatt etter petroleumsskatteloven

Det følger av Stortingets skattevedtak § 4-1 første ledd at skattepliktige som har inntekt vunnet ved petroleumsutvinning og rørledningstransport, jf. petroleumsskatteloven § 2 annet ledd, i tillegg til de skatter som følger av kapitlene 1 til 3 i vedtaket, skal svare skatt til staten etter reglene og satsene i kapittel 4. For å unngå at det finner sted en dobbelt skattebelastning for nevnte skattesubjekter, ved at det tas inn en ny § 3-3, jf. avsnitt 2.4.2, foreslås det at § 4-1 siste ledd endres slik at det av inntekt svares skatt med 28 pst., med mindre det skal svares skatt på inntekt etter § 3-3.

Det vises til forslag til endring av § 4-1 i Stortingets skattevedtak for 1999.

2.4.5 Skatteded for ligningen

Stortingets skattevedtak § 7-2 gir bestemmelser om skatteded for statsskatteligningen. Etter lov av 19. mars 1999 nr. 11 om endringer i lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 8-6 nr. 1 første ledd tredje punktum, skal formue og inntekt for skattytere som fullt ut er statsskattepliktige, fastsettes av ligningsmyndighetene i selskapskontorkommune. Finansdepartementet foreslår å endre Stortingets skattevedtak i samsvar med dette.

Det vises til forslag til endringer i § 7-2 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 1999.

2.4.6 Kommunale og fylkeskommunale skattører

Vedtaket om fastsettelse av kommunale og fylkeskommunale skattører for inntektsåret 1999 bygger på en sontring mellom «personlige skattytere og dødsboer» og «andre skattytere». Andre skattytere enn personer og dødsbo svarer utelukkende statlig inntektsskatt. På denne bakgrunn foreslås det å en-

dre vedtaket om fastsettelse av kommunale og fylkeskommunale skattører for inntektsåret 1999, ved at henvisningen til «andre skattytere» strykes.

Det vises til forslag til vedtak om fastsettelse av de kommunale og fylkeskommunale skattørene for inntektsåret 1999.

2.5 Endringer som følge av ny skattelov

Ny skattelov ble vedtatt 26. mars 1999, med ikrafttreden 1. januar 2000. For å tilpasse vedtaket til ny skattelov må det foretas enkelte endringer i Stortingets skattevedtak for 2000.

I ny skattelov er det lagt til grunn at fribeløpet og satsene i den kommunale formuesskatten skal overføres fra skatteloven til skattevedtaket, jf. Ot.prp. nr. 86 (1997-98) Ny skattelov, side 82. Det foreslås at disse bestemmelsene plasseres i Stortingets skattevedtak kapittel 2, der formuesskatt til staten er regulert.

Det vises til forslag til ny § 2–3 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2000.

I ny skattelov er bestemmelsene om skattebegrensning, den såkalte «80-prosentregelen», jf. kapittel 5 i Stortingets skattevedtak for 1999, overført fra Stortingets skattevedtak til skatteloven. Disse bestemmelsene er nå tatt inn i skatteloven kapittel 17 Skattebegrensning, jf. §§ 17-10 og 17-11.

I forslaget til Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2000 er henvisningene fra skattevedtaket til skatteloven oppdatert, slik at det henvises til bestemmelser i den nye skatteloven. Det er i denne sammenheng tatt hensyn til forslag til endringer i ny skattelov som fremmes i Ot.prp. nr. 1 (1999–2000) Skatte- og avgiftsopplegget 2000— Lovendringer. Videre er det foretatt enkelte språklige justeringer for å tilpasse skattevedtaket til begrepsbruken i den nye skatteloven. Endringene er ikke av materiell karakter.

2.6 Kommunale og fylkeskommunale skattører og fellesskatten for 2000

Som ledd i det økonomiske opplegget for kommunesektoren for budsjettåret 2000 foreslår Regjeringen reduksjoner av maksimalsatsene for de kommunale og fylkeskommunale skattørene. Den maksimale kommunale skattøren for personlige skattytere for 2000 foreslås redusert med 0,65 prosentenheter til 10,85 pst. Den maksimale fylkeskommunale skattøren for personlige skattytere foreslås

redusert med 0,35 prosentenheter til 6,25 pst. Det vises til utkast til vedtak.

For å opprettholde en skattesats på 28 pst. på alminnelig inntekt er det nødvendig å oppjustere satsene for fellesskatten til staten tilsvarende de foreslåtte reduksjonene av de maksimale kommunale og fylkeskommunale satsene. Det vises til forslag til § 3–2 i Stortingets skattevedtak for 2000.

For en nærmere redegjørelse for bakgrunnen for forslaget om endringer i de kommunale og fylkeskommunale skattørene vises det til kapittel 3 i Nasjonalbudsjettet 2000.

2.7 Avgift på arv og gaver (kap. 5506, post 70)

Det foreslås for 2000 de samme avgiftssatsene og fribeløpene i §§ 4 og 5 i vedtaket og samme fradragbeløp i § 2 for 2000 som for 1999. Også for øvrig foreslås det for 2000 likelydende vedtak som i 1999. I vedtaket for 1999 ble fribeløpene hevet fra 100 000 kroner til 200 000 kroner. Innslagspunktet for den høyeste avgiftssatsen økte tilsvarende fra 400 000 kroner til 500 000 kroner.

Det vises til forslag til vedtak om avgift til statskassen på arv og gaver for 2000.

Et utvalg under ledelse av professor Frederik Zimmer er i ferd med å vurdere reglene for arveavgift. Utvalget har frist til 31. mars 2000.

2.8 Arbeidsgiveravgift (kap. 5700, post 72)

2.8.1 Innledning

Regjeringen legger med dette fram forslag om satsene for arbeidsgiveravgift til folketrygden for 2000. Arbeidsgiveravgiften fastsettes med hjemmel i lov om folketrygd av 28. februar 1997 nr. 19 § 23-2.

Arbeidsgiveravgift blir fastsatt med ulike satser etter avgiftssoner. Følgende satser for arbeidsgiveravgiften ble fastsatt av Stortinget for 1999: 14,1 pst. i sone I, 10,6 pst. i sone II, 6,4 pst. i sone III, 5,1 pst. i sone IV og 0 pst. i sone V.

Regjeringen legger ikke fram forslag om endringer for 2000 når det gjelder satsene.

Norge er i vedtak av 2. juli 1998 fra EFTAs overvåkingsorgan (ESA) og ved dom av 20. mai 1999 fra EFTA-domstolen pålagt å ilegge foretak innen nærmere angitte næringer arbeidsgiveravgift etter høyeste sats, uavhengig av hvor den ansatte er bosatt. Til gjennomføring av dette foreslår Regjeringen særregler for disse næringene, jf. omtalen i avsnittene 2.8.2 - 2.8.6.

Det foreslås videre endringer i den geografiske soneinndelingen for differensiert arbeidsgiveravgift, jf. avsnitt 2.8.7.

Regjeringen legger opp til at den samlede distriktspolitiske innsatsen ikke skal bli redusert som følge av ESAs vedtak. Kompenserende tiltak behandles i St. prp. nr. 1 (1999–2000) Kommunal- og regionaldepartementet, programkategori 13.50 i distrikts- og regionalpolitikken og St.prp. nr. 1 (1999–2000) Samferdselsdepartementet, programkategori 21.3, kapittel 13,20 post 33.

Vurderingen av avgrensingen av næringene som må betale arbeidsgiveravgift etter høyeste sats, er foretatt i samarbeid med de berørte fagdepartementene; Olje- og energidepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Samferdselsdepartementet. Forslaget til endringer i den geografiske soneinndelingen er basert på vurderinger av Kommunal- og regionaldepartementet.

2.8.2 Bakgrunnen for forslaget om særregler for visse næringer

EFTAs overvåkningsorgan fattet 2. juli 1998 vedtak med pålegg til Norge om å endre deler av den norske arbeidsgiveravgiftsordningen. Vedtaket bygger på det synspunktet at differensieringen i arbeidsgiveravgiften innebærer statsstøtte. Statsstøtte er i utgangspunktet forbudt etter EØS-avtalen, men det er flere unntaksbestemmelser. ESA har imidlertid myndighet til å godkjenne ulike former for statsstøtte, og har kommet til at store deler av den norske arbeidsgiveravgiftsordningen kan godkjennes. ESA krever imidlertid at noen næringer unntas fra differensieringen. Det følger av ESAs vedtak at avgiftspliktige innen disse næringene må betale høyeste sats uansett hvor arbeidstakerne er bosatt.

Vedtaket ble brakt inn til prøving for EFTA-domstolen av norske myndigheter ved stevning av 2. september 1998. Den norske påstanden var at ESAs vedtak var ugyldig, slik at Norge ikke var forpliktet til å foreta endringer i ordningen. Prinsipalt hevdet Norge at den differensierte arbeidsgiveravgiften utgjør en del av de generelle skatte- og avgiftssystemet, og derfor faller utenfor EØS-avtalens regler om statsstøtte.

Norge fikk ikke medhold for EFTA-domstolen. EFTA-domstolen fant i dom av 20. mai 1999 at ordningen begunstiger enkelte foretak, og således innebærer statsstøtte etter EØS-avtalen. Ordningen var etter domstolens syn ikke et generelt tiltak som faller utenfor virkeområdet for EØS-avtalens statsstøtteregler. På grunnlag av ESAs vedtak og EFTA-domstolens bekreftelse av dette, er Norge forplik-

tet til å gjennomføre de endringene i arbeidsgiveravgiften som ESAs vedtak krever.

Regjeringens forslag innebærer at differensieringen vil måtte oppheves for enkelte næringer. Endringene er isolert sett beregnet å medføre i underkant av 200 mill. kroner i økte kostnader for næringslivet i distriktene. Dette utgjør under 3 prosent av fordelen med den geografiske differensierte arbeidsgiveravgiften, jf. tabell 4.21 i Nasjonalbudsjettet 2000.

Departementet vil understreke at endringene i arbeidsgiveravgiftsreglene som foreslås her, i utgangspunktet begrenser seg til *nødvendige* endringer i den differensierte arbeidsgiveravgiftsordningen for å oppfylle kravene i overvåkningsorganets vedtak av 2. juli 1998. Departementet foreslår endringer som i minst mulig grad uthuler arbeidsgiveravgiftsordningens generelle preg, særlig med hensyn til enkelhet og likebehandling av næringer.

Forslaget til bunnfradrag, jf. avsnitt 2.8.6, fører til at særreglene for visse næringer ikke får større betydning for mindre bedrifter. Bunnfradraget reduserer også til en viss grad betydningen av særreglene for bedriftene generelt.

I tillegg til å kreve at enkelte næringer unntas fra den geografisk differensierte arbeidsgiveravgiften, krever ESA at ordningen begrenses til geografiske områder som er meldt til ESA og som er funnet berettiget til regional transportstøtte, jf. slutningen i vedtaket pkt. 1 a). Denne siden av vedtaket behandles i avsnitt 2.8.7.

Det framgår av avsnitt 2.8.3.1. hvilke næringer ESA i sitt vedtak ikke godtar at omfattes av den differensierte arbeidsgiveravgiftens alminnelige regler. I det følgende vil betegnelsen «ikke støtteberettigede næringer» bli brukt som en fellesbetegnelse på disse næringene. Særreglene for disse næringene framgår av forslaget til arbeidsgiveravgiftsvedtak § 1 bokstav g, h og i.

I forhold til enkelte næringer er det ennå ikke nøyaktig fastlagt hvilke endringer ESAs vedtak krever. Dette gjelder reparasjoner av skip, jf. avsnitt 2.8.4.7, og finansielle tjenester, jf. avsnitt 2.8.4.9. Avgrensningen av ESAs vedtak på disse områdene reiser vanskelige problemstillinger som foranleder grundige undersøkelser av gjeldende rett på området. Avklaringen gjøres i samarbeid med de relevante EØS-organer. Problemstillingene redegjøres for i de nevnte avsnittene. Departementet vil forelegge for Stortinget det endelige resultatet av disse vurderingene.

Norge er forpliktet til å foreslå gjennomføring snarest mulig. Departementet antar at dette første er praktisk mulig fra 1. januar 2000.

2.8.3 Grunnlaget for utformingen av særreglene

2.8.3.1 ESAs vedtak av 2. juli 1998

Særreglene gis for å oppfylle ESAs vedtak av 2. juli 1998, jf. avsnitt 2.8.2. Avgrensingen av de ikke støtteberettigede næringene vil derfor i første rekke bygge på dette vedtaket.

Den EØS-rettslige bakgrunnen for ESAs vedtak

ESAs endelige vedtak av 2. juli 1998 ble fattet etter at formell prosedyre mot Norge ble innledet ved ESAs vedtak av 19. november 1997. Forut for dette hadde ESA fattet vedtak av 14. mai 1997 overfor Norge om «formålstjenlige tiltak». De forutgående vedtakene kan også bidra til tolkingen av ESAs endelige vedtak.

ESAs endelige vedtak av 2. juli 1998 er fattet på engelsk, jf. vedtakets slutning pkt. 5. Den norske oversettelsen er publisert i EØS-tillegget til De Europeiske Fellesskaps Tidende (Official Journal) 3. desember 1998.

ESAs krav om endringer i arbeidsgiveravgiftsordningen bygger på det synspunktet at den geografiske avgiftsdifferensieringen i det norske arbeidsgiveravgiftssystemet innebærer statsstøtte i form av avgiftslette til bedriftene, når det ikke betales avgift etter høyeste sats. Etter EØS-avtalen artikkel 61 nr. 1 er statsstøtte i utgangspunktet forbudt, jf. omtale i avsnitt 2.8.3.2, men artikkel 61 nr. 2 og 3 åpner for unntak fra forbudet.

I forhold til ESAs vedtak er artikkel 61 nr. 3 bokstav c av særlig interesse. Etter denne bestemmelsen kan ESA tillate støtte som har til formål å lette utviklingen av enkelte næringer eller på enkelte økonomiske områder, forutsatt at støtten ikke endrer vilkårene for samhandelen i et omfang som strider mot felles interesser.

ESA har vedtatt retningslinjer for statsstøtte, jf. avsnitt 2.8.3.2. for en nærmere omtale. Av retningslinjene framgår det blant annet at ESA tillater regional transportstøtte på grunnlag av EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c.

Næringer som omfattes av ESAs vedtak

ESA har i sitt vedtak sett på den geografiske differensieringen i det norske arbeidsgiveravgiftssystemet som regional statsstøtte i form av driftsstøtte, og vurderer i hvilken grad den geografisk differensierte arbeidsgiveravgiften ligger innenfor det som disse reglene tillater. Mye av informasjonen som ligger til grunn for vurderingene i vedtaket, er brakt til veie fra norsk side. Nedenfor følger en oversikt over de næringene som ifølge ESAs vedtak

ikke er støtteberettigede. Strukturen i behandlingen av næringene og terminologien følger ESAs vedtak.

ESA har i stor grad tillatt den norske ordningen overfor såkalt *vareproduserende virksomhet* etter reglene om transportstøtte i ESAs retningslinjer for statsstøtte. Motsetningen til vareproduserende virksomhet er tjenesteytende virksomhet, som ikke driver med vareproduksjon.

Vurderingen av arbeidsgiveravgiftsordningen i forhold til vareprodusentene går fram av del III pkt. 3.5 i ESAs vedtak. ESA kommer her til at den støtten de mener ligger i den differensierte arbeidsgiveravgiften i sonene 2 til 5, ligger innenfor det som tillates som transportstøtte for disse foretakene. ESA krever derfor ingen generell reduksjon i den gjeldende differensieringen i forhold til disse næringene.

I forhold til enkelte næringer tillater ikke ESA transportstøtte. Dette gjelder for foretak som ikke har noen alternativ beliggenhet, og for næringer som omfattes av særlige sektorregler. Reglene om disse begrensningene i adgangen til å gi transportstøtte følger av ESAs retningslinjer for statsstøtte pkt. 28.2.3.2 (2), jf. vedtakets del III pkt. 3.6. Som en konsekvens av at disse næringene ikke kan motta transportstøtte, godtar heller ikke ESA at foretak som driver slik virksomhet, og ligger i sone 2 til 5, faller inn under systemet med differensiert arbeidsgiveravgift.

I sitt vedtak anser ESA foretak i følgende virksomheter for ikke å ha noen alternativ beliggenhet:

- produksjon og distribusjon av elektrisitet
- utvinning av råolje og naturgass
- tjenesteytelser tilknyttet utvinning av olje og gass, unntatt letevirksomhet
- bryting av metallholdig malm
- utvinning av industrimineralene nefelinsyenitt og olivin

Dette framgår av del III pkt. 3.6.1 i ESAs vedtak. For nærmere drøftelse av disse næringene vises til avsnittene 2.8.4.2 - 2.8.4.6.

Næringer der ESA ikke godtar transportstøtte pga. at virksomheten dekkes av egne sektorregelverk, er

- foretak som omfattes av de særlige reglene for skipsbygging
- foretak som produserer EKSF-stål

Dette framgår av del III pkt. 3.6.2 i ESAs vedtak. For den nærmere drøftelsen av disse sektorene vises til avsnittene 2.8.4.7 og 2.8.4.8 nedenfor.

ESA finner reglene om transportstøtte mindre egnet for å vurdere om avgiftsdifferensieringen kan

tillates etter EØS-avtalen artikkel 61 nr. 3 bokstav c når det gjelder *tjenesteytende næringer* og *annen såkalt ikke-vareproduserende virksomhet*, jf. vedtakets del III pkt. 3.7.

I forhold til slik virksomhet foretar ESA en bredere vurdering og anser de lavere avgiftssatsene berettiget som støtte til regional utvikling i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c.

ESA godtar således i utgangspunktet den differensierte arbeidsgiveravgiften også i forhold til tjenesteyting og annen ikke-vareproduserende virksomhet, uten å kreve noen generell reduksjon i den gjeldende differensieringen.

ESA godtar imidlertid ikke de lavere avgiftssatsene i sone 2 til 5 for

- foretak med mer enn 50 ansatte som utfører godstransport på vei
- foretak med virksomhet innen telekommunikasjoner
- foretak som har avdelingskontorer i utlandet eller på annen måte deltar i virksomhet over landegrensene på områdene finansiell tjenesteyting, forsikring og pensjonsfond og hjelpevirksomhet for finansiell tjenesteyting, unntatt avdelingskontorer som bare utfører lokale tjenester

2.8.3.2 Generelle tolkningsmomenter knyttet til næringsavgrensningene i ESAs vedtak

EØS-avtalen

ESAs vedtak har sitt grunnlag i EØS-avtalen. EØS-avtalens virkeområde danner derfor yttergrensene for hvilke forhold vedtaket kan omfatte. ESAs vedtak må derfor tolkes med de begrensningene som følger av EØS-avtalen.

I og med at det er EØS-avtalens bestemmelser om statsstøtte i artikkel 61 nr. 1 som er det konkrete hjemmelsgrunnlaget for ESAs vedtak av 2. juli 1998, vil særlig innholdet i denne bestemmelsen spille inn på tolkingen av vedtaket. Vedtaket kan ikke gå utenfor de forhold som dekkes av EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1.

EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1 lyder som følger:

«Med de unntak som er fastsatt i denne avtale, skal støtte gitt av EFs medlemsstater eller EFTA-statene eller støtte gitt av statsmidler i enhver form, som virir eller truer med å vri konkurransen ved å begunstige enkelte foretak eller produksjonen av enkelte varer, være uforenlig med denne avtalens funksjon i den utstrekning støtten påvirker samhandelen mellom avtalepartene.»

EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1 tilsvarer EF-traktatens artikkel 92.

Retningslinjene for statsstøtte

ESAs vedtak knytter seg for flere av næringer til ESAs retningslinjer for statsstøtte, jf. vedtak i EFTAs overvåkningsorgan nr. 4/94/COL av 19. januar 1994 om vedtakelse og utferdigelse av saksbehandlingsregler og materielle regler på statsstøtteområdet (retningslinjer for anvendelse og fortolkning av EØS-avtalens artikkel 61 og 62 og protokoll 3 artikkel 1 i overvåknings- og domstolsavtalen) med senere endringer. Retningslinjene ble publisert i EØS-tillegget til De Europeiske Fellesskaps Tidende nr. 32 1994.

På de områdene der ESAs vedtak knytter seg til disse retningslinjene, kan deres avgrensning av ulike begreper bidra til tolkingen av vedtaket. Ordlyden i retningslinjene og eventuell praksis knyttet til bestemmelsene og tilsvarende EU-rettslige regler og praksis knyttet til disse kan i denne sammenheng være relevant.

NACE- og HS-kodesystemene

ESAs vedtak knytter seg for flere av sektorene til NACE-koder («Nomenclature des Activités dans la Communauté Européenne» – Den statistiske nomenklatur for økonomiske aktiviteter i de europeiske fellesskap). NACE-kodene innebærer en systematisering av de ulike typene næringsvirksomhet i næringsgrupper. Disse kodene benyttes i norsk sammenheng til statistikkformål av Statistisk sentralbyrå i «Standard for næringsgruppering». I EU-sammenheng har de et rettslig grunnlag i rådsforordning (EØF) nr. 3037/90 med Kommisjonens forordning (EØF) nr. 761/93 om endring i nevnte rådsforordning. NACE-systemet kan bidra med systematikk og avgrensinger av betydning for tolkingen av ESAs vedtak.

Reglene er en del av vedlegg XXI til EØS-avtalen. Rådsforordningen er gjengitt i særskilt vedlegg nr. 2 til St. prp. nr. 100 (1991–92), bind 12. Kommisjonsforordningen er gjengitt i særskilt vedlegg nr. 2 til St. prp. nr. 40 (1993–94), bind 12 A.

I tilknytning til enkelte næringer har ESA anvendt vareoppdelingene (nomenklaturen) i HS-konvensjonen (Konvensjon om Det harmoniserte system for beskrivelse og koding av varer). HS-konvensjonen innebærer et globalt system for tariffing av varer i forbindelse med fortolling. Konvensjonen er inngått mellom medlemslandene i World Customs Organisation (WCO). Den norske tolltariffen er basert på vareoppdelingene i HS-konvensjonen. Systemet danner det tekniske grunnlaget for multilaterale og bilaterale forhandlinger om tollnedsettelse på spesifikke varegrupper, f.eks. WTO-avtalen og frihandelsavtalene, herunder EØS-avtalen, jf. artikkel 8 i EØS-avtalen.

EU-rettslige regler

ESAs vedtak knytter seg for skipsbyggingens og EKSF-stålindustriens vedkommende til henholdsvis rådsdirektiv (EØF) 90/684 og kommisjonsbeslutning (EKSF) 2496/96. På disse områdene kan det derfor være tolkingsmomenter å hente i disse EU-rettslige kildene. Også i forhold til de øvrige sektorene kan det være EU-rettslige kilder knyttet til den enkelte sektor, som kan være av betydning for tolkingen av ESAs vedtak.

Saken vedrørende det svenske systemet

Sverige har gjennom «lag (1990:912) om nedsättning av socialavgifter» en ordning med nedsatt arbeidsgiveravgift for foretak i visse nordlige regioner med lav befolkningstetthet. Den nedsatte arbeidsgiveravgiften er avgrenset etter hvilken type virksomhet foretaket driver.

Den svenske ordningen har vært gjenstand for undersøkelser fra EU-kommisjonen. Disse undersøkelsene ledet til kommisjonens vedtak av 7. august 1997 om formålstjenlige tiltak. Kommisjonen godkjente i sitt vedtak deler av den svenske ordningen. Kommisjonen anmodet imidlertid Sverige om å unnta fra muligheten til nedsatte avgifter sektorene godstransport på vei, telekommunikasjoner, finansielle tjenester og pensjonsfond. Det samme gjaldt sektorer uten noen alternativ lokalisering (utvinningsprodukter, vannkraftverk osv.). Disse ble presisert til å være utvinnings- og gruvesektoren, unntatt dem som utvinner naturressurser som er tilgjengelige i andre regioner av Sverige på like gode økonomiske vilkår. I forhold til næringene som kommisjonen anser sensitive (blant annet skipsbygging og EKSF-sektorer), ble det krevd at Sverige notifiserte enhver tillemplning av ordningen.

Sverige svarte på kommisjonens vedtak om formålstjenlige tiltak ved brev av 31. oktober 1997. Sverige aksepterer at sektorene utvinnings- og gruvevirksomhet, godstransport på vei, finansielle tjenester og pensjonsfond bør være unntatt fra ordningen med nedsatt arbeidsgiveravgift. Sverige har på dette grunnlag endret loven om nedsetting av sosialavgifter. De nevnte sektorene er således unntatt fra ordningen i den grad de tidligere var omfattet av den.

2.8.3.3 Internrettslige kilder

For enkelte typer næringer finnes regler i lover og forskrifter som kan regulere ulike sider ved næringen. Slikt regelverk kan bidra til å belyse relevante sondringer og avgrensinger i avgiftsreguleringen.

2.8.4 Næringer som må betale arbeidsgiveravgift etter høyeste sats*2.8.4.1 Innledning*

Unntakene fra den differensierte arbeidsgiveravgiften for de ikke støtteberettigede næringene framgår av forslaget til arbeidsgiveravgiftsvedtak § 1 bokstav g.

Forslagene til arbeidsgiveravgiftsvedtak § 1 bokstav g følger systematikken i ESAs vedtak, jf. avsnitt 2.1.2. Forslagets § 1 bokstav g nr. 1–5 gjelder således de stedbundne næringene produksjon av elektrisitet ved vannkraft, utvinning av råolje og naturgass, tjenesteyting tilknyttet utvinning av olje og gass, bryting av metallholdig malm unntatt jernmalm og jernmalm med innhold av mangan og utvinning av industrimineralene nefelinsyenitt og olivin. Videre gjelder § 1 bokstav g nr. 6 og 7 de to næringene skipsbygging og produksjon av EKSF-stål, som dekkes av et eget sektorregelverk. Til slutt kommer de tjenesteytende næringene finansieringsvirksomhet, godstransport på vei og telekommunikasjoner i § 1 bokstav g nr. 8–10.

2.8.4.2 Produksjon av elektrisitet ved vannkraft

I forslaget til arbeidsgiveravgiftsvedtak § 1 g nr. 1 foreslår departementet at foretak som produserer elektrisitet ved vannkraft, må betale arbeidsgiveravgift etter høyeste sats uavhengig av hvor den ansatte er bosatt.

Forslaget bygger på ESAs vedtak del III pkt. 3.6.1 og slutningen pkt. 1 b. Der står det at den geografisk differensierte arbeidsgiveravgiften for foretak med virksomhet innen produksjon og distribusjon av elektrisitet (næringsgruppe 40.1 i NACE-systemet) ikke er forenlig med EØS-avtalen.

Nedenfor drøftes for det første avgrensningen av produksjon og distribusjon av elektrisitet mot annen type virksomhet. Deretter tas det stilling til hvilke ledd i elektrisitetsforsyningen vedtaket gjelder. Til slutt drøftes forholdene rundt blandet virksomhet.

Avgrensning mot annen type virksomhet

Næringsgruppe 40 i NACE-systemet omfatter elektrisitet-, gass- og varmforsyning. Dette kan avgrenses mot tre andre grupper aktiviteter:

- utvinning av energiråstoffer (næringsgruppe 10 og 11 i NACE-systemet)
- produksjon av kraftmaskiner og utstyr (næringsgruppe 29.1 i NACE-systemet)
- bygge- og anleggsvirksomhet (næringsgruppe 45 i NACE-systemet)

ESA tillater ikke avgiftsdifferensiering for foretak som utvinner energiråstoffene råolje og naturgass og tjenesteyting tilknyttet denne aktiviteten, jf. avsnittene 2.9.4.3 og 2.9.4.4. Grensedragningen mot denne gruppen aktiviteter er derfor mindre viktig.

Produksjon av kraftmaskiner og bygge- og anleggsvirksomhet omfattes ikke av ESAs vedtak. Denne grensedragningen betyr at foretak som foretar kapitalkrevende installasjoner for produksjon av elektrisitet fortsatt kan ha differensiert avgift, såfremt foretaket ikke selv driver virksomhet innen produksjon av elektrisitet. Etter dette vil rene tjeneste- og utstyrsleverandører til energiverk ikke være omfattet av ESAs forbud mot avgiftsdifferensiering.

Deler av kraftforsyningen som omfattes av vedtaket

Det neste spørsmålet er hvilke ledd i kraftforsyningen som omfattes av begrepene *produksjon og distribusjon* av elektrisitet, slik det står i ESAs vedtak, med henvisning til næringsgruppe 40.1 i NACE-systemet.

Energiloven av 29. juni nr. 50 1990 §§ 1–1 og 1–2 omtaler produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi. Når det gjelder *produksjon* av elektrisitet, er spørsmålet om vedtaket omfatter alle former for elektrisitetsproduksjon, slik som varmekraft, vannkraft, vindkraft etc, eller om det er begrenset til bestemte typer elektrisitetsproduksjon.

Det følger forutsetningsvis av ESAs retningslinjer for statsstøtte, jf. avsnitt 2.8.3.2. og av ESAs vedtak pkt. 3.6.1, at det avgjørende for om en virksomhet anses å ha noen alternativ beliggenhet, er om den beror på begrensede, stedbundne ressurser. ESAs vedtak må derfor være begrenset til de type produksjon av elektrisk kraft som beror på slike ressurser. I Norge gleder dette kun el-kraftproduksjon ved *vannkraft*, og ikke for eksempel vindkraft.

Departementet foreslår derfor at unntaket fra den differensierte arbeidsgiveravgiften begrenses til vannkraft. Betegnelsen *distribusjon* i vedtaket tilsvarer fordeling i energilovens terminologi. Fordeling og overføring utgjør til sammen *nettvirksomheten*. Ett av vilkårene for at det skal foreligge avtalestridig statsstøtte etter EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1, er at støtten «vri eller truer med å vri konkurransen (...) i den utstrekning støtten påvirker samhandelen mellom partene», jf. avsnitt 2.8.3.2. Vilket forutsetter for det første at det foreligger en konkurransesituasjon mellom et nasjonalt foretak og et foretak i et annet EØS-land. For det annet må det påvises at støtten skaper potensiell fare for påvirkning av samhandelen.

Det er etter energiloven ikke åpent for konkurranse innen nettvirksomhet. Nettvirksomheten er underlagt monopolkontroll. Nettleien er ikke bestemt av tilbud og etterspørsel, men av myndighetene gjennom regulering av inntektsrammene. For abonnentene betyr dette at de ikke kan velge nettselskap. Nettvirksomhet er regnskapsmessig, og i en rekke tilfelle også organisatorisk, atskilt fra konkurranseutsatt virksomhet (produksjon og omsetning av elektrisitet). Dette innebærer at det verken økonomisk eller rettslig foreligger grunnlag for konkurranse mellom nettselskaper i Norge, eller mellom norske og utenlandske nettselskaper.

På denne bakgrunn antar departementet at statsstøtte til nettselskaper, herunder eventuelt differensiert arbeidsgiveravgift, ikke dekkes av kriteriet i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1 om at støtten må ha en (potensielt) grenseoverskridende konkurransevridende effekt. Departementet antar etter dette at anvendelsen av differensiert arbeidsgiveravgift overfor transmisjon og distribusjon av elektrisitet ikke utgjør ulovlig statsstøtte etter EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1. Forslaget til arbeidsgiveravgiftsvedtak § 1 g nr. 1 omfatter således ikke distribusjon av elektrisitet. Departementet vil presisere at det i det ovenstående ikke har tatt stilling til forholdet mellom EØS-avtalen artikkel 61 nr. 1 og ESAs retningslinjer pkt 28.2.3.2 (2) på det generelle plan, men kun i forhold til hvordan nettvirksomheten er regulert og organisert i Norge.

Omsetning av elektrisitet forstås av et stigende antall rene handelsselskaper som kun driver kjøp av elektrisitet på markedet for videresalg. Omsetning av elektrisitet er ikke nevnt i ESAs vedtak og nevnes heller ikke i ESAs retningslinjer pkt 28.2.3.2 (2). Omsetning av elektrisitet vil dessuten kunne ha alternativ lokalisering, i motsetning til f.eks. produksjon av vannkraft. Omsetning av elektrisitet faller etter dette utenfor ESAs vedtak. Forslaget til arbeidsgiveravgiftsvedtak § 1 g nr. 1 omfatter derfor ikke omsetning av elektrisitet.

Foretak med blandet virksomhet

Det finnes foretak innen norsk elektrisitetsforsyning som kun driver én av virksomhetene produksjon, overføring/fordeling eller omsetning av elektrisitet. Oftest kombinerer imidlertid samme foretak flere av disse virksomhetene. Energiloven stiller opp krav om regnskapsmessig atskillelse av nettvirksomhet fra annen virksomhet. Dette ligger til rette for å opprettholde lavere satser for arbeidsgiveravgift for transmisjons- og fordelingsvirksomhet også i tilfeller hvor slik virksomhet er kombinert med produksjon og/eller omsetning innen samme foretak, jf. avsnitt 2.8.5.

En særlig type delt produksjon foregår ved de industriverkene som produserer elektrisitet til eget bruk. Departementet viser på dette punkt til den generelle behandlingen av foretak med blandet virksomhet i avsnitt 2.8.5.

2.8.4.3 Utvinning av råolje og naturgass

I forslaget til arbeidsgiveravgiftsvedtak § 1 g nr. 2 foreslår departementet at foretak som utvinner råolje og naturgass, må betale arbeidsgiveravgift etter høyeste sats uavhengig av hvor den ansatte er bosatt. Forslaget bygger på ESAs vedtak del III pkt. 3.6.1, jf. slutningens pkt. 1 b. Der står det at regional differensiering av arbeidsgiveravgiften for foretak som utvinner råolje og naturgass (næringsgruppe 11.10 i NACE-systemet), ikke er forenlig med EØS-avtalen.

I følge Eurostats veileder til NACE-systemet omfatter næringsgruppe 11.10 i NACE-systemet:

- utvinning av råolje og naturgass
- bortledning og separering av våtgass (NGL)
- fortetting og gjenforgassing av naturgass for transport
- fjerning av svovel fra gass
- produksjon av råolje av bituminøs skifer og sand

I «Standard for næringsgruppering», jf. avsnitt 2.8.3.2, omfatter gruppe 11.10 følgende:

«Utvinning av råolje og naturgass omfatter utvinning av råolje, naturgass, kondensat og våtgass (NGL), inkludert stabilisering, separering og fraksjonering. Omfatter også prosjektering og boring for egen regning og virksomhet til rettighetshavere.»

Definisjonen av utvinning etter NACE-systemet er ikke fullstendig i overensstemmelse med lov av 29. november 1996 nr. 12 om petroleumsvirksomhet sin definisjon av utvinning. Det er derfor lagt til grunn at differensiert arbeidsgiveravgift ikke vil ha samme virkeområde som petroleumsløven. Det er forskjellige hensyn som begrunner de to regelsett, og det er derfor ikke problematisk å skille de to fra hverandre. Differensiert arbeidsgiveravgift vil følgelig følge definisjonen i Eurostats veileder til NACE-systemet.

Utvinning av råolje og naturgass avgrenses mot følgende aktiviteter hvor ESA ikke forbyr avgiftsdifferensiering:

- produksjon av raffinerte petroleumprodukter (næringsgruppe 23.20 i NACE-systemet)
- produksjon av industrigasser (næringsgruppe 24.11 i NACE-systemet)
- rørtransport (næringsgruppe 60.30 i NACE-systemet).

Avgrensingen av utvinning mot produksjon av raffinerte petroleumprodukter anses uproblematisk. Denne gruppen gjelder *videreforedling* av petroleum.

Avgrensingen mot produksjon av industrigasser anses også uproblematisk, fordi ESAs vedtak omhandler utvinning av naturgass. Både produktet og aktiviteten er forskjellig for disse to gruppene.

ESA forbyr som nevnt ikke regionalt differensiert arbeidsgiveravgift for foretak som driver rørtransport (næringsgruppe 60.30 i NACE-systemet). Ifølge Eurostats veiledning til NACE-systemet, omfatter transport av olje og gass i rørledning transport av luftarter og væsker (for eksempel olje), slam og lignende, via rørledninger på kontrakt eller honorarbasis. I standard for næringsgruppering omfatter transport av olje og gass i rørledning transporten i hovedledningssystemet fra utvinningssted til terminal.

Transport av olje og gass i rørledning avgrenses mot distribusjon av gass gjennom ledningsnett og damp- og varmtvannsforsyning (næringsgruppene 40.20 og 40.30 i NACE-systemet). Distribusjon av gass gjennom ledningsnettet omfatter transport fra terminal og ut til endeforbruker. Rørledningstransport på land fra en terminal videre som engrostransport, til distribusjonsnett eller endeforbruker faller utenfor sektorangivelsen. Disse grensedragningene er imidlertid av mindre betydning, ettersom ESA heller ikke nedlegger forbud mot at slik virksomhet kan ha differensiert arbeidsgiveravgift.

2.8.4.4 Tjenesteyting tilknyttet utvinning av olje og gass

I forslaget til arbeidsgiveravgiftsvedtak § 1 g nr. 3 foreslår departementet regler om hvilke tjenester tilknyttet utvinning av olje og gass som det må betales arbeidsgiveravgift etter høyeste sats for, uavhengig av hvor arbeidstakeren er bosatt. Disse tjenestene er prøve- og produksjonsboring på kontrakt, servicevirksomhet i forbindelse med olje- og gassutvinning og bore- og brønnservice på kontrakt. Bestemmelsen avgrenses uttrykkelig mot tjenesteyting tilknyttet lettevirksomhet og drift og bruk av innretninger i den utstrekning de brukes til lettevirksomhet.

Forslaget bygger på ESAs vedtak del III pkt. 3.6.1, jf. slutningen pkt. 1 b. Der unntas foretak med virksomhet innen tjenesteyting tilknyttet utvinning av olje og gass, unntatt lettevirksomhet (næringsgruppe 11.20 i NACE-systemet), fra adgangen til geografisk differensiert arbeidsgiveravgift.

Ifølge Eurostats veileder til NACE-systemet omfatter næringsgruppe 11.20 i NACE-systemet:

- prøve- og produksjonsboring på kontrakt
- servicevirksomhet i forbindelse med olje- og gassutvinning, for eksempel retningsbestemt boring, montering av boretårn på stedet, reparasjon og demontering av boretårn, pumping i borehull, og stengning av brønner
- boreskip på kontrakt

I standard for næringsgruppering inkluderes boring av lete-, avgrensings- og produksjonsbrønner utført på kontrakt mm. Ettersom letevirksomhet er eksplisitt unntatt fra ESAs vedtak, anses standarden for å ha begrenset betydning for tolkingen av vedtaket.

Bestemmelsen foreslås, i samsvar med ESAs vedtak, avgrenset mot letevirksomhet, herunder geologiske og seismiske undersøkelser. Videre utelukkes boring av letebrønner (undersøkelses- og avgrensingsbrønner), samt drift og bruk av innretninger i den utstrekning de brukes til letevirksomhet. Boreselskaper som driver virksomhet på kontrakt, og selskaper som driver brønnservice på kontrakt, anses å være omfattet av denne sektoren.

Avgrensingen som følger av det ovenstående, har nødvendiggjort et større detaljeringsnivå i forslaget til arbeidsgiveravgiftsvedtak enn det som er brukt i slutningen i ESAs vedtak.

2.8.4.5 *Bryting av metallholdig malm, unntatt jernmalm og jernmalm med innhold av mangan*

I forslaget til arbeidsgiveravgiftsvedtak § 1 g nr. 4 foreslår departementet at foretak som bryter metallholdig malm, unntatt jernmalm og jernmalm med innhold av mangan, må betale arbeidsgiveravgift etter høyeste sats uavhengig av hvor arbeidstakeren er bosatt. Forslaget bygger på ESAs vedtak del III pkt. 3.6.1, jf. slutningen pkt. 1 b, som omfatter bryting av metallholdig malm («metal ores») under henvisning til næringsgruppe 13 i NACE-systemet. Denne koden inkluderer også i utgangspunktet jernmalm under NACE-kode 13.1.

Protokoll 14 til EØS-avtalen avgrenser virkeområdet av EØS-avtalen i forhold til de bilaterale frihandelsavtalene mellom medlemsstatene i EFTA og medlemsstatene i Det Europeiske Kull- og Stålfellesskap (EKSF). Artikkel 1 i protokoll 14 til EØS-avtalen stadfester at kun produkter som er omfattet av EKSF-frihandelsavtalene, er omfattet av protokollen. Videre heter det i artikkel 2 at med mindre

annet er bestemt i protokollen, berøres ikke EKSF-frihandelsavtalene.

Artikkel 5 i protokoll 14 til EØS-avtalen omhandler statsstøttebestemmelser. Den omfatter kun stålindustrien, med særlig henvisning til kommisjonsvedtak 322/89/EKSF, om fellesskapsregler for støtte til stålindustrien. Artikkel 5 omfatter ikke jernmalm etter NACE 13.1. I EKSF-frihandelsavtalene artikkel 1, med henvisning til vedlegg 1, framkommer det at jernmalm og jernmalm med innhold av mangan er omfattet av avtalen.

Det er etter dette statsstøttebestemmelsene i EKSF-frihandelsavtalene som gjelder for jernholdig malm. Her har ESA ikke kompetanse i henhold til protokoll 26. ESA har i brev av 20. juli 1994 under henvisning til protokoll 14 til EØS-avtalen gitt uttrykk for at jernmalm som faller innenfor det europeiske kull- og stålfellesskapet (EKSF), faller utenfor ESAs kompetanseområde.

På denne bakgrunn må ESAs vedtak tolkes innskrenkende, slik at det ikke gjelder for jernmalm og jernmalm med innhold av mangan (næringsgruppe 13.1 i NACE-systemet). Departementet forslår derfor at foretak som bryter jernmalm eller jernmalm med innhold av mangan, fortsatt kan ha differensiert arbeidsgiveravgift.

2.8.4.6 *Utvinning av industrimineralene nefelinsyenitt og olivin*

I forslaget til arbeidsgiveravgiftsvedtak § 1 g nr. 5 foreslår departementet at foretak som utvinner industrimineralene nefelinsyenitt og olivin, må betale arbeidsgiveravgift etter høyeste sats uavhengig av hvor de ansatte måtte være bosatt. Forslaget bygger på ESAs vedtak del III pkt. 3.6.1, jf. slutnings pkt. 1 b). Der står det at geografisk differensiering av arbeidsgiveravgiften for foretak som utvinner industrimineralene nefelinsyenitt og olivin, ikke er forenlig med EØS-avtalen. Nefelinsyenitt er i vedtaket nærmere angitt med HS-nummer 2529.30 00. Dette omfatter noe mer og annet enn nefelinsyenitt, nemlig nefelin og leucitt. Når det gjelder olivin, må henvisningen til HS-nummer 25.17.491 00 i vedtaket antas å tilsvare det norske varenummeret HS 25.17.49 00. Foretak som utvinner olivin av en kvalitet som ikke har kommersiell verdi, og som derfor går rett til deponi og ikke blir solgt, kan ikke sies å utvinne olivin. Disse omfattes derfor ikke av vedtaket. Heller ikke olivinstein i ubearbeidet form omfattes av vedtaket. Olivinstein i ubearbeidet form har HS-kode 71.03.10 00.

2.8.4.7 Skipsbygging

I forslaget til arbeidsgiveravgiftsvedtak § 1 g nr. 6 foreslår departementet regler om hvilke foretak innen skipsbyggingsvirksomheten som må fastsette arbeidsgiveravgift etter høyeste sats, uavhengig av hvor den ansatte er bosatt. Forslaget bygger på ESAs vedtak del III punkt 3.6.2 og slutningen punkt 1 b. Der står det at den geografisk differensierte arbeidsgiveravgiften for foretak som er omfattet av rettsakten omhandlet i EØS-avtalens vedlegg XV nr. 1b (Rådsdirektiv 90/684/EØF om støtte til skipsbygging) ikke er forenlig med EØS-avtalen. Etter at ESA fattet sitt vedtak, har dette rådsdirektivet blitt erstattet med Rådsforordning (EF) No 1540/98 om støtte til skipsbygging. Departementet antar at henvisningen må forstås som en henvisning til de gjeldende reglene.

Departementet har derfor tatt utgangspunkt i Rådsforordning (EF) No 1540/98 om støtte til skipsbygging til grunn, og forslaget til avgiftsvedtak er i stor grad en transformasjon av regler i rådsforordningen. Forslaget til avgiftsvedtak omfatter foretak som bygger eller reparerer selvdrevet, sjøgående kommersielt fartøy, nærmere definert som:

- fartøy på minst 100 BRT for transport av passasjerer eller gods
- fartøy på minst 100 BRT til særlige formål
- slepebåt på minst 365 kW
- fiskefartøy på minst 100 BRT bestemt for eksport til land utenfor EØS-området
- flytende og flyttbare uferdige skrog av ovennevnte fartøyer

Med selvdrevne, sjøgående fartøy menes i denne forbindelse et fartøy som ved eget framdriftsmaskineri og eget styringssystem er fullt ut navigerbart på åpent hav.

Vilkåret om «kommersielt fartøy» innebærer en avgrensning mot bygging mv. av krigsskip og andre fartøy utelukkende for militære formål, forutsatt at dette ikke er skjulte tiltak til fordel for kommersiell skipsbyggeindustri. Foretak som utfører denne type oppdrag, vil derfor fortsatt kunne få fastsatt arbeidsgiveravgift etter det differensierte systemet. Som fartøy til «særlig formål» anses for eksempel mudringsfartøyer og isbrytere.

Også vesentlig *ombygging* av skip av den art som nevnt er omfattet, men her må fartøyet være på minst 1000 BRT. Med vesentlig ombygging menes at ombyggingsarbeidet medfører betydelige endringer av lastearrangementet, skroget, framdriftsmaskineriet eller bekvemmeligheten for passasjerene.

Også foretak som *reparerer eller utbedrer* skip

vil i utgangspunktet være omfattet av disse reglene og må følgelig betale avgift etter høyeste sats. Dette gjelder imidlertid kun så langt virksomheten er i konkurranse med foretak i annet EØS-land, jf. avsnitt 2.8.3.2 om EØS-avtalen art 61 nr. 1 sitt virksomhetsområde. Hvordan denne avgrensningen skal operasjonaliseres er ikke endelig avklart, jf. avsnitt 2.8.2. Departementet vil arbeide for en løsning der verft i Nord-Norge unntas, i tillegg til at reparasjoner av skip som ikke er i internasjonal fart unntas. Disse spørsmålene vil bli regulert i forskrift til arbeidsgiveravgiftsvedtaket, jf. § 4 i forslaget til stortingsvedtak. For foretak som omfattes av disse unntakene, skal arbeidsgiveravgiften fortsatt fastsettes etter det geografisk differensierte systemet.

Rådsforordning (EF) No 1540/98 om støtte til skipsbygging har også identifikasjonsbestemmelser om såkalte tilknyttede enheter. Selv om tilknyttede enheter er omfattet av rådsforordningen, anses de ikke å kunne rammes av ESAs vedtak og EFTA-dommen. Det er derfor ikke foreslått at bestemmelser tilsvarende rådsforordningens identifikasjonsregler for tilknyttede enheter tas inn i arbeidsgiveravgiftsvedtaket.

2.8.4.8 Foretak som produserer EKSF-stål

I forslaget til arbeidsgiveravgiftsvedtak § 1 g nr. 7 foreslår departementet at foretak som produserer EKSF-stål, må fastsette arbeidsgiveravgift etter høyeste sats, uavhengig av hvor den ansatte er bosatt. Forslaget bygger på ESAs vedtak del III pkt. 3.6.2, jf. slutningens punkt 1b. Forslaget omfatter foretak som driver med produksjon av stål omfattet av traktaten om Det Europeiske Kull og Stålfelleskap (EKSF-traktaten). EKSF-stål er definert i vedlegg XV til EØS-avtalen, jf. EU-kommisjonens beslutning No 2496/96/ECSC. Dette er et godt avgrenset begrep som er velkjent innen bransjen. Referansen til EKSF-stål i forslaget til arbeidsgiveravgiftsvedtak anses derfor å være tilstrekkelig presist.

2.8.4.9 Finansieringsvirksomhet mv.

Departementet foreslår i vedtakets § 1 g nr. 8 bestemmelser om hvilke finansieringsforetak mv. som må fastsette arbeidsgiveravgift etter høyeste sats, uavhengig av hvor den ansatte er bosatt. Forslaget bygger på ESAs vedtak del III pkt. 3.7, jf. slutningen punkt 1b. Der står det at den geografisk differensierte arbeidsgiveravgiften for foretak som har avdelingskontorer i utlandet, eller på annen måte deltar i virksomhet over landegrensene på områdene finansiell tjenesteyting, forsikring og pensjonsfond og hjelpevirksomhet for finansiell tjenesteyting ikke er forenlig med EØS-avtalen. Avde-

lingskontorer som bare utfører lokale tjenester, er likevel ikke omfattet av ESAs vedtak.

Forslaget til vedtak her avgrenses av spørsmålet om aktiviteten er grenseoverskridende, av virksomhetens art, og for filialene og avdelingskontorenes vedkommende av om det kun utføres lokale tjenester.

Grenseoverskridende virksomhet mv.

ESAs vedtak omhandler foretak som har avdelingskontorer i utlandet eller på annen måte deltar i virksomhet over landegrensene. Departementet legger til grunn at det med avdelingskontorer i utlandet menes filialer og datterforetak i utlandet. Departementet legger til grunn at det med virksomhet over landegrensene menes virksomhet fra Norge til andre stater innen EØS, og ikke virksomhet fra Norge til stater utenfor EØS, jf. virkeområdet for EØS-reglene.

Departementet foreslår at det i avgiftsvedtaket går klart fram at foretak som nevnt nedenfor må ha filial, drive grenseoverskridende virksomhet, eller ha etablert datterforetak som driver tilsvarende virksomhet i andre stater innen EØS-området.

Nærmere om virksomhetens art

ESA har i sitt vedtak her vist til næringsgruppe 65, 66 og 67 i NACE-systemet. Gruppe 65 med undergrupper omfatter bankvirksomhet, annen finansiell tjenesteyting unntatt forsikring og pensjonsfond, sentralbankvirksomhet og bankvirksomhet ellers, finansiell leasing, annen kredittgivning, og finansiell tjenesteyting ellers. Gruppe 66 med undergrupper omfatter livsforsikring, pensjonskasser og -fond og skadeforsikring. Gruppe 67 med undergrupper omfatter hjelpevirksomhet for finansiell tjenesteyting, unntatt forsikring og pensjonsfond, herunder administrasjon av finansmarkeder, fonds- og aksjemegling, hjelpevirksomhet for forsikring og pensjonsfond og hjelpevirksomhet for finansiell tjenesteyting ellers. Departementet vil nedenfor redegjøre for avgrensningen av hver av disse gruppene i forhold til forslaget til avgiftsvedtak.

For *finansiell tjenesteyting mv.* vises det i vedtaksforslaget til foretak som nevnt i finansieringsvirksomhetsloven § 1–4. Dette omfatter forretningsbanker, sparebanker, forsikringsselskaper mv., finansieringsforetak og filialer av utenlandske kredittinstitusjoner. Slike kredittinstitusjoner har adgang til å drive virksomhet innen hele EØS-området ved etablering eller grenseoverskridende virksomhet etter EØS-reglene som svarer til annet bankdirektiv (89/646/EØF). De kan gi melding til Kredittilsynet før slik etablering eller grense-

overskridende virksomhet iverksettes. Disse foretakene vil i utgangspunktet omfattes av særreglene i § 1 g nr 8. Et særlig spørsmål oppstår i forhold til banker som har gitt slik melding, men som ikke benytter seg av den adgangen de har etter direktivet til å etablere filial eller drive grenseoverskridende virksomhet. Departementet antar at bankene her kan gis anledning til å dokumentere at de ikke opererer i andre EØS-land, til tross for at de har gitt slik melding som nevnt.

Forsikringsselskaper omfattes av særreglene i § 1 g nr. 8 ved henvisningen til finansieringsvirksomhetsloven § 1–4.

Livsforsikringsvirksomhet kan drives av norske livsforsikringsselskaper med konsesjon etter lov om forsikringsvirksomhet § 2–1, og utenlandske livsforsikringsselskaper etablert med filial i Norge. Norske livsforsikringsselskaper vil på samme måte som banker kunne etablere seg og drive grenseoverskridende virksomhet i EØS-området etter å ha gitt melding om dette til Kredittilsynet. Slike rettigheter følger av tredje livsforsikringsdirektiv (92/96/EØF).

Skadeforsikringsvirksomhet kan drives av norske skadeforsikringsselskaper med konsesjon etter lov om forsikringsvirksomhet § 2–1, og utenlandske skadeforsikringsselskaper etablert med filial i Norge. Norske skadeforsikringsselskaper vil på samme måte som banker og livsforsikringsselskaper, kunne etablere seg og drive grenseoverskridende virksomhet i EØS-området etter å ha gitt melding om dette til Kredittilsynet. Slike rettigheter følger av tredje skadeforsikringsdirektiv (92/49/EØF).

Melding som nevnt til Kredittilsynet innebærer ikke nødvendigvis at selskapet faktisk opererer i andre EØS-land, jf. tilsvarende som for banker. Også for forsikringsselskapenes vedkommende antar departementet at selskapene kan gis anledning til å dokumentere at de ikke opererer i andre EØS-land, til tross for at de har gitt slik melding.

Hjelpevirksomhet for finansiell tjenesteyting omfattes av særreglene. Som administrasjon av finansmarkeder og fonds- og aksjemegling anses investeringstjenester etter verdipapirhandeloven § 1–2 første ledd. Slike tjenester kan bare ytes av norske verdipapirforetak med konsesjon etter verdipapirhandeloven § 7–1, eller av filialer av utenlandske verdipapirforetak. Norske foretak har, på samme måte som forsikringsselskaper og banker, adgang til å yte investeringstjenester innen hele EØS-området, enten ved etablering eller ved grenseoverskridende virksomhet. Slike rettigheter følger av investeringstjenesteditivet (rådsdirektiv 93/22/EØF).

Når det gjelder ulike typer servicevirksomhet knyttet til bankvirksomhet og forsikringsvirksomhet, er medvirkning til finansieringsvirksomhet (dvs. både bank- og forsikringsvirksomhet) konsekvenspliktig virksomhet etter finansieringsvirksomhetsloven § 1–2. Slike foretak må organiseres som en finansinstitusjon, dvs. enten som bank, forsikringsselskap, finansieringsforetak eller filial av kredittinstitusjon. Disse foretakene vil derfor være omfattet av henvisningen til finansieringsvirksomhetsloven § 1–4, jf. ovenfor.

For øvrig dekkes dette området av den foreslåtte henvisning til verdipapirhandelloven § 7–1, jf. § 1–2 første ledd i forslaget til avgiftsvedtak.

Filialer eller avdelingskontorer som bare utfører lokale tjenester

ESA har i sitt vedtak tatt inn et generelt unntak for avdelingskontorer som bare utfører lokale tjenester. Det er ikke endelig avklart hvordan dette kriteriet kan operasjonaliseres på en hensiktsmessig måte, jf. avsnitt 2.8.2. Departementet vil arbeide for en løsning der hvert fylke anses som et lokalt område, slik at avdelingskontorer og filialer som bare har en ubetydelig andel av kundene utenfor fylket, fortsatt kan ha differensiert arbeidsgiveravgift.

2.8.4.10 Foretak som utfører godstransport på vei

I forslaget til arbeidsgiveravgiftsvedtak § 1 g nr. 9 foreslås at foretak som utfører godstransport på vei, og som i foregående kalenderår hadde mer enn 50 årsverk, må fastsette arbeidsgiveravgift etter høyeste sats, uavhengig av hvor den ansatte er bosatt.

Forslaget bygger på ESAs vedtak del III punkt 3.7, jf. slutningen punkt 1 b. Der står det at den geografisk differensierte arbeidsgiveravgiften for foretak med mer enn 50 ansatte som utfører godstransport på vei, er uforenlig med EØS-avtalen.

Det er ulike typer foretak som kan klassifiseres som transportforetak for godstransport på vei. I første rekke er det foretak som selv utfører den fysiske transporten som vil bli omfattet. Dette gjelder både løyvepliktig og ikke løyvepliktig transport etter lov 4. juni 1976 nr. 63 om samferdsel.

Foretak som ikke selv utfører den fysiske transporten, men som inngår kontrakter om transportoppdrag som senere utføres av selvstendige transportører på oppdrag av foretaket, vil også være omfattet. I denne kategorien inngår også transportsentraler som er opprettet av selvstendige transportører for å kunne drive en mer effektiv markedsføring av sine transporttjenester, jf. nærmere omtale nedenfor om beregningen av antall årsverk for slike transportører.

Ettersom bestemmelsen kun gjelder veigodstransport, faller salg/formidling av godstransport med skip, jernbane og fly utenfor. Som veigodstransport anses ikke de tilknyttede tjenestene lasting, lossing og lagring (næringsgruppe 63.1 i NACE-systemet) og andre tjenester tilknyttet landtransport (næringsgruppe 63.21 i NACE-systemet). Videre legger departementet til grunn at det må avgrenses mot annen transportformidling enn reise- og turistbyråvirksomhet (næringsgruppe 63.40 i NACE-systemet) og mot post og distribusjonsvirksomhet (næringsgruppe 64.1 i NACE-systemet).

Merverdiavgiftsregnskapet kan gi en indikasjon på om et foretak driver godstransport eller persontransport. Godstransport har både inngående og utgående merverdiavgiftsplikt, mens det for persontransporten er fritak for den utgående merverdiavgiften.

Nærmere om vilkåret om mer enn 50 årsverk

Etter sin ordlyd gir ESAs vedtak uttrykk for at antall ansatte er et avgjørende kriterium i forhold til veigodstransportforetakene. I ESAs retningslinjer for statsstøtte til små og mellomstore bedrifter betyr antall ansatte antall årsverk, jf. retningslinjenes punkt 10.2. Det er derfor naturlig å bruke årsverk som kriterium også i forhold til arbeidsgiveravgiften. Antall årsverk gir et bedre uttrykk for aktiviteten i foretaket. Antall ansatte som kriterium vil kunne gi foretakene motivasjon til å foretrekke heltidsansatte, eventuelt med overtidsarbeid, framfor deltidsansatte. Dette er forhold reglene for arbeidsgiveravgiften ikke bør påvirke. Departementet foreslår etter dette at foretak med inntil 50 årsverk som driver godstransport på vei fortsatt kan ha differensiert arbeidsgiveravgift.

Departementet foreslår at det avgjørende er om foretaket hadde mer enn 50 årsverk i det foregående kalenderåret. Arbeidsgiveravgiften beregnes pr. utbetalingsmåned, og det kunne derfor tenkes en løsning basert på at bedrifter med mer enn 50/12 årsverk pr. utbetalingsmåned faller utenfor reglene om differensiert arbeidsgiveravgift. En slik løsning kan imidlertid gjøre at et foretak én måned beregner arbeidsgiveravgift etter hvor arbeidstakerne er bosatt, en annen måned etter særreglene i § 1 g nr 9. Departementet anser en slik løsning som uhenksom, og legger derfor til grunn at det avgjørende bør være antall årsverk i det foregående kalenderår.

Det er foretaket som helhet som er beregningsenheten for de 50 årsverkene. For foretak som har blandet virksomhet, jf. avsnitt 2.8.5, er beregningsenheten den eller de delene av virksomheten som

er klart regnskapsmessig atskilt. Dette vil også få betydning i forhold til transportforetak som ikke selv utfører den fysiske transporten. Her dreier det seg om foretak som har inngått kontrakt med selvstendige transportører om å utføre selve transporten. I disse tilfellene skal ikke antall årsverk hos de selvstendige transportørene regnes sammen med antall ansatte hos kontraktørene, og omvendt.

Nærmere om foretak med egentransport

Foretak som utfører transport av eget gods som ledd i annen næringsvirksomhet, jf. samferdselsloven § 8, kan ikke regnes som et eget transportforetak. Transporten er i denne sammenheng en ren hjelpetjeneste for utøvelsen av hovedvirksomheten. Et eksempel her kan være den transporten som et sirkus må foreta for å flytte forestillingen fra et sted til et annet. Departementet foreslår at dette presiseres i vedtaket til arbeidsgiveravgift, jf. forslaget til § 1 g nr. 9 annet punktum.

Nærmere om godstransport innenfor et lokalt avgrenset industriområde

Godstransport som kun finner sted innenfor et lokalt avsperrt industriområde kan neppe sies å være utført «på vei». Departementet foreslår at det presiseres i avgiftsvedtaket at slik transport ikke medfører unntak fra den differensierte arbeidsgiveravgiften, jf. forslaget til § 1 g nr. 9 siste punktum

2.8.4.11 Foretak med virksomhet innen telekommunikasjoner

I forslaget til avgiftsvedtak § 1 g nr. 10 foreslår departementet at foretak som produserer telekommunikasjonstjenester, må fastsette arbeidsgiveravgift etter høyeste sats, uavhengig av hvor den ansatte er bosatt.

Forslaget bygger på ESAs vedtak del III punkt 3.7, jf. slutningens punkt 1 b. Der står det at den geografisk differensierte arbeidsgiveravgiften for foretak med virksomhet innen telekommunikasjoner er uforenlig med EØS-avtalen.

Denne næringsgrenen har NACE-kode 64.20. Ordet telekommunikasjonstjenester er den direkte norske oversettelse av uttrykket «telecommunications services», og omfatter i EU-rettslig forstand ikke produksjon og salg av fysisk utstyr, som delvis betegnes «telecommunications terminal equipment» og som blant annet omfatter telefoner og lig-

nende utstyr. Verken produksjon eller salg av slik utstyr er telekommunikasjonstjenester slik begrepet forstås innen EU-retten.

2.8.5 Foretak med blandet virksomhet

Forslagene til avgrensninger i § 1 g, jf. avsnitt 2.8.4, er basert på at det enkelte foretak skal betraktes som en enhet med hensyn til adgangen til geografisk differensiert arbeidsgiveravgift. Dette innebærer at også et foretak som bare delvis har virksomhet av den art som går inn under bokstav g i forslaget til vedtak, i utgangspunktet må fastsette arbeidsgiveravgift etter høyeste sats for *hele* foretaket.

I bokstav h foreslår imidlertid departementet en bestemmelse om foretak som har klar regnskapsmessig atskillelse mellom virksomhet som omfattes av bokstav g og annen virksomhet. I slike tilfeller kan det kreves at arbeidsgiveravgiften fastsettes etter høyeste sats for lønn og annen godtgjørelse som er knyttet til den delen av virksomheten som omfattes av bokstav g, og etter de differensierte satsene for lønn og annen godtgjørelse knyttet til den øvrige del av virksomheten.

Departementet foreslår at det skal være et vilkår for å anvende denne bestemmelsen at de ulike virksomhetene/beregningsenhetene har eget organisasjonsnummer i Enhetsregistret, jf. bestemmelsene om underenheter i enhetsregisterloven § 4 tredje ledd, jf. § 10 i forskrift av 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer mm. i Enhetsregistret.

En arbeidsgiver identifiseres i skatteregnskaps-systemet med organisasjonsnummer. Registreringsenheten i Enhetsregistret er selve den juridiske personen (foretaket). En registreringsenhet kan imidlertid ha en eller flere underenheter, som skal tildeles et eget organisasjonsnummer. Det skal registreres en underenhet for hver enkelt atskilt virksomhet som registreringsenheten utøver. Dette vil først og fremst være aktuelt der virksomheten utøves på flere forskjellig geografiske steder («avdelingskontorer»). Men også der virksomheten utøves i ulike bransjer/næringer tildeles eget organisasjonsnummer for underenheten. Definisjonen av hva som regnes som egen bransje/næring, følger næringsgruppeinndelingen i NACE-systemet. En kopling opp mot underenhetene i Enhetsregisteret er derfor praktisk, ettersom ESAs vedtak i stor utstrekning viser til næringsgruppeinndelingen i NACE-systemet.

2.8.6 Bunnfradrag basert på EØS-reglene om bagatellmessig støtte

I følge ESAs retningslinjer punkt 12.1 (1) rammes ikke bagatellmessig støtte av EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1, da slik støtte ikke anses å kunne vri konkurransen med grenseoverskridende effekt. Bagatellmessig støtte kan derfor ytes uten notifikasjon.

Støtte til en bedrift («firm») på inntil 100 000 EURO over en treårsperiode anses som bagatellmessig. Hvilken EURO-kurs som skal legges til grunn, fastsettes årlig. For 1999 er kursen fastsatt til 8,77 kroner pr. EURO. Med denne kursen utgjør 100 000 EURO 877 000 kroner. Dette utgjør en støtte på i overkant av 290 000 kroner pr. år.

Departementet har vurdert hvordan reglene om bagatellmessig støtte kan anvendes slik at det blir minst mulig økning i arbeidsgiveravgiften for ellers ikke støtteberettigede næringer. Departementet foreslår i avgiftsvedtaket § 1 bokstav i en bestemmelse om at arbeidsgiveravgiften for foretak som omfattes av særreglene i bokstav g skal fastsettes etter de geografisk differensierte satsene så lenge differansen mellom dette og arbeidsgiveravgift fastsatt etter høyeste sats utgjør inntil 270 000 kroner i 2000. Når dette bunnfradraget er brukt opp, skal det fastsettes arbeidsgiveravgift etter høyeste sats for overskytende lønn og annen godtgjørelse. Denne bestemmelsen vil blant annet innebære at mange mindre foretak fortsatt vil kunne beregne arbeidsgiveravgift etter det geografisk differensierte systemet.

Departementet har her valgt å sette grensebeløpet til 270 000 kroner pr. år, selv om en etter *dagens* EURO-kurs kunne ha satt grensebeløpet noe høyere. ESA fastsetter i januar 2000 den EURO-kursen som skal gjelde i 2000 i forhold til de bestemmelser i EØS-regelverket som baserer seg på EURO. ESA kan imidlertid endre denne offisielle kursen i løpet av året dersom det blir store endringer i den markedsbestemte kursen. Departementet vil gjennom å sette grensebeløpet til 270 000 kroner ta høyde for dette. Det ville være uheldig og upraktisk å måtte endre arbeidsgiveravgiftsvedtaket i løpet av året fordi den offisielle EURO-kursen settes lavere enn dagens kurs.

Reglene om bagatellmessig støtte gir en mulighet for å vurdere støtten over en periode på tre år. Det er imidlertid upraktisk å måtte se hen til en lengre tidsperiode enn ett år når det gjelder fastsettelse av arbeidsgiveravgift. Departementet vil derfor frarå at man utnytter denne muligheten i regelverket om bagatellmessig støtte.

For foretak der bestemmelsen i bokstav h kommer til anvendelse, skal differansen beregnes i for-

hold til lønn og annen godtgjørelse knyttet til den eller de deler av virksomheten som omfattes av bokstav g. Det vil si at foretakets totale lønnsutbetalinger tas i betraktning om ikke foretaket har et regnskapsmessig skille mellom de ulike virksomhetene. Dersom et foretak driver flere virksomheter som faller inn under § 1 bokstav g, skal det anvendes ett bunnfradrag for disse virksomhetene samlet, selv om virksomhetene kan være registrert med hvert sitt organisasjonsnummer og være regnskapsmessig atskilt.

Forslaget til bestemmelser om bunnfradrag kommer ikke til anvendelse for foretak som produserer EKSF-stål eller foretak som utfører godstransport på vei, jf. § 1 g nr. 7 og nr. 9. Dette er fordi disse næringene faller utenfor EØS-reglene om bagatellmessig støtte.

2.8.7 Det geografiske virkeområdet for nedsatt arbeidsgiveravgift

Virkeområdet for tilskudd til distriktsutvikling ble omfattende revidert med virkning fra 1. januar 1994. De geografiske sonene for differensiert arbeidsgiveravgift har derimot i mange år ligget uendret. Det skyldes blant annet medlemskapsforhandlingene med EU for noen år tilbake og uenigheten med EU-kommisjonen og ESA om hvorvidt den differensierte arbeidsgiveravgiften ble berørt av EØS-avtalen, jf. avsnitt 2.9.2. Uansett utfallet av EFTA-domstolens avgjørelse var det derfor nødvendig å foreta en større revisjon av sonene for differensiert arbeidsgiveravgift, med virkning fra 1. januar 2000.

Etter at EFTA-domstolen har slått fast at differensiert arbeidsgiveravgift utgjør statsstøtte i EØS-avtalens forstand, er EØS-avtalens regelverk om kompensasjon for transportmessige avstandsulempet utgangspunktet for revisjonen av sonene for geografisk differensiert arbeidsgiveravgift. Ifølge regelverket er det bare ekstrakostnadene som følge av usentral lokalisering i forhold til eksportsted som kan kompenseres. Det kan bare gis støtte til transport innenfor en stats nasjonale grenser. Differensiert arbeidsgiveravgift kan for dem som betaler etter en lavere sats enn den høyeste (nedsatt arbeidsgiveravgift), betraktes som en indirekte transportstøtte, som kompenserer for transportmessige avstandsulempet i utkantområder.

Den maksimale størrelsen på områdene som får nedsatt arbeidsgiveravgift, bestemmes ifølge regelverket av antall fylker med en befolkningstetthet som er lavere enn 12,5 innbyggere pr. km. Merkostnader til transport må imidlertid dokumenteres og godkjøres på en best mulig måte, noe som skjer

ut fra en vurdering av situasjonen på region- og/eller kommunenivå. Det innebærer at det i noen tynt befolkede fylker vil være områder som ligger for nær eksportsted til at de vil kunne forsvare nedsatt arbeidsgiveravgift. Samtidig vil det være områder i fylker med høyere befolkningstetthet, som har så vidt store ulemper at de likevel bør kvalifisere for nedsatt arbeidsgiveravgift.

I ESAs vedtak av 2. juli 1998 del III avsnitt. 3.4 heter det bl.a.:

«I foreliggende sak har Overvåkingsorganet funnet at dersom norske myndigheter (...) inngir melding om et område som er utpekt til å motta regional transportstøtte, vil hele Finnmark, Troms, Nordland og Sogn og Fjordane samt de deler av Nord-Trøndelag som hører inn under avgiftssone 2–4, kunne anses å være berettiget til regional transportstøtte. Overvåkingsorganet er imidlertid ut fra de opplysninger som hittil er framlagt ikke overbevist om at regional transportstøtte er berettiget for alle kommuner som i dag omfattes av avgiftssone 2 i fylkene Rogaland, Hordaland, Møre og Romsdal og Hedmark. Dette gjelder særlig de delene av disse fylkene som ikke i prinsippet utgjør et sammenhengende område med andre kommuner i avgiftssone 2, områder som ligger nær større byer, og områder som av andre grunner ikke synes å ha behov for varig kompensasjon for å sikre den regionale utvikling.»

Det har etter krav fra ESA blitt gjort egne undersøkelser av merkostnadene til transport for et utvalg av enkeltbedrifter og forsøkt beregnet tilleggskostnadene på transportsiden som følge av usentral beliggenhet. En utredning fra 1996, foretatt av Transportøkonomisk institutt, omfatter et representativt utvalg på 36 bedrifter som gjenspeilte det daværende mønsteret i den industrielle virksomheten i gjeldende avgiftssone 2 – 5, valgt ut fra et samlet antall på 180 slike foretak med mer enn 50 ansatte. Undersøkelsen viste at ekstrakostnadene til transport i de fleste tilfellene klart overskrider foretakenes fordeler som følge av lavere arbeidsgiveravgift.

Rent geografiske forhold, ikke minst sentralitet, eller avstand til større sentra, er tillagt stor vekt ved revisjonen av virkeområdet for nedsatt arbeidsgiveravgift. I St.meld. 31 (1996–97) om distrikts- og regionalpolitikken, står det at ved fastleggingen av det distriktspolitiske virkeområdet skal det ses på forhold som geografi, demografi, arbeidsmarked og inntekt. Dette opplegget fikk tilslutning ved behandlingen i Stortinget. Disse forholdene har i revisjonen blitt operasjonalisert i indikatorer for folke-

tallsutvikling, kvinne- og ungdomsandel, inntekt pr. skattyter, andel arbeidsledige/personer på tiltak og uføretrygdede. Disse indikatorene har også vært med når det er vurdert hvilke områder som etter forslaget vil få fordeler av nedsatt arbeidsgiveravgift. Konklusjonen fra en slik bredere gjennomgang må imidlertid kontrolleres mot avstandskriteriet for å sikre at sonene for nedsatt avgift holdes innenfor EØS-reglene. For å unngå «avgiftsstyrt» pendling, vil det også være nødvendig å se større regioner i sammenheng. Dette skyldes at arbeidsgiveravgiften er knyttet til arbeidstakers bostedskommune. Norske myndigheter har fått klare signaler fra ESA om at muligheten for å utvide virkeområdet i forhold til det forslaget som er fremmet, er minimal.

EØS-reglene for regionalstøtte, ESAs vedtak, distriktspolitiske prioriteringer mv. innebærer at ikke alle kommuner kan få samme vilkår som nabokommunen(e). Flere kommuner, som har høyeste eller forholdsvis høy avgiftssats, er i en situasjon med klare transportulempere. På den annen side er det mange kommuner som er i en enda vanskeligere situasjon.

Departementet foreslår en omprioritering til det indre østlandsområdet, fjellregioner og svake kystkommuner, som har hatt en dårlig utvikling, fra sterkere kommuner langs kysten og i bynære områder, som har vist en bedre utvikling. Departementet finner således at enkelte kommuner i Hedmark har så vidt store avstandsulempere og svak utvikling at det er ønskelig å gi dem en ekstra stimulans gjennom ytterligere nedsatt arbeidsgiveravgift. Det gjelder også flere kommuner i Oppland, Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag samt én kommune i Telemark og en i Nord-Trøndelag. Departementet har aktivt søkt å utnytte det handlingsrommet som finnes. Virkeområdet er også nøye vurdert ut fra de rammene og retningslinjene som er gitt.

Seks fylker har en støtteordning hvor det gis kompensasjon for transportkostnader, basert på søknader fra den enkelte bedrift. Området for nedsatt arbeidsgiveravgift vil gi de ytre rammene for denne ordningen. Ordningen ble i slutten av 1980-årene overført fra staten til fylkeskommunene og midlene innlemmet i det kommunale inntektssystemet. ESA har krevd utarbeidet og notifisert et nasjonalt regelverk for disse ordningene. Det arbeides nå med et regelverk som vil bli gjort gjeldende fra 1. januar 2000 i virkeområdet for nedsatt arbeidsgiveravgift.

Høyere arbeidsgiveravgift vil lede til økte lønnsutgifter i enkelte kommuner. Regjeringen legger opp til at det skal tas hensyn til dette ved fordeling av skjønnsmidler over det kommunale inntektssystemet.

Regjeringen vil på grunnlag av dette foreslå at følgende 39 kommuner får *lavere avgiftssats*:

Buskerud:

Fra sone 1 til sone 2: Sigdal

Hedmark:

Fra sone 2 til sone 3: Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Follidal, Tolga, Alvdal, Os og Tynset

Møre og Romsdal:

Fra sone 2 til sone 3: Halså, Surnadal, Rindal, Aure og Tustna

Fra sone 3 til sone 4: Smøla

Oppland:

Fra sone 2 til sone 3: Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Sør-Aurdal, Nord-Aurdal, Etnedal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Vang og Sel

Sør-Trøndelag:

Fra sone 2 til sone 3: Røros, Holtålen, Tydal, Oppdal, Snillfjord og Hemne

Fra sone 3 til sone 4: Åfjord, Osen, Frøya, Hitra og Roan

Nord-Trøndelag:

Fra sone 2 til sone 3: Snåsa

Regjeringen foreslår at følgende 14 kommuner får *høyere avgiftssats*:

Hordaland:

Fra sone 2 til sone 1: Fusa, Samnanger, Austevoll, Vaksdal, Osterøy, Meland, Radøy, Lindås og Austrheim

Møre og Romsdal:

Fra sone 2 til sone 1: Volda og Ørsta

Rogaland:

Fra sone 2 til sone 1: Forsand og Bokn

Telemark:

Fra sone 2 til sone 1: Notodden

For en fullstendig oversikt over soneinndelinger vises det til forslaget til vedtak

2.9 Trygdeavgift og andre avgifter til folketrygden (kap. 5700, post 71)

2.9.1 Trygdeavgift

Trygdeavgift fastsettes med hjemmel i lov om folketrygd av 28. februar 1997 nr. 19 § 23–3. Den skal svares etter tre ulike satser, som avhenger av hva slags inntekt det gjelder. Særfradrag og personfradrag blir ikke gitt i grunnlaget for trygdeavgiften. Regjeringen foreslår for 2000 en lav sats på 3,0 pst., en mellomomsats på 7,8 pst. og en høy sats på 10,7 pst. Etter forslaget er satsene for trygdeavgift ikke endret fra 1999 til 2000.

2.9.2 Folketrygdavgift for visse grupper

Som tidligere legger Regjeringen fram forslag om at Kongen skal ha fullmakt til å gi egne regler om grunnlaget og satsene for folketrygdavgiftene for visse grupper av de trygdede, jf. folketrygdloven § 23-4. Det vises til § 4 i forslaget til avgiftsvedtak.

2.9.3 Tilskudd fra kommuner og fylkeskommuner

Tilskudd fra kommuner og fylkeskommuner fastsettes med hjemmel i lov om folketrygd av 28. februar 1997 nr. 19 § 23–9. Som for de åtte foregående årene legger Regjeringen for 2000 fram forslag om at kommuner og fylkeskommuner ikke skal svare avgift til folketrygden. Satsene foreslås således satt til 0 pst.

2.9.4 Produktavgift i fiskerinæringen

Siden 1968 har det vært en særlig produktavgift i fiskerinæringen. Avgiften gjelder også for sel og hvalfangere. Avgiften fastsettes med hjemmel i folketrygdloven § 23–5. Det er lagt avgift på førstehåndsomsetningen av fisk, hval og sel, og produkter av disse. I 1999 er avgiften 3,2 pst.

Produktavgiften skal dekke forskjellen mellom høy sats og mellomomsats for trygdeavgiften, etter som næringsdrivende i fiskerinæringen i motsetning til næringsdrivende utenfor primærnæringene, ikke er pålagt trygdeavgift med høy sats. Etter forslaget for 2000 er forskjellen mellom høy og mellomomsats 2,9 prosentenheter av inntekten. Videre skal produktavgiften dekke arbeidsgiveravgift på hyre, en kollektiv medlemspremie til yrkesskadetrygd (0,2 pst. av inntekten), de faktiske utgiftene folketrygden har i forbindelse med frivillig tilleggstrygd for sykepenges, samt utgifter i forbindelse med stønad til arbeidsløse i næringen.

Regler om utregning og innbetaling av produkt-

avgift er gitt ved forskrift av 18. november 1997. I § 1 i forskriften om utregning av avgiften heter det:

«Produktavgift skal beregnes på grunnlag av brutto salgsbeløp i første omsetningsledd. Fradrag gis bare for:

- a) særskilt avgift som betales til salgslaget i medhold av lov av 14. desember 1951 nr 3 om omsetning av råfisk § 3 tredje ledd (lag-savgift),
- b) 10 pst. av brutto salgsbeløp når et fartøy overtar egen fangst og selv bearbeider fangsten. Ved beregning av produktavgift kan avgiftsbeløpet i hvert enkelt tilfelle avrundes ned til nærmeste hele krone.»

Avgiften blir med andre ord regnet på et brutto grunnlag, men med et 10 pst. standardfradrag ved egen bearbeiding av fangsten.

Fiskeridepartementet har i brev av 6. september 1999 tilrådd at avgiftssatsen for produktavgift blir fastsatt til 3,2 pst. i 2000. I brevet fra Fiskeridepartementet heter det bl.a.:

«Fiskeridepartementet har henta inn anslag på fyrstehandsverdi og pensjonsgjevande inntekt frå Fiskeridirektoratet. Opplysningar om utviklinga i kostnadene ved kollektiv tilleggstrygd til sjukepengar for fiskarar, er gjevne frå Rikstrygdeverket. Opplysningar om utviklinga i utbetalingane av a-trygd er gjevne frå Garantikassen for fiskarar.

Fylgjande storleiker ligg til grunn ved fastsetjing av nivået på produktavgifta for 2000:

Utbetalingane til a-trygd for 2000 er venta å utgjere om lag 48 mill. kroner.

Fyrstehandsverdi, som det skal betalast produktavgift av: 8610 mill. kroner, av det utgjer 790 mill kroner overtaking av eigen fangst.

Pensjonsgjevande inntekt: 3495 mill. kroner.

Ytingar som produktavgifta skal dekkje:

Andel medlemsavgift (2,9 pst. av inntekt)	101,4 mill. kr.
Yrkesskadetrygd (0,2 pst. av inntekt)	7,0 mill. kr.
Dagpengar ved arbeidsløyse	48,0 mill. kr.
Kollektiv tilleggstrygd for sjukepengar	132,3 mill. kr.
Total	288,7 mill. kr.

Dersom ein tek omsyn til desse tala vil riktig sats på produktavgifta for 2000 verte 3,4 pst. Dette vil verte ein auke på 0,2 pst. jamført med 1999. Hovudårsaka til denne auken finn ein i høgare kostnader knytt til den kollektive tilleggstrygda for sjukepengar, kor auken i utbetalingar frå fyrste halvår 1998 til fyrste halvår 1999 har vore nærare 10 pst.»

Finansdepartementet slutter seg til dette, og legger fram forslag om at avgiftssatsen for produktavgift blir fastsatt til 3,4 pst. i 2000. Det vises til forslag til vedtak.

Departementet foreslår for øvrig at det foretas en presisering av ordlyden i vedtaket, slik at det klart framgår at rene produksjonsfartøy, dvs. fartøy som ikke har drevet egen fangstvirksomhet i løpet av det aktuelle kalenderår, ikke skal betale produktavgift.

3 Indirekte skatter

3.1 Innledning

3.1.1 Generelt

Indirekte skatter omfatter merverdiavgift, investeringsavgift og særavgifter. I tillegg er produksjonsavgiften og CO₂-avgiften på sokkelen omtalt i dette kapitlet. Hovedtrekkene i avgiftsopplegget er nærmere omtalt i kapittel 1.

Merverdiavgift er en avgift som betales ved innenlandsk omsetning og uttak av varer og tjenester fra avgiftspliktig virksomhet. Avgift oppkreves også ved innførsel. Avgiften omfatter alle varer og de tjenester som er nærmere angitt i lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift.

Merverdiavgift skal beregnes i alle omsetningsledd. Retten til å fradragføre inngående avgift ved kjøp av varer og tjenester til bruk i avgiftspliktig virksomhet medfører at avgiften ikke belastes de avgiftspliktige virksomhetene i omsetningskjeden. Antallet omsetningsledd har således ikke betydning for avgiftsleggingen. Merverdiavgiften er derfor en beskatning av forbruk, ved at det er det endelige forbruket av avgiftspliktige ytelser som belastes med avgift.

Merverdiavgiften beregnes etter en avgiftssats på 23 pst. Den foreslås ikke endret for 2000. Det foreslås imidlertid enkelte endringer i regelverket, jf. omtalen i 3.2.

Investeringsavgiften er en særskilt avgift på anskaffelse av og arbeid på driftsmidler. Avgiftspliktige er næringsdrivende som er registrert etter merverdiavgiftsloven, og det er et vilkår for avgiftsplikt at den næringsdrivende har fradragsrett for inngående merverdiavgift. Etter gjeldende regelverk er det en rekke unntak fra avgiftsplikten, f.eks. for driftsmidler til bruk ved fabrikkmessig produksjon av varer. Investeringsavgiften beregnes etter en sats på 7 pst. Satsen foreslås holdt uendret for 2000.

Særavgiftene inneholder flere kategorier avgifter. For det første er særavgifter en fellesbetegnelse på avgifter som betales ved innenlandsk omsetning av nærmere angitte varer. For det andre dekker særavgiftene også avgifter knyttet til å eie eller endre eierforhold til bestemte varer og fast eiendom. Videre omfattes avgift på flyging, avgift på sluttbehandling av avfall, frekvensavgift mv. Størstedelen av provenyet kommer fra den første kategorien. Særavgiftene utgjør, sammen med merver-

diavgiften, det vesentligste av det statlige system for indirekte beskatning. I likhet med merverdiavgiften går inntektene fra særavgiftene til statskassen uten noen form for øremerking.

Mens merverdiavgiften først og fremst har til hensikt å finansiere offentlige utgifter, benyttes særavgiftene også som virkemiddel til å prise eksterne effekter, eksempelvis knyttet til forbruk av helse- og miljøskadelige produkter.

Særavgiftene fastsettes av Stortinget ved plenarvedtak for ett år av gangen i medhold av Grunnloven § 75 a. Vurderingene av satsene og strukturen på avgiftene inngår i den årlige budsjettbehandlingen. Den viktigste rettskilden for særavgiftene er derfor de årlige plenarvedtakene. Av plenarvedtakene framgår også regler om fritak mv.

Til forskjell fra merverdiavgiften som beregnes i alle omsetningsledd og ved innførsel, oppstår og beregnes særavgiftene på varer i utgangspunktet kun i ett ledd. Oppkrevingen av særavgiftene følger hovedsakelig to hovedspor: Enhver som vil starte *produksjon* av avgiftspliktige varer, må melde fra til tollvesenet. Virksomheten vil da bli registrert som avgiftspliktig for vedkommende vare. For varer som produseres innenlands vil avgiftsplikten oppstå innen en nærmere angitt frist etter at varen er tatt ut fra den registrerte tilvirkers lager. Også importører kan på nærmere vilkår etter søknad bli registrert. For varer som *innføres* oppstår avgiftsplikten i utgangspunktet ved innførselen. Imidlertid har registrerte virksomheter adgang til å innføre varer uten å betale avgift, mot at avgiften betales i forbindelse med uttak fra virksomhetens ubeskattede lager. Avgiften skal i slike tilfeller innbetales innen en nærmere angitt frist etter uttaket. Systemet for enkelte vareavgifter avviker noe fra dette som følge av spesielle forhold knyttet til den avgiftspliktige varen, eksempelvis gjelder dette avgiften på elektrisk kraft.

For en annen kategori særavgifter, eksempelvis årsavgiften, er avgiftsinnbetalingen knyttet til tollvesenets utskrivning av avgiftskrav basert på data fra motorvognregisteret (eier, kjøretøytype o.l.). I andre tilfeller er avgiftspliktig knyttet til gjennomføring av bestemte handlinger, f.eks. tinglysning av eierskifte (hjemmelsoverføring) til fast eiendom (dokumentavgift), omregistrering av kjøretøy i motorvognregisteret (omregistreringsavgift) eller innlevering av avfall. Tabell 3.1 viser gjeldende satser for særavgifter og forslag til satser for 2000.

Tabell 3.1 Foreslåtte satser for særavgifter for 2000

Avgiftskategori	Gjeldende sats	Forslag 2000	Økning i pst.
<i>Brennevin og vin</i>			
Beregnet gjennomsnittlig avgift, kr/liter			
Brennevin	273,93	279,49	2,0
Sterkvin	127,53	68,26	-46,4
Svakvin	41,88	42,76	2,0
Grunnavgift, kr pr. vol. pst. og liter			
Brennevin	6,90	7,04	2,0
Sterkvin	6,82	3,65	-46,4
Svakvin	3,58	3,65	2,0
<i>Øl</i>			
Alkoholinnhold, kroner pr. liter			
a) 0,00–0,70 vol. pst.	1,55	1,58	2,0
b) 0,70–2,75 vol. pst.	2,46	2,51	2,0
c) 2,75–3,75 vol. pst.	9,26	9,45	2,0
d) 3,75–4,75 vol. pst.	16,05	16,37	2,0
Alkoholinnhold kr pr. vol. pst. og liter			
e), f), g) over 4,75 vol. pst.	–	3,65	–
<i>Tobakkvarer</i>			
Sigarer, kr/100 gram	79,00	93,00	17,6
Sigaretter, kr/100 stk.	158,00	162,00	2,3
Røyketobakk, kr/100 gram	95,00	112,00	17,6
Snus, kr/100 gram	45,00	53,00	17,6
Skrå, kr/100 gram	45,00	53,00	17,6
Sigarettpapir, kr/100 stk.	2,00	2,40	17,6
<i>Engangsavgift</i>			
Kjøretøygruppe a			
Vektavgift, kr/kg			
første 1150 kg	23,92	24,40	2,0
neste 250 kg	47,85	48,81	2,0
resten	95,70	97,61	2,0
Slagvolumavgift, kr/cm ³			
første 1200 cm ³	7,28	7,43	2,0
neste 600 cm ³	19,07	19,45	2,0
neste 400 cm ³	44,84	45,74	2,0
resten	56,03	57,15	2,0
Motoreffektavgift, kr/kW			
første 65 kW	95,27	97,18	2,0
neste 25 kW	347,50	354,45	2,0
neste 40 kW	695,22	709,12	2,0
resten	1 176,44	1200,00	2,0
Kjøretøy gruppe b, pst. av personbilavgift	20	20	–
Kjøretøy gruppe c, pst. av personbilavgift	28	28	–
Kjøretøy gruppe d, pst. av verdiavgiftsgrunnlaget ..	35	45	28,6
Kjøretøy gruppe e, pst. av verdiavgiftsgrunnlaget ..	36	36	–
Kjøretøy gruppe f, stykkavgift	6 550	6681	2,0

Avgiftskategori	Gjeldende sats	Forslag 2000	Økning i pst.
Slagvolumavgift, kr/cm³			
første 125 cm ³	0	0	–
neste 775 cm ³	22,50	22,95	2,0
resten	49,33	50,32	2,0
Motoreffektavgift, kr/kW			
første 11 kW	0	0	–
resten	291,50	297,33	2,0
Kjøretøygruppe g, pst. av verdiavgiftsgrunnlaget ...	30	30	–
Kjøretøygruppe h, pst. av personbilavgift	40	40	–
Kjøretøygruppe i, kroner	2 155	2 200	2,0
Årsavgift, kr/år			
Alminnelig sats	1965	2005	2,0
Motorsykler	1550	1580	2,0
Campingtilhengere	1005	1025	2,0
Kjøretøy m totalvekt over 3,5 tonn	1140	1165	2,0
<i>Vektårsavgift, kr/år</i>	Varierer	–	–
<i>Omregistreringsavgift</i>	Varierer	–	–
Bensin, kr/liter			
Blyinnhold over 0,05 g/l	5,03	5,13	2,0
Blyinnhold under 0,05 g/l	4,50	4,59	2,0
Blyfri	4,25	4,34	2,0
<i>Autodiesel, kr/liter</i>	3,54	3,74	5,8
<i>Båtmotorer, kr/HK</i>	118,50	121,00	2,0
Elektrisk kraft, øre/kWh			
Forbruksavgift	5,94	8,56	44,0
<i>Smøreolje, kr/liter</i>	1,11	1,46	31,5
Avgift på mineralske produkter			
Grunnavgift på fyringsolje			
Mineralolje, kr/liter	–	0,19	–
CO₂-avgift, generell sats			
Mineralolje, kr/liter	0,46	0,47	2,0
Kull og koks mv., kr/kg	0,46	0,47	2,0
Bensin, kr/liter	0,92	0,94	2,0
CO₂-avgift, redusert sats			
Mineralolje, kr/liter	0,26	0,26	–
Bensin, kr/liter	0,24	0,24	–
Svovelavgift, generell sats			
Mineralolje, kr/liter	0,07	0,07	–
Kull og koks, kr pr. kg SO ₂	3,00	3,00	–
Raffineringsanlegg, kr pr. kg SO ₂	3,00	3,00	–

Avgiftskategori	Gjeldende sats	Forslag 2000	Økning i pst.
Svovelavgift, høy sats			
Autodiesel, kr/liter	–	0,25	–
Svovelavgift, redusert sats			
Mineralolje, kr/liter	0,013	0,013	–
<i>Avgift på sluttbehandling av avfall, kr pr. tonn</i>			
Opplagsplasser for avfall	300	306	2,0
Anlegg for forbrenning av avfall			
Grunnavgift	75	77	2,0
Tilleggsavgift	225	229	2,0
<i>Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier</i>			
Trikloretten, kr/kg	–	50	–
Tetrakloretten, kr/kg	–	50	–
Trykkimpregnert trevirke ¹⁾ , kr pr. m ³			
CCA kg/m ³ yteved			
Over 24	–	3325	–
Over 12 og t.o.m. 24	–	1663	–
Over 5 og t.o.m. 12	–	665	–
T.o.m. 5	–	333	–
CCx kg/m ³ yteved			
Over 40	–	2328	–
Over 21 og t.o.m. 40	–	1164	–
Over 10 og t.o.m. 21	–	466	–
T.o.m. 10 k	–	233	–
Cx kg/m ³ yteved			
Over 40	–	233	–
Over 10 og t.o.m. 40	–	100	–
T.o.m. 10	–	67	–
Ferdigvarer av trykkimpregnert trevirke, kr/kg	–	2,75	–
<i>Sjokolade mv., kr/kg .....</i>	13,89	14,17	2,0
<i>Kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer</i>			
Ferdigvare, kr/liter	1,55	1,58	2,0
Konsentrat (sirup), kr/liter	9,30	9,49	2,0
Kullsyre, kr/kg	62,00	63,00	2,0
<i>Kullsyrefrie, alkoholfrie drikkevarer, kr/liter .....</i>	1,55	1,58	2,0
<i>Avgift på drikkevareemballasje, kr/stk</i>			
Miljøavgift			
a) Glass	–	4,00	–
b) Plast/Metall	–	2,40	–
c) Kartong	–	1,00	–
Grunnavgift på engangsemballasje	0,79	0,81	2,0
<i>Sukker .....</i>	5,38	5,49	2,0
<i>Dokumentavgift, pst. av salgsverdi .....</i>	2,5	2,5	–

Avgiftskategori	Gjeldende sats	Forslag 2000	Økning i pst.
<i>Avgift på flyging</i>			
Hovedruter i Sør-Norge, kr/passasjer	114,00	116,00	2,0
Utlandet, kr/passasjer	228,00	232,00	2,0
<i>Kassettbånd, kr/stk.</i>			
Uinnspilte lydassetter ²⁾	4,00	4,08	0
Uinnspilte videokassetter ²⁾	20,17	20,57	0
<i>Radio- og fjernsynsmateriell, pst. av verdi²⁾ .....</i>	10,35	10,35	0

¹⁾ Avgiften foreslås innført fra 1. april 2000

²⁾ Avgiftene foreslås fjernet fra 1. september 2000.

3.1.2 Konkurransforholdene i luftfarten

Innledning og bakgrunn

Ved behandlingen av St.prp. nr. 53 (1998–99) Miljøavgifter på drivstoff til luftfarten mv. – endringer i statsbudsjettet for 1999, understreket finanskomiteéns flertall betydningen av forutsigbare rammebetingelser for flyselskapene. Stortinget vedtok ved behandlingen av Innst. S. nr.163 (1998–99) at Regjeringen skulle sette ned et hurtigarbeidende utvalg for å se på de økonomiske konkurransevilkårene ved lufttransport både internasjonalt og nasjonalt. Stortinget ba Regjeringen legge fram redegjørelsen i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2000. Arbeidsgruppen ble, på bakgrunn av vedtak i Regjeringen, oppnevnt av Finansdepartementet i begynnelsen av juni 1999.

I mandatet ble det blant annet sagt at arbeidsgruppen burde konsentrere arbeidet om å vurdere forskjeller i konkurransevilkår mellom flyselskaper som bare flyr innenlands og selskaper som flyr både innenlands og til og fra utlandet. Videre skulle utvalget vurdere eventuelle forskjeller i konkurransevilkår for flyselskaper som i hovedsak har sine anlegg og virksomhet i Norge i forhold til flyselskaper som har større deler av sin virksomhet i utlandet.

Arbeidsgruppen har vært ledet av avdelingsdirektør Morten Berg i Konkurransetilsynet. Arbeidsgruppen har ellers vært sammensatt med representanter fra Finansdepartementet, Miljøverndepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Samferdselsdepartementet, Luftfartsverket, Flyselskapenes Landsforening (FL) og en forsker fra Norges Handelshøyskole. Omtalen i dette avsnittet er basert på en foreløpig rapport som gruppen avla 17. august 1999. Den endelige rapporten skal i henhold til mandatet foreligge i månedsskiftet september/oktober.

Utvalgets foreløpige generelle vurderinger

Etter en gjennomgang av ulike skatter og avgifter har arbeidsgruppen i rapporten av 17. august 1999 gitt følgende foreløpige vurdering:

«De norske reglene om skatter, avgifter og gebyrer gjelder likt for både norske og utenlandske flyselskaper i den grad selskapene kommer inn under reglens virkeområder. Når de allikevel må sies å påvirke de norske selskapene i større grad, er det fordi norske selskaper naturlig nok har en stor del av sin virksomhet i det norske markedet. Dermed har de en større andel av sine flyginger innenlands, og betaler avgifter i samsvar med dette. De skatter, avgifter og gebyrer som pålegges i luftfartssektoren gjør isolert sett at selskaper som har det vesentligste av sin virksomhet i Norge, får økte kostnader i forhold til utenlandske selskaper.»

I den foreløpige rapporten var det uenighet knyttet til om disse kostnadsforskjellene innebar en konkurransevridning i disfavør av selskaper som har det vesentligste av sin virksomhet i Norge. Flertallet (alle unntatt representantene fra Finansdepartementet og Miljøverndepartementet) mente foreløpig at dette medfører en konkurransevridning. I det følgende gjennomgås arbeidsgruppens vurderinger nærmere. På grunn av temaets kompleksitet er ulike regler omtalt og vurdert separat.

Nærmere om beskatning og konkurranse

Arbeidsgruppen har gitt en generell vurdering av konkurransevridning som kan skyldes beskatning. Andre forhold som er viktige mht. konkurranseforholdene innen luftfarten, som f.eks. forholdene på arbeidsmarkedet (lønn, arbeidstidsbestemmelser mv.) er ikke behandlet nærmere.

Som arbeidsgruppen påpeker kan i praksis nesten alle reguleringer (skatter og avgifter mv.) tenkes å bidra til vridninger. Dersom en vare eller tjeneste skattlegges sterkere enn en annen, vris konkurranseforholdet mellom dem i den forstand at det blir relativt sett dyrere å kjøpe og mindre innbringende å selge den sterkest beskattede varen.

Vridningene avhenger først og fremst av hvor sterkt tilbudet og etterspørselen i vedkommende marked reagerer på prisendringer. Dersom etterspurt kvantum reduseres forholdsvis mye ved en liten prisøkning, gir det relativt store vridninger. En sideeffekt er at eventuelle avgifter vil redusere omsatt kvantum og dermed hele skattegrunnlaget. Arbeidsgruppen viser til at et viktig prinsipp for optimal utforming av skattesystemet er at skattesatserne bør være relativt sett lavest der hvor grunnlaget for vridninger er størst. Departementet slutter seg til disse vurderingene, men vil samtidig minne om at ved den konkrete utformingen av skatter og avgifter vektlegges også andre hensyn.

Arbeidsgruppen peker på at hensikten med beskatning er å skape rom for offentlig etterspørsel gjennom å redusere den private etterspørselen. Dette innebærer at etterspørselen og omsetningen reduseres i noen markeder, mens det offentliges etterspørsel leder til økt omsetning i andre markeder.

Arbeidsgruppen stilte også spørsmål ved om skattesystemet *må* virke vridende. Gruppen antar at det er urealistisk å legge til grunn at en moderne velferdsstat kan finansieres fullt ut med ikke vridende skatter. Enkelte former for skatter og avgifter vil kunne virke effektivitetsfremmende selv om de gir vridninger. Dette gjelder skatter og avgifter som er innført for å korrigere for eksterne virkninger. En ekstern virkning oppstår ved at en aktørs økonomiske aktivitet påvirker andre uten at aktøren tar hensyn til det i sin egen atferd. Det mest nærliggende eksempelet er miljøskadelig aktivitet. Innføring av avgifter som korrigerer for slike virkninger vil virke effektivitetsfremmende. En optimalt utformet CO₂-avgift for å redusere klimagassutslippene kan være et eksempel på en slik avgift.

I en *konkurransanalyse* er det viktig å avgrense relevante markeder, dvs. å fastslå hvilke produkter kjøperne betrakter som identiske eller svært nære substitutter. For nære substitutter vil forskjeller i avgiftslegging kunne gi store vridninger, og dermed påvirke konkurranseforholdene.

Arbeidsgruppen viser i denne sammenheng til at en enkelt flyrute ikke uten videre er et substitutt for en annen enkelt flyrute. Dersom det gjelder alle flyruter, ville konkurransevridninger bare kunne oppstå mellom flyselskaper på samme strekning.

Men det finnes også eksempler på flyruter som er forholdsvis nære substitutter. For eksempel kan en reise fra Sandefjord til Bergen være et alternativ til en reise fra Oslo til Bergen. Videre kan pris og frekvensforskjeller påvirke valg av reisemål for eksempel ved fritidsreiser og ved lokalisering av konferanser.

I markedet for storkundeavtaler kan det være nærliggende å betrakte hele rutenett som relevante markeder. Storkundeavtalene gjelder ikke konkrete enkeltreiser, men fastsetter generell rabatt på det å reise med vedkommende flyselskap, altså det å benytte selskapets rutenett. Ved inngåelse av slike avtaler vil kunden ha bestemte ønsker og krav til rutestrukturen, rutetilbud, avgangstider, destinasjoner og frekvenser. Storkundeavtalene utgjør 20–25 pst. av selskapenes omsetning. På samme måte kan lojalitetsprogrammer (f.eks. bonusordninger) påvirke passasjerenes valg. Arbeidsgruppen har også redegjort for eksisterende internasjonale avtaler og konvensjoner på luftfartsområdet.

Arbeidsgruppen peker på at det ofte vil være konkurranseflater overfor alternative transportformer.

Nærmere om de enkelte skatter og avgifter og Regjeringens vurdering

Arbeidsgruppen peker på at det særlig er to trekk ved *merverdiavgiftsreglene* som har betydning for konkurranseforholdene i luftfartsnæringen. Det ene er at persontransport – i motsetning til varetransport – ikke er merverdiavgiftspliktig. En følge av dette er at det generelt ikke er anledning til å trekke fra inngående merverdiavgift på innsatsfaktorer brukt i persontransportvirksomhet. Merverdiavgiften framstår dermed som en driftskostnad.

Det andre trekket er at visse leveranser til bruk i luftfart kan omsettes med null-sats. I tillegg kan flyselskapene frivillig registrere sin virksomhet knyttet til internasjonal luftfart i merverdiavgiftsregisteret slik at de kan trekke fra avgift på anskaffelser til denne virksomheten. Disse særreglene gjelder også for persontransport til sjøs, men ikke for annen persontransport.

Det går fram av rapporten at det ikke har vært enighet i arbeidsgruppen om tolkningen av avgiftsfritaket i merverdiavgiftsloven § 16 om leveranser til bruk for luftfartøyer. I en fortolkningsuttalelse av 24. juni 1999 har Finansdepartementet blant annet uttalt at avgiftsfritaket i merverdiavgiftslovens § 16 første ledd nr. 1 bokstav d ikke kan tolkes slik at det gjelder for leveranser til utenlands registrerte luftfartøyer i innenriks fart, men må begrenses til luftfartøyer i utenriks fart. Luftfartsnæringens representanter er uenig i denne tolkningen, og mener

at avgiftsfritaket gjelder generelt for leveranser til bruk for utenlands registrerte luftfartøyer, også ved bruk innenlands. Det er også uenighet mellom Finansdepartementet og luftfartsnæringen om hva som i avgiftsmessig forstand ligger i begrepet «utenriks fart.» Arbeidsgruppen har ansett det som utenfor mandatet å ta stilling til de juridiske sidene ved disse spørsmålene, og har gjengitt henholdsvis Finansdepartementets og flyselskapenes tolkninger i den endelige rapporten.

Arbeidsgruppen antar, dersom Finansdepartementets fortolkning legges til grunn, at konkurransevidningene av merverdiavgiftsreglene først og fremst vil oppstå mellom innenriks og utenriks flyruter, ikke direkte mellom flyselskaper. Hvorvidt forskjellsbehandlingen av innenriks- og utenriksfart innebærer en konkurransevidning, avhenger av hvor nære substitutter de to typene flyruter er.

Arbeidsgruppen har hentet inn opplysninger om merverdiavgiftsregler i land med nær geografisk tilknytning til Norge. I Danmark og Irland er regelverket i hovedsak som i Norge ved at det ikke er merverdiavgift på persontransport. I likhet med Norge, er det ingen fradragsrett for inngående merverdiavgift ved flyginger innenlands.

Andre land har valgt å ha merverdiavgift på persontransport. I flere land er det imidlertid redusert avgiftssats. I Finland er avgiften 8 pst. (standard-sats 22), i Tyskland 16 pst. (som er standard), i Sverige 12 pst. (standard 25) og i Nederland 6 pst. (standard 17,5). I Storbritannia er persontransport nullsatset. Dette innebærer full fradragsrett, men ingen merverdiavgift på vederlaget for persontransporttjenester. Ingen av disse landene har merverdiavgift på flyreiser til utlandet.

Det er fra luftfartshold blitt framhevet at det norske regelverket gir incentiver til å drive økonomitanking, dvs. at det fylles opp drivstoff i utlandet som delvis blir brukt på innenriks flyging i Norge. Flyselskaper med stort innslag av internasjonal trafikk har større mulighet for å drive økonomitanking. Dette vil kunne gi en konkurranseulempa for selskaper som i overveiende grad driver innenriks trafikk. Flyselskapenes Landsforening (FL) har i brev til Finansdepartementet foreslått at konkurransevidningen rettes opp ved at merverdiavgift på flydrivstoff og catering fjernes også ved innenriks flyging. Dette ville langt på vei innebære samme merverdiavgiftsopplegg som i Storbritannia.

Departementet viser til at dagens merverdiavgiftsregelverk er komplisert for persontransport generelt og for luftfarten spesielt. En har vurdert ulike løsninger som vil fjerne uklarhetene og mulig forskjellsbehandling. Departementet vurderer å utvide grunnlaget for merverdiavgiften, til å omfatte fle-

re tjenester, herunder persontransport, jf. kapittel 4 i Nasjonalbudsjettet. En mulighet er å innføre merverdiavgift på persontransport generelt, men med redusert avgiftssats. Dette vil svare til regelverket som praktiseres i de fleste land i EU, bl.a. i Sverige og Finland. Ved at luftfarten kommer innenfor avgiftssystemet vil eventuelle problemer knyttet til blant annet økonomitanking bli fjernet. Luftfartens forslag om avgiftsfritak for alle leveranser av drivstoff og catering til flyselskapene vil etter departementets oppfatning være svært uheldig. Dette innebærer at luftfarten får alle fordelene med merverdiavgiftssystemet ved at de får tilnærmet full fradragsrett for merverdiavgiften på anskaffelse til bruk i virksomheten, uten at det må svares merverdiavgift på vederlaget for transporttjenester. En endring i regelverket som innebærer at alle leveranser til luftfarten fritas, anslås å gi et årlig inntektstap for staten på i størrelsesorden 300 mill. kroner. Hvis fritaket kun omfatter flydrivstoff anslås inntektstapet til om lag 110 mill. kroner.

Inntil arbeidet med merverdiavgift på tjenester er avsluttet, mener departementet at det er ønskelig med en presisering av rettstilstanden for leveranser til luftfarten slik at det klart framgår av regelverket at det kun er omsetning av varer og tjenester til bruk for luftfartøyer i utenriks fart som avgiftsfrie. I Ot.pr. nr. 1 (1999-2000) Skatte- og avgiftsopplegget 2000 - Lovendringer kapittel 24 foreslås det derfor endringer i merverdiavgiftsloven § 16.

Arbeidsgruppen peker i rapporten på at *investeringsavgiften* er en særnorsk skatteform. Generelt skal det betales investeringsavgift ved anskaffelse av driftsmidler og visse arbeidsytelser til bruk i virksomheter som er registreringspliktige for merverdiavgift og som kan trekke fra inngående merverdiavgift. Siden innenlands persontransport ikke er registreringspliktig, er det heller ikke investeringsavgift på anskaffelser til slik virksomhet. Med virkning fra 1. juli 1999 er det dessuten ikke investeringsavgift på flyverksteders anskaffelser av driftsmidler til ombygging, reparasjon eller vedlikehold av luftfartøyer til yrkesmessig luftfartsvirksomhet. Det er heller ikke investeringsavgift på anskaffelser som er fritatt for merverdiavgift ved omsetning, herunder luftfartøyer til yrkesmessig luftfartsvirksomhet.

Flyselskapene anslår at investeringsavgiften i et normalår utgjør om lag 40 mill. kroner. Avgift betales på innkjøp av driftsmidler som for eksempel kontor- og datautstyr, varebiler, avisingsmaskiner, traktorer mv. FL påpeker at det fra luftfartsbransjens side er ønskelig å oppheve den særnorske investeringsavgiften.

Departementet vil peke på at det nylig er innført

lettelser i investeringsavgiften i luftfarten, og foreslår ikke ytterligere lettelser nå. Departementet vil samtidig peke på at det vurderes å fjerne investeringsavgiften i sin helhet i forbindelse med en reform av merverdiavgiftssystemet, jf. kapittel 4 i Nasjonalbudsjettet.

Arbeidsgruppen kjenner ikke til at andre land har *CO₂-avgift på flydrivstoff*. Det kan nevnes at EU-landene i henhold til Mineraloljedirektivet har obligatorisk fritak for slike avgifter. Direktivet er nå under revisjon. For drivstoff som tankes i Norge og brukes på flyging mellom norske flyplasser betales CO₂-avgift med 24 øre pr. liter bensin og 26 øre pr. liter mineralolje. For drivstoff som brukes på flyging direkte til utlandet betales ingen CO₂-avgift. Det kreves heller ikke avgift for drivstoff som importeres om bord i flyets tank, selv om dette forbrukes på innenlandske flyginger. Avgiftsplikten er den samme for både norske og utenlandske flyselskaper.

CO₂-avgiften synes isolert sett å skape konkurransevidninger mellom innenriks og utenriks flyruter, og ikke direkte mellom flyselskaper. Avgiften gir imidlertid flyselskapene incentiv til å tanke økte mengder drivstoff i utlandet, og skaper dermed en vridning mellom drivstoffleveranser i Norge og i andre land. Dette incentivet forsterkes av at persontransport ikke er merverdiavgiftspliktig.

I den grad flyene blir tyngre og bruker mer drivstoff som følge av «økonomitanking», kan miljøvirkningene av avgiften delvis motvirkes. Transportøkonomisk institutt (TØI) har gjort beregninger som viser at dagens CO₂-avgift medfører noe økte utslipp av CO₂ på grunn av slik økonomitanking. Omfanget anslås imidlertid å være beskjedent. TØI anslår at utslippene fra innenlands luftfart kan øke med 0,2 – 0,4 pst. som følge av at Braathens utnytter mulighetene fullt ut. Dette må ses i forhold til de langsiktige reduksjonene i utslippene som avgiften vil kunne gi innenlands.

I brev til Finansdepartementet foreslår FL at CO₂-avgiften på innenlands flyging fjernes. I brevet sies det også at flyselskapene ønsker å ivareta sitt miljøansvar, og vil derfor foreslå at det i stedet innføres en miljøavgift til erstatning for dagens fiskale avgiftssystem. FL vil fremme et konkret forslag på dette området. Flybransjen har også innklaget avgiften for ESA.

CO₂-avgiften på flyging vil til en viss grad kunne påvirke konkurransevilkårene innen luftfarten, blant annet ved at flyselskapene har forskjellige muligheter for økonomitanking. Regjeringen vil imidlertid peke på at det er hensynet til en kostnadseffektiv klimapolitikk som ligger bak bruk av CO₂-avgift på flydrivstoff og på andre fossile brens-

ler. Problemstillingen er derfor ikke særskilt for luftfarten. Et viktig premiss er at innenriks luftfart er omfattet av Kyotoprotokollen, og dersom denne næringen skulle fritas for sektorovergripende virkemidler, så vil kostnadene ved å oppfylle avtalen øke og belastningen komme på andre sektorer.

I St.prp. nr. 53 (1998–99) Miljøavgifter på drivstoff til luftfarten mv. – endringer i statsbudsjettet for 1999 varslet Regjeringen at Norge skal føre en aktiv miljøpolitikk og arbeide for å oppnå internasjonal aksept for tiltak, herunder miljøavgifter overfor luftfarten. Blant annet gjennom vår representasjon i International Civil Aviation Organization (ICAO) skal det arbeides for å oppnå internasjonal enighet når det gjelder muligheten til å ta i bruk effektive virkemidler overfor utslipp fra luftfarten. Departementet mener hensynet til klimapolitikken bør være tungtveiende når det gjelder CO₂-avgift i luftfart, og at det ikke er aktuelt å unnta luftfart fra miljøavgifter. Regjeringen vil blant annet arbeide for å bringe de bilaterale luftfartsavtalene i overensstemmelse med målet om å ha CO₂-avgift også på internasjonal luftfart.

På grunn av ovennevnte ser ikke Regjeringen det som ønskelig å foreslå endringer i avgiften. Departementet vil imidlertid følge utviklingen nøye.

Arbeidsgruppen peker på at *passasjeravgiften* i første rekke påvirker konkurranseforholdet mellom flyruter, og ikke direkte mellom flyselskaper. Avgiften skaper primært en konkurransevidning i favør av innenriksruter i forhold til utenrikstrafikk, ettersom satsene er lavere (henholdsvis ingen avgift eller 114 kroner pr. passasjer innenlands mot 228 kroner på utenlandsruter).

Slik avgiften er utformet gir den også en konkurransevidning mellom ruter i det norske hjemmemarkedet, ettersom avgiften bare gjelder på noen ruter. En konkurransevidning oppstår også isolert i disfavør av flytransport i forhold til transportformer som ikke er pålagt en tilsvarende avgift. Videre kan avgiften skape en konkurransevidning mellom Gardermoen og øvrige flyplasser i nærområdet til Oslo som ikke er pålagt denne avgiften.

Som kjent har ESA åpnet sak mot Norge der det reises spørsmål om hvorvidt satsstrukturen i avgiften på flyging er konkurransevridende. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 3.19.

Flere land har passasjeravgift på lufttransport. Danmark har en avgift på flyging av passasjerer på 75 danske kroner pr. passasjer (ca. 84 norske kroner) på både innenriks- og utenriksflyginger. Videre har Irland en avgift på 5 irske pund pr. passasjer (ca. 53 norske kroner) på utenlandsflyginger, mens England har en avgift på 10 britiske pund pr. passasjer (ca. 125 norske kroner) på flyginger i EØS-om-

rådet og 20 pund pr. passasjer (ca. 250 norske kroner) ellers. Disse avgiftene kan med andre ord også gjelde flyginger til Norge. I Finland, Tyskland, Sverige og Nederland er det ingen særskilte fiskale avgifter på flyging av passasjerer. I disse landene er imidlertid persontransport merverdiavgiftspliktig.

FL foreslår i brev til Finansdepartementet at avgiften på flyging tas bort og trappes ned over en 5-årsperiode, og at det midlertidig innføres en flat miljøbegrunnet passasjeravgift.

Departementet legger vekt på at passasjeravgiften likebehandler flyselskaper fra ulike nasjoner. Det er likevel behov for å vurdere enkelte utslag av forskjellsbehandlingen innenlands. Departementet legger samtidig til grunn at distriktshensyn og alternative transportmuligheter i ulike deler av landet bør tillegges vekt når det gjelder strukturen i passasjeravgiften. Videre har som kjent ESA nå spørsmålet om avgiftens utforming til vurdering, jf. omtalen i avsnitt 3.19.

Det er Stortingets forutsetning at *Luftfartsverkets virksomhet* skal være selvfinansierende. Dette innebærer at Luftfartsverkets inntekter skal dekke alle kostnader ved virksomheten og dessuten finansiere investeringer i infrastruktur mv. Luftfartsverket får inntekter i form av luftfartsavgiftene. Avgiftene (gebyrene) knyttet til luftfartstjenestene skal være kostnadsrelaterte. Luftfartsverket har i de senere årene vært underlagt et overskuddskrav som har økt vesentlig gjennom budsjettbehandlingene. Arbeidsgruppen har ikke undersøkt hvorvidt og eventuelt i hvilken grad luftfartsavgiftene og gebyrene kan betegnes som kostnadsrelaterte. Gruppen peker likevel på at dersom overskuddskravet til Luftfartsverket betinger en høyere kapitalavkastning enn vanlig, og på den måten slår ut i et høyere avgifts- og gebyrnivå enn hva en ellers ville ha hatt, kan dette i prinsippet tolkes som en form for implisitt beskatning av brukerne av tjenestene som Luftfartsverket tilbyr.

Det foregår en intern krysssubsidierting i Luftfartsverket mellom lønnsomme og ikke-lønnsomme lufthavner. Det er bare 4–6 lufthavner i Norge som isolert går med overskudd. De mindre lufthavnene, særlig kortbaneplassene i distriktene, går med underskudd. Regjeringen vurderer det ikke som aktuelt å endre systemet for å finansiere Luftfartsverket.

I likhet med andre norske næringer betaler norske flyselskaper 28 pst. skatt på *alminnelig inntekt* av nettoinntekten, noe som er blant de laveste innenfor OECD-området. De formelle skattesatsene gir imidlertid ikke et riktig bilde av den effektive bedriftsbeskatning, siden grunnlaget for skatten ikke er det samme i de ulike landene. Det kan her

vises til at Norge er et av de landene som har gått lengst i retning av å redusere skattesatsene og å utvide skattegrunnlaget. På denne bakgrunn er det ikke grunnlag for å hevde at selskapsskatten gir vesentlige konkurransevirkninger for norsk luftfartsnæring.

Oppsummering

En samlet arbeidsgruppe er enig i at de norske reglene for skatter, avgifter og gebyrer gjelder likt for norske og utenlandske flyselskaper den grad selskapene kommer inn under reglens virkeområde. Flertallet i gruppen mener i sin foreløpige vurdering at det samlede skatte- og avgiftsnivået som pålegges luftfarten i Norge medfører en konkurransevridning for selskaper med hovedtyngden av virksomheten i Norge, sammenliknet med selskaper registrert i andre land.

Basert på arbeidsgruppens foreløpige rapport, mener Regjeringen at det ikke bør foretas endringer som reduserer statens inntekter fra luftfarten. Mange norske bedrifter og næringer kan vise til at de pålegges høyere skatter og avgifter enn sine konkurrenter, og det ville være umulig å tilpasse bedrifts- og kapitalbeskatningen til konkurrentlandenes nivå uten et betydelig tap av skatte- og avgiftsinntekter. Luftfarten har vokst kraftig gjennom mange år, noe som bl.a. har økt miljøproblemene forbundet med luftfart. Den lave lønnsomheten som har oppstått i deler av luftfarten skyldes først og fremst at kapasiteten har økt vesentlig mer enn antall passasjerer. Mer spesifikt vil Regjeringen peke på følgende:

- En endring i *merverdiavgiftsregelverket* i tråd med flyselskapenes ønsker, som innebærer at alle leveranser av varer og tjenester til luftfarten blir fritatt fra merverdiavgift, vil gi et årlig inntektstap på i størrelsesorden 300 mill. kroner. I en situasjon hvor det vurderes merverdiavgift på persontransport, jf. kapittel 4 i Nasjonalbudsjettet for 2000, vil et slikt forslag gå feil vei. Dagens rettstilstand i forhold til merverdiavgiftsreglene for leveranser til persontransport med fly og skip er imidlertid meget komplisert, og flyselskapene tolker lovverket annerledes enn Finansdepartementet. I tillegg vil det at persontransport er utenfor merverdiavgiftssystemet kunne gi opphav til økonomitanking. Med merverdiavgift på persontransport vil disse problemene forsvinne.
- *CO₂-avgiften* på innenlandsflyginger kan bidra til uheldige virkninger i form av økonomitanking mv., men det er for tidlig å si om problemet er så stort at regler bør endres. Avgiftssatsen er

satt lavt for å ta hensyn til slike eventuelle problemer, og virkemiddelbruken må ses i sammenheng med den totale virkemiddelbruken i klimapolitikken. Blant annet er et offentlig utvalg i ferd med å utrede et kvotesystem for klimagasser.

- ESA har påpekt at utformingen av dagens *passasjeravgift* er i strid med EØS-avtalens art. 36 om at det ikke skal være restriksjoner på adgangen til å yte tjenester innenfor EØS området. Regjeringen mener fortsatt at en endring av passasjeravgiften i samsvar med ESAs syn er en systemmessig stor omlegging som reiser en rekke problemer. Det er også flere andre land i området som har liknende avgifter med ulike satser. Regjeringen vil avvente en avklaring av rettstilstanden innen EU, før det tas stilling til om det bør foreslås endringer, jf. nærmere omtalte i avsnitt 3.19.

I den endelige rapporten vil arbeidsgruppen foreta en grundigere vurdering av totaliteten i skatte- og avgiftsbelastningen for sektorene. Dette vil kunne gi nyttige innspill i de løpende vurderinger av sektorens rammebetingelser som må foretas.

3.1.3 Kodifisering av NATO-fritak

I henhold til internasjonale avtaler Norge har inngått, skal NATO og NATOs hovedkvarter, styrker og utenlandsk personell i noen utstrekning tilstås fritak for særavgifter i forbindelse med kjøp eller innførsel av varer. Hvilke nærmere fritak Norge er forpliktet å tilstå, reguleres av den enkelte avtale. Blant annet skal utenlandske styrker som oppholder seg i Norge avgiftsfritt kunne importere utstyr og rimelige mengder av proviant, materiell og andre varer i henhold til Avtale mellom partene i traktaten for det nordatlantiske område om status for deres styrker (NATO SOFA) av 19. juni 1951. Avgiftsfritaket omfatter i utgangspunktet ikke varer kjøpt i Norge for bruk her. Det følger videre av Avtalen mellom statene i NATO og de øvrige deltakerstater i Partnerskap for Fred-samarbeidet om status for deres styrker (PFP SOFA) av 19. juni 1995, at NATO SOFA skal gjelde tilsvarende mellom Partnerskap for Fred-landene. Andre bestemmelser om fritak for særavgifter følger blant annet av Avtale om status for den nordatlantiske traktats organisasjon, de nasjonale representanter og dens internasjonale stab av 20. september 1951 og Protokoll om status for internasjonale, militære hovedkvarterer opprettet i henhold til traktaten for det nordatlantiske området av 28. august 1952. Fritakene representerer et unntak fra hovedregelen om at det skal betales av-

gift for de avgiftspliktige varer, og tilstås i praksis i dag.

Finansdepartementet foreslår at rettstilstanden presiseres ved at det i samtlige av Stortingets avgiftsvedtak der dette er relevant, tas inn en bestemmelse om at det skal gis avgiftsfritak for varer som selges til eller innføres av NATO eller noen av de øvrige deltakerstatene i Partnerskap for Fred-samarbeidet i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. En tilsvarende kodifisering er tidligere gjort for enkelte av motorvognvedtakene, og det foreslås derfor ingen endringer for årsavgiften, omregistreringsavgiften eller engangsavgiften med unntak av at ordlyden samordnes. Forslaget er ikke ment som en endring av dagens forvaltningspraksis som bygger på de folkerettslige forpliktelsene Norge har inngått.

3.2 Merverdiavgift og avgift på investeringer mv. (Kap. 5521)

3.2.1 Merverdiavgiften

Merverdiavgift ved privat utbygging av vann- og kloakkanlegg

I St.meld. nr. 2 (1998–99) Revidert nasjonalbudsjett 1999 ble det redegjort for ulikheten i avgiftsbelastningen ved privat og kommunal utbygging av vann- og kloakkanlegg. Ved privat utbygging og oppgradering av anlegg er merverdiavgiften en del av anskaffelseskostnadene, fordi det ikke foreligger fradragsrett for denne. Etter ferdigstillingen overføres slike anlegg normalt til kommunen som heller ikke oppnår fradrag for merverdiavgiften betalt av de private utbyggerne. Dersom kommunen derimot hadde anskaffet vann- og kloakkanlegget selv, ville kommunen hatt fradragsrett fordi kommunen driver avgiftspliktig virksomhet knyttet til omsetning av vann og bortføring av spillvann og overvann (kloakk). Merverdiavgiftsregelverket bidrar derfor til høyere kostnader ved den ene utbyggingsløsningen sammenliknet med den andre. Finansdepartementet varslet at det i statsbudsjettet for 2000 ville bli forslått tiltak som kan bidra til større grad av avgiftsmessig likebehandling i de omhandlede tilfellene. Finanskomiteen støttet dette, jf. Budsj. Innst. S. II (1998–99) om Revidert nasjonalbudsjett 1999.

Departementet har vurdert ulike løsninger, bl.a. den tidligere tilskuddsordningen ved utbygging av kommunale avløpsrensaneanlegg. Statens forurensningstilsyn har i brev av 8. september 1999 til departementet gitt følgende orientering:

«På begynnelsen av 1970-tallet var det behov for å rydde opp i vannforurensningsproblemene

forårsaket av bl.a. kommunale kloakkutslipp. Kommunene ble da gitt finansieringsmuligheter i form av statlige tilskudd og lån i Kommunalbanken. Planene for denne oppryddingen ble lagt frem for Stortinget i St. meld. nr. 107 Om arbeidet med en landsplan for bruken av vannressursene.

De statlige lånene og tilskuddene ble knyttet til utbygging av avløpsanlegg for den bebyggelsen som eksisterte den gang (pr. 1.01.1975). For ny bebyggelse var det forutsetningen at avløpsanleggene skulle finansieres av kommunene gjennom bl.a. bruk av vann- og kloakkavgiften. Lov om kommunale vass- og kloakkavgifter nr. 17 av 31. mai 1974 ble gjort gjeldende fra 6. september s.å.

De statlige tilskuddsordningene ble senere brukt for å nå målet om utslippsreduksjoner (bl.a. i nordsjødeklarasjonene), og til å utjevne kommunenes kostnader pr. abonnent i forbindelse med gjennomføringen av pålagte renskrav.

Tilskuddene dekket normalt inntil 20% av kostnadene til bygging av avløpsanlegg og inntil 40% av kostnadene for utarbeiding av kommunale planer (hovedplan avløp).

Fra St. prp. nr. 1 (1998-99) Miljøverndepartementet siteres: «I perioden 1976 til og med 1996 ble det investert om lag 27 mrd. 1993-kroner i kommunale avløp jf. kap. 1441, post 63. Nesten 5 mrd. kr ble dekket med statstilskudd. I 1996 utgjorde utbygging og rehabilitering av ledningsnett til sammen om lag 80% av investeringene i kommunale avløp. De resterende 20% er investeringer i rens- og slambehandlingsanlegg. I perioden 1995 til 1998 er det gitt en rekke tilsagn til nitrogenrenseanlegg innenfor eksisterende tilsagnsfullmakt. Utbetalingen av disse tilsagnene er i hovedsak ventet i perioden 1998–2001. Utestående pr 1.1.99 vil være ca. 426 mill. kr.» Ordningen gjaldt ut 1998 og opphørte fordi forurensningsmyndighetene anså målet om opprydding fra kommunalt avløp for nådd, jf. tabell 2.4.1 i St. prp. nr. 1 for 1999 (side 46). Ovennevnte støtteordning omfattet ikke privates utbygging av avløpsanlegg.»

Mulige løsninger for å oppnå større grad av likebehandling mellom privat og kommunal utbygging av vann- og kloakkanlegg, kan etter departementets vurdering være enten å etablere en ny tilskuddsordning eller innføre en særordning innenfor merverdiavgiftssystemet. Blant annet på grunn av problemets tilknytning til merverdiavgiftsregelverket vil departementet i dette tilfellet foreslå å etablere en begrenset frivillig registreringsordning innenfor merverdiavgiftssystemet. En slik ordning innebærer at den registrerte på nærmere angitte vilkår får tilbakeført den merverdiavgiften som har

påløpt i forbindelse med opparbeidelsen av anlegget.

Det legges til grunn av det bare er i tilfeller der slike anlegg oppføres på dugnadsbasis og lignende i privat regi, hvor grupper av beboere, bygdelag med mer går sammen om å bygge vann- og kloakkanlegg for å få orden på avløpsforhold, at kostnadene til utbygging og oppgradering bør likestilles i forhold til kommunal utbygging. Entreprenørers utbygging av boligområder, hvor vann- og kloakkanlegg er en del av utbyggingen, er ikke ment å skulle omfattes av ordningen. Den nærmere avgrensningen mht. hvilke type anlegg og hvilke tilfeller som skal omfattes av ordningen vil bli fastsatt i samarbeid med miljøvernmyndighetene. Det antas at en slik ordning kan iverksettes fra sommeren 2000.

En forskrift om frivillig registrering av oppføring av ovennevnte anlegg vil ikke kunne hjemles i den generelle fullmaktsbestemmelsen i merverdiavgiftsloven § 28a som gir adgang til å fastsette regler om frivillig registrering. Imidlertid gir merverdiavgiftsloven § 70 departementet adgang til helt eller delvis å fritta fra avgiftsplikt dersom det foreligger særlige forhold. Videre gir lovens § 75 departementet adgang til å gi regler som er nødvendige til utfylling og gjennomføring av denne. Departementet legger til grunn at disse bestemmelsene kan benyttes til å etablere en frivillig registreringsordning som skissert i denne spesielle saken. Det gjøres oppmerksom på at en slik ordning med frivillig registrering av private utbyggere vil innebære nye materielle regler. Dersom Stortinget ikke har noen merknader til dette, foreslår departementet at det innføres forskrift med hjemmel i en av, eventuelt begge, bestemmelsene.

En begrenset ordning som beskrevet ovenfor antas ikke å gi noe vesentlig provenytnap.

3.2.2 Investeringsavgiften

Investeringsavgift for nye vannkraftprosjekter

Ved behandlingen av St.prp. nr. 67 (1998–99) i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett, vedtok finanskomiteens flertall, jf. Innst. S. nr. 236 (1998–99), følgende:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med forslag til lovendring i forbindelse med budsjettforslaget for 2000, som innebærer at nye vannkraftprosjekter gis midlertidig fritak for investeringsavgift fra 1. januar 2000 i 2 år.»

Bakgrunnen for forslaget var et ønske om å stimulere til at flest mulig gjennomførbare prosjekter

iverksettes for å sikre det økende behovet for fornybar energi, og å sikre at kompetansen innen verkstedindustrien ble opprettholdt.

Vedtaket kan oppfattes slik at det omfatter rene opprustningsprosjekter, prosjekter som vurderes å ikke kreve konsesjon etter vassdragslovgivningen, samt prosjekter som er under konsesjonsbehandling og som med fritak for investeringsavgift kan vurderes å få en framskyndet oppstart og gjennomføring. Tilsvarende gjelder for prosjekter som meldes opp i 2. halvår 1999.

Det er bedt om at det fremmes forslag om midlertidig fritak for investeringsavgift i to år for investeringer i ovennevnte vannkraftprosjekter. Fritak for investeringsavgift vil omfatte investeringer som foretas i perioden f.o.m. 1.1.2000 t.o.m. 31.12.2001, dvs. for driftsmidler som anskaffes i denne perioden som en del av en av de ovennevnte prosjektene.

Formålene med et investeringsavgiftsfritak sammenholdt med prosessen for oppgradering av vannkraftverk, avgiftsfritakets tidsbegrensning samt sider ved investeringsavgiftsregelverket, skaper en del usikkerhetsmomenter i forhold til hvordan fritaket skal utformes og gjennomføres.

Investeringsavgift skal svares ved anskaffelsen av driftsmiddelet. For at et driftsmiddel skal være unntatt fra avgiftsplikten, må vedtaket om fritak gjelde på det tidspunktet driftsmiddelet anskaffes. Etter det departementet har fått opplyst går det ofte lang tid fra planleggingen av vannkraftprosjekter påbegynnes til investeringene realiseres (levetid). Planlegging og saksbehandling fram til byggestart kan ta tre til fem år. Deretter kommer selve investeringsperioden, hvor et avgiftsfritak får betydning. Et midlertidig avgiftsfritak i to år kan derfor få liten innvirkning på beslutningene om å sette i gang investeringer. Levetiden er lengst for investeringer som krever konsesjonsbehandling. En tidsbegrenset fritaksordning kan føre til et sterkere press i planlegging og utførelse, og dette kan gå ut over kvaliteten.

Departementet antar at et avgiftsfritak må avgrenses mot vedlikehold. I NOU 1998:11 Energi- og kraftbalansen i Norge mot år 2020, er opprustning av vannkraftverk bl.a. definert som å modernisere og automatisere kraftverkene for å øke den totale virkningsgraden, redusere driftsutgiftene og forbedre driftssikkerheten. Ordinære vedlikeholdsinvesteringer antas ikke å inngå i opprusting slik det er definert. Det legges til grunn at vedlikehold som bare innebærer en oppgradering av utstyret og som eventuelt kan føre til en reduksjon i driftskostnadene, uten at det produseres ny kraft, ikke skal omfattes av fritaket. I praksis kan det her likevel vise seg

vanskelig å avgjøre hvilke investeringer som vil være omfattet av fritaket.

Rene opprustningsprosjekter gjennomføres uten at det foretas behandling etter vassdragslovgivningen. Ofte vil imidlertid slike prosjekter kreve konsesjon etter energiloven. Stortingsflertallet har lagt til grunn at disse prosjektene vil kunne gi en kraftmengde på om lag 5 TWh årlig. Norges vassdrag og energiverk (NVE) anslår at det realistiske samlede potensialet for produksjonsøkning for rene opprustningsprosjekter utgjør rundt 1 TWh årlig produksjonsevne. Opprustning kombineres oftest med utvidelser for å sikre lønnsomheten. Utvidelser medfører normalt konsesjonsplikt etter vassdragslovgivningen. Det er usikkert hvor stor andel av det samlede potensialet som kan realiseres i løpet av de nærmeste årene.

Når det gjelder prosjekter som vurderes å ikke kreve konsesjon etter vassdragslovgivningen, må utbygger likevel legge saken fram for NVE for en vurdering av de konsesjonsmessige spørsmålene. Selv om det tar noe tid å vurdere om et prosjekt krever konsesjon eller ikke, vil slike saker ha kortere behandlingstid enn prosjekter som er konsesjonspliktige etter vassdragslovgivningen. Alle prosjekter av en viss størrelse må dessuten konsekvensutredes etter bestemmelser i plan- og bygningsloven.

I Innst. S. nr. 236 (1998-99) la flertallet i finanskomiteen til grunn at prosjekter som er under konsesjonsbehandling, og som med fritak for investeringsavgift kan vurderes å få en framskyndet oppstart og gjennomføring, skal omfattes av fritaket. Det samme gjelder for prosjekter som meldes opp 2. halvår av 1999. Prosjekter som er gitt konsesjon før 2. halvår av 1999, men som ikke er gjennomført, antas i utgangspunktet ikke omfattet selv om anskaffelsene er gjort som ledd i disse prosjektene i perioden investeringsavgiftsfritaket gjelder. Dette medfører at investeringer som foretas i samme periode ikke omfattes eller omfattes av fritaket avhengig bl.a. av om investeringene gjøres som ledd i prosjekter som er gitt konsesjon henholdsvis før eller etter 2. halvår 1999. En slik avgrensning vil gi tilfeldige utslag og departementet antar derfor at prosjekter som er gitt konsesjon før 2. halvår 1999, men som ikke er igangsatt, bør omfattes av fritaket forutsatt at vilkårene for øvrig er oppfylt. Departementet vil i tillegg påpeke at en vurdering av om fritaket har medført at et prosjekt har fått en framskyndet oppstart og gjennomføring vil være tilnærmet umulig å gjennomføre i praksis. Det antas således at det ikke er ment å avgrense mot investeringer i den investeringsavgiftsfrie perioden selv om prosjektet verken har fått en framskyndet oppstart

eller gjennomføring i forhold til de opprinnelige planene.

Departementet ser at et midlertidig fritak for investeringsavgift som foreslått av Stortinget kan bidra til å framskynde enkelte investeringer i vannkraftsektoren. Videre vil et fritak for vannkraftverk likestille slike investeringer med investeringer i andre fornybare energikilder som allerede har fritak, eksempelvis vindkraft, bioenergianlegg, varmpumper mv. Departementet mener imidlertid at det er nødvendig med en ytterligere klargjøring av hva som ønskes omfattet av et investeringsavgiftsfritak for vannkraftverk, slik at en kan finne hensiktsmessige og praktiskable avgrensninger. Departementet vil, på bakgrunn av Stortingets tilbakemelding, komme tilbake med løsningsforslag.

Et investeringsavgiftsfritak for vannkraftprosjekter medfører en rekke vanskelige avgrensninger som kan kreve energifaglig kompetanse dersom kontrollen skal bli tilfredsstillende. En slik energifaglig bakgrunn må antas å ligge utenfor hva som kan kreves av avgiftsforvaltningen. Et fritak bør derfor utformes på en slik måte at ikke avgiftsforvaltningen må kjenne til de ulike prosjekttypene for å kunne ta stilling til det enkelte driftsmiddels avgiftsmessige status, eller ha energifaglig kompetanse for å kunne avgjøre rekkevidden av fritaket.

Det antas at et slikt fritak, på tross Stortingets vedtak, bør hjemles i de årlige skatte- og avgiftsvedtakene. Investeringsavgiftsloven inneholder regler av mer systemmessig karakter. En plassering av fritaket i loven vil være et brudd med systemet. Konkrete bransjer innen alternativ energi har som nevnt allerede en rekke konkrete fritak som er hjemlet i det årlige skatte- og avgiftsvedtaket. Disse fritakene vedtas av Stortinget hvert år og er dermed gjenstand for de alminnelige vurderinger og prioriteringer som gjøres i forbindelse med budsjettbehandlingen.

Under hensyn til den usikkerheten som gjelder både for avgrensningen av fritaket og mht. kunnskap om forventede investeringer, anslås det at fritaket medfører 100 mill. kroner i provenynedgang både i 2000 og i 2001 hvis vedlikeholdsinvesteringer indkluderes. Dersom vedlikeholdsinvesteringer ikke medregnes, kan årsvirkningen for 2000 anslås til om lag 10 mill. kroner og årsvirkningen for 2001 til om lag 15 mill. kroner.

3.3 Avgift på alkohol (kap. 5526)

Gjeldende avgifter på alkohol er fastsatt i tre ulike vedtak; avgift på brennevin, vin m.m., avgift på alkohol i essenser mv. som innføres og avgift på øl. For

å få en samlet fremstilling av avgiftene på alkohol, foreslås det å samle avgiftene i ett vedtak.

Avgiften på øl oppkreves fra 1. juli 1999 med hjemmel i lov av 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter (særavgiftsloven). Avgiften på brennevin, vin m.m. og avgiften på alkohol i essenser mv. som innføres oppkreves med hjemmel i lov av 19. juni 1964 nr. 1 om tilvirkning og omdestillasjon av sprit, brennevin og isopropanol og om beskatning av sprit, brennevin, vin, fruktvin, mjød og isopropanol (alkoholtilvirkningsloven). Som ledd i det pågående arbeidet med revisjon av regelverket om alkohol under Finansdepartementets ansvarsområde, tar departementet sikte på at også oppkrevingen av avgiften på brennevin og vin m.m. skal knyttes til den generelle særavgiftsloven. Inntil dette arbeidet er avsluttet, foreslås det felles avgiftsvedtaket knyttet til begge lovene.

Etter § 1 i avgiftsvedtaket for alkohol i essenser mv. som innføres, skal avgiften beregnes etter de satsene og reglene som gjelder for sprit og isopropanol i vedtaket for avgift på brennevin og vin m.m. Avgiften ble innført fra 1. januar 1964, med den begrunnelsen at sprit levert til innenlandske essensilvirkere var avgiftsbelagt. Slik regelverket er utformet i dag, er det avgiftsmessig likestilling mellom alkohol i essenser som innføres og alkohol i essenser som tilvirkes i Norge. Spritholdige essenser som benyttes til fremstilling av særavgiftsbelagte ferdigvarer belastes i dag avgift med 67 kroner pr. liter av 100 volumprosent alkohol. Det foreslås at avgiften på alkohol i essenser inntas i det nye, sammenslåtte alkoholavgiftsvedtaket, uten at det foretas noen realitetsendringer i avgiftsoppkrevingen av disse produktene.

Dagens avgift på brennevin og vin m.m. omfatter også teknisk sprit. Etter § 3 bokstav d kan det på vilkår fastsatt av departementet gis helt eller delvis fritak for avgift på varer som leveres til teknisk, vitenskapelig eller medisinsk bruk og som er gjort utjenlig til drikk (denaturert) eller som på annen måte er garantert mot å bli brukt til drikk. Nærmere regler om dette er fastsatt i Finansdepartementets forskrift av 15. januar 1996 nr. 21 om avgift på brennevin og vin m.m. til teknisk, vitenskapelig og medisinsk bruk mv. Avgiften på teknisk sprit er inndelt i avgiftsklasser basert på bruksområde og den kontroll man har med at spriten ikke benyttes til drikk. Eksempelvis er denaturert sprit helt unntatt fra avgift, mens sprit som leveres til tannleger, veterinærer etc. ilegges full avgift. Regelverket for avgift på teknisk sprit er nå under revisjon. Det foreslås derfor ingen endringer i satsstrukturen på dette området nå.

Dagens tre avgiftsvedtak har noe ulike fritaks-

bestemmelser. Fritatte områder som i dag gjelder alle tre avgiftene foreslås videreført uten endringer. Dagens fritak i ølavgiften for øl som kommer i retur og øl som overføres fra et bryggeri foreslås ikke videreført i vedtaket. Dette er oppkreivingsbestemmelser som framgår av de respektive forskrifter.

Departementet foreslår videre en likestilling av avgiften på vin og avgiften på øl over 4,75 volumprosent, ved at all drikk over 4,75 volumprosent avgiftslegges pr. volumprosent og liter. Dette er samme system som i dag benyttes for avgift på all alkoholholdig drikk over 7 volumprosent, med unntak av øl.

For drikk over 7 volumprosent fastsettes det avgiftspliktige alkoholinnholdet i dag med en desimal nøyaktighet. Departementet foreslår at tilsvarende gjøres gjeldende for all alkohol over 4,75 volumprosent. Kontrollteknisk kan det imidlertid være vanskelig å få en helt nøyaktig desimalprøve. Departementet vil derfor i forskrift åpne for et teknisk slingringsmonn på inntil 0,2 volumprosent for alkohol over 4,75 volumprosent.

Produktavgift på brennevin og vin m.m.(post 71)

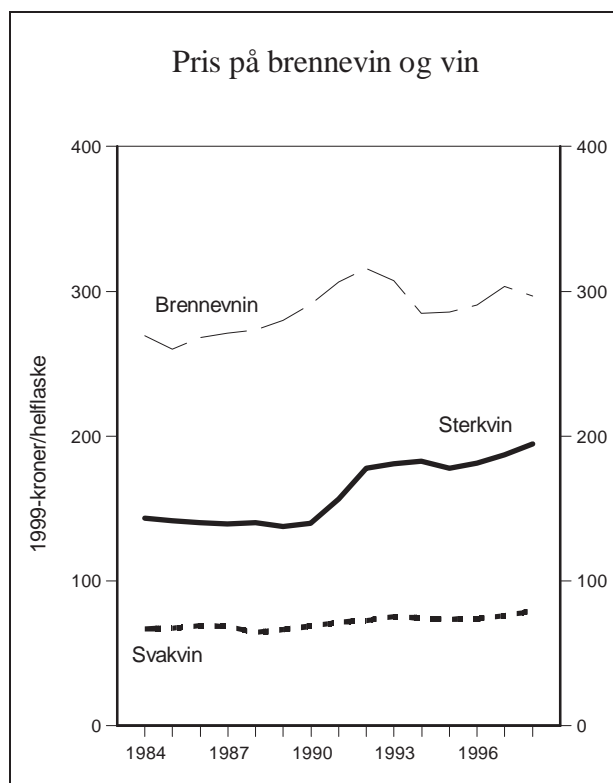
Avgiftene på alkoholholdige drikkevarer ble lagt om i 1995. For brennevin og vin gikk en over fra et system med grunnavgift og verdiavgift til et system der avgiften avhenger av alkoholinnhold. Avgiftene pr. alkoholenhet er nær dobbelt så høye på brennevin og sterkvin som på svakvin.

For 1999 er avgiftssatsene:

- Svakvin (alkoholstyrke over 7 og under 15 volumprosent); 3,58 kroner pr. volumprosent og liter.
- Sterkvin (alkoholstyrke fra og med 15 til og med 22 volumprosent; 6,82 kroner pr. volumprosent og liter.
- Brennevin (alkoholstyrke over 22 volumprosent); 6,90 kroner pr. volumprosent og liter.

Lettvin og alkoholsvak vin med alkoholinnhold inntil 7 volumprosent alkohol avgiftslegges i dag som øl med tilsvarende alkoholstyrke, jf. kapittel 3.4 om avgift på øl.

Figur 3.1 viser utviklingen i gjennomsnittlige realpriser for brennevin, sterkvin og svakvin fra 1984 til 1998, regnet i 1999-kroner pr. helflaske (0,75 liter). Figuren viser at realprisen på svakvin har vært om lag uendret i hele perioden. Realprisen på sterkvin var stabil fram til 1990, for så å øke relativt kraftig fram til 1992. Deretter har prisen vært relativt stabil på det nye nivået i resten av perioden, men med en svak økning fra 1994. Realprisen på brennevin har variert en del i perioden. I 1984 og 1985 gikk realprisen ned, for deretter å øke årlig fram til 1992.

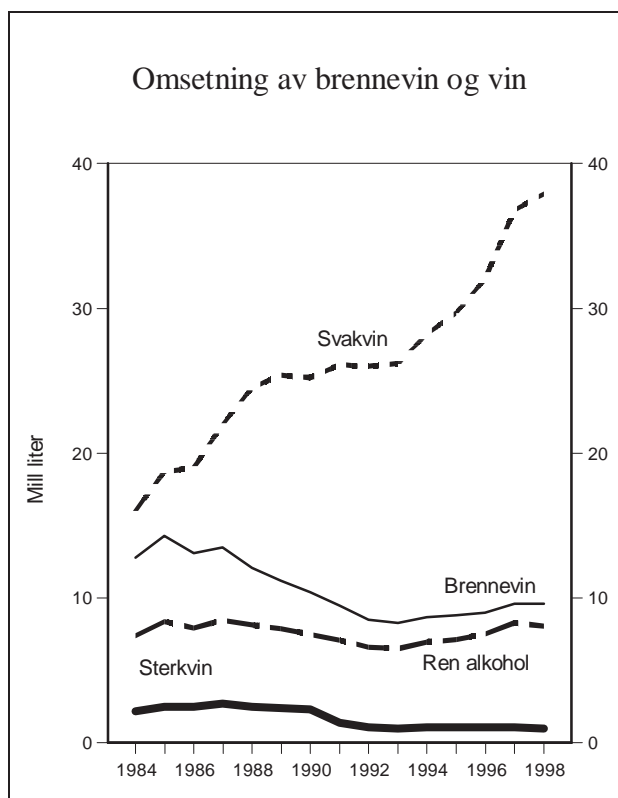
Figur 3.1 Utvikling i realpris (gjennomsnittspriser på helflasker (0,75 liter)) for brennevin og vin 1984–1998 (1999-kroner)

Kilde: Finansdepartementet.

I 1993 og 1994 falt prisen noe, mens den har vært noenlunde stabil siden 1994, men med et lite fall fra 1997 til 1998. Det gjøres oppmerksom på at figurene viser gjennomsnittlig realpris beregnet på grunnlag av salget de enkelte år, og derfor ikke nødvendigvis gir et inntrykk av avgiftsutviklingen. Det er blant annet tendenser til at konsumet vrir mot dyrere varer når avgiften reduseres, slik at gjennomsnittlig salgspris ikke reduseres tilsvarende. Videre vil endringer i valutakurser og innkjøpspriser påvirke figuren. Det gjøres oppmerksom på at metoden for fastsettelse av gjennomsnittlig pris for brennevin ble lagt om fra 1990, slik at dataene for årene før dette ikke er direkte sammenlignbare med årene etter.

Figur 3.2 viser utviklingen i omsetning av brennevin og vin fra 1984 til 1998. Figuren viser at salget av brennevin falt hvert år i perioden 1987 til 1993. I perioden 1993–97 var det en svak økning i salget av brennevin, men salget falt igjen i 1998. Salget av sterkvin har blitt betydelig redusert i løpet av perioden. Omsetningen i 1998 utgjorde vel en tredjedel av omsetningen i 1987. Salget av svakvin har mer enn doblet seg i perioden.

Regnet i ren alkohol viser figur 3.2 at den registrerte omsetningen falt årlig i perioden fra 1987 til

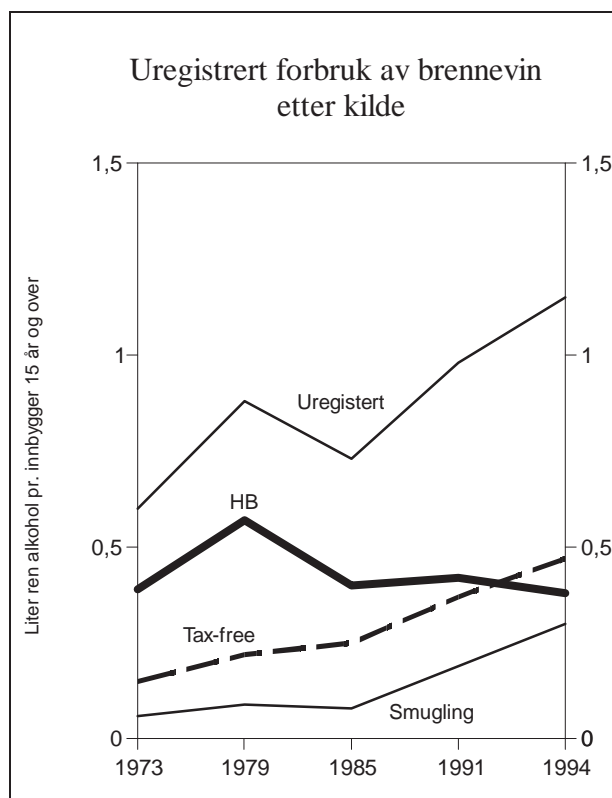

Figur 3.2 Omsetning av brennevin og vin i perioden 1984–1998

Kilde: Finansdepartementet, Vinmonopolet, Rusmiddel-direktoratet og Toll- og avgiftsdirktoratet.

1994. Dette har trolig sammenheng med realpris-økningen på sterkvinn og brennevin i denne perioden. Den registrerte omsetningen målt i ren alkohol steg i perioden 1993–97, men falt igjen i 1998.

Figur 3.2 viser omfanget av den registrerte omsetningen av brennevin og vin innenlands. I tillegg foregår det kjøp av alkohol som ikke registreres, dvs. tax-free handel, grensehandel, hjemmebrenning og smugling. Det nøyaktige omfanget av nordmenns uregistrerte forbruk av alkohol er ukjent. Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning (SIFA) gjennomførte i 1994 en representativ spørreundersøkelse om nordmenns registrerte og uregistrerte alkoholforbruk. Denne undersøkelsen viste at det uregistrerte forbruket av brennevin har økt sterkt siden 1973 og var høyere enn det registrerte i 1994, jf. figur 3.3. Økningen i det uregistrerte forbruket kan antas å kunne forklares både med økt grensehandel, dvs. alkohol som er avgiftsbelagt i anskaffelseslandet, tax free handel (ikke avgiftsbelagte varer) og smugling. Fullstendige opplysninger om alkoholforbruket dekker ikke perioden etter 1994, det vil si perioden etter at omleggingen av systemet for alkoholavgifter fant sted. Tall fra bl.a. Vinmonopolet indikerer imidlertid at utviklingen fram til 1994 har fortsatt fram til 1997.

Figur 3.3 Utviklingen i forbruket av brennevin etter kilde i perioden 1973–94.

Kilde: Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning.

Forskningsresultater fra SIFA viser at den norsk-svenske grensehandelen med alkohol har økt i løpet av 1990-tallet. Det viser seg at grensehandel generelt sett øker når prisforskjellene på alkohol øker. Det er imidlertid mye som tyder på at prisforskjellene på alkohol bare er et av forholdene som kan forklare omfanget av grensehandelen. Prisene på andre varer som for eksempel matvarer har også betydning.

Departementet har engasjert Stiftelsen Østfoldforskning til å kartlegge den samlede grensehandelen mot Sverige. Undersøkelsen vil bli gjennomført som en grensepasseringsundersøkelse etter mønstre av en liknende undersøkelse ved den dansk-tyske grensen. Resultatene fra denne undersøkelsen vil imidlertid ikke kunne foreligge før tidligst ved utgangen av 2000. SIFA skal bl.a. foreta en ny landsomfattende intervjuundersøkelse i 1999 som vil gi oppdaterte data om det uregistrerte forbruket av alkohol. Blant annet på bakgrunn av denne undersøkelsen vil Regjeringen vurdere alkoholavgiftens betydning som virkemiddel i alkoholpolitikken.

I dag avgiftslegges sterkvinn tilnærmet likt som brennevin i Norge. Forbruket av sterkvinn i Norge dekkes i stor grad av tax free handel og grensehan-

del. Bakgrunnen for den relativt høye avgiften på sterkvin synes å henge sammen med tidligere tiders skjenkebestemmelser, og har ingen alkoholpolitisk begrunnelse i dag.

For 2000 foreslås det at avgiften på sterkvin legges om, slik at sterkvin avgiftslegges som svakvin. Avgiften på sterkvin vil etter forslaget reduseres fra 6,82 kroner til 3,65 kroner pr. volumprosent og liter. Dette antas å gi et inntektstap på 40 mill. kroner påløpt og 35 mill. kroner i 2000. Avgiften på svakvin og brennevin foreslås prisjustert. Avgiften på vin vil etter forslaget øke med 7 øre til 3,65 kroner pr. volumprosent og liter og avgiften på brennevin vil øke med 14 øre til 7,04 kroner pr. volumprosent og liter.

Produktavgift på øl (post 72)

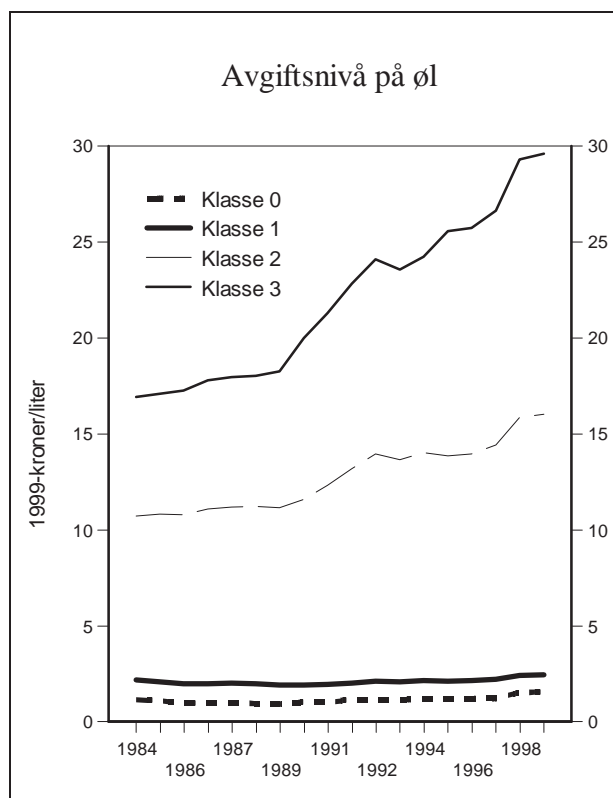
Produktavgiften på øl er en kvantumsavgift beregnet pr. liter. Avgiften ble fra 1. januar 1995 lagt om til et system som i større grad differensierer etter alkoholstyrke. Avgiften var tidligere inndelt i 4 avgiftsklasser etter alkoholstyrke, mens dagens system er inndelt i 7 avgiftsklasser.

Tabellen nedenfor viser avgiftssatsene i 1999 i kroner pr. liter.

Alkoholstyrke	Avgift 1999
a) 0,00–0,70 vol. pst.	1,55
b) 0,70–2,75 vol. pst.	2,46
c) 2,75–3,75 vol. pst.	9,26
d) 3,75–4,75 vol. pst.	16,05
e) 4,75–5,75 vol. pst.	22,82
f) 5,75–6,75 vol. pst.	29,62
g) Over 6,75 vol. pst.	36,42

Avgiftssatsene for øl i klasse a er den samme som for alkoholfrie drikkevarer. For øvrig avgiftslegges lettvin og alkoholsvak vin med alkoholinnhold inntil 7 volumprosent alkohol som øl med tilsvarende alkoholstyrke.

Figur 3.4 viser realutviklingen i avgiftssatser på øl fra 1984 til 1999. Klasseinndelingen følger det gamle avgiftssystemet. Figuren viser at det fra 1984 til 1992 var en økning i det reelle avgiftsnivået for øl i tidligere klasse 2 (pils). Mellom 1992 og 1997 er det en utflating, mens det reelle avgiftsnivået øker igjen i 1998 og 1999. For øl i tidligere klasse 3 (eksport m.m.) viser figuren at det har vært en reell avgiftsøkning i hele perioden. Det gjøres oppmerksom på at det i figuren er benyttet avgifter på gjeldende avgiftsklasse d og f som en videreføring av henholdsvis tidligere klasse 2 og 3. For øl i tidligere klasse 0 og 1 (tilnærmet samme avgrensning som gjeldende klasse a og b) har det reelle avgiftsnivået vært tilnærmet uendret i hele perioden.

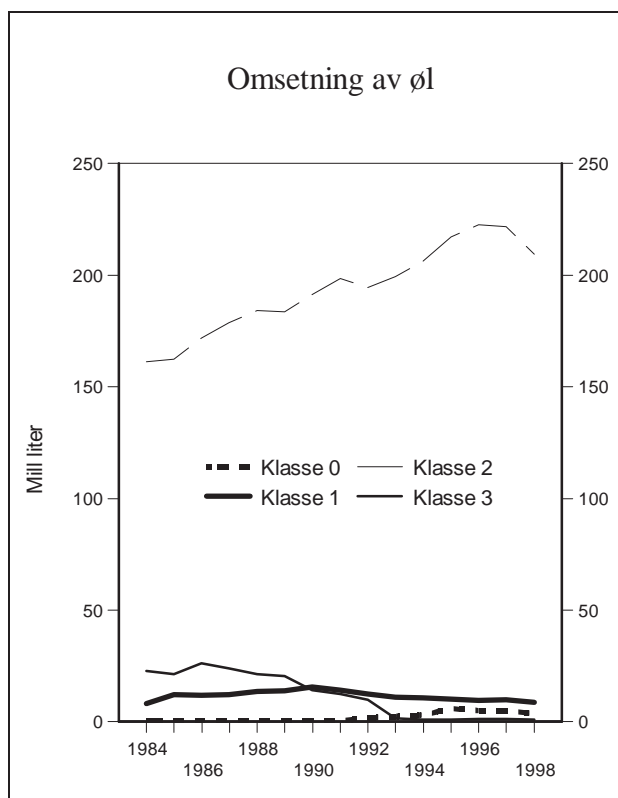
Figur 3.4 Utvikling i reelt avgiftsnivå på øl i perioden 1984–1999 (1999-kroner)

Kilde: Toll- avgiftsdirektoratet og Norsk bryggeri- og mineralvannindustri forening.

Figur 3.5 viser utviklingen i ølomsetningen fra 1984 til 1998. Også her benyttes gammel klasseinndeling. Av figuren fremgår det at forbruket av øl i tidligere klasse 2 har økt, mens forbruket av øl i tidligere klasse 3 har blitt betydelig redusert. Dette må blant annet ses i sammenheng med at den reelle avgiftsøkningen har vært størst for øl i klasse 3, jf. figur 3.4, samt at salg av øl i klasse 3 fra 1993 ble overført til Vinmonopolet. Forbruket av øl i klasse 1 har vært relativt stabilt i perioden. For øl i klasse 0 økte omsetningen i perioden 1992 til 1996 og falt i 1997 og 1998.

Forbudet mot innførsel og produksjon av øl med alkoholstyrke over 7 volumprosent ble opphevet fra 1. juli 1999. I forbindelse med arbeidet med Revidert nasjonalbudsjett 1999, ble det vedtatt at avgiftsklasse g skulle utvides til å gjelde alt øl med alkoholstyrke over 6,75 volumprosent.

Gjeldende avgiftsstruktur innebærer at øl med svært høy alkoholstyrke, for eksempel 10 volumprosent, avgiftslegges noe svakere pr. volumprosent enn øl som inneholder for eksempel 7 volumprosent alkohol. I tillegg avgiftslegges øl med samme alkoholstyrke som vin i dag betydelig sterkere enn vin. Dersom øl og vin ble avgiftsbelagt på sam-

Figur 3.5 Omsetning av øl i perioden 1984–1998
Kilde: Toll- og avgiftsdirektoratet og Norsk bryggeri- og mineralvannindustri forening.

me måte, etter alkoholinnhold, ville dette forenkles systemet. Systemet ville også bli lettere å administrere fordi produktene ikke lenger ville måtte klassifiseres.

Det foreslås derfor å innføre et felles avgiftssystem for vin og øl med alkoholstyrke over 4,75 volumprosent der disse produktene avgiftslegges likt når de har samme alkoholstyrke. For 2000 foreslås avgiften på øl prisjustert for klasse a til og med d. De nye satsene blir som følger i kroner pr. liter:

Alkoholstyrke	Avgift 2000
a) 0,00–0,70 vol. pst.	1,58
b) 0,70–2,75 vol. pst.	2,51
c) 2,75–3,75 vol. pst.	9,45
d) 3,75–4,75 vol. pst.	16,37

Avgiften for klasse e, f og g foreslås endret til et felles system med svakvin. Forslaget fører til at øl med alkoholstyrke over 4,75 volumprosent alkohol vil bli avgiftslagt med 3,65 kroner pr. volumprosent og liter. Forslaget vil gi et inntektstap på 15 mill. kroner påløpt og 14 mill. kroner i 2000.

3.4 Avgift på drikkevareemballasje (kap. 5559)

Grunnavgiften på engangsemballasje for drikkevarer (post 70)

Grunnavgiften på engangsemballasje for drikkevarer var uendret i perioden 1994–1996. I 1997 ble den økt i takt med den generelle prisstigningen siden 1994. I 1999 er grunnavgiften 0,79 kroner pr. enhet. For 2000 foreslås avgiften prisjustert med 2 øre til 0,81 kroner pr. enhet.

EFTAs overvåkningsorgan åpnet sak mot Norge om grunnavgiften på engangsemballasje for drikkevarer 25. august 1995 og deres grunngitte uttalelse (reasoned opinion) ble avgitt 13. november 1996. ESA konkluderte der med at grunnavgiften var i strid med EØS-avtalens art. 14 om ikke-diskriminering. ESA hevdet at grunnavgiften nesten utelukkende belastet importerte produkter og at det fra norsk side ikke var dokumentert at ombruk ut fra miljøhensyn bør gis en generell stimulans framfor materialgjenvinning.

I svarbrev av 13. januar 1997 viste Finansdepartementet til at Stortinget i budsjettet for 1997 vedtok å videreføre grunnavgiften. Bakgrunnen for ikke å følge ESAs syn, var at den pågående prosessen i EU knyttet til implementeringen av EUs emballasjedirektiv, viste at det også internt i EU pågikk en diskusjon knyttet til prioriteringen av ombruk framfor materialgjenvinning. En ville derfor avvente en avklaring av problemstillingen innen EU.

EFTAs overvåkningsorgan har ved brev av 7. juni 1999 vist til at de, særlig i lys av utviklingen av EØS-regelverket og EU-kommisjonens politikk, har konkludert med at den norske grunnavgiften på engangsemballasje for drikkevarer ikke er i strid med EØS-avtalen. ESA har derfor 26. mai 1999 besluttet at de ikke vil gå videre med saken.

Det vises for øvrig til St.prp. nr. 54 (1997–98) Grønne Skatter s. 42–45 hvor det er gitt en fylldig omtale av emballasjeavgiftene.

Miljøavgift på drikkevareemballasje (post 71)

Avgiften foreslås å erstatte emballasjeavgift på brennevin og vin m.m., post 73, emballasjeavgift på øl, post 74, emballasjeavgift på kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer, post 71 og emballasjeavgift på kullsyrefrie, alkoholfrie drikkevarer, post 71.

Under behandling av budsjettet for 1999 ba Stortinget Regjeringen komme med en vurdering av en systemomlegging av avgiftene på drikkevareemballasje basert på emballasjens art. Det ble gitt

en prinsipiell gjennomgang av avgiftssystemet for drikkevareemballasje i Revidert nasjonalbudsjett 1999. Hovedkonklusjonen var at avgiften bør differensieres både etter innhold og etter art. Innholdet er av betydning for sannsynligheten for at emballasjen havner som søppel i naturen. Emballasjens art har betydning for de helse- og miljøskadene som kan oppstå dersom emballasjen havner i naturen. Ved behandling av Revidert nasjonalbudsjett 1999 gikk finanskomiteens flertall inn for at returandel fortsatt bør vektlegges som grunnlag for en avgift basert på emballasjens art, jf. Budsjett-Innst. S. II (1998-99). Å ta emballasjens innhold med som avgiftsgrunnlag ble oppfattet som «unødig milime-tersøkende.»

Dagens avgiftssystem for drikkevareemballasje består av en miljøavgift og en grunnavgift. Miljøavgiften differensieres etter innhold og graderes etter returandel, slik at avgiftssatsen reduseres når returandelen øker. Emballasje for kullsyrefrie, alkoholfrie drikkevarer har lavere avgiftssats enn emballasje for kullsyreholdige og alkoholholdige drikkevarer. Melkekartonger er fritatt fra avgift. Differensiering etter innhold er begrunnet ut fra at innholdet er av betydning for bruksområde og forsøplings-sannsynlighet.

Departementet foreslår å innføre endringer i avgiftssystemet for drikkevareemballasje. Drikkevarer foreslås delt inn i to grupper etter innhold: *Produkter som i dag er fritatt fra produktavgiften* (drikke som ernæringsmessig hører til daglig kosthold og som primært drikkes hjemme i husholdningene), som melk, juice og råsaft og *øvrige drikkevarer*. Emballasje for melk, juice og råsaft får fritak fra avgiften, mens emballasje for øvrige drikkevarer ilegges en miljøavgift som differensieres etter materialtype. Miljøavgiften blir gradert etter returandel slik som i dag.

Forslaget innebærer at avgiftssatsene for

drikkevareemballasje for 2000 vil bli som i tabellen nedenfor:

Gruppe	Avgiftssats 2000 Kroner pr. enhet
Drikkevarer som er fritatt fra produktavgift på drikkevarer (melk, juice og råsaft)	0,00
Øvrige drikkevarer	
Glass	4,00
Plast/metall	2,40
Papp/kartong	1,00

Drikkevareemballasje som havner i naturen gir negative synsinntrykk. I noen tilfeller kan emballasjen også medføre skade. Omfanget av negative synsinntrykk og skade en enhet emballasje medfører avhenger av emballasjens levetid. Glass har lang levetid i naturen, og knust glass kan føre til kuttskader på mennesker og dyr. Plast og metall brytes vanskelig ned i naturen, i motsetning til papp som brytes ned raskt. Størrelsesforholdet mellom avgiftssatsene i tabellen ovenfor er begrunnet ut fra at ulike emballasjetyper gir ulik miljøskade når de havner i naturen.

En konsekvens av forslaget er at ulike former for leskedrikker som tidligere fikk lav avgiftssats fordi de er kullsyrefrie, vil bli ilagt høy sats. De fleste av disse produktene inngår imidlertid i godkjente retursystemer og vil få redusert miljøavgiftssats etter returandel. Videre vil kullsyrefrie produkter som juice og råsaft som tidligere ble ilagt lav avgiftssats, bli fritatt. Produkter som tappes på kartong, aluminium og plast vil få lavere sats enn i det gamle systemet, mens produkter som tappes på glass vil få en noe høyere avgiftssats, jf. tabellen nedenfor.

Produktgruppe	Avgiftssats 1999. Kroner pr. enhet	Avgiftssats 2000. Kroner pr. enhet
Produkter fritatt fra produktavgift:		
Melk	0	0
Juice	0,34	0
Råsaft	0,34	0
Andre kullsyrefrie drikkevarer	0,34	Avhenger av emballasjens art, jf. nedenfor
Øvrige drikkevarer:		
Glass	3,37	4,00
Plast/metall	3,37	2,40
Kartong/papp	3,37	1,00

Finanskomiteens flertall har bedt Regjeringen å utarbeide et forslag til en bredere ordning omkring pant og gjenbruksemballasje på Vinmonopolets produkter. Informasjon fra Vinmonopolet viser at om lag 70 pst. av pantebelagte vin- og brennevinflasker fra Arcus kommer i retur til Vinmonopolets butikker. Sterkøflasker blir stort sett returnert i dagligvarebutikker, og Vinmonopolet har derfor svært liten retur av ølflasker.

Vinmonopolet har et forholdsvis begrenset butikknett. Det er derfor enklere for kundene å benytte Iglo-systemet som har større utbredelse, enn å levere flasker tilbake til butikkene. For mange kunder vil trolig ikke den økonomiske belønningen ved pant oppveie ulempene ved å frakte tomflasker til nærmeste vinmonopolutsalg. Det er dermed usikkert om en utvidelse av dagens panteordning vil gi noen miljøgevinst. I tillegg må flere praktiske problemer utredes før en utvidelse av Vinmonopolets panteordning eventuelt kan gjennomføres. På bakgrunn av dette foreslås det at Vinmonopolets panteordning ikke blir utvidet til å omfatte engangsflasker.

Returandelen innenfor Vinmonopolets retursystem er lavere enn returandelen for øl og mineralvannsflasker i det ordinære pantesystemet. Både den høyere prisen for Vinmonopolets produkter og færre antall butikker og leveringssteder, taler for at det er behov for høyere pant for disse produktene. Fastsettelsen av pantesatsene skjer i dag i nært samarbeid mellom SFT og bransjen. Samarbeidet fungerer godt, og det anses ikke som ønskelig å endre på disse administrative forholdene. Miljøverndepartementet og SFT vil imidlertid vurdere om det er behov for å øke pantesatsene på Vinmonopolets produkter.

I Revidert nasjonalbudsjett 1999 ble det varslet at Regjeringen ville vurdere å øke den øvre grensen fra 95 pst. til 100 pst. returandel for å få fullt fritak fra miljøavgift. I praksis vil det være svært vanskelig å samle inn 100 pst. av all drikkevareemballasje gjennom pante- og retursystemene fordi det alltid vil være noen flasker og bokser som går i stykker eller beholdes av forbruker. Regjeringen mener derfor at det er mest hensiktsmessig å beholde grensen på 95 pst. for avgiftsfritak.

Sammenslåing av avgiftsvedtak for emballasje

Grunnavgiften på engangsemballasje følger i dag av et eget stortingsvedtak om grunnavgift på engangsemballasje for drikkevarer. Miljøavgift for drikkevareemballasje følger av de ulike stortings-

vedtakene om avgift på drikkevarer, dvs. vedtakene om avgift på brennevin og vin m.m., øl og kullsyrefrie/kullsyreholdige alkoholfrie drikkevarer. For å bedre oversikten og gjøre regelverket lettere tilgjengelig, foreslår departementet at reglene om drikkevareemballasje samles i ett avgiftsvedtak. Sammenslåingen er i hovedsak av teknisk karakter. Departementet foreslår at de fritak som i dag er fastsatt for grunnavgiften, gis tilsvarende anvendelse for miljøavgiften.

Engangsemballasje er i gjeldende avgiftsvedtak definert som emballasje som ikke kan gjenbrukes. Departementet foreslår at dette presiseres slik at engangsemballasje defineres som emballasje som ikke kan gjenbrukes i sin opprinnelige form. Videre er det i forskrift bestemmelser om at avgiftsplikten ikke omfatter emballasje med rominnhold på mer enn 4 liter. Departementet foreslår at dette overføres til avgiftsvedtaket.

Etter gjeldende regelverk skal miljø- og grunnavgiften på emballasje for brennevin og vin mv. med alkoholstyrke over 7 volumprosent, unntatt øl, ikke inngå i beregningsgrunnlaget for merverdiavgiften. Emballasjeavgiftene på andre produkter inngår på vanlig måte i beregningsgrunnlaget for merverdiavgift. Departementet foreslår ikke å endre dette nå, men vil vurdere nærmere om det er grunnlag for å videreføre denne regelen som kun gjelder emballasje for brennevin og vin m.m.

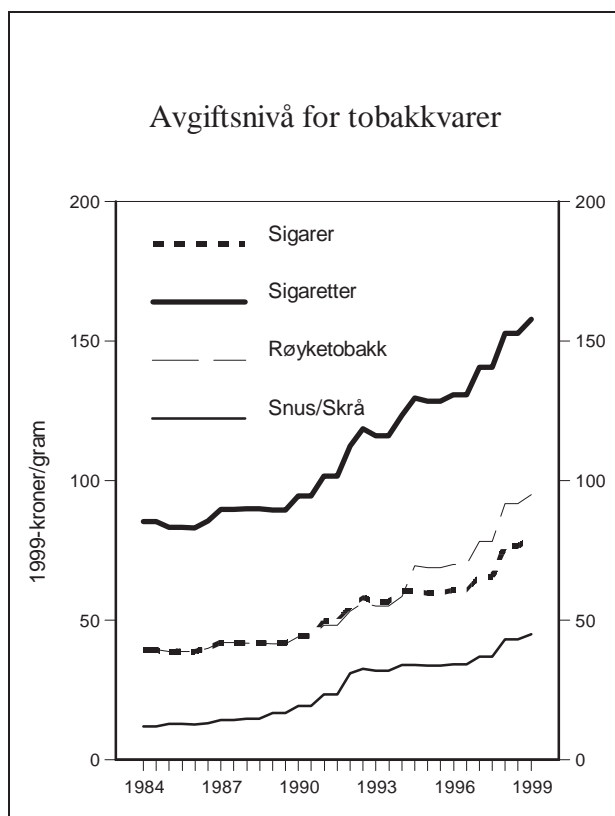
3.5 Avgift på tobakkvarer (kap. 5531, post 70)

Avgiften på tobakkvarer er en kvantumsavgift hvor avgiftssatsene er inndelt i seks grupper; sigarer, sigaretter, røyketobakk, snus, skrå og sigarettpapir/hylser. De gjeldende satser for tobakkavgiften i 1999 er, omregnet i øre pr. gram eller stk:

Gruppe:	Avgift 1999
Sigarer	79,00 øre/gram
Sigaretter	158,00 øre/stk. ¹⁾
Røyketobakk	95,00 øre/gram
Skrå/snus	45,00 øre/gram
Sigarettpapir	2,00 øre/stk.

¹⁾ En sigarett veier om lag 1 gram

Alle sigaretter med lengde til og med 90 mm, eksklusive eventuelle filter, avgiftslegges med samme sats. Sigaretter med lengde mellom 90 mm og 180 mm avgiftslegges som to sigaretter osv.

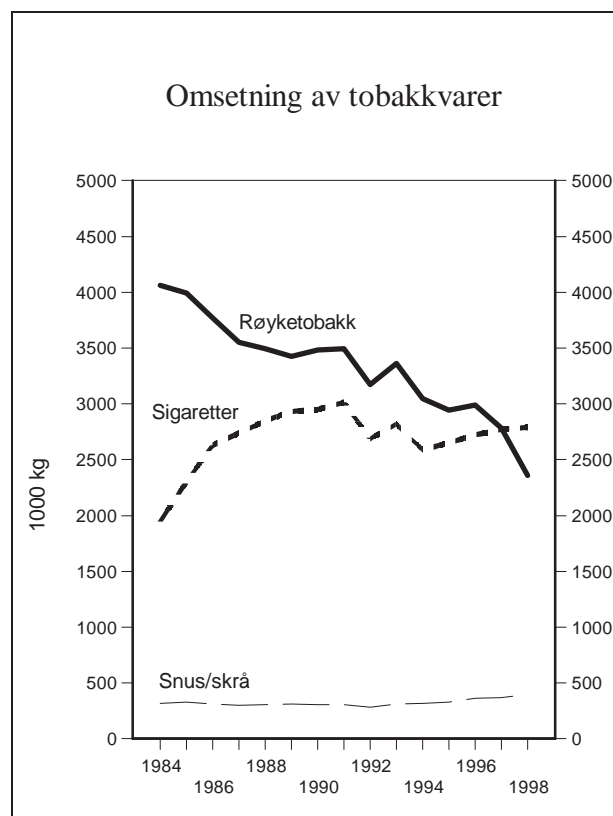

Figur 3.6 Utvikling i reelt avgiftsnivå for tobakkvarer i perioden 1984–1999 (1999-kroner)

Kilde: Finansdepartementet.

Figur 3.6 viser realutviklingen i avgiftssatsene på tobakkvarer fra 1984 til 1999. Figuren viser at det reelle avgiftsnivået har økt betydelig på alle former for tobakkprodukter, men med en viss utflating de senere årene. Med en økning på 276 pst., har snus og skrå hatt den største reelle avgiftsøkningen i perioden. Tilsvarende har avgiften på sigarer, sigaretter og røyketobakk hatt en reell økning på henholdsvis 101, 85 og 140 pst. Figuren viser også at det fortsatt er stor forskjell mellom avgiftsnivået på sigaretter og røyketobakk, ved at røyketobakk ilegges lavere avgift pr. gram tobakk. Avgiften på røyketobakk utgjør i dag 60 pst. av avgiften på sigaretter. Det er imidlertid flere beregningsmetoder som kan benyttes ved sammenligning av avgiftsnivået på sigaretter og røyketobakk, og dette kan gi opphav til en viss nivåforskjell mellom disse to avgiftene. Det er ingen helsemessige argumenter som kan forsvare at sigaretter og røyketobakk avgiftslegges så forskjellig som i dag. Helsemessige forhold tilsier at det bør legges opp til større grad av likebehandling mellom produktene.

Figur 3.7 viser utviklingen i salg av tobakkvarer fra 1984–1998. Omsetningen av sigaretter har økt med over 40 pst. i perioden, mens omsetningen av røyketobakk har sunket tilsvarende. Figuren viser

Figur 3.7 Omsetning av sigaretter, røyketobakk og skrå/snu i perioden 1984–1998

Kilde: Toll- og avgiftsdirektoratet.

en klar overgang fra røyketobakk til sigaretter i første halvdel av perioden. I siste halvdel av perioden har forholdet mellom omsetning av røyketobakk og sigaretter vært relativt stabilt. Omsetningen av snus og skrå har vært relativt stabil i gjennom perioden, men har økt noe de siste årene.

Som nevnt ovenfor, er røyketobakk ilagt lavere avgift pr. gram tobakk enn sigaretter. Denne ulikebehandlingen i avgiftsnivå har ingen faglige eller helsemessige begrunnelser. Regjeringen ser det som ønskelig at forbrukerne av røyketobakk skal gis den samme økonomiske motivasjon til å redusere forbruket som forbrukerne av sigaretter. Som et ledd i utjevningen av avgiftsnivået mellom sigaretter og røyketobakk foreslås avgiften på røyketobakk økt med 15 pst. utover forventet prisvekst. Det foreslås også å øke avgiftene på sigarer, snus og skrå i samme grad som avgiften på røyketobakk, dvs. med 15 pst. reelt.

På bakgrunn av etablering av tollfrihet for tobakkvarer, jf. kap. 4.4.4, foreslås det en isolert satsøkning på 0,3 pst. på alle tobakkvarer. Den samlede økningen i avgiftssatsen på røyketobakk, sigarer, sigarettpapir, snus og skrå blir dermed 15,3 pst. reelt, mens avgiften på sigaretter økes med 0,3 pst. reelt.

Som følge av forslaget vil avgiftssatsene for tobakkvarer i 2000 bli som i tabellen nedenfor.

Gruppe:	Avgift 2000
Sigarer	93 øre/gram
Sigaretter	162 øre/stk. ¹⁾
Røyketobakk	112 øre/gram
Skrå/snus	53 øre/gram
Sigarettpapir	2,4 øre/stk.

¹⁾ En sigarett veier om lag 1 gram

3.6 Motorvognavgiftene (kap. 5536)

3.6.1 Innledning

Motorvognavgiftene omfatter seks avgifter med til dels ulik begrunnelse og målsetning. Avgiftene kan deles i to hovedgrupper; bruksavhengige og ikke-bruksavhengige avgifter. De bruksavhengige avgiftene består av bensinavgiften og autodieselavgiften, som bl.a. er innført for å stille brukeren overfor de eksterne kostnader. Nivået på disse avgiftene skal i prinsippet være slik at brukeren stilles overfor vegbruks-, ulykkes- og miljøkostnadene. De øvrige motorvognavgiftene er ikke-bruksavhengige. Disse er primært fiskalt begrunnet. Engangsavgiften er også utformet for å motivere til en mer trafiksikker og miljøvennlig bilpark.

Avgifter på tyngre kjøretøy

I budsjettet for 2000 legges det fram flere forslag som berører transportnæringen:

- Vektårsavgiften reduseres til EUs absolutte minstesatser
- Det innføres en miljødifferensiert komponent i vektårsavgiften
- Autodieselavgiften heves reellt med 3,7 pst.
- Det innføres en tilleggsavgift på 25 øre/liter for autodiesel med svovelinnhold over 0,005 pst.

Grønn skattekommisjon pekte på at forskjellige avgiftsnivåer på diesel og bensin ikke hadde grunnlag i ulike miljøkostnader. Et flertall i kommisjonen foreslo å øke autodieselavgiften til nivå med bensinavgiften. I St.prp. nr. 53 (1997–98) Grønne skatter ble det varslet at kommisjonens forslag om å jevne ut drivstoffavgiftene ville bli vurdert. Det vises også til den interdepartementale arbeidsgruppen som vurderte avgiftene på godstransport på veg mer generelt, og som la fram sin rapport i oktober 1997. Arbeidsgruppen pekte på flere forhold som tilsa at dagens avgiftsnivå for godstransport på veg ikke dekker de eksterne kostnader fullt ut. Arbeidsgruppen foreslo bl.a. å redusere progresjonen i vektårs-

avgiften og isteden innføre en komponent differensiert etter miljøegenskapene ved kjøretøyene.

Etter de omleggingene som er foreslått for 2000, mener Regjeringen at både struktur og nivå for avgiftene for tyngre kjøretøy er bedre egnet til å prise de miljøkostnadene som tungtransporten forårsaker.

Virkninger på tungtransporten av de ulike avgiftsforslagene

Kjøretøy over 12 tonn benytter om lag 40 pst. av det samlede forbruket av avgiftspliktig diesel i Norge. En økning i avgiftene på autodiesel kan gi en samlet kostnadsøkning på nesten 100 mill. kroner for tungtransportnæringen i 2000. Av dette utgjør den generelle økningen i avgiften på autodiesel 50–60 mill. kroner. I 2000 er tilleggsavgiften på autodiesel med svovelinnhold over 0,005 pst. anslått å øke kostnadene for tungtransporten med om lag 40 mill. kroner. Det er da forutsatt at om lag halvparten av markedet blir dekket av lavsvovlet autodiesel. Virkningen av denne avgiften vil imidlertid være midlertidig. Det antas at oljebransjen er i stand til å forsyne hele markedet med lavsvovlet diesel i løpet av året.

Stortinget har flere ganger bedt Regjeringen om å legge fram forslag om å harmonisere avgiftssystemet for tyngre kjøretøy med avgiftene i andre land. EØS-avtalen legger bindinger på mulighetene for å redusere vektårsavgiften. Gjennom en særskilt tilpasningstekst har Norge forpliktet seg til å videreføre vår nasjonale vektårsavgift på en slik måte at konkurransen ikke vris. Dette innebærer at Norge er forpliktet til ikke å benytte satser som er lavere enn de minimumssatsene som er fastsatt i EUs rådsdirektiv 99/62/EU for kjøretøy eller vognvog som er omfattet av direktivet. Regjeringen foreslår å redusere vektårsavgiften til EUs absolutte minstesatser.

Den interdepartementale arbeidsgruppen foreslo at en miljødifferensiert årsavgift ble innført for alle dieseldrevne kjøretøy med tillatt totalvekt over 3,5 tonn. Differensieringen ble foreslått knyttet opp til hvilke utslippskrav kjøretøyene tilfredsstiller. Regjeringen har foreslått at den miljødifferensierte årsavgiften kun skal gjelde dieseldrevne kjøretøy fra 12 tonn som inngår i vektårsavgiften. Arbeidsgruppen foreslo at avgiften skulle differensieres utfra om kjøretøyene tilfredsstilte EURO I, EURO II eller ingen av kravene. EURO I er EUs utslippskrav til kjøretøy registrert etter 1. oktober 1993 og EURO II er til kjøretøy registrert etter 1. oktober 1996. I EU vurderes det nye krav til utslipp fra kjøretøy. Dette kan senere implementeres i avgiftssystemet.

Tabell 3.3: Virkninger av redusert vektårsavgift og innføring av miljødifferensiert årsavgift på ulike kjøretøy. Kroner

Kjøretøy	Reg.år	Vektårs- avgift 1999	Vektårs- avgift 2000	Miljøårs- avgift 2000	Endring i avgifter
Vogntog 50 tonn (LF) 3+3 aksler	1997	11 724	2 755	3 900	-5 069
Vogntog 50 tonn (AF) 3+3 aksler	1992	11 724	4 387	9 600	2 263
Lastebil 18 tonn (LF) 2 aksler	1997	2 936	992	2 100	156
Lastebil 18 tonn (AF) 2 aksler	1992	2 936	2 247	5 400	4711

Samlet vil en redusert vektårsavgift og en miljødifferensiert komponent i vektårsavgiften gi redusert avgiftsbelastning for nyere biler med luftfjæring og økt avgiftsbelastning for eldre biler med andre fjæringssystemer. Tabell 3.3 viser to eksempler på avgifter i forhold til dagens system og det systemet som foreslås. Kjøretøyene er differensiert etter alder og avhengig av om de har luftfjæring (LF) eller andre fjæringssystemer (AF).

Tabell 3.3 viser at et relativt tungt vogntog med luftfjæring vil få en vesentlig avgiftslette dersom vogntoget tilfredstiller EURO I eller nyere krav. For lettere kjøretøy som allerede i 1999 hadde lave avgiftssatser i vektårsavgiften, vil det bli en liten avgiftsøkning dersom kjøretøyet oppfyller EURO II. Som angitt i tabellen vil eldre kjøretøy som ikke har luftfjæring få økt avgiftsbelastning.

Konkurransesvridninger

Økt avgift på autodiesel vil ha liten betydning for konkurransesituasjonen mellom norske og utenlandske transportører, jf. nærmere omtale i St.prp. nr. 54 (1997–98) Grønne skatter. Økte drivstoffkostnader vil imidlertid påvirke konkurranseforholdene mellom godstransport på veg og andre transportformer.

Endringene i de faste avgiftene som vektårsavgiften, kan imidlertid påvirke konkurranseforholdene mellom norske og utenlandske transportører. Dette skyldes at vektårsavgiften avhenger av hvilket land kjøretøyet er registrert i. Som nevnt over vil nyere kjøretøy, som i større grad har luftfjæring, oppnå en lettelse i avgiften. Disse kjøretøyene vil få en konkurransefordel sammenlignet med transportører i andre land. Derimot vil eldre kjøretøy med andre fjæringssystemer få økte kostnader. Dette er i stor grad vogntog med betydelig totalvekt som konkurrerer med utenlandske aktører. Nye og store kjøretøy vil få en betydelig reduksjon i vektårsavgiften som på langt nær motsvares av den miljødifferensierte årsavgiften, jf. tabell 3.3.

Samlet endret avgiftsbelastning

Endringene i avgifter vil samlet sett bety nesten 150 mill. kroner i økte kostnader for kjøretøy med totalvekt f.o.m. 12 tonn. Tallene er nærmere spesifisert i tabell 3.4.

Tabell 3.4: Endret avgiftsbelastning for tungtransporten

Forslag til avgifter som vedrører tungtransporten	Budsjett- virkning 2000	Virkning for godstransport med kjøretøy over 12 tonn
Økt autodieselavgift ...	140	56
Differensiert svovelavgift	100	40
Vektårsavgift	-65	-65
Miljødifferensiert årsavgift	115	115
Endret avgiftsbelastning	290	146

3.6.2 Engangsavgift på motorvogner m.m. og avgift ved registrering av motorvogner som er bygd opp her i landet (kap. 5536, post 71)

Engangsavgiften har først og fremst til hensikt å skaffe staten inntekter. Avgiften skal beregnes på grunnlag av mest mulig objektive og lite manipulerbare kriterier, ivareta hensyn til miljø og sikkerhet, samt at kostnadene ved å administrere avgiften skal holdes på et lavest mulig nivå. Gjennom en progressiv satsstruktur har en også lagt vekt på fordelingshensyn.

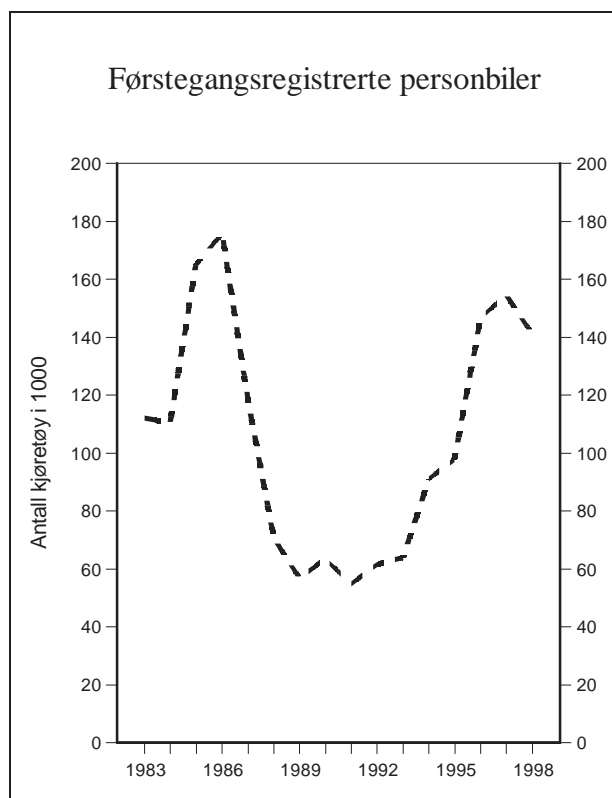
Engangsavgiften pålegges alle biler unntatt lastebiler og busser over 6 meter med mer enn 17 seteplasser. De avgiftspliktige kjøretøyene er delt inn i ni avgiftsgrupper med til dels ulike satser og/eller beregningsgrunnlag. For kjøretøy i avgiftsgruppe a

(hovedsakelig personbiler), beregnes engangsavgift på grunnlag av kjøretøyets slagvolum, motoreffekt og egenvekt. For kjøretøy i avgiftsgruppene b, c, d og h (varebiler, kombinerte biler, minibusser, campingbiler og drosjer) beregnes engangsavgift som en prosentvis andel av avgiften i avgiftsgruppe a. I avgiftsgruppe e (trekkbiler og beltebiler) og avgiftsgruppe g (beltemotorsykler) beregnes avgift på grunnlag av importverdien. For kjøretøy i avgiftsgruppe f (motorsykler) benyttes slagvolum og motoreffekt som beregningsgrunnlag, sammen med en stykkavgift. For kjøretøy i avgiftsgruppe i (veteranbiler), ilegges det kun en stykkavgift. Det er til dels store forskjeller i avgiftsnivået mellom de ulike avgiftsgruppene.

Beregningsgrunnlaget for engangsavgiften ble lagt om fra 1.1.1996. Fra et system der en beregnet avgift på grunnlag av vekt og verdi, gikk en over til et system med vekt, slagvolum og motoreffekt som beregningsgrunnlag. I tillegg inngikk importverdi i beregningsgrunnlaget for spesielt dyre personbiler. Denne avgiftskomponenten ble imidlertid fjernet f.o.m. 1998. Fram til 1.1.1997 ble importverdi benyttet som avgiftsgrunnlag også for motorsykler. I St.prp. nr. 1 (1997–98) Skatte-, avgifts- og tollvedtak er omleggingen av beregningsgrunnlaget for engangsavgiften evaluert.

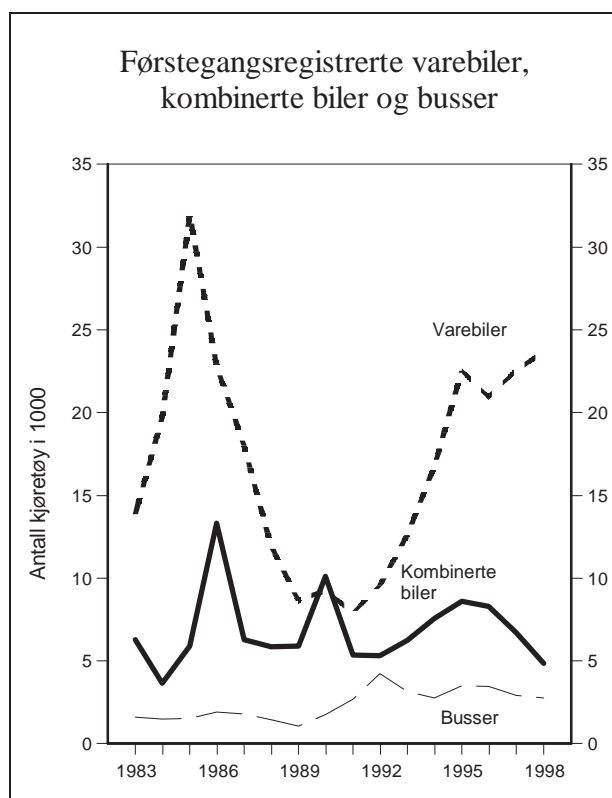
Etter gjeldende vedtak om engangsavgift er vektavgiftsgrunnlaget den egenvekt som er fastsatt i forbindelse med kjøretøyets typegodkjenning.

Figur 3.8a og 3.8b viser utviklingen i antall førstegangsregistreringer for ulike kjøretøygrupper i perioden 1983 til 1998. Fra figur 3.8a framgår det at antall førstegangsregistrerte personbiler falt kraftig fra 1986 til 1989, mens det var en økning i årene fra 1991 til 1997. Særlig var økningen stor fra 1995 til 1996 da antallet førstegangsregistrerte personbiler økte med 50 pst. Fra 1996 til 1997 var det en økning på 5 pst. Den kraftige veksten i 1996 må ses i sammenheng med at bilsalget hadde ligget på et historisk lavt nivå på slutten av 1980-tallet og første halvdel av 1990-tallet. I tillegg bidro også et lavere avgiftsnivå, lavt rentenivå og konjunktursituasjonen til den sterke økningen. Videre kan ordningen med midlertidig forhøyet vrakpant i 1996 også ha ført til noen flere førstegangsregistreringer. I 1998 og i perioden januar til juni 1999 har det vært en kraftig reduksjon i antallet førstegangsregistreringer. I første halvår 1999 har antallet førstegangsregistrerte personbiler falt med 19,6 pst. i forhold til tilsvarende periode i 1998. Den kraftige nedgangen inneværende år skyldes trolig den sterke fornyingen av bilparken i perioden 1996 og 1997 samt et høyere rentenivå fra og med 2. halvår 1998. Antallet førstegangsregistrerte personbiler har imidlertid tatt seg noe opp i månedene juli og august 1999.

Figur 3.8a Antall førstegangsregistrerte personbiler 1983-1998

Kilde: Vegdirektoratet.

Figur 3.8b Antall førstegangsregistrerte varebiler, kombinerte biler og busser 1983-1998

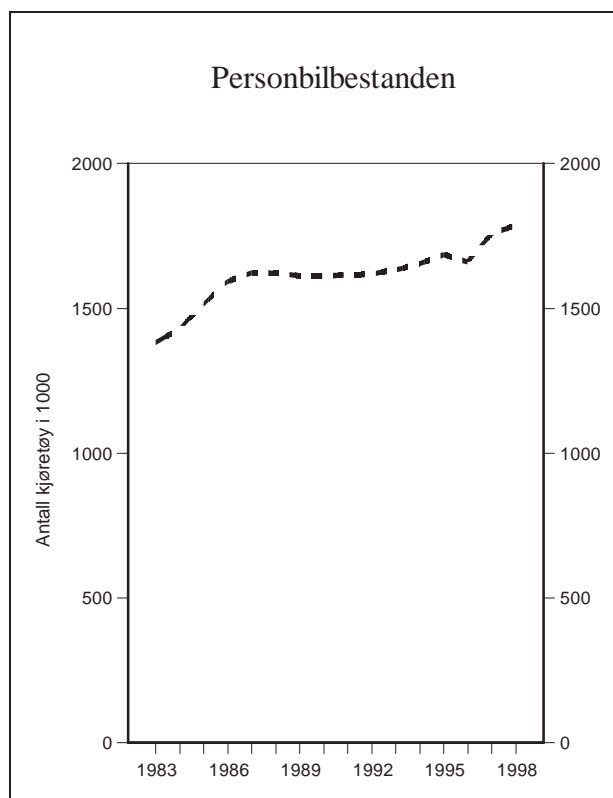
Kilde: Vegdirektoratet.

Andelen bruktimporterte førstegangsregistrerte kjøretøy steg kraftig i årene 1995 til 1997. I 1997 ble det importert om lag 27 000 brukte personbiler (17,4 pst. av alle førstegangsregistrerte personbiler) til Norge, mot vel 7 000 i 1995 (7,5 pst. av alle førstegangsregistrerte personbiler). Den kraftige økningen i bruktimporten skyldes flere forhold. Blant annet førte lavt nybilsalg i årene 1988–93 til mangel på «nye» bruktbiler på det norske markedet. Samtidig har innføring av nye satser i bruksfradragene i engangsavgiften og endrete tekniske krav i 1995 gjort det mer aktuelt enn tidligere å importere eldre brukte biler. Andelen bruktimport for førstegangsregistrerte kjøretøy har imidlertid sunket noe i 1998. Dette kan ses i sammenheng med at det er blitt flere «nye» bruktbiler på markedet gjennom den kraftige fornyingen av bilparken man har sett i førstegangsregistreringen av personbiler.

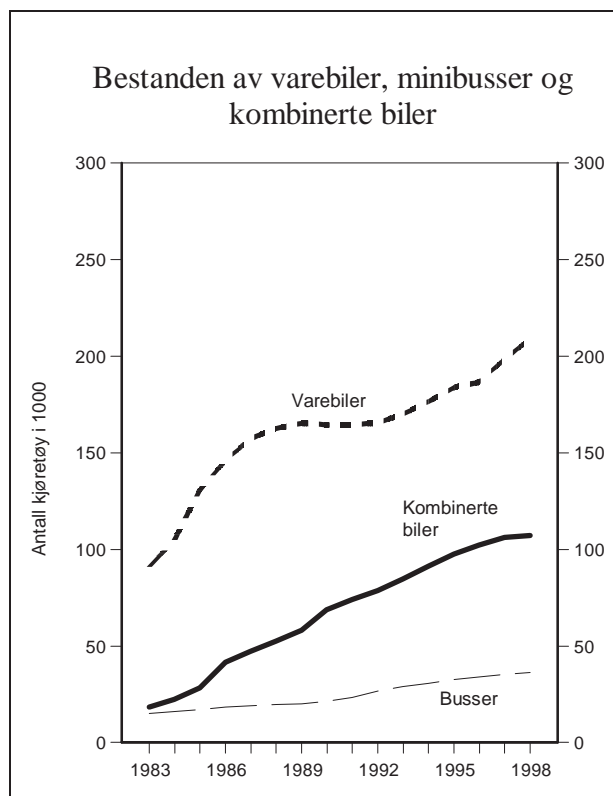
Figur 3.8b viser at antallet førstegangsregistrerte varebiler falt kraftig fra 1985 til 1989, mens det var økning fra 1991 til 1995. Fra 1995 til 1996 var det en reduksjon på 7 pst., mens antall førstegangsregistreringer i 1997 igjen var på samme nivå som i 1995. Etter en vekst på om lag 5 pst. i 1998 har det i perioden januar til august 1999 vært en nedgang på 7,6 pst. i forhold til samme periode i fjor. Svingningene i årene 1995–1997 antas å kunne forklares ut fra at forventninger om økt avgiftsnivå i 1996 førte til en tidsforskyvning i kjøp, slik at en del innkjøp planlagt foretatt i 1996, ble framskjøvet til 1995. Antall førstegangsregistreringer i 1996 ble følgelig redusert, mens markedet i 1997 igjen «tilpasset» seg det gjeldende avgiftsnivået. Økningen i varebiler i 1998 og 1999 kan ved siden av den generelle veksten bilsalget i 1998 også forklares med høykonjunktur og stor produksjonsvirksomhet.

Videre viser figur 3.8b at antallet førstegangsregistrerte kombinerte biler under 3 500 kg har variert betydelig i perioden fra 1983 til 1998. I årene fra 1992 til 1995 var antallet stigende, mens det fra 1996 til 1998 var en reduksjon på nær 42 pst. Omlegging av avgiftssystemet fra 1.1.1996 hvor tyngre biler med relativt større motor ble hardere avgiftsbelagt, kan være noe av årsaken til reduksjonen. Avgiften på kombinerte biler ble dessuten økt fra 1.1.1998. Mens antallet registreringer av kombinerte biler falt med om lag 28 pst. i 1998 har den i perioden januar til august 1999 falt ytterligere 25,1 pst. i forhold til tilsvarende periode i fjor.

Figurene 3.9a og 3.9b viser utviklingen i bestanden av ulike kjøretøygrupper. Figur 3.9a viser at bestanden av personbiler økte relativt kraftig fram til 1987, for deretter å ligge på et relativt stabilt nivå fram til 1993. De senere årene har det igjen vært en vekst i bestanden av personbiler. Den kraftige vek-

Figur 3.9a Bestand av personbiler 1983–1998
Kilde: Vegdirektoratet.

Figur 3.9b Bestanden av varebiler, minibusser og kombinerte biler 1983–1998
Kilde: Vegdirektoratet.

sten i antall førstegangsregistrerte personbiler i 1996 ga imidlertid ikke utslag i økt kjøretøybestand. Dette skyldes ordningen med midlertidig forhøyet vrakpant i 1996, som stimulerte til vraking av eldre biler.

Figur 3.9b viser at bestanden av varebiler økte kraftig fram til 1989, for deretter å være ganske stabil fram til 1992. Fra 1993 har det igjen vært en relativt sterk vekst i bestanden av varebiler. Bestanden av kombinerte biler og minibusser har hatt en forholdsvis jevn vekst gjennom hele perioden fra 1983. Veksten i bestanden av kombinerte biler var imidlertid bare på 1 pst. i 1998.

Etter at verdiavgiften på spesielt dyre personbiler ble fjernet fra 1.1.1998, blir engangsavgiften utelukkende beregnet på grunnlag av vekt, slagvolum og motoreffekt. For at avgiften skal være lavere for mindre biler enn for store og normalt dyrere biler, har en innført en struktur med progressive satser. Fjerningen av verdiavgiften har vært en systemmessig forbedring av engangsavgiften. Avgift beregnet på grunnlag av verdi gir bl.a. muligheter for å manipulere med beregningsgrunnlaget. I tillegg medførte verdikomponenten problemer ved import av brukte biler. Regelverket for import av brukte biler har således blitt forenklet. Det vises også til at Stortinget har bedt om at engangsavgiften legges om fra en innførselsavgift til en registreringsavgift. Nedenfor følger en nærmere omtale av arbeidet med denne omleggingen.

I budsjettet for 2000 foreslås det en opptrapping av avgiften på kombinerte biler under 3 500 kg, fra 35 til 45 pst. av avgiften på personbiler. I tillegg foreslås økt vrakpantavgift og fritak for spesialkjøretøy som benyttes i brannvesenet. Bakgrunnen for disse forslagene utdypes under. For de øvrige avgiftsgruppene foreslås ingen endringer.

Avgift på kombinerte biler

I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 3 (1997–98), jf. St.prp. nr. 1 (1997–98) Skatte-, avgifts- og tollvedtak, ble det foreslått å fjerne kombinerte biler som egen avgiftsmessig definisjon. Departementet anså det imidlertid ikke som hensiktsmessig at kombinerte biler over 3 500 kg ble helt avgiftsfrie, og foreslo derfor at kombinerte kjøretøy kun skulle belastes personbilavgift dersom kjøretøyet hadde seteplasser utover fører seteraden og tillatt totalvekt inntil 5 000 kg. Kombinerte biler over 5 000 kg ville således bli fritatt for avgift.

Stortinget vedtok imidlertid at kombinerte biler skulle videreføres som egen avgiftsmessig definisjon, men at satsen for kombinerte biler under 3 500 kg skulle økes fra 28 til 35 pst. av avgift på

personbiler. For kombinerte kjøretøy over 3 500 kg ble satsen på 20 pst. av avgift på personbiler videreført. Det ble ikke vedtatt fritak for kombinerte kjøretøy over 5 000 kg.

I budsjettet for 1999 ble det foreslått en ytterligere opptrapping av avgiften på kombinerte biler under 3 500 kg, fra 35 til 70 pst. av avgiften på personbiler. Dette forslaget ble ikke vedtatt. Det ble imidlertid vedtatt fritak for kombinerte kjøretøy over 5 000 kg.

Den lave engangsavgiften for kombinerte biler har hovedsakelig vært begrunnet ut fra næringslivets behov. Salget av kombinerte biler har blitt redusert de senere årene, og fra 1997 til 1998 var reduksjonen på 28 pst. i antall førstegangsregistreringer. Det er grunn til å tro at betydelige deler av denne reduksjonen skyldes avgiftsøkningen fra 1.1.1998.

Det foreslås en opptrapping av avgiften på kombinerte biler under 3 500 kg med 10 prosentpoeng til 45 pst. av avgiften på personbiler i 2000. Dette forslaget antas å redusere de avgiftsmotiverte kjøpene av kombinerte biler betydelig.

Omlegging av engangsavgiften

Stortinget vedtok i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 1999 følgende:

«Stortinget ber Regjeringen fra og med 1. juli 2000 gjennomføre endringer i engangsavgiften på motorvogner slik at avgiften legges om fra å være en innførselsavgift til å være en avgift som betales på registreringstidspunktet.»

En omlegging av engangsavgiften til en registreringsavgift vil innebære store systemtekniske endringer. Kjøretøy vil ved en slik ordning kunne endres før registrering – uavhengig av om dette skjer her eller i utlandet. Avgrensningsproblemene mht. hva som skal anses som deler kontra hele kjøretøy vil dermed bortfalle. Forslaget vil i større grad muliggjøre avgiftsfri innførsel av kjøretøy som ikke er ment å skulle registreres her landet.

Omleggingen er en stor endring i avgiftssystemet som reiser en rekke problemstillinger. Etter dagens avgiftssystem svares engangsavgiften ved tollbehandlingen (innførsel). Det er bilimportørene som innbetaler avgiften til statskassen. En omlegging til registreringsavgift medfører at avgiftsberegningen må skje uavhengig av tollbehandling. Dette gjør det nødvendig å utarbeide et nytt regelverk og helt nye rutiner i forhold til oppkreving av avgiften. Oppkreving av engangsavgiften framstår i dag som forholdsvis enkel. Ettersom det er bilimportørene som innbetaler avgiften til statskassen,

er det relativt få og store avgiftsinnbetalere. En omlegging kan bety at andre enn bilimportørene blir avgiftspliktige, og at antallet avgiftspliktige øker betraktelig.

Omleggingen av engangsavgiften fra en innførselsavgift til en registreringsavgift kan gi et inntektstap for staten ved at avgift etter omleggingen skal betales på et senere tidspunkt. Det nærmere omfanget av dette inntektsbortfallet samt de øvrige budsjettmessige konsekvenser, vil bli beregnet i forbindelse med framleggelsen av Revidert nasjonalbudsjett 2000.

Engangsavgiften inngår i dag i grunnlaget for beregning av merverdiavgiften. Denne ordningen må vurderes dersom engangsavgiften legges om til en registreringsavgift. Videre vil omleggingen ha konsekvenser i forhold til regelverket om midlertidig bruk av utenlands registrert motorvogn i Norge og betinget fortolling. Det vil også være en rekke andre avgiftstekniske spørsmål som må utredes nærmere. Disse forholdene vil bli vurdert nærmere i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2000.

Ved registrering av kjøretøy som bygges opp her i landet med deler innført fra utlandet, skal det i dag svares oppbyggingsavgift. Dette er også tilfelle når kjøretøy som tidligere har vært registrert her i landet er endret slik at nytt registreringsdokument må opprettes som følge av oppbyggingen. Oppbyggingsavgiften er en garderingsavgift til engangsavgiften, og skal tilsvare summen av toll og avgifter som oppkreves ved innførselen av en tilsvarende motorvogn i oppbygget stand. Regelverket om oppbyggingsavgiften er i dag vedtaksmessig adskilt fra engangsavgiften. Ved en overgang til registreringsavgift vil avgiftsplikten for både oppbyggingsavgift og registreringsavgift oppstå når nye registreringsdokument utferdiges. Departementet vil fram mot Revidert nasjonalbudsjett 2000 vurdere å samle regelverket for engangsavgiften og oppbyggingsavgiften.

En omlegging til registreringsavgift nødvendigvis også nye dataløsninger. Toll- og avgiftsdirektoratet har igangsatt arbeidet med å legge om avgiften med sikte på iverksettelse fra 1. juli 2000. Det legges i det videre arbeidet ikke opp til endringer i avgiftsnivået eller i de enkelte avgiftsgruppene.

Spesialkjøretøy til brannvesenet

En rekke av brannvesenets kjøretøy blir klassifisert som motorredskap eller lastebil. Slike kjøretøy er ikke avgiftspliktige. Visse spesialkjøretøy f.eks. rednings- og røykdykkerbiler, omfattes av avgiftsplikten, men er på grunn av sin særegne karakter og sitt spesielle bruksformål innvilget dispensasjon

fra avgiftsplikten. Det foreslås at fritaket kodifiseres og at det inntas en uttrykkelig bestemmelse i avgiftsvedtaket om fritak for engangsavgift i slike tilfeller. Nærmere vilkår vil bli fastsatt i forskrift.

Vrakpantavgiften

For å styrke motivasjonen til innlevering av kjøretøy, ble vrakpanten økt med 500 kroner til 1500 kroner pr. kjøretøy som leveres til vraking for 1999. For å finansiere økningen i vrakpantavgiften ble vrakpantavgiften økt med 300 kroner til 1200 kroner pr. kjøretøy.

Det har, bl.a. i Stortingets spørretime, vært reist spørsmål om utvidelse av vrakpantordningen til også å omfatte kjøretøy som f.eks. busser og lastebiler. På denne bakgrunn er det gjort foreløpige vurderinger av behovet og hensiktsmessigheten av en slik utvidelse av vrakpantordningen. Blant de berørte instanser er det delte meninger om dette er hensiktsmessig. Det er bl.a. vist til en del praktiske og prinsipielle sider som bør vurderes før vrakpantordningen eventuelt utvides. Det må på denne bakgrunn utredes nærmere om en utvidet vrakpantordning for tyngre kjøretøy vil være et egnet virkemiddel. Problemstillingen bør også vurderes i lys av EUs planlagte direktiv om utrangerte kjøretøy. Regjeringen vil komme tilbake til dette i statsbudsjettet for 2001.

For 2000 er det foreslått at vrakpantavgiften økes med 100 kroner. Hensikten er å dekke inn økte driftstilskudd til biloppsamlingsordningen.

3.6.3 Årsavgift på motorvogner mv. (kap. 5536, post 72)

Årsavgiften pålegges en rekke forskjellige typer kjøretøy med tillatt totalvekt inntil 12 tonn. Avgiften pålegges etter fire forskjellige satser, avhengig av type kjøretøy (gjeldende satser for 1999 i parentes):

1. Personbiler, varebiler, campingbiler, minibusser, kombinerte biler under 3 500 kg (1 965 kroner pr. år)
2. Campingtilhengere med egenvekt over 350 kilo (1 005 kroner pr. år)
3. Motorsykler (1 550 kroner pr. år)
4. Lastebiler, trekkbiler og kombinerte biler med tillatt totalvekt mellom 3 500 og 12 000 kg (1 140 kroner pr. år)

Det foreslås å prisjustere satsene for årsavgiften for 1999. Dette gir en avgiftssats på 2 005 kroner for motorvogner i gruppe 1, 1 025 kroner for gruppe 2, 1 580 kroner for gruppe 3 og 1 165 kroner for gruppe 4.

3.6.4 Vektårsavgift (kap. 5536, post 73)

Vektårsavgiften pålegges kjøretøy med tillatt totalvekt f.o.m. 12 tonn. Dersom kjøretøyet med tillatt totalvekt over 9 tonn skal trekke tilhenger med tillatt totalvekt over 13 tonn, skal det betales en tilleggsavgift beregnet etter totalvekten for den tyngste tilhenger som ønskes benyttet. Avgiften er gradert etter kjøretøyets/tilhengerens totalvekt og antall aksler.

Fra 1. juli 1997 ble satsene i vektårsavgiften redusert slik at satsene for flere kjøretøykategorier nå er på nivå med EUs minimumssatser for kjøretøy uten luftfjæring, dog slik at ingen satser er lavere enn den ordinære årsavgiften for kjøretøy med tillatt totalvekt mellom 3,5 og 12 tonn. I 1999 er satsen for kjøretøy mellom 12 og 15 tonn 1 155 kroner pr. år. Deretter stiger satsene til maksimalt 6 445 kroner pr. år for de tyngste kjøretøyene, 25 tonn og over. For tilhengere varierer satsene fra 1 699 kroner til 7 378 kroner pr. år.

Det er nå utarbeidet et nytt direktiv for tyngre kjøretøy i EU-rådsdirektiv 1999/62 av 17. juni 1999. For å tilpasse avgiftene for tyngre kjøretøy med avgiftene i EU, er det foreslått å differensiere vektårsavgiften ut fra om kjøretøyet har luftfjæring eller andre fjæringssystemer. I tillegg blir det foretatt en

Tabell 3.5 Vektårsavgift for dieseldrevne kjøretøy f.o.m. 12 tonn. Kroner

Avgiftsgruppe	Luftfjæring	Annet fjærings-system
Ikke mindre enn 2 aksler		
12 000 – 12 999 kg	0	254
13 000 – 13 999 kg	254	705
14 000 – 14 999 kg	705	992
15 000 – 19 000kg	992	2247
Ikke mindre enn 3 aksler		
12 000 – 14 999 kg	0	0
15 000 – 16 999 kg	254	443
17 000 – 18 999 kg	443	910
19 000 – 20 999 kg	910	1181
21 000 – 22 999 kg	1181	1820
23 000 – 25 999 kg	1820	2829
Ikke mindre enn 4 aksler		
23 000 – 24 999 kg	1181	1197
25 000 – 26 999 kg	1197	1870
27 000 – 28 999 kg	1870	2968
29 000 – 31 999 kg	2968	4403

Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 3.6 Vektårsavgift for kombinasjoner av kjøretøy (vogntog). Kroner

Avgiftsgruppe	Luftfjæring	Annet fjærings-system
Ikke mindre enn 2 + 1 aksler		
12 000 – 13 999 kg	0	0
14 000 – 15 999 kg	0	0
16 000 – 17 999 kg	0	115
18 000 – 19 999 kg	115	262
20 000 – 21 999 kg	262	615
22 000 – 22 999 kg	615	795
23 000 – 24 999 kg	795	1435
25 000 – 27 999 kg	1435	2517
28 000 og over	2517	4415
Ikke mindre enn 2 + 2 aksler		
23 000- 24 999 kg	246	574
25 000 – 25 999 kg	574	943
26 000 – 27 999 kg	943	1386
28 000 – 28 999 kg	1386	1673
29 000 – 30 999 kg	1673	2747
31 000 – 32 999 kg	2747	3813
33 000kg og over	3813	5789
Ikke mindre enn 2 + 3 aksler		
36 t -38 t	3034	4223
38 t -40	4223	5740
Over 40 tonn	5740	7798
Ikke mindre enn 3 + 2 aksler		
36 000 – 37 999 kg	2681	3723
38 000 – 39 999 kg	3723	5150
40 000 kg og over	5150	7618
Ikke mindre enn 3 + 3 aksler		
36 000 – 37 999 kg	1525	1845
38 000 – 39 999 kg	1845	2755
40 000 kg og over	2755	4387

Kilde: Finansdepartementet.

fullstendig tilpasning av satsene etter EUs minstesatser.

En forutsetning for å kunne sette i verk en slik endring er at det sentrale kjøretøyregisteret har opplysninger om kjøretøyets fjæringssystem. Dette systemet vil bli innarbeidet i kjøretøyregisteret hos Vegdirektoratet, men vil ikke være klart før 2. halvår 2000. Det foreslås derfor at omleggingen skjer fra 1.7.2000. Gjeldende satser vil bli prisjustert fra 1.1.2000 til den nye satsstrukturen trer i kraft.

Ved omregningene av satsene for vektårsavgiften er det lagt til grunn en valutakurs for euro på

8,20 kroner. Satsene for vektårsavgiften er skissert i tabell 3.5 for dieseldrevne kjøretøy f.o.m. 12 tonn og i tabell 3.6 for kombinasjonen av kjøretøy. Avgiften differensieres utfra tillatt totalvekt, antall aksler på kjøretøy og henger, og etter fjæringssystem.

En omlegging av vektårsavgiften til EUs minstesatser vil isolert sett gi et bokført provenyutap på om lag 65 mill. kroner i 2000. Omleggingen må ses i sammenheng med at det innføres en miljødifferensiert komponent i vektårsavgiften.

Miljødifferensiert komponent i vektårsavgiften

Det foreslås innført en miljødifferensiert årsavgift på dieseldrevne kjøretøy f.o.m. 12 tonn som er omfattet av vektårsavgiften. I tillegg til at utslipp av henger av vekt og antall kjørte kilometer, som det delvis tas hensyn til gjennom drivstoffavgiftene og vektårsavgiften, vil det også avhenge av kjøretøyets alder, eller benyttet teknologi ved produksjon av kjøretøyet. Differensiering av avgiften vil i prinsippet avspeile forskjeller i eksterne kostnader som følge av at kjøretøyene har ulikt utslippsnivå. En differensiering utfra kjøretøyets alder vil stimulere til en mer miljøvennlig sammensetning av bilparken.

Alle dieseldrevne kjøretøy over 3,5 tonn i EU-land har typegodkjenning som angir hvorvidt kjøretøyet oppfyller visse avgasskrav. Fra 1.10.1993 ble EURO I påbudt i førstegangsregistrerte kjøretøy og EURO II ble påbudt fra 1.10.1996. Det vurderes innført nye krav til utslipp fra kjøretøy i EU. Disse vil bli foreslått implementert i avgiftssystemet når de er vedtatt.

Det går ikke fram av motorvognregisteret hvil-

ke avgasskravnivåer registrerte kjøretøyer tilfredsstillter. Fra henholdsvis 1. oktober 1993 og 1. oktober 1996 ble imidlertid oppfyllelse av kravene EURO I og EURO II gjort til betingelse for registrering av kjøretøy i Norge. Utfra registreringsdato kan det således fastslås hvilke minimumsnivåer for avgassutslipp det enkelte kjøretøy tilfredsstillter. For å opprette en gjennomførbar miljødifferensiering foreslås miljøkomponenten i vektårsavgiften knyttet opp mot registreringsdato.

For bruktimporterte kjøretøy kan en ikke ut fra førstegangsregistrering i Norge utlede hvilke utslippskravnivå kjøretøyene oppfyller. Vegdirektoratet opplyser at bruktimporterte kjøretøy behandles i forhold til de utslippskrav som gjaldt i Norge på det tidspunkt kjøretøyet ble registrert første gang i utlandet. For å unngå at bruktimporterte kjøretøy blir avgiftslagt i en lavere klasse enn det typegodkjenningen tilsier, knyttes differensieringen av avgiften til førstegangsregistrering i utlandet.

En del kjøretøy vil kunne oppfylle strengere krav til utslipp enn det registreringsdatoen isolert tilsier. For at avgiften skal virke etter sitt formål, vil det bli etablert en unntaksordning der slike kjøretøy gis lavere sats dersom det kan dokumenteres at kjøretøyet oppfyller strengere krav til utslipp.

Den miljødifferensierte årsavgiften foreslås å inngå som en komponent i vektårsavgiften. Departementet finner det mest hensiktsmessig å innta de nærmere bestemmelsene om miljødifferensiering i forskrift.

De foreslåtte satsene er vist i tabell 3.7 og differensieres utfra vekt og utslippskrav. Den relative forskjellen i satsene avspeiler de relative utslippsforskjellene i kjøretøy med ulik typegodkjenning.

Tabell 3.7 Miljødifferensiert årsavgift for dieseldrevne kjøretøy f.o.m. 12 tonn

Vektclasser	Typegodkjenning		
	Ikke EURO	EURO I	EURO II
Fra 12 tonn opptil 20 tonn	5400	3000	2100
Over 20 tonn	9600	5500	3900

Kilde: Finansdepartementet.

Den miljødifferensierte årsavgiften foreslås i likhet med tilpasning av vektårsavgiften til EUs minstesatser, innført fra 1.7. 2000. Den samlede budsjettvirkningen for endringene er anslått til 50 mill. kroner for 2000.

3.6.5 Omregistreringsavgift (kap. 5536, post 75)

Omsetning av brukte motorvogner og tilhengere er fritatt for merverdiavgift. Det betales i stedet en særavgift ved omregistrering av alle kjøretøy som tidligere har vært registrert i Norge.

Kjøretøyene som omfattes av avgiftsplikten er delt i fire grupper:

1. Mopeder, motorsykler mv.
2. Personbiler og busser.
3. Lastebiler, varebiler, kombinerte biler, campingbiler mv.
4. Biltilhengere, semitrailere mv.

Avgiftene er gradert etter vekt og alder. Satsene for omregistreringsavgiften foreslås prisjustert.

3.6.6 Avgift på bensin (kap. 5536, post 76)

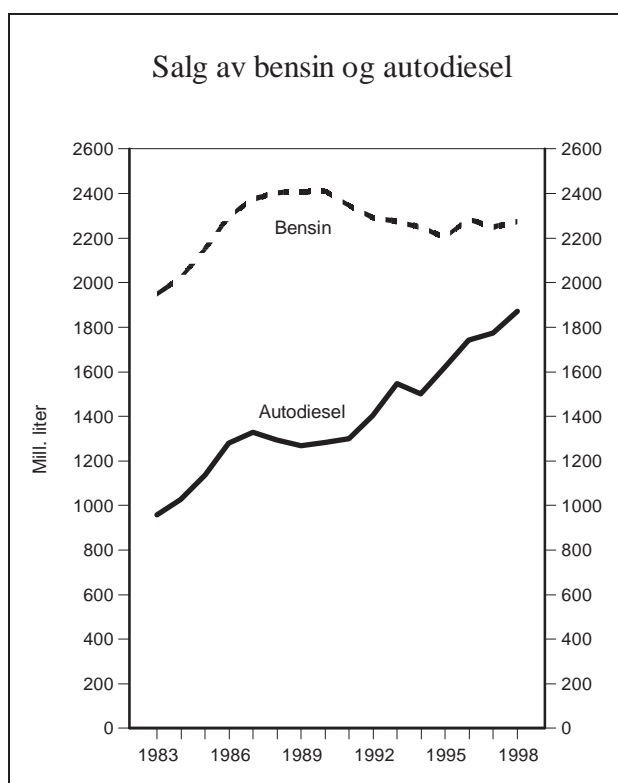
Avgiften på bensin er en kvantumsavgift som innbetales av innenlandsk tilvirker og importør. Foruten at bensinavgiften er en fiskal avgift, begrunnes den også med vegbrukskostnader og ulykker. I de senere år har avgiften i større grad også blitt vurdert som et miljøpolitisk virkemiddel. Siden 1986 har avgiften hatt ulike satser for blyholdig og blyfri bensin, og fra 1995 ble det innført et nytt trinn i blydifferensieringen for bensin med maksimalt 0,05 gram blyinnhold pr. liter.

Siden 1991 har bensin, i tillegg til grunnavgiften også blitt ilagt en CO₂-avgift. I forbindelse med St.prp. nr. 54 (1997–98) Grønne skatter ble det ved-

tatt å samle CO₂-avgiftene i ett eget vedtak om CO₂-avgift. Fra 1. januar 1999 erstattet derfor CO₂-avgiften den tidligere CO₂-komponenten i bensinavgiften

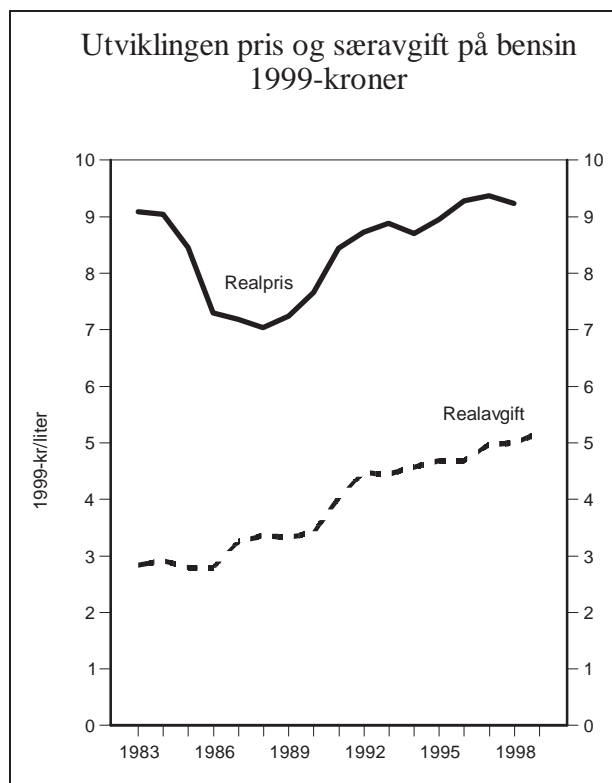
Figur 3.10 viser utviklingen i salget av bensin og autodiesel fra 1983 til 1998. Figuren viser at salget av bensin økte fram til 1990, mens det var en årlig reduksjon i salget i årene 1991 til 1995. Salget i 1996 økte i forhold til salget i 1995, mens det fra 1996 til 1997 igjen var en reduksjon. I 1998 har salget økt igjen. En av årsakene til svingningene i salget av bensin kan være svingninger i råoljepriser. Reduksjon i bensinsalget fra 1990 antas å ha sammenheng med økt bestand av dieseldrevne biler, jf. omtale i kapittel 3.6.7. I tillegg er nyere biler mer energieffektive. All bensin som omsettes på det norske markedet er i dag blyfri.

Figur 3.11 viser utviklingen i gjennomsnittlig bensinpris (listepris) til forbruker og avgift på bensin i perioden 1983–1998 (1999 for avgiften), målt i faste 1999-priser. Prisene og avgiftene for ulike bensinkvaliteter er vektet etter salgsvolum. Figuren viser at det reelle pris- og avgiftsnivået har vært forholdsvis stabilt de siste årene.

Figur 3.10 Salg av bensin og autodiesel i perioden 1983–1998

Kilde: Norsk Petroleumsinstitutt.

Figur 3.11 Utviklingen i gjennomsnittlig realpris (listepris) inkl. særavgifter og merverdiavgift 1983–1998 samt særavgiftssatser på bensin 1983–1999 (1999-kroner)

Kilde: Norsk Petroleumsinstitutt og Finansdepartementet.

For 2000 foreslås avgiftssatsene prisjustert. Økningen og de nye satsene blir da i kroner pr. liter:

Avgiftsgruppe	Økning	Avgift
Blyfri	0,09	4,34
Blyinnhold under 0,05 g/l ..	0,09	4,59
Blyinnhold over 0,05 g/l	0,11	5,13

3.6.7 Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift) (kap. 5536, post 77)

Autodieselavgiften ble innført 1. oktober 1993 sammen med vektårsavgiften på kjøretøy med tillatt totalvekt på over 12 tonn. Disse avgiftene avløste kilometeravgiften som tidligere ble pålagt alle dieseldrevne biler ved kjøring i Norge. Avgiftssatsen for autodiesel er i 1999 3,54 kroner pr. liter. Autodieselavgiften gav en inntekt på 3 763 mill. kroner i 1998.

Salget av autodiesel har økt kraftig de siste årene. Fra 1991 til og med 1998 har salget økt med vel 44 pst. Fra januar til og med juli 1999 har salget av autodiesel økt med 2,4 pst. I denne perioden har det vært en økning i andelen avgiftspliktig autodiesel på hele 14 pst. Dreiningen fra avgiftsfri til avgiftspliktig diesel skyldes først og fremst at avgiftsfritaket for busser ble fjernet fra og med 1. januar 1999.

I perioden 1991 til 1998 var det en reduksjon i salget av bensin på 3,1 pst., jf. figur 3.10. Den sterke overgangen fra salg av bensin til salg av diesel antas i stor grad å være forårsaket av en betydelig økning i bestanden av dieseldrevne biler fra 1991 til 1998. Det er grunn til å tro at denne utviklingen blant annet skyldes avgiftsforskjellen mellom bensin og autodiesel.

Et viktig hensyn ved utformingen av drivstoffavgiftene er at de skal dekke de eksterne kostnadene ved vegbruk, ulykker og miljøskader. I prinsippet bør avgiften være lik for alle typer drivstoff, korrigert for ulikheter i miljøegenskaper. I motsatt fall kan en få avgiftstilpasninger som er miljømessig uheldige og som kan svekke statens inntekter. Autodiesel ilegges i dag lavere avgift enn bensin. Differansen, som i 1999 er på 71 øre pr. liter, kan ikke begrunnes ut fra ulikheter i de eksterne kostnadene som bruken medfører. I tillegg er CO₂-avgiften på autodiesel bare halvparten av CO₂-avgiften på bensin. På bakgrunn av at bruk av diesel bl.a. forårsaker større partikkelutslipp enn bruk av bensin, er dette uheldig for miljøet.

Grønn skattekommisjon anbefalte større grad av likebehandling av avgiften på autodiesel og bensin. Et flertall i kommisjonen anbefalte at autodiese-

lavgiften ble økt til nivå med bensinavgiften. I St. prp. nr. 54 (1997–98) Grønne skatter ble det vist til at en ville foreta en nærmere vurdering av spørsmålet om utjevning av drivstoffavgiftene og nivå på disse. En interdepartemental arbeidsgruppe som vurderte avgiftene på tyngre kjøretøy, pekte på flere forhold som tilsa at autodieselavgiften burde økes. Som et ledd i en utjevning, av avgiften mellom bensin og autodiesel foreslås det å øke satsen på autodiesel med 3,7 pst. reellt fra 1999 til 2000. Dette innebærer at avgiften øker fra kroner 3,54 til 3,74.

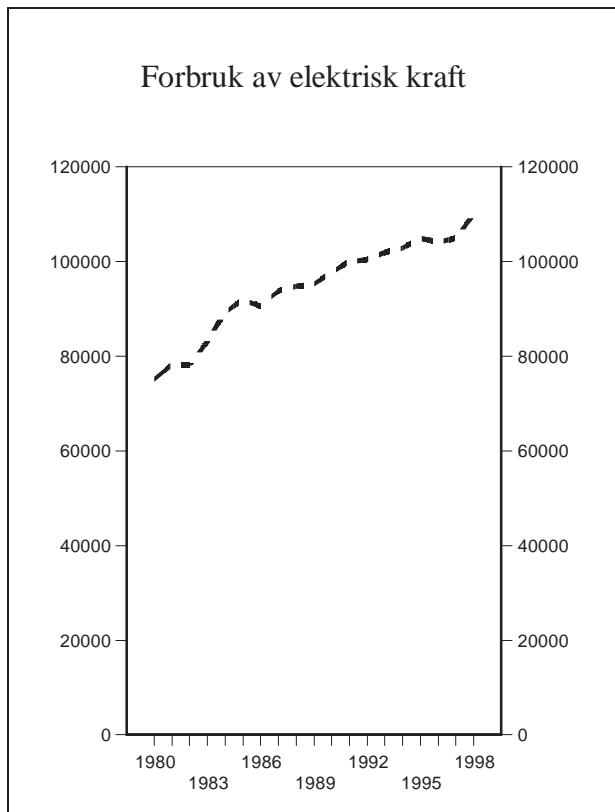
3.7 Avgift på båtmotorer (kap. 5537, post 71)

Avgiften på båtmotorer ble innført i 1978 og pålegges båtmotorer på minst 9 hk. For 1999 er satsen 118,50 kroner pr. hk. Satsen foreslås prisjustert til 121 kroner pr. hk for 2000.

3.8 Avgift på elektrisk kraft (kap. 5541, post 70)

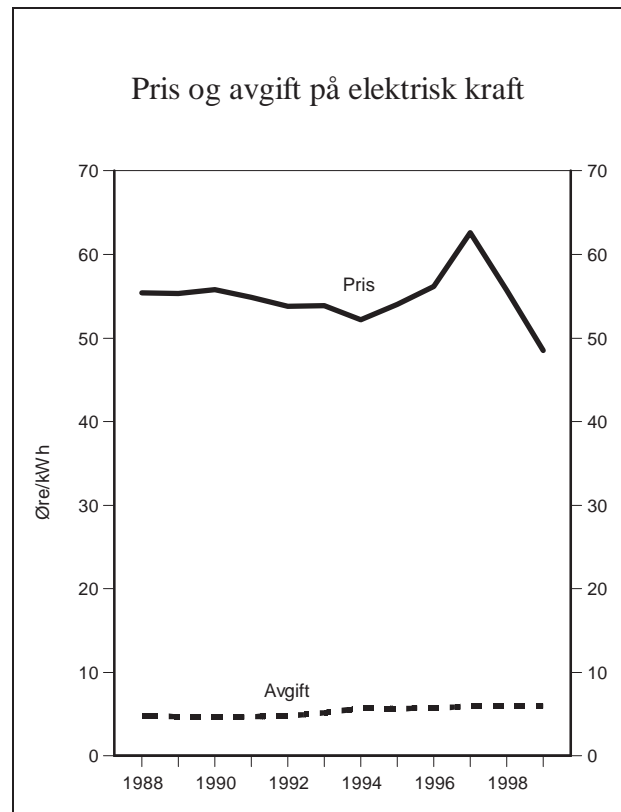
Forbruksavgiften på elektrisk kraft blir pålagt elektrisk kraft som forbrukes i Norge, enten den er produsert innenlands eller importert. I 1999 er avgiften på forbruk av elektrisk kraft 5,94 øre/kWh. Industri, bergverk, arbeidsmarkedets bedrifter som utøver industriproduksjon og veksthusnæringen har fullt fritak fra elektrisitetsavgiften. Det samme har samtlige brukere i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord. Forbrukstall fra 1997 viser at om lag 40 pst. av det totale nettoforbruket av elektrisk kraft er fritatt avgift. Den avgiftsmessige avgrensingen av de fritaksberettigede gruppene er i forskrift knyttet opp mot Statistisk sentralbyrås standard for næringsgruppering.

Figur 3.12a viser totalt nettoforbruk av elektrisk kraft i perioden 1980 til 1998. Forbruket har økt med om lag 45 pst. fra 1980 til 1998. Veksten i elforbruket og den moderate veksten i ny produksjonskapasitet på 1990-tallet, har ført til at Norge fra 1993 har et el-forbruk som overstiger produksjonen i år med normale nedbørs- og tilsigsforhold. Det er begrenset hvor mye ny vannkraft som kan bygges ut, samtidig som økt bruk av fossil energi vil gjøre det vanskelig å innfri forpliktelsene i Kyoto-protokollen. På kort og mellomlang sikt ventes det at nye fornybare energikilder vil spille en relativt beskjeden rolle.

Figur 3.12a Totalt nettoforbruk av elektrisitet 1980–1998

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.12b Gjennomsnittlige priser på elektrisk kraft for husholdninger 1988–1999 (tallene for 1998 og 1999 er foreløpige) samt særavgifter på elektrisk kraft (1999-kroner)

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Figur 3.12b viser utviklingen i gjennomsnittlig pris på elektrisitet til husholdningene. Energiprisene var spesielt høye vinteren 1996/1997, da importen av kraft var høy. Første halvår 1998 ble elektrisitetsprisen redusert noe, mens det var en viss prisøkning mot slutten av året. Imidlertid lå energiprisene i desember 1998 betydelig lavere i forhold til de to foregående vinterene. Det har vært en svak realvekst i forbruksavgiften på elektrisk kraft de siste 10 årene. Forbruksavgiften utgjorde i 1998 om lag 11 pst. av den gjennomsnittlige prisen på elektrisk kraft til husholdningene.

Et flertall i Energiutvalget foreslo en gradvis økning av avgiftene på elektrisitet og fyringsolje, jf. NOU 1998:11 Energi- og kraftbalansen mot 2020. Flertallet la til grunn at økningen avgiftene på energi skulle gjelde alminnelig forsyning av elektrisitet og stasjonær bruk av fossil energi utenom internasjonalt konkurranseutsatt næringsliv. For å oppnå bedre fordelingsvirkninger, ble det foreslått at de praktiske sidene ved en progressiv (flerleddet) el-

avgift ble utredet nærmere. I forbindelse med arbeidet med St.meld. nr. 29 (1998–99) Om energipolitikken, ble de praktiske og fordelingsmessige konsekvensene av en flerleddet el-avgift vurdert. Konklusjonen var at de administrative kostnadene var uforholdsmessig store i forhold til den fordelingsgevinsten som eventuelt kunne oppnås.

Regjeringen foreslår å øke avgiften på elektrisk kraft med 2,5 øre pr. kWh fra 1999 til 2000 utover prisjusteringen. Regjeringen foreslår at strukturen for avgiften og avgiftsgrunnlaget opprettholdes. Økning i elektrisitetsavgiften vil kunne dempe veksten i forbruket av elektrisitet. For å oppnå en god fordelingsprofil, er det foreslått at drøyt $\frac{3}{4}$ av inntektene fra økningen av el-avgiften blir benyttet til økt person- og minstepensjon, jf. omtale av fordelingsvirkninger i avsnitt 2.2.3.

I tråd med det som ble varslet i St.meld. nr. 29 (1998–99) Om energipolitikken, vil Regjeringen gå nærmere inn på næringsvirkninger av høyere el-avgift og vurdere dagens fritaksordninger.

3.9 Grunnavgift på fyringsolje (kap. 5542, post 70)

For å unngå at økningen i el-avgiften bidrar til en miljømessig uheldig overgang fra bruk av elektrisitet til olje til oppvarming, er det foreslått å innføre en grunnavgift på fyringsolje fra 1.1.2000. Det foreslås at grunnavgiften settes til samme nivå som økningen i elektrisitetsavgiften, regnet pr. kWh. Dette innebærer at grunnavgiften settes til 19 øre/liter.

Grunnavgiften er avgrenset til å gjelde de oljer som er omfattet av CO₂-avgiften på mineralolje og som ikke omfattes av autodieselavgiften (dvs. merket mineralolje). De anvendelsene som før 1.1.1999 var fritatt for CO₂-avgiften blir unntatt fra den nye grunnavgiften (flydrivstoff, mineralolje brukt i anlegg på kontinentalsokkelen og i fiskeflåten og innenriks godstransport). Silde- og fiskemelindustrien, som idag har redusert CO₂-avgift, foreslås fritatt fra avgiften.

3.10 Avgift på smøreolje mv. (kap. 5542, post 71)

Avgiften på smøreolje ble innført 1.5.1988, og omfatter alle motor- og gearoljer, samt industrielle smøreoljer og hydrauliske oljer avgrenset etter tolltariffens varenummer. I 1999 er avgiften 1,11 kroner pr. liter.

I 1994 ble det innført en ordning med refusjon på spillolje levert til godkjent behandling. Statens forurensningstilsyn administrerer refusjonsordningen og har utarbeidet retningslinjer for denne. Refusjonen utbetales til innsamlerne av spillolje og blir tilbakeført til dem som leverer inn spillolje gjennom prisene på mottak av spillolje.

I St.prp. nr. 54 (1997–98) Grønne skatter, foreslo Regjeringen å utvide grunnlaget for CO₂-avgiften til å omfatte så å si alle utslippskilder. Som følge av Stortingets behandling, ble imidlertid industriens bruk av kull og koks fritatt fra CO₂-avgiften, mens CO₂-avgiften som ble vedtatt innført fra 1.1.1999 omfattet spillolje. Dette bidro til å svekke innsamlingen av spillolje, bl.a. ved at sementindustrien valgte å benytte kull og koks isteden for spillolje. Refusjonssatsen for spillolje ble hevet med 15 øre fra 1,65 kroner pr. liter til 1,80 kroner pr. liter for å kompensere for dette, men innsamlingsordningen for spillolje ble likevel svekket. I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 1999, ble det gitt fritak for CO₂- og SO₂-avgift på forbrenning av spillolje. Det ble samtidig varslet at det kan bli aktuelt å foreslå å gjeninnføre avgiften hvis det viser seg å

være mulig å innrette refusjonsordningen på en slik måte at innsamlingssystemet ikke svekkes.

Den ikke-refusjonsberettigede spilloljen utgjør om lag halvparten av all innsamlet spillolje. Det er et kontrollteknisk problem å sikre at ikke-refusjonsberettiget spillolje blandes med refusjonsberettiget spillolje. Spillolje som ikke gis refusjon i dag, består stort sett av oljer som benyttes i internasjonal sjøfart og prosess- og transformatoroljer. Avgiftstekniske årsaker gjør at det anses som lite aktuelt å utvide grunnlaget for smøreoljeavgiften til å omfatte slike anvendelsesområder/oljer.

For å sikre en høyere innsamlingsgrad av spillolje, foreslås det å utvide refusjonsordningen. Det foreslås å gi refusjon for all spillolje som samles inn uavhengig av om den stammer fra avgiftspliktig eller avgiftsfri smøreolje, med unntak av spillolje som stammer fra skip i internasjonal sjøfart. For å finansiere denne utvidelsen av refusjonsordningen, foreslås det å øke smøreoljeavgiften med 35 øre pr. liter til 1,46 kroner pr. liter. Refusjonssatsen foreslås redusert med 15 øre pr. liter til 1,65 kroner pr. liter. Reduksjonen i refusjonssatsen tilsvarer den økningen som ble gjennomført for å kompensere for CO₂- og SO₂-avgiften som ble innført og deretter opphevet. Det vises for øvrig til St.prp. nr. 1 (1999–2000) Miljøverndepartementet.

3.11 CO₂-avgift (Kap. 5543, post 70)

CO₂-avgiften ilegges i dag bruk av mineralolje, kull og koks og bensin. De ulike mineralske produktene har forskjellige avgiftssatser. Avgiftene på de ulike produktene beskrives nærmere nedenfor. Det bør merkes at CO₂-avgiften på sokkelen er hjemlet i lov av 21. desember 1990 nr. 72 om avgift på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen (CO₂-avgiftsloven for petroleumsvirksomhet), og er derfor ikke omfattet av særavgiftsvedtaket om CO₂-avgift. For sokkelen vises det til omtalen i avsnitt 3.25.

Mineralolje

Mineralolje er raffinert olje som hovedsakelig brukes i stasjonær forbrenning og til transport. De viktigste produktgruppene som faller inn under avgiftsplikten er fyringsparafin, jetparafin, autodiesel, marin gassolje, samt tung og lett fyringsolje. CO₂-avgiften regnes pr. liter og er lik for alle produkter. I 1999 er den alminnelige avgiftssatsen 46 øre pr. liter. Det foreslås for 2000 at denne satsen justeres til 47 øre pr. liter olje.

De viktigste fritakene for CO₂-avgiften gjelder for bruk i skip i utenriks sjøfart og fartøyer som driver fiske og fangst i fjerne farvann. Disse bunkrer avgiftsfritt. I tillegg har fiskefartøy registrert i Merkerregisteret mv., utenriks luftfart, verneverdige fartøyer, museumsjernbaner og tekniske anlegg på museumssektoren fritak for CO₂-avgiften. Foruten nevnte fritak betaler sildemel-, fiskemel og treforedlingsindustrien halv CO₂-avgift.

Stortinget vedtok i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 54 (1997–98) Grønne skatter at en del sektorer som tidligere hadde fritak for CO₂-avgiften skulle ilegges en avgift med lav sats tilsvarende 100 kroner pr. tonn CO₂. Dette gjelder innenriks luftfart, godstransport i innenriks sjøfart, supply-flåten og anlegg på kontinentalsokkelen. Med «anlegg på kontinentalsokkelen» menes her anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, herunder mobile anlegg. Denne reduserte satsen er 26 øre pr. liter mineralolje. Fiskemel- og treforedlingsindustrien har halvparten av den alminnelige satsen, dvs. 23 øre pr. liter.

Siden den reduserte satsen også omfatter mineralolje brukt på kontinentalsokkelen, er det viktig å merke seg skillet mellom dette avgiftsvedtaket og CO₂-avgiftsloven for petroleumsvirksomheten. Den reduserte satsen vil hovedsakelig omfatte all bruk av mineralolje til oppvarmings- og transportformål, mens CO₂-avgiftsloven for petroleumsvirksomhet omfatter CO₂-utslipp i forbindelse med petroleumsproduksjonen som for eksempel faking.

Mineralolje og bensin til bruk på anlegg på kontinentalsokkelen vil kunne omfattes av begge reguleringene. For å utelukke muligheten for dobbel avgiftsbelastning, gis det fritak for CO₂-avgift på bruk av mineralolje der det betales avgift etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen.

Kull og koks

CO₂-avgiften regnes pr. kg og er lik for alle produkter. I 1999 er avgiftssatsen 46 øre pr. kg. Det foreslås for 2000 at denne satsen prisjusteres til 47 øre pr. kg kull og koks.

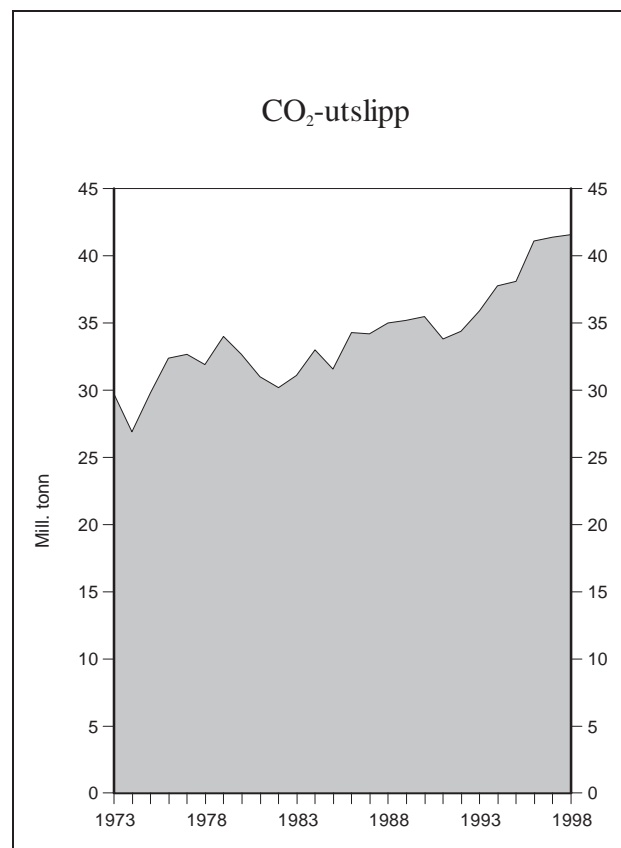
CO₂-avgiften på kull og koks omfatter ikke kull og koks benyttet som reduksjonsmiddel eller råvare i industrielle prosesser. Disse aktivitetene bidrar til om lag 90 pst. av de samlede CO₂-utslippene fra kull og koks i Norge. Det er videre fritak for kull og koks anvendt til energiformål i produksjonen av sement og leca og for verneverdig fartøyer, museumsjernbaner og tekniske anlegg på museumssektoren.

Bensin

Siden 1.1.1991 har det vært en egen CO₂-avgift på bensin. Denne avgiften er i 1999 92 øre pr. liter bensin. For 2000 foreslås det å prisjustere denne satsen slik at avgiftssatsen blir 94 øre pr. liter bensin.

Utslipp

Utslipet av CO₂ har steget de siste årene. Figur 3.13 viser utslipp av CO₂ i Norge fra 1973 til 1998. Foreløpige tall for 1998 viser at utslippene er 41,6 mill. tonn CO₂. Dette er en økning på over 17 pst. i forhold til utslippene i 1990, som er basisår for Kyotoprotokollen. I følge Kyotoprotokollen skal de samlede norske klimagassutslippene ikke være mer enn 1 pst. høyere i perioden 2008–2012 enn i 1990. Veksten i norske utslipp siden 1990 har stort sett vært på alle områder der fossile brensler benyttes. CO₂-utslippene i 1996 var spesielt høye på grunn av en kald vinter og at høye kraftpriser førte til stor overgang fra elektrisitet til olje i husholdninger, industrien og andre næringer. Om lag 64 pst. av CO₂-utslippene er omfattet av CO₂-avgiften.

Figur 3.13 CO₂-utslipp 1973–1998. Mill. tonn
Kilde: Statistisk Sentralbyrå og Statens forurensingstilsyn.

1997 og 1998 er foreløpige tall

Kvotestystem for klimagasser

I forbindelse med Stortingets behandling av St.prp. nr. 54 (1997–98) Grønne skatter ble Regjeringen bedt om å sette ned et bredt offentlig utvalg av fagpersoner for å utrede et nasjonalt kvotestystem for klimagasser med utgangspunkt i Kyotoprotokollen. Stortinget ga også retningslinjer om at kvotesystemet minst skulle omfatte metallurgisk industri, gasskraftverk, sement- og lecaproduksjonen, petrokjemi, oljeraffinering og ilandføring- og prosessering for råolje, men at det også skulle utredes hvordan andre sektorer skal kunne omfattes og hvordan dette kan gjøres uten at statens inntekter reduseres. Utvalget, som ledes av Eva Birkeland, skal levere sin innstilling til Miljøverndepartementet innen 31.12.1999.

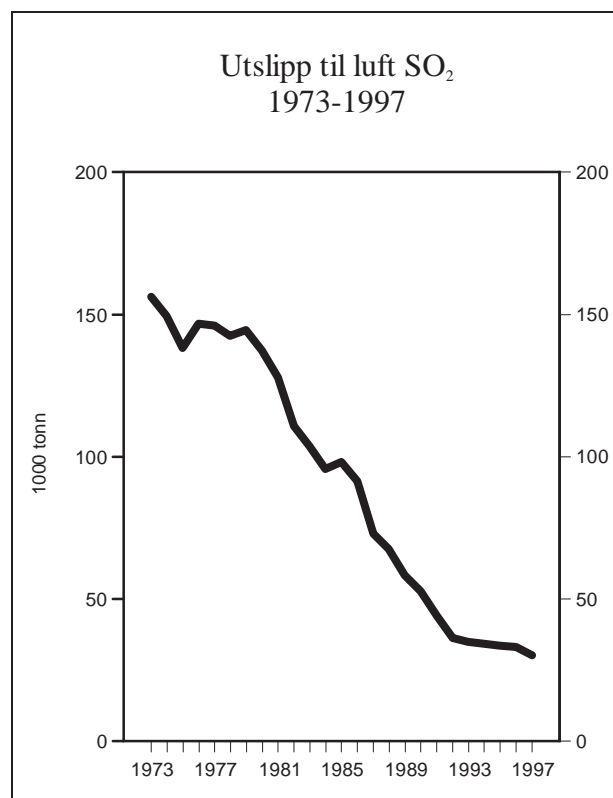
3.12 Svovelavgift (kap. 5543, post 71)

Svovelavgiften omfatter mineralolje, kull og koks, samt utslipp fra raffineringsanlegg. Mineralolje illegges svovelavgift med full sats. Fra 1.1.1999 ble det innført svovelavgift med redusert sats for utslipp av svovel fra raffineringsanlegg, kull og koks og på bruk av mineralolje til bruk i luftfarten, anlegg på kontinentalsokkelen, samt supplyskip. I 1999 er satsen 7 øre pr. liter mineralolje pr. 0,25 pst. vektandel svovelinnhold, noe som svarer til om lag 17 kroner pr. kg utslipp SO_2 . Olje med lavere svovelinnhold enn 0,05 pst. er fritatt for avgiften. Den reduserte satsen er vedtatt til 3 kroner pr. kg SO_2 , noe som gir en sats på 1,3 øre pr. liter mineralolje for hver påbegynte 0,25 pst. vektandel svovel. Det skal ikke svares avgift for olje som inneholder 0,05 pst. vektandel svovel eller mindre.

Det er betydelige variasjoner i svovelinnholdet i de ulike typer og partier kull og koks. Av avgiftstekniske hensyn har departementet derfor foreløpig utformet avgiften som en gradert produktavgift med en avgiftssats fra 2,50 til 18 kroner pr. 100 kg avhengig av type kull eller koks.

Departementet har igangsatt en utredning av muligheten for å gradere avgiften etter det faktiske innhold av svovel. Det vurderes også andre utforminger av avgiften, herunder å fastsette avgiften som en utslippsavgift.

Betalt svovelavgift refunderes i de tilfeller hvor svovelutslippene er mindre enn det som svovelinnholdet i de benyttede, avgiftsbelagte produktene skulle tilsi. Refusjon gis i henhold til en tabell hvor rensesgraden avgjør refusjonens størrelse. Ved 95–100 pst. rensing refunderes hele avgiften, mens det ikke gis refusjon ved 0–9 pst. rensing.

Figur 3.14 Utviklingen i SO_2 -utslippene fra 1973 til 1998

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

De fleste produktgruppene hadde tidligere et svovelinnhold på mellom 0,05 og 0,25 pst. og ble avgiftsbelagt med et trinn på svovelavgiften. For en stor del av omsetningen er svovelinnholdet i disse produktgruppene imidlertid blitt redusert til under 0,05 pst. For tunge fyringsoljer med høyere svovelinnhold har svovelavgiften større betydning.

Det foreslås at satsene holdes nominelt uendret i 2000.

Svovelavgift på autodiesel

Autodiesel avgiftslegges i dag med en sats på 7 øre pr. liter dersom dieselen har et svovelinnhold på 0,05 pst. eller mer. I praksis inneholder all autodiesel mindre svovel enn 0,05 pst. vektandel og belastes derfor ikke avgift. Regjeringen har vurdert å differensiere avgiften på autodiesel etter miljøkjenne-tegn slik som i Sverige. Det er vedtatt et direktiv i EU som beskriver maksimalkrav knyttet til kvalitet på drivstoff som også vil gjelde innen EØS-området fra 1.1.2000. Direktivet omfatter også skjerpene krav til driftstoffkvalitet fra 2005. Det synes hensiktsmessig å først og fremst forholde seg til EU-direktivet framfor å benytte en tilsvarende differensieringsmodell som i Sverige. Den svenske ordnin-

gen vil dessuten måtte vurderes opp mot nye krav til dieselkvalitet som ligger i direktivet fra EU.

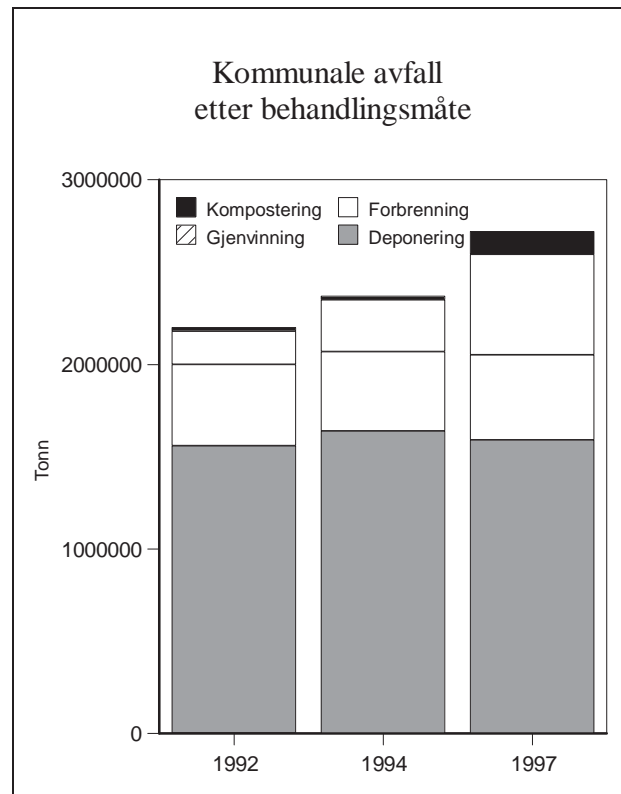
I kravene fra EU vil det maksimalt tillates et svovelinnhold på 0,035 pst. vektandel fra 1.1.2000 og 0,005 pst. fra 2005. I tillegg til å redusere de nasjonale svovelutslippene, vil et lavere svovelinnhold i autodiesel også gi gevinster i form av redusert utslipp av partikler, særlig fra tyngre kjøretøy. Partikkelutslipp anses i dag å være et betydelig forurensningsproblem i byområder. Lavere svovelinnhold i dieselen vil bl.a. gjøre det mulig å montere utstyr i tyngre kjøretøy som kan redusere utslippet av partikler med opptil 90 pst. Det foreslås derfor at svovelavgiften differensieres slik at den stimulerer til at de forventede 2005-kravene kan oppnås på et tidligere tidspunkt.

Ut fra miljøgevinstene ved en svovelgrense på 0,005 pst. synes det riktig å sette avgiftsdifferensieringen til om lag 25 øre pr. liter. Dette betyr at diesel med maksimalt svovelinnhold på 0,005 pst. ikke belastes avgift, mens diesel som inneholder over 0,005 pst. svovel pålegges en avgift på 25 øre pr. liter. Merket diesel omfattes ikke av avgiftsdifferensiering. Bransjen selv har gitt signal om at en avgiftsdifferensiering i størrelsesorden 20–30 øre pr. liter vil gjøre det lønnsomt for bransjen til å legge om produksjonen til lavsvovlet diesel som tilfredstiller 2005-kravet. På bakgrunn av langtidskontrakter og nødvendige investeringer vil likevel en omlegging av produksjonen ta noe tid. For 2000 er det på usikkert grunnlag anslått at innføring av den foreslåtte differensieringen i svovelavgiften for autodiesel gir om lag 100 mill. kroner i merinntekter til staten. For 2001 antas lavsvovlet diesel i sin helhet å erstatte dagens dieselkvaliteter, slik at provenyefekten blir null.

3.13 Avgift på sluttbehandling av avfall (kap. 5546, post 70)

I 1997 ble det levert om lag 2,7 mill. tonn blandet avfall til det kommunale avfallssystemet. I underkant av halvparten av dette avfallet kommer fra husholdningene. Resten av avfallet kommer fra offentlig og privat virksomhet. Det deponeres også en del avfall på industriens egne fyllplasser. Andelen kommunalt avfall som gjenvinnes har økt fra 8 pst. i 1992 til om lag 25 pst. i 1997. Materialgjenvinning av næringsavfall har økt fra 10 pst. i 1995 til 20 pst. i 1997.

Formålet med avgiften er å prissette miljøskadelig utslipp fra sluttbehandling av avfall. Ved at sluttbehandling av avfall blir vesentlig dyrere, stimuleres det til avfallsreduksjon og at avfall i større

Figur 3.15

Utviklingen i kommunale avfallsmengder etter behandlingsmåte 1992–1997

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

grad går til materialgjenvinning eller energiutnyttelse. Avgiften antas å føre til økt kildesortering og gjenvinning, noe som vil redusere avfallsmengder til sluttbehandling. Avgiften antas å føre til reduksjon av metanutslipp fra fyllinger, jf. St.prp. nr. 54 (1997–98) Grønne skatter, og er således et sentralt virkemiddel for å oppnå forpliktelsene i Kyotoprotokollen om begrensninger i klimagassutslippene fram mot år 2008–2012.

Avgiftssatsen på avfall levert til deponering er på 300 kroner pr. tonn. Avgiften på avfall til forbrenning er utformet med en grunnavgift på 75 kroner pr. tonn og med en tilleggsavgift på 225 kroner pr. tonn. Tilleggsavgiften reduseres etter energiutnyttelsesgrad. Restavfall fra utnyttelse av returfiber i treforedlingsindustrien er fritatt. Avgiftssatsene foreslås prisjustert til hhv. 306 kroner pr. tonn levert til deponi og 77 kroner pr. tonn i grunnavgift samt 230 kroner pr. tonn i tilleggsavgift for avgift til forbrenningsanlegg.

Avgiften ble iverksatt fra 1.1.1999. Avgiften har virket for kort tid til at det er mulig å foreta en full evaluering av hvordan den har virket. Avgiften foreslås derfor videreført uten andre endringer enn en prisjustering av avgiftssatsene. Det kan være hen-

siktsmessig å evaluere avgiften etter en stund, dvs. etter at en har kunnet observere hvordan den har påvirket omfanget, sammensetningen og behandlingen av avfallet.

3.14 Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv (kap. 5555, post 70)

Sjokolade- og sukkervarer avgiftslegges med en avgift pr. kg av varens avgiftspliktige vekt. Avgiften omfatter i likhet med andre særavgifter, både importerte og innenlandsproduserte varer. For 1999 er satsen 13,89 kroner pr. kg. For 2000 foreslås satsen prisjustert til 14,17 kroner pr. kg. Endringen foreslås på vanlig måte å tre i kraft fra 1. april.

3.15 Produktavgift på kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer (kap. 5556, post 70)

Kullsyreholdige alkoholfrie drikkevarer, samt drikkevarer med alkoholinhold til og med 0,7 volumprosent, avgiftslegges i 1999 med en avgiftssats på 1,55 kroner pr. liter. For 2000 foreslås det at produktavgiften prisjusteres, dvs. at satsen øker med 3 øre til 1,58 kroner pr. liter.

For å hindre at avgiften på kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer medfører en vridning i forbruket fra ervervsmessig framstilt mineralvann til dispensertilvirkning og hjemmeproduksjon, legges det også avgift på innsatsfaktorene i de to sistnevnte framstillingsmåter gjennom henholdsvis avgift på sirup for dispensertilvirkning og avgift på kullsyre for hjemmeproduksjon. Denne garderingsavgiften har liten betydning for statlige inntekter fra avgiften. Satsene for avgiften reguleres i takt med den ordinære mineralvannavgiften. Avgiftspliktig er sirup som benyttes til ervervsmessig framstilling av mineralvann i dispensere, fontener o.l. Avgiften på kullsyre omfatter hjemmeproduksjon av mineralvann, hvor varen ikke er ment for salg. Satsene for garderingsavgiftene på sirup og kullsyre foreslås justert slik at de er i samsvar med den ordinære avgiftssatsen for mineralvann.

3.16 Avgift på kullsyrefrie, alkoholfrie drikkevarer (kap. 5558, post 70)

På samme måte som kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer ilegges også kullsyrefrie, alkoholfrie drikkevarer en produktavgift. Avgiften omfatter

saftdrikker, limonade, squash, leskedrikk, konsentrert leskedrikk, alkoholfri vin o.l. Melk og juice er fritatt. I 1999 er avgiftssatsen, i likhet med satsene for kullsyreholdige alkoholfrie drikkevarer på 1,55 kroner pr. liter. Som produktavgiften på kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer foreslås det for 2000 å prisjustere avgiften med 3 øre til 1,58 kroner pr. liter, jf. kap. 5556 Produktavgift (post 70).

3.17 Avgift på sukker mv. (kap. 5557, post 70)

Avgift på sukker ble innført i 1981, og er i hovedsak lagt på sukker til forbrukere. Sukker som nyttes til ervervsmessig framstilling av varer er på nærmere vilkår fritatt for avgift. Sukkeravgiften ble prisjustert fra 1998 til 1999 til 5,38 kroner pr. kg. Avgiftssatsen foreslås prisjustert fra 1999 til 2000 til 5,49 kroner pr. kg.

3.18 Dokumentavgift (kap. 5565, post 70)

Avgiftsplikt inntreer ved tinglysning av dokument som overfører hjemmel til fast eiendom. Avgiften er en verdiavgift som oppkreves med 2,5 pst. av salgsverdien. Hensikten med avgiften er å skaffe staten inntekter, og den har f.eks. ikke som begrunnelse å dekke kostnadene ved tinglysingskontorene. Ved overføring av hjemmel til selveierleilighet/eierseksjoner ved oppløsning av borettslag og boligaksjeselskap betales en fast avgift på 1000 kroner.

Det foreslås ikke endringer i gjeldende avgiftssatser for 2000.

3.19 Avgift på flyging av passasjerer (kap. 5580, post 72)

I et særskilt vedtak av 6. mai 1999 som ledd i behandlingen av St.prp. nr. 53 (1998–99) Miljøavgifter på luftfarten mv. endringer i statsbudsjettet for 1999, jf. Innst.S. nr. 163 (1998–99) vedtok Stortinget å endre avgiften på flyging fra en seteavgift til en passasjeravgift, med virkning fra 1. juni 1999. Avgiften er dermed i hovedtrekk den samme som gjaldt før 1. april 1998, da seteavgiften ble innført. Avgiften gjelder for flyging til utlandet, unntatt flyging fra flyplass i Nord-Troms og Finnmark. Videre omfatter avgiften flyging mellom Oslo og følgende byer: Bergen, Kristiansand, Stavanger og Trondheim (begge veier). Transitt- og transferpassasjerer er fritatt for avgift. For nærmere enkeltheter vises til forslag til vedtak.

Fra 1. juni 1999 er satsene 114 kroner på de avgiftsbelagte strekningene innenlands og 228 kroner til utlandet. Det foreslås at satsene prisjusteres for 2000, og at justeringen i samsvar med praksis fra tidligere år iverksettes fra 1. april 2000. Avgiftssatsene fra 1. april 2000 foreslås satt til 116 kroner for flyging innenlands og 232 kroner for flyging utenlands.

Sak for ESA

EFTAs overvåkningsorgan (ESA) har i åpningsbrev av 16. desember 1998 gitt uttrykk for at den norske flyseteavgiften er i strid med EØS-avtalens art. 36 om at det ikke skal være restriksjoner på adgangen til å yte tjenester innen EØS-området. ESA har vist til at tilsvarende vil gjelde en avgift på flyging av passasjerer. Stortinget vedtok 6. mai 1999 å erstatte flyseteavgiften med en avgift på flyging av passasjer fra 1. juni 1999.

Som omtalt i Revidert nasjonalbudsjett for 1999 har Finansdepartementet i svarbrev av 19. april 1999 meddelt ESA at saken vil bli vurdert i forbindelse med den ordinære budsjettbehandlingen. Neste skritt fra ESA vil være en grunnlagt uttalelse. En slik uttalelse er foreløpig ikke mottatt.

En omlegging av passasjeravgiften i tråd med ESAs syn vil innebære omfattende endringer i avgiftsstrukturen som vil få både samfunnsøkonomiske, distriktspolitiske og budsjettmessige konsekvenser. Bl.a. kan ESAs syn innebære at det må benyttes samme satser på utenlands- og innenlandsreiser, og at avgiftsplikten må være generell både for innenlands- og utenlandsruter, dvs. at avgift i så fall også må legges på alle innenlandsruter.

Finansdepartementet viser til at ESA åpnet sak om den norske avgiften i tilknytning til at EU-kommisjonen foretok tilsvarende skritt mot en rekke EU-land som har sammenlignbare ordninger/avgifter, bl.a. Storbritannia, Portugal, Finland, Spania og Irland. ESA åpnet samtidig også sak mot Island. Enkelte land har øremerkede avgifter, mens andre i likhet med Norge har fiskale, ikke-øremerkede flyavgifter.

ESA har anført at avgifter med ulike satser på flyginger innenlands og flyginger til utlandet, innebærer restriksjoner på retten til å utøve fri tjenesteyting. ESA har i denne sammenheng vist til en avgjørelse fra EF-domstolen (sak 381/93 Kommisjonen mot Frankrike). Irland har ikke akseptert at avgifter på flygninger må utformes med samme sats for alle flygninger internt og til utlandet, jf. sak 139/

99 – Kommisjonen mot Irland, som ble anlagt 19. april 1999. Saken er foreløpig ikke behandlet. Storbritannia har mottatt en grunnlagt uttalelse og vurderer nå hvordan de skal håndtere saken videre, særlig ut fra distriktspolitiske hensyn. De ser i denne forbindelse hen til hva som skjer i forhold til Portugal og Finland hvor tilsvarende problemstillinger vurderes. Spania har gitt uttrykk for at de vil fremlegge forslag om omlegging av sine avgifter. Island har også imøtegått ESAs syn om at deres luftfartsavgift strider mot EØS-avtalen.

Som det framgår ovenfor er rettstilstanden innenfor dette området usikker. Det anses hensiktsmessig at det i videre håndtering av saken legges stor vekt på hvilke systemer som finnes i andre land innenfor EØS/EU, og hvordan eventuelle saker der håndteres i forhold til EU-kommisjonen og ESA.

En endring av passasjeravgiften i samsvar med ESAs syn er en systemmessig stor omlegging som reiser en rekke problemer. Det er også flere andre land i området som har liknende avgifter med ulike satser. Regjeringen vil avvente en avklaring av rettstilstanden innen EØS-området før det tas stilling til om det bør foretas endringer.

3.20 Avgift på kassetter (kap. 5581, post 70)

Avgiften på lyd- og bildekassetter ble innført i 1982. Særaggiften er fiskal og har siden flere år tilbake ikke hatt noen tilknytning til kassettagiftsfondet. I 1999 ilegges uinnspilte lyd-kassetter en avgift på 4,00 kroner pr. stk, og uinnspilte videokassetter en avgift på 20,17 kroner pr. stk.

Den teknologiske utviklingen innebærer at det stadig utvikles flere produkter med samme anvendelsesområde, dvs. opptak av lyd eller bilder. Dette gjelder bl.a. CD-rom, disketter og såkalte DVD-plater/-disketter. Utviklingen innebærer at avgiften skaper uønsket konkurransevridning mellom de ulike produktene og tilfældige og vanskelige avgrensningsspørsmål mellom avgiftspliktige og avgiftsfrie produkter. I tillegg er kassettenes utsatt for grensehandel og ulovlig innførsel.

Regjeringen foreslår at avgiften oppheves med virkning fra 1. september 2000. Et vedtak om å oppheve en avgift fra et gitt tidspunkt må antas å føre til ulike tilpasninger og markedsforskyvninger. Avgiften utgjør imidlertid en forholdsvis beskjeden del av prisen på produktet.

3.21 Avgift på radio- og fjernsynsmateriell (kap. 5581, post 72)

Avgiften på radio- og fjernsynsmateriell mv. besto fram til 1. juli 1994 av to avgifter. En avgift på radio- og fjernsynsmateriell hvor inntekten var øremerket NRK, og en avgift på annet utstyr for opptak av lyd og bilder hvor inntekten gikk direkte til statskassen. Fra og med 1. juli 1994 har avgiften i sin helhet blitt administrert av Finansdepartementet, og inntekten går direkte til statskassen. Etter omleggingen er det ingen sammenheng mellom avgiften og bevilgningene til NRK.

I 1999 er radio- og fjernsynsmateriell mv. som kan motta eller gjengi kringkastede signaler ilagt en verdiavgift på 10,35 pst. I praksis blir imidlertid avgiften krevd inn gjennom forskriftsfestede stykksatser for de enkelte produktgruppene tilsvarende 10,35 pst. av gjennomsnittsprisene innen hver produktgruppe. Stykkavgiftssatsene blir beregnet i samråd med bransjen.

Avgiften på radio- og fjernsynsmateriell omfatter i utgangspunktet alt materiell som kan brukes til gjengivelse av lyd eller bilde. I tråd med Stortingets vedtak er imidlertid multimediautstyr tilknyttet datamaskiner unntatt avgiftsplikten fra 1. januar 1997.

Avgiftens nåværende utforming skaper store administrative og praktiske problemer. Den teknologiske utviklingen og avgiftsfritaket for multimediautstyr innebærer at det oppstår store administrative problemer både i forhold til kontroll med korrekt innbetalt avgift og forutsigbarheten for importørene og produsentene som skal betale inn avgiften. Videre innebærer avgiftens utforming en konkurransevridning mellom såkalte «brunevarer» og «multimediautstyr».

Disse problemene vil i stadig økende grad forsterkes gjennom den teknologiske utviklingen som i enda større grad utvisker skillene mellom hva som er avgiftspliktig og ikke.

Det foreslås at avgiften på radio- og fjernsynsmateriell fjernes fra 1. september 2000. En såpass sen iverksettelse kan imidlertid være en økonomisk ulempe for bransjen ved at husholdningenes kjøp av radio- og fjernsynsmateriell kan bli forskjøvet ut i året. Det er imidlertid sannsynlig at bransjen vil tilpasse seg slik at forskyvningene i kjøpet delvis blir motvirket.

3.22 Avgifter på frekvenser (kap. 5583, post 70)

For 1998 gav Stortinget Samferdselsdepartementet hjemmel til å kunne fastsette en avgift knyttet til disponering av frekvenser til drift av mobiltelefon-systemet, samt forestå salg av 5-sifrede telefonnummer. I samsvar med dette oppkreves i dag en årlig frekvensavgift med kroner 1 mill. pr. MHz for konsesjoner knyttet til drift av DCS 1800 systemet. Regjeringen foreslår å videreføre denne avgiften i 2000. Det er tildelt tre konsesjoner for DCS 1800 – til Telenor, NetCom GSM og Telia. Sammenslutningen mellom Telenor og Telia medfører at Telias konsesjon faller tilbake til staten fra det tidspunktet sammenslutningen er endelig godkjent. Den ledige konsesjonen vil bli lyst ut på ny. Frekvensavgiften er knyttet til konsesjonshavers disponering av begrensede frekvensressurser.

Prisingen av enkeltnummer i den 5-sifrede serien vil ha som formål å sikre en effektiv forvaltning og bruk av nummerressursene. Det anslåtte prøyvet for 2000 er 5 mill. kroner for salg av 5-sifrede telefonnummer og 32 mill. kroner fra frekvensavgiften.

3.23 Avgifter på helse- og miljøskadelige kjemikalier (kap. 5547)

I forbindelse med oppfølgingen av forslagene til Grønn skattekommissjon ble det satt ned en interdepartemental arbeidsgruppe med representanter for Miljøverndepartementet, Statens forurensningstilsyn, Nærings- og handelsdepartementet og Finansdepartementet som skulle vurdere avgifter på enkelte helse- og miljøskadelige kjemikalier. Arbeidsgruppen konkluderte med å anbefale avgifter på trykkimpregnert trevirke (treverk impregnert med en pasta som inneholder kobber, krom og/eller arsen (CCA)), trikloretten og tetrakloretten.

Både trykkimpregnert trevirke, trikloretten og tetrakloretten omfattes av Miljøverndepartementets prioritetsliste som inneholder 27 kjemikalier som utgjør særlige helse- og miljøproblemer i Norge. Målsettingen for trykkimpregnert trevirke, trikloretten og tetrakloretten er en vesentlig reduksjon i utslippet innen 2010.

Regjeringen ser det som viktig å redusere bruken av helse- og miljøskadelige kjemikalier, og vil derfor med utgangspunkt i den interdepartementale arbeidsgruppens anbefaling fremme forslag om innføring av avgift på trykkimpregner trevirke, trikloretten (TRI) og tetrakloretten (PER) i år 2000.

3.23.1 Avgift på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER) (kap. 5547, post 70 og 71)

Triklloreten (TRI) (Post 70)

I tråd med arbeidsgruppens anbefaling foreslås det nå å innføre en råvareavgift på den helse- og miljøskadelige kjemikalien trikloreten (TRI). TRI er tungt nedbrytbart i miljøet og er derfor klassifisert som miljøskadelig. TRI er dessuten lavpotent kreftfremkallende og helseskadelig. Inntak av helseskadelige mengder skjer i første rekke gjennom eksponering ved innånding og hudopptak. Stoffet er dessuten akutt giftig overfor vannlevende organismer.

Det foreslås å innføre en avgiftssats på 50 kroner pr. kg ren TRI fra 1.1.2000. For varer hvor kun en del av innholdet er TRI foreslås det at avgiften skaleres slik at den tilsvarer 50 kroner pr. kg TRI. Internt gjenvunnet TRI foreslås ikke avgiftsbelagt. Avgiftssatsen er lavere enn hva anslagene for skadekostnadene for TRI isolert sett tilsier. Kostnadene forbundet med å skifte til alternativt avfettingsutstyr er ikke høyere enn at et lavere avgiftsnivå gir tilstrekkelige incentiver til å fase ut bruken av TRI.

Det foreslås dessuten å gi refusjon for den mengde TRI som leveres til profesjonell gjenvinner og til destruksjon. Refusjonsordningen vil innebære at TRI-holdig avfall som leveres til godkjent spesialavfallsmottak eller godkjent gjenvinningsbedrift, vil motta delvis refusjon av den innbetalte avgiften for den mengde TRI som finnes i avfallet. For å redusere kostnadene ved refusjonssystemet og for å stimulere til raskere utfasing av bruken av TRI er refusjonssatsen satt til 25 kr/kg, mens avgiftssatsen er 50 kr/kg. En refusjonssats på dette nivået gir tilstrekkelige incentiver til å oppnå en høy grad av avfallsinnsamling. Refusjonsordningen blir håndtert av miljøvernmyndighetene.

Det største bruksområde for TRI er industriell avfetting. Men både løsemidler, rengjøringsmidler, lim, maling- og lakkfjerning mv. kan inneholde TRI. Alternativer til TRI for avfetting omfatter både andre klorerte organiske løsemidler, biologisk avfetting og vannbaserte avfettingsmidler, samt avfetting med alkohol eller hydrokarboner. Vannbasert avfetting og biologisk avfetting anses som det miljømessig beste alternativet til TRI.

Tetrakloreten (PER) (Post 71)

I tråd med arbeidsgruppens anbefaling foreslås det nå også å innføre en råvareavgift på den helse- og miljøskadelige kjemikalien tetrakloreten (PER). PER er et løsningsmiddel som brukes i renseribransjen. PER er også et aktuelt substitutt til triklo-

reten (TRI) for maskinavfetting. PER er tungt nedbrytbart i atmosfæren, brytes langsomt ned i vannmiljø og danner skadelige nedbrytingsprodukter. Videre er PER akutt giftig overfor vannlevende organismer og virker kronisk toksisk ved lave konsentrasjoner. PER er arvestoffskadelig og mistenkes for å være kreftfremkallende for varmblodig dyr.

Det foreslås et tilsvarende avgiftssystem som for TRI, med en avgift på 50 kroner pr. kg PER. På samme måte som for TRI foreslås avgiften fastsatt lavere enn hva anslag for skadekostnadene tilsier, men tilstrekkelig høyt til å gi incentiver til en vesentlig reduksjon i bruken av PER. PER blir i stor grad gjenvunnet intern i bedriften. Slik gjenvunnet PER foreslås ikke avgiftsbelagt.

Foruten direkte vasking av tøy er det hovedsakelig hydrokarboner som i dag kan erstatte PER til bruk i renseribransjen. Hydrokarboner er mer skånsomme mot tøyet enn PER, men det er ingen generell enighet om at PER er et teknisk bedre rensmiddel enn hydrokarboner. Hydrokarboner er et miljømessig langt bedre alternativ enn PER. Bedrifter uten gjenvinningsanlegg kan også ettermontere dette for å redusere PER-forbruket kraftig.

Avgiftstekniske forhold

Departementet foreslår at avgiftsplikten på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER) reguleres av samme avgiftsvedtak. Særagiften vil omfatte TRI og PER som enten er importert eller innenlandsk produsert, herunder gjenvunnet eller som inngår som bestanddel i andre produkter. Avgiften beregnes av mengde TRI/PER innenfor angitte intervaller.

Nedre grense for avgiftsplikt foreslås knyttet til miljøvernmyndighetenes krav til klassifisering og merking av farlige kjemikalier. Dette innebærer at det skal betales avgift dersom andelen TRI er over 1 vektprosent av produktets totale vekt eller andelen PER er over 0,1 vektprosent av produktets totale vekt.

De nærmere regler om oppkreving av de nye særagiftene vil som hovedregel følge systemet for oppkreving av øvrige særagifter og blir fastsatt i forskrift.

3.23.2 Avgift på trykkimpregnert trevirke (CCA) (kap. 5547, post 72)

På bakgrunn av et forslag fra den interdepartementale arbeidsgruppen, foreslår Regjeringen å innføre en avgift på trykkimpregnert trevirke fra 1.4.2000. Avgiften legges både på trevirke (planker mv.) og ferdigvarer.

Trykkimpregnert trevirke kan inneholde både kobber, krom og arsen (CCA). CCA-impregnering

Tabell 3.8 Forslag til grenser for opptak og avgiftssatser for impregnerert trevirke. Kroner pr m².

Type impregneringsmiddel					
CCA		CCx (uten arsen)		Cx (uten krom og arsen)	
kg/m ³ yteved	Avgift	kg/m ³ yteved	Avgift	kg/m ³ yteved	Avgift
Over 24	3 325	over 40	2 328		
over 12 t.o.m. 24	1 663	over 21 t.o.m. 40	1 164	over 40	233
over 5 t.o.m. 12	665	over 10 t.o.m. 21	466	over 10 t.o.m. 40	100
t.o.m. 5	333	t.o.m. 10	233	t.o.m. 10	67

benyttes hovedsakelig som impregneringsmiddel på master, skur- og høvellast (bl.a. terrassebord), gjerde- og rekkverksstolper, lekeapparater og havemøbler. Mengden av impregneringsmiddel i de ulike produktene varierer kraftig etter bruk og kvaliteten på treverket.

CCA gir både helse- og miljøskader. Både kobber, krom og arsen er akutt giftige og gir kroniske effekter på vannlevende organismer. Krom og arsen er kreftfremkallende og i tillegg er krom allergifremkallende. Miljøproblemene knyttet til CCA-impregnerert trevirke stammer fra utlekking av metallene fra impregneringsprosessen, fra bruken av trevirke og fra avfallsbehandling. Bruk av treimpregneringsmidler utgjør om lag 25 pst. av det totale forbruket av kobber i Norge, og hoveddelen av det totale forbruket av krom og arsen.

Ovenfor er en tabell som viser avgiftsforslaget for trevirke. Avgiften er differensiert etter hvilke stoffer som treverket er impregnerert med og mengden impregneringsmidler treverket inneholder.

For ferdigvarer settes avgiften til et snitt av trevirkesatsene, dvs. til 2,75 kroner pr. kg trevirke.

Hvilke alternativer man kan benytte isteden for CCA-impregnering avhenger av produktene. For rekkverk, gjerdestolper, havemøbler og lekeapparater er det mulig å male, lakke, olje eller impregnere med mer miljøvennlig stoffer. For brygger og kaianlegg kan man benytte betong eller alternative tresorter.

Prisøkningen vil variere etter type produkt. En del lite bearbeidet treverk med mye impregneringsmiddel selges i dag svært rimelig og vil således få en stor prisøkning. Avgiften vil stimulere til bruk av mer miljøvennlig substitutter og mindre bruk av impregneringsmiddel i trevarene. Det bør merkes at jo mer impregneringsmiddel som tilsettes trevarene jo mer tåler varen av slitasje fra vann, luft og jord. Det betyr at i dag kan høy mengde impregneringsmiddel anses som et kvalitetstegn for

produktene, og de relativt lave kostnadene forbundet med CCA-impregnering gir incentiver til å bruke mer impregneringsmiddel enn strengt tatt nødvendig. Avgiften er anslått å gi inntekter på i størrelsesorden 130–140 mill. kroner på årsbasis. På lengre sikt vil inntektene reduseres ved at det tas i bruk mer miljøvennlige alternativer til trykkimpregnerert trevirke. Ved innføring av avgiften fra 1. april 2000, er det anslått at avgiften gir om lag 90 mill. kroner i inntekter på 2000-budsjettet.

Avgiften vil som hovedregel følge systemet for oppkreving av de øvrige særavgifter. De nærmere regler om avgiftspliktens omfang vil bli fastsatt i forskrift. Videre vil det i forskrift bli fastsatt nærmere regler om hvilke produkter som faller inn under reglene om forenklet avgiftsberegning, dvs. en sats pr. kg trevirke uavhengig av innholdet av CCA. Departementet vil i forskrift fastsette regler om beregning av avgifter for ferdigvarer, herunder om innholdet av bl.a. skruer, metallbeslag mv. Regelverket vil bli sendt på høring før forskriften fastsettes. Det foreslås av avgiften trer i kraft fra den tid departementet bestemmer. Det er lagt til grunn at iverksettelse skjer 1. april 2000.

Avgiftsteknisk fremstår en avgift basert på et produkts innhold av helse- og miljøfarlige kjemikalier, som komplisert. Oppkrevingen vil som nevnt følge det ordinære system for oppkreving av særavgifter, men kontrollen med korrekt avgiftsberegning blir av en helt annen karakter enn for de øvrige særavgifter ved at kontrollen forutsetter analyser. En effektiv avgiftsoppkreving og kontroll forutsetter videre at de avgiftspliktige har inngående kjennskap til produktet og det faktiske innhold av CCA. Av kontrollmessige årsaker kan produsenter og importører bli pålagt å oppbevare vareprøver mv.

Departementet vil vurdere avgiften når den har fungert noe tid.

3.24 CO-avgift på sokkelen (kap. 5508)

I innstillingen til RNB 1999 vedtok Stortinget følgende:

«Stortinget ber Regjeringen i budsjettet for år 2000 legge frem forslag til hvordan CO₂-avgiften kan reduseres inntil offshoresektoren er inkludert i kvotesystemet, herunder muligheten for å differensiere mellom gamle og nye felt med det siktemål å stimulere til økt feltutbygging.»

Rent lovteknisk vil det være mulig å differensiere CO₂-avgiften mellom ulike felt gjennom å spesifisere hvilken avgift de ulike feltene skal betale. Dette kan gjøres i avgiftsvedtakene uten å endre loven om CO₂-avgiften.

Avgiftsgrunnlaget (forbrent mengde naturgass/diesel) måles og innrapporteres i dag for hver innretning. Det er således mulig å ha ulike avgiftssatser for olje/gass som produseres ved *ulike* innretninger. Ulike avgiftssatser knyttet til olje/gass som produseres via *samme* innretning vil være mer problematisk å gjennomføre. En vesentlig del av ressursene som forventes satt i produksjon de nærmeste årene, gjør bruk av eksisterende innretninger.

Dersom ressurser/felt som produserer ved samme innretning skal pålegges ulik CO₂-avgiftssats, vil det være nødvendig å foreta en fordeling av innretningens avgiftsgrunnlag på de ulike felt. Det vil være vanskeligere å finne et godt grunnlag for denne fordelingen jo nærmere sammenknyttet produksjonen av feltene er.

Hvordan avgiftsgrunnlaget fordeles er viktig fordi ulik avgiftssats for felt produsert via samme innretning, vil gi selskapene motiver til å sørge for at en størst mulig del av avgiftsgrunnlaget blir henført til feltet med lavest CO₂-avgiftssats. Dette kan føre til samfunnsøkonomisk ugunstige drifts- og investeringsbeslutninger for å redusere avgiftsbetalingen.

Regjeringen vil på bakgrunn av dette ikke anbefale et opplegg der det differensieres mellom nye og gamle felt når det gjelder nivået på CO₂-avgiften. Regjeringen foreslår imidlertid en generell reduksjon i satsen på CO₂-avgiften på sokkelen til 70 øre pr. liter olje/standard kubikkmeter gass. Den foreslåtte reduksjonen i CO₂-avgiften innebærer et brutto bokført provenytap på om lag 440 mill. kroner i 2000. CO₂-avgiften er fradragsberettiget mot alminnelig skatt og særskatt og SDØE betaler også CO₂-avgift. Nettovirkningen av reduksjonen i CO₂-avgiften blir derfor langt mindre enn bruttovirkningen. Reduksjonen i CO₂-avgiften gir et netto bokført provenytap på om lag 85 mill. kroner i 2000.

3.25 Produksjonsavgiften på sokkelen (kap. 5507, post 73)

Regjeringen la i St.meld. nr. 37 (1998-99) opp til en avvikling av produksjonsavgiften og varslet at den i Nasjonalbudsjettet 2000 ville komme tilbake til konkrete nedtrappingsplaner for de angjeldende feltene. Ved å trappe ned produksjonsavgiften gradvis fjernes de uheldige vriddningseffektene denne avgiften kan ha med hensyn til investeringer og ved avslutning av petroleumsproduksjon. For feltene Heimdal, Tor og Murchison fjernes avgiften fra 1.1. 2000. Dette er felt med lav produksjon og provenyet fra produksjonsavgiften er lite.

Produksjonsavgiften trappes ned over 3 år for feltene Statfjord, Valhall og Ula. Statfjordfeltet er nå inne i en fase med sterkt fallende produksjon og lønnsomheten i ytterligere investeringer er også svakere. Det vil i de kommende årene være nødvendig å opprettholde et høyt investeringsnivå på Statfjord for å få ut den resterende oljen i feltet. På Ula og Valhall vurderer operatøren omfattende utbygginger. Det er betydelige tilleggsressurser som kan knyttes til Ula-feltet forutsatt at levetiden for feltet er tilstrekkelig. Valhallinstallasjonene er gamle og umoderne, men ressursene i feltet er fortsatt store. Operatøren vurderer å investere i vanninjeksjonskapasitet eller foreta en fullstendig ombygging av feltet. Ingen av prosjektene vurderes av operatøren som lønnsomme så lenge det betales produksjonsavgift.

Operatøren av Valhall vil i løpet av høsten vurdere både vanninjeksjonsprosjektet og ny utbygging av feltet. For å bringe fram investeringsprosjekter til beslutning allerede høsten 1999, starter nedtrappingen av produksjonsavgiften for Valhall fra 1. november 1999. Det medfører et provenytap på om lag 15 mill. kroner i 1999. Regjeringen er opptatt av å sikre at nedtrapping av produksjonsavgiften faktisk fører til samfunnsøkonomiske lønnsomme investeringer. En nedtrapping av produksjonsavgiften for Ula og Valhall over 3 år knyttes derfor til at operatøren legger fram konkrete utbyggingplaner for feltene.

For feltene Oseberg og Gullfaks trappes produksjonsavgiften ned over 6 år. Den lengre avtrappingsperioden har sammenheng med at det fortsatt vil ta noe tid før produksjonen og lønnsomheten i ytterligere investeringer begynner å falle sterkt for disse feltene.

Den foreslåtte reduksjonen i produksjonsavgiften innebærer et bokført brutto provenytap på om lag 530 mill. kroner i 2000. Produksjonsavgiften er fradragsberettiget mot alminnelig skatt og særskatt. Dette medfører at netto provenytap av av-

giftsreduksjonen blir mindre enn bruttovirkningen. Netto bokført provenytap av reduksjonen i produktionsavgiften anslås til om lag 300 mill. kroner i

2000. Det anslås at netto provenytap over perioden 2000–2030 kan bli på i størrelsesorden 1,6 mrd. kroner.

4 Toll

4.1 Innledning

Toll er en avgift som påløper ved innførsel av varer til Norge. Inntektene fra tollavgiftene går i likhet med inntektene fra særavgifter og merverdiavgift til statskassen uten noen form for øremerking. Tolltariffen og dens innledende bestemmelser er en del av Stortingets tollvedtak og gjelder for ett år av gangen etter Grunnloven § 75 a. Selve vedtaket er i likhet med tidligere år utformet slik at bare endringene framgår. For øvrig gis gjeldende tariff med innledende bestemmelser forlenget gyldighet for kommende budsjettermin.

Det skal betales toll i henhold til tolltariffens satser, med mindre tollfrihet følger av de innledende bestemmelsene eller av administrative vedtak som er gitt med hjemmel i Stortingets vedtak. Tollen beregnes av tollverdien eller etter varens vekt, volum eller pr. enhet. Tollverdien tilsvarende prisen som faktisk er betalt eller skal betales for varene, med visse tillegg. Reglene om tollverdi er fastsatt i henhold til internasjonale forpliktelser. Tolltariffen grupperer varene under ulike varebeskrivelser med tilhørende nummerinndelinger. Tolltariffen er utformet i overensstemmelse med det harmoniserte system for beskrivelse og koding av varer (HS), som er en internasjonal konvensjon.

Tollsatsene er i stor utstrekning bundet ved internasjonale avtaler. Norge har gjennom flere forhandlingsrunder i GATT forpliktet seg til å redusere de ordinære tollsatsene. Tidligere var kun industrivarer omfattet av det multilaterale avtaleverket, men WTO-avtalen av 1994 innebar at også importvernet for landbruksvarer ble regulert gjennom dette avtaleverket. Omleggingen fra et importvern basert på importforbud til et tollbasert importvern i 1995 medførte at tollsatsene for landbruksvarer til dels ble svært høye. Statens kornforretning er imidlertid gitt fullmakter til å redusere tollsatsene gjennom året ved såkalte administrative tollnedsettelse. De multilaterale forhandlingene i regi av WTO omtales under avsnittene 4.4.1 og 4.5.

I tillegg til de generelle tollnedtrappingene som følger av WTO-avtalen, har Norge ved EØS-avtalen og ved frihandelsavtaler med de sentral- og øst-europeiske landene samt land som Tyrkia og Israel, forpliktet seg til ytterligere tollreduksjoner på gjen-

sidig basis. For industrivarer er det i prinsippet innført tollfrihet ved import fra disse landene. Frihandelsavtalene er omtalt under avsnitt 4.6.

Overfor utviklingslandene er det etablert et generelt tollpreferansesystem (*Generalized System of Preferences, GSP*), slik at import fra disse landene oppnår særlige tollempninger. Departementet fremmer forslag om tollreduksjoner overfor utviklingslandene ved at listen over produkter som er unntatt fra GSP-ordningen, reduseres. GSP-ordningen og forslaget til endringer i denne er nærmere omtalt under avsnitt 4.7.

Regjeringen har som siktemål å forenkle regelverket. Det vises i den forbindelse til det igangsatte programmet. «Et enklere Norge». Tollregelverket kan framstå som fragmentarisk og noe uoversiktlig. Som et ledd i arbeidet med å forenkle regelverket foreslår Regjeringen blant annet tollreduksjoner for en del industrivarer. Forslagene er omtalt under avsnitt 4.4. Det legges også opp til at ordningen med administrative tollnedsettelse for industrivarer oppheves. Dette er det nærmere redegjort for under avsnitt 4.9.2. Tiltakene vil også friggi ressurser i tolletaten som kan benyttes til oppgaver med høyere prioritet.

4.2 Tollinntektene

4.2.1 Utviklingen i tollinntektene

Tollavgiftene ga 2 574 mill. kroner i inntekter i 1998. Det er en økning i forhold til 1997, da tollinntektene var på 2 431 mill. kroner. For 1999 anslås tollavgiftene å gi tollinntekter på 2 200 mill. kroner. Nedgangen skyldes først og fremst tollreduksjonene som følge av avtaler i WTO. Tollavgiftene anslås å gi inntekter på 1 800 mill. kroner i 2000. Årsaken til at det anslås videre nedgang i tollinntektene er dels fortsatte tollreduksjoner som følge av WTO-avtalene, dels forslaget om utvidelse av tollpreferansene for utviklingsland og enkelte andre forslag som medfører tollreduksjoner. Det anslås at WTO-avtalene bidrar til å redusere tollinntektene med 120 mill. kroner fra 1999 til 2000. Anslaget på 1 800 mill. kroner er usikkert, ikke minst fordi tollinntektene blant annet er knyttet til utviklingen i norske

avlinger og prisene internasjonalt, i første rekke på korn.

Inntektene fra auksjon av tollkvoter på visse landbruksvarer var i tillegg 15 mill. kroner i 1998, mot 5,6 mill. kroner i 1997. Anslaget for 1999 er 16 mill. kroner, mens anslaget for 2000 er 17 mill. kroner.

4.2.2 Fordeling av tollinntektene etter land og varegrupper

Tollinntektene fordelte seg med henholdsvis 52 og 48 pst. på industrivarer og landbruksvarer i 1998. Gjennomsnittlig tollsats på importerte landbruksprodukter var 7,7 pst. Gjennomsnittlig tollsats på importerte industriprodukter var 0,5 pst.

Tabell 4.1 viser fordeling av tollinntektene etter land og varegrupper som er viktige i tollinntektsammenheng. Tabellen viser også gjennomsnittlig tollbelastning (effektiv tollsats) i prosent.

Importen fra utviklingsland sto for 47 pst. av samlede tollinntekter. Denne høye andelen skyldes i første rekke at klær importeres i stort omfang fra disse landene og at denne importen i hovedsak ikke omfattes av tollpreferansesystemet overfor ut-

viklingslandene (GSP). Videre importeres betydelige kvanta oljeholdige frø/frukter til høy tollsats fra disse landene. Importen fra EU bidro med 34 pst. av tollinntektene. Dette skyldes dels omfattende import av tollbelagte landbruksvarer fra EU, dels at det importeres en del industrivarer fra EU som ikke oppfyller EØS-avtalens krav til opprinnelse og som derfor ikke får tollfrihet.

Klær og tilbehør står for nesten en fjerdedel av tollinntektene. I tillegg kommer tollinntekter fra tekstiler, som også er av en viss størrelse. Dyrefôr er også til dels gruppert under korn og kornvarer og under oljefrø og oljeholdige frukter. Toll på dyrefôr utgjør en stor andel av tollinntektene.

Den gjennomsnittlige tollsatsen på all import var 0,9 pst. i 1998. Gjennomsnittlig tollsats på import fra EU var 0,5 pst., mens den var 1,1 pst. på import fra USA. Tollbelastningen på import fra utviklingslandene var 3,7 pst. Tollbelastningen varierer imidlertid mye fra varegruppe til varegruppe og fra land til land. På klær fra utviklingslandene var gjennomsnittlig tollsats vel 13 pst., mens varegruppen oljeholdige frø/frukter fra utviklingslandene hadde en gjennomsnittlig tollsats på 113 pst.

Tabell 4.1 Tollbelastning og fordeling av tollinntektene etter land og varegrupper i 1998¹⁾. Prosent

Varegruppe	EU		USA		U-land		Alle land	
	Effektiv tollsats	Andel av tollinntekter	Effektiv tollsats	Andel av tollinntekter	Effektiv tollsats	Andel av tollinntekter	Effektiv tollsats	Andel av tollinntekter
Alle varegrupper	0,5	33,7	1,1	9,5	3,7	47,4	0,9	100,0
Klær og tilbehør	0,6	1,1	12,5	0,4	13,4	21,8	5,9	24,4
Korn og kornvarer	21,9	11,2	42,9	2,1	55,4	2,5	27,2	16,9
Oljefrø og oljeholdige frukter	4,5	0,3	0	0	113,2	12,9	48,3	13,3
Dyrefôr, unntatt korn mv.	5,7	2,2	3,5	0,3	23,3	0,5	5,7	3,3
Frukt og grønnsaker	7,3	5,2	1,7	0,2	1,2	0,5	4,7	6,5

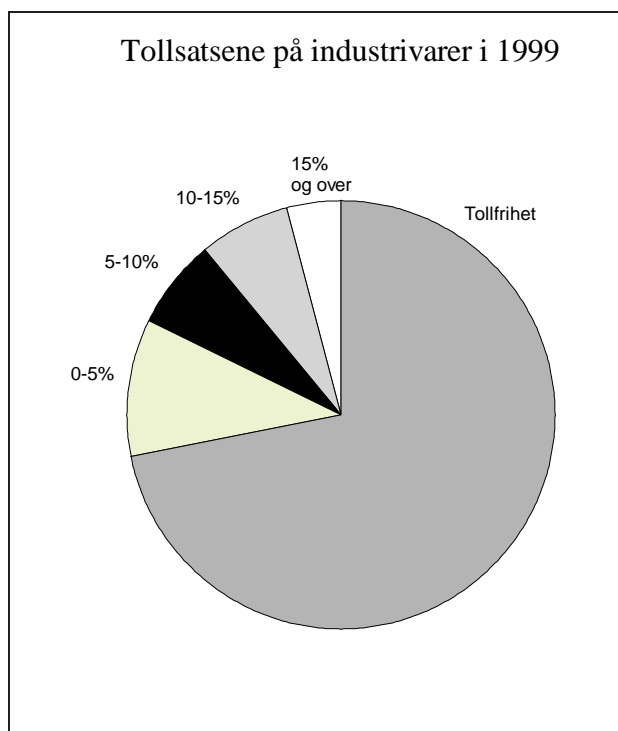
¹⁾ Kolonnen med effektiv tollsats viser den gjennomsnittlige prosentvise tollbelastningen for de ulike produktgrupper og land. Den faktiske tollbelastning i perioden kan være noe forskjellig fra det som oppgis i tabellen ettersom det kan fremlegges opprinnelsesbevis i ettertid for varer dekket av frihandelsavtalene og dermed få omberegnet tollene. Statistikken er basert på importørenes tolldeklarasjoner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

4.3 Strukturen i de norske tollsatsene

Den norske tolltariffen for 1999 er inndelt i 6 951 varennumre, og av dette utgjør industrivarer inkludert fisk og fiskevarer 5 691 varennumre. Industrivarer inkluderer også ikke-landbruksbaserte råvarer. Landbruksvarene er inndelt i 1 260 varennumre, og inkluderer også produkter fra landbruksbasert industri.

Figur 4.1 viser tollsatsene på industrivarer i 1999 fordelt etter nivå. I overkant av 70 pst. av alle vareinndelingene er tollfrie. Vel 10 pst. av tollsatsene ligger mellom 0 og 5 pst. I overkant av 4 pst. av tollsatsene er på 15 pst. eller høyere. Det er særlig teko-varer som fortsatt har tollsatser over 15 pst. Teko-varer og visse kjemiske og farmasøytiske varer har tollnedtrapping over 10 år fram til 1. januar 2004 i henhold til WTO-avtalen, og tollsatsene vil etter foreliggende nedtrappingsplan da ligge under

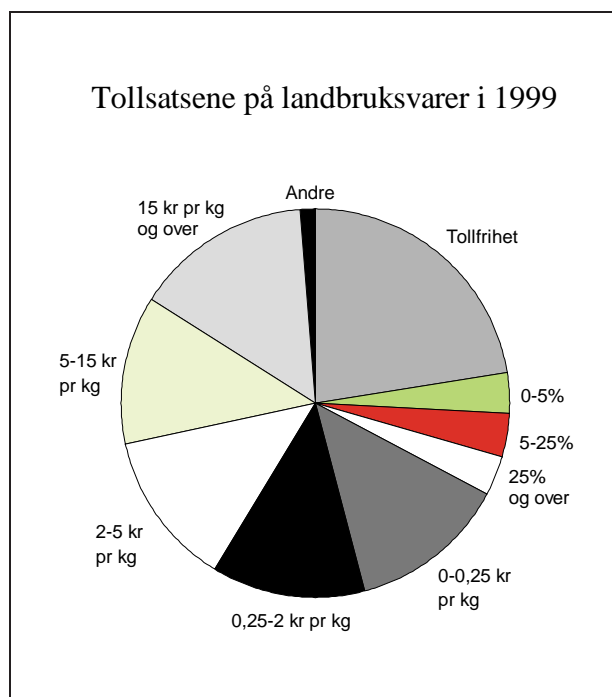
Figur 4.1 Tollsatsene på industrivarer fordelt etter nivå. Prosent

Kilde: Finansdepartementet.

15 pst. (med ett unntak). Ett varenummer har tollsats uttrykt i kroner pr. kg. Figur 4.1 gir en oversikt over nivået på de ordinære tollsatsene. Det vises til avsnitt 4.2.2. for en framstilling av tollsatsene hvor effekten av tollfriheten i de ulike handelsavtalene og i tollpreferanseordningen overfor utviklingsland er innarbeidet og hvor gjennomsnittlige tollsatter er vektet etter sammensetningen av importen.

Figur 4.2 viser tollsatsene på landbruksvarer fordelt etter nivå. I overkant av 20 pst. av varenumrene i tolltariffen som dekker landbruksvarer, er tollfrie. Andelen tollsatter som henholdsvis er mellom 0 og 5 pst., mellom 5 og 25 pst. og 25 pst. eller høyere, er i overkant av 3 pst. En stor andel av tollsatsene på landbruksvarer er spesifikke, det vil si uttrykt i kroner pr. kg, liter eller stykk. Tollsatter mellom 0 og 0,25 kroner pr. kg utgjør vel 13 pst. av tollsatsene på landbruksvarer, og spennene mellom 0,25 og 2 kroner pr. kg, mellom 2 og 5 kroner pr. kg, mellom 5 og 15 kroner pr. kg og 15 kroner eller høyere ligger henholdsvis i samme størrelsesorden. Tollsatter uttrykt i kroner pr. liter eller kroner pr. stykk utgjør 1,3 pst. av tollsatsene på landbruksvarer.

I landbrukssektoren gis det et stort antall administrative tollnedsettelse, og disse er det ikke tatt hensyn til i figur 4.2. For en nærmere oversikt over disse vises det til avsnitt 4.8.1. Som figur 4.1 reflek-

Figur 4.2 Tollsatsene på landbruksvarer fordelt etter nivå. Prosent

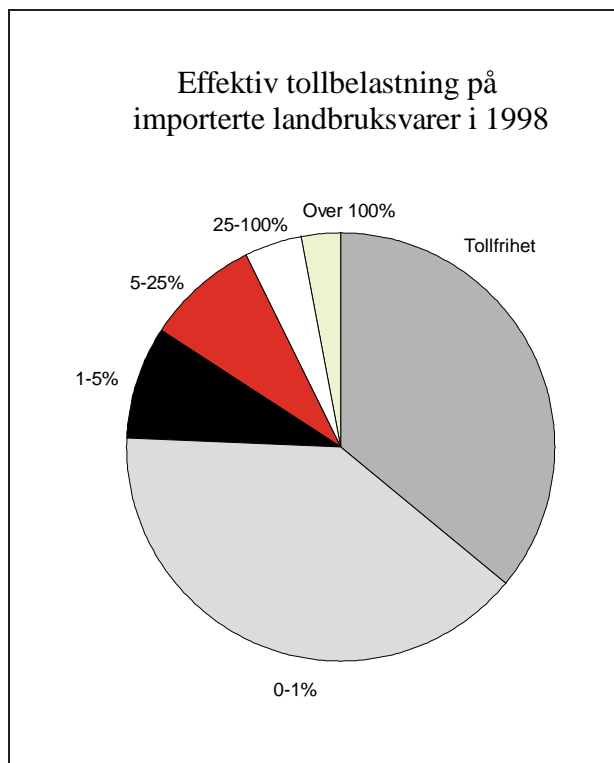
Kilde: Finansdepartementet.

terer figur 4.2 heller ikke reduserte tollsatter overfor enkeltland som følge av frihandelsavtaler eller som følge av den særskilte tollpreferanseordningen overfor utviklingsland (GSP). Videre er heller ikke reduserte tollsatter innenfor særskilte tollkvoter med.

Ovennevnte elementer er imidlertid innarbeidet i figur 4.3. 36 pst. av landbruksvareimporten importeres tollfritt, mens nesten 40 pst. importeres til effektive tollsatter mellom 0 og 1 pst. (spesifikke tollsatter er her omgjort til andel av importverdi). Vel 8 pst. av landbruksimporten fortolles med effektive tollsatter som ligger mellom 1 og 5 pst. av importverdi. Effektive tollsatter mellom 5 og 25 pst. utgjør tilsvarende andel av importen. Vel 4 pst. importeres til effektive tollsatter mellom 25 og 100 pst., mens 3 pst. av importen har effektive tollsatter over 100 pst.

Det tollbaserte importvernet er et viktig element i den norske landbrukspolitikken. Skjermingsstøtte er en forutsetning for å få avsatt norske landbruksvarer til priser fastsatt i jordbruksavtalen. Bruk av skjermingsstøtte bidrar til større forutsigbarhet både for produsenter av landbruksvarer og foredlingsindustri. Et hovedtrekk ved tollsatsene er derfor at tollbeskyttelsen er høy for den type landbruksvarer som produseres i Norge, mens den generelt sett er langt lavere for landbruksvarer som

Figur 4.3 Effektiv tollbelastning på importerte landbruksvarer. Prosent

Kilde: Finansdepartementet.

ikke produseres her. Figur 4.3 viser fordeling av effektiv tollbelastning på faktisk import i 1998. Den viser imidlertid ikke effekten av tollsatsene, som kan måles i forskjellen mellom priser på landbruksvarer i Norge og i utlandet. Ifølge beregninger fra OECD utgjorde skjermingsstøtten til jordbruket om lag 9,4 mrd. kroner i 1998.

4.4 Endringer i tollsatsene i den norske tolltariffen

4.4.1 Tollnedtrappinger i henhold til WTO-avtalene

Norge har i henhold til WTO-avtalen av 1994, samt Ministererklæringen om liberalisering av handelen med informasjonsteknologiprodukter av 1996, forpliktet seg til ytterligere nedtrapping av tollsatter på enkelte industrivarer fra 1. januar 2000. Som nevnt i avsnitt 4.2.1 anslås den bundne tollnedtrappingen å gi et provenyrtap på 120 mill. kroner i 2000.

Tollsatsene i henhold til nedtrappingsplanen framgår av vedleggene til St. prp. nr. 3 (1994–95) Om endringer i tolltariffen som følge av handelforhandlingene i Uruguay-runden mv. For de fleste industriproduktene var nedtrappingen pr. 1. januar

1999 siste trinn etter nedtrappingsplanen. For kje-mi-, tekstil- og jern- og stålprodukter i vedleggene 2B, 2C og 2D, fortsetter nedtrappingen fram til 1. januar 2004. For informasjonsteknologiprodukter settes tollsatsene til 0 pr. 1. januar 2000, jf. tollnedtrappingstabellen i vedlegg 1 til St.prp. nr. 62 (1996–97) Om endringer i tollavgifter som følge av resultatet i WTO om liberalisering av handel med informasjonsteknologiprodukter. Nedtrappingen er dermed fullført. Det vises til forslag til *vedtak I bokstav C*.

4.4.2 Tollreduksjoner for varenumre hvor det er gitt administrative tollnedsettelse til enkeltbedrifter

Det foreslås tollfrihet for 20 varenumre i tolltariffen som omfatter varer som enkeltbedrifter har fått tollfritak for. Videre foreslås det reduserte tollsatter for 5 varenumre i tolltariffen der enkeltbedrifter har fått nedsatt tollsatt.

Forslaget omfatter hovedsakelig visse plast- og tekstilprodukter. Aktuelle varenumre og tollsatter framgår av vedleggene 3.2 og 3.3. Forslaget er en oppfølging av et tilsvarende tiltak som ble vedtatt av Stortinget ved behandlingen av budsjettet for 1999. Vedtaket i fjor gjaldt visse tekstilprodukter. Forslaget for 2000 er basert på innvilgede søknader fra 1. januar til 10. juni 1999. Forslaget i år må også ses i sammenheng med forslaget om en avvikling av ordningen med administrative tollnedsettelse for industrivarer, jf. avsnitt 4.9.2.

Generelt vil det være ønskelig at tollsatsene i størst mulig grad tas inn i stortingsvedtaket og dermed framgår av tolltariffen. Dette vil gjøre tollregimet mer oversiktlig og bidra til større grad av likebehandling. Innarbeiding i tolltariffen vil innebære en administrativ forenkling både for det offentlige og for bedriftene ved at behovet for årlige søknader om tollnedsettelse vil opphøre. I tillegg er kriteriene for å få innvilget tollnedsettelse utformet slik at disse i seg selv gir en komplisert søknadsbehandling og er kilde til klagesaker fra importørene. Det er også knyttet ulike betingelser til de administrative tollnedsettelsene, slik at det kan være liten fleksibilitet i bruken av innsatsvarene. Det vil også være tungvint og vanskelig for myndighetene å følge opp at vilkårene for tollnedsettelse blir etterlevd. Dette kan igjen bidra til forskjellsbehandling av bedrifter. I forbindelse med en avvikling av ordningen vil det blant annet ut fra hensynet til forutsigbare rammevilkår også være ønskelig at bedrifter som til nå har fått innvilget tollnedsettelse, ikke får økt tollbelastning.

Provenyrtapet av forslaget om tollfrihet for 20

varenumre og reduserte tollsatser for 5 varenumre anslås til 8 mill. kroner i 2000 og på årsbasis. Det vises til forslag til *vedtak I bokstav D*, samt vedleggene 3.2 og 3.3.

4.4.3 Tollfrihet for utstyr for lyd, bilde og skrift

Tollen på utstyr for lyd, bilde og skrift varierer fra tollfrihet til en sats på 14 pst. Tollsatsene er utformet på en tilfeldig måte, noe som kan skape uheldige tilpasninger i markedet. Tollsatsene har ikke som formål å beskytte norsk produksjon. Samtidig går den teknologiske utviklingen generelt i retning av å utviske det tradisjonelle skillet mellom brunevarer (radio/fjernsyn/stereoanlegg) og nyere multimedialøsninger, noe som kan bidra til tilfeldigheter i tollavgiftsstrukturen. Dette kan igjen skape konkurransevridning mellom sammenlignbare produkter med til dels samme anvendelsesområde. Dette forholdet vil forsterkes gjennom den teknologiske utviklingen i årene fremover. Det er også noe av bakgrunnen for at Regjeringen foreslår å avvikle særavgiftene på radio- og fjernsynsmateriell, jf. avsnitt 3.21.

Det foreslås derfor tollfritak for utstyr for lyd, bilde og skrift. Aktuelle varegrupper er radiomottagere, videoapparater, fjernsynsmottagere, multimediaterminaler mv. Årlig provenytap anslås på usikkert grunnlag til 65 mill. kroner. Provenytapet i 2000 anslås til 60 mill. kroner. Tiltaket vil særlig berøre import av varer fra Japan, utviklingsland og EU. Det vises til forslag til *vedtak I bokstav E*, samt vedlegg 3.4.

4.4.4 Tollfrihet for tobakkvarer

Ubearbeidet tobakk er tollfri. Sigaretter har en tollsats på 14,45 kroner pr. kg. Sigarer mv. er belagt med en toll på 12,75 kroner pr. kg, mens annen bearbeidet tobakk har en tollsats på 7,65 kroner pr. kg. Tollsatsene gjelder også overfor EU, mens det er tollfrihet overfor EFTA-landene.

En avvikling av tollsatsene vil bidra til å forenkle avgiftsstrukturen for tobakkvarer ved at produktene kun blir belastet med særavgift og merverdiavgift. Det foreslås derfor å etablere tollfrihet for sigaretter, sigarer og andre tobakkvarer. Årlig provenytap av dette forslaget anslås til 16 mill. kroner. Provenytapet foreslås dekket inn av et flatt avgiftspålegg på 0,3 pst. på alle tobakkvarer. Som følge av forslaget om å øke avgiftssatsen på røyketobakk, sigarer, snus og skrå med 15,3 pst. reelt vil den samlede økningen i avgiftssatsen på disse varetypene

bli 15 pst. reelt, mens avgifter på sigaretter holdes om lag uendret. Det vises til omtalen av forslaget til endringer av avgiftene på tobakkvarer i avsnitt 3.5. Det vises også til forslag til *vedtak I bokstav F*, samt vedlegg 3.5.

4.5 Multilaterale forhandlinger i WTO mv.

4.5.1 Forhandlinger om informasjons-teknologiprodukter og farmasøytiske produkter

Under WTOs ministerkonferanse i Singapore i 1996 ble 28 WTO-medlemsland enige om en Ministererklæring om nedtrapping av toll på *informasjonsteknologiprodukter* (ITA-1). Det vises til omtalen i avsnitt 4.4.1 hvor det framgår at endelig tollfrihet skal iverksettes fra 1. januar 2000 for de produktene som er omfattet av Ministererklæringen.

Ministererklæringen forutsetter at deltagerne i regi av Rådet for handel med varer (Varerådet) skal drøfte en framtidig utvidelse av produktdekningen. Arbeidet med revisjon av produktlistene (ITA-2) ble påbegynt i oktober 1997. Hittil er det ikke enighet om utvidelse av produktdekningen og videre forhandlinger er utsatt. For det tilfellet at det skulle bli enighet om tollreduksjoner for et utvidet vareomfang i budsjettperioden, vil Finansdepartementet be om fullmakt til å iverksette de tollreduksjonene som måtte følge av en slik avtale, jf. forslag til *vedtak II*. Departementet antar at en eventuell forhandlingsløsning vil være av begrenset omfang og ha beskjedne provenyvirkninger.

Under forhandlingene i Uruguay-runden ble Norge og en rekke andre land enige om en overenskomst om avskaffelse av toll på om lag 6 500 *farmasøytiske produkter*. Tollfritakene ble innarbeidet i tolltariffen fra 1. januar 1998. Tollfritakene ble av administrative hensyn gjort gjeldende for hele varenumre, også der disse dekket flere produktkategorier enn de som omfattes av overenskomsten.

Det er i WTO forhandlet om revisjon av overenskomsten, med sikte på å utvide produktlisten. Forhandlingene ble avsluttet i 1998, og resulterte i enighet om tollfrihet for ytterligere 639 produkter innen juli 1999. Samtlige av de 639 produktene faller inn under de varenumre som i Norge ble gitt tollfrihet som følge av den opprinnelige overenskomsten. Den norske tolltariffen var derfor allerede på gjennomføringstidspunktet 1. juli 1999 i samsvar med forhandlingsresultatet.

4.5.2 Ny forhandlingsrunde

WTO vil ved årsskiftet 1999–2000 innlede en ny forhandlingsrunde som følge av WTO-avtalens forpliktelser om å starte forhandlinger om landbruk, tjenester og enkelte aspekter ved TRIPS-avtalen om beskyttelse av immaterielle rettigheter (den såkalte «innebygde dagsorden»). I den sammenheng drøftes det om det i de kommende forhandlingene også skal inngå temaer i tillegg til den innebygde dagsorden, som tollforhandlinger for industriprodukter og fisk, elektronisk handel, handel og miljø, handel og konkurranse, handel og investeringer og åpenhet om offentlige innkjøp. WTOs ministerkonferanse i Seattle (30. november til 3. desember 1999) vil beslutte mandatet for de kommende forhandlingene. Forberedelsene går nå inn i sin avsluttende fase med forhandlinger om selve mandatteksten. Under forberedelsene ser det ut til å være økt oppslutning om at WTO bør innlede en relativt kort forhandlingsrunde (3 år), og at hele forhandlingsløsningen vedtas som en pakke av medlemslandene.

Markedsadgang for industrivarer

Forhandlinger om tollreduksjoner på industrivarer har vært et sentralt element i tidligere forhandlingsrunder i GATT. Det antas at spørsmålet om ytterligere tollreduksjoner for industrivarer vil være sentralt også i den kommende forhandlingsrunden.

Norge har over tid bygget ned tollsatsene på industrivarer, ikke minst som følge av bilaterale, regionale eller multilaterale avtaler, men også gjennom ensidige tiltak. En videre reduksjon av tollsatsene vil derfor ha relativt liten betydning for norske bedrifters konkurransesituasjon i det norske markedet. Tollnedtrapping i andre land som følge av en ny WTO-avtale vil imidlertid være av stor interesse for norske eksportbedrifter i markeder utenfor Europa, og for enkelte sektorer, som fisk, fiskeprodukter og tekstiler, også i Europa. Fisk og fiskeprodukter er underlagt handelsrestriksjoner i svært mange land, og det er et sentralt mål fra norsk side å få disse redusert i forhandlingene. Forhandlingene om tollreduksjoner for industrivarer vil også være et sentralt bidrag for å bedre utviklingslandenes markedsadgang både i industrilandene og i øvrige utviklingsland.

Flere land har fremmet forslag om hvilke elementer tollforhandlingene bør inneholde. Forslagene går dels på om tollreduksjonene skal skje med utgangspunkt i en avtalt formel for alle sektorer og/eller om en skal ha en sektortilnærming, hvor særskilte varesektorer blir identifisert enten for tollfrihet eller for tollharmonisering.

Flere av forslagene gjelder reduksjon av de høyeste tollsatsene og reduksjon av forskjellene i tollsatsnivå mellom lavt bearbejdede varer og mer bearbejdede varer. Dette punktet vil være av særlig betydning for utviklingslandenes muligheter for mer bearbejding av egne råvarer før eksport. Fjerning av de aller laveste tollsatsene («bryderitollsatsene»), samt at bindingsforpliktelsene med hensyn til maksimale tollsatser utvides til å gjelde flere produkter, er også forslag fra mange land. EU har også foreslått at tollfrihet for varer fra de minst utviklede landene (MUL) skal være et forhandlingstema. Av hensyn til mer gjennomslutlig tollsatsstruktur og for å bedre markedsadgangen for lavkostprodukter fra utviklingsland har enkelte land, deriblant Norge, også foreslått overgang fra vekt- eller volumbaserte tollsatser til verditollsatser. APEC (organisasjon for asiatiske land og stillehavsland) har foreslått tollfrihet for åtte varegrupper. Dette forslaget har også vært framsatt som en mulig forhandlingsløsning med betinget iverksettelse allerede fra starten av forhandlingsrunden. Det vises her til forslag til *vedtak III*.

Reduksjon av de såkalte ikke-tariffære handelshindringene er også et viktig element for å skape bedret markedsadgang. Disse omfatter blant annet ulike nasjonale krav til produkters egenskaper, prøving og sertifisering. Arbeidet med handelsfasilitering, det vil si forenkling av grenseprosedyrer og andre handelsrelaterte prosedyrer, vil også være av betydning. Også på disse feltene vil det kunne bli forhandlinger.

Markedsadgang for landbruksvarer

Det reelle resultatet av Uruguay-runden er at det har bidratt til disiplin i internasjonal handel med landbruksvarer gjennom et omforent regelverk. Avtalen har derimot i mindre grad ført til en reelt åpnere handel med landbruksprodukter.

For Norges vedkommende har den faktiske importen av landbruksvarer også etter 1995 i stor grad skjedd gjennom bilaterale og regionale preferanseavtaler og ensidige importbestemmelser. Gjennomføringen av WTO-avtalen har i liten grad brakt de generelle tollsatsene ned på et nivå som har gitt reelle importmuligheter. Tollkvotene for minimum markedsadgang¹ som ble opprettet som en del av avtalen har ført til en del import, men utnyttelsesgraden har vært varierende for de ulike tollkvotene, jf. avsnitt 4.8.2.

Mange land i WTO venter at den neste forhand-

¹ Kvoter for kjøtt, egg, smør og kål med 32 pst. av ordinær tollsats. Fordeles ved auksjon.

lingsrunden skal føre til en reell nedbygging av handelshindre på landbruksområdet. Dette gjelder så vel Cairns-gruppen²⁾ som de fleste utviklingslandfølge artikkel 20 i WTOs landbruksavtale er målet for forhandlingene betydelige og gradvise reduksjoner i støtte og vernetiltak. På den annen side skal det bl.a. tas hensyn til erfaringene som er gjort med gjennomføring av eksisterende avtale og ikke-handelsmessige forhold.

Norske myndigheter har så langt i forberedelsene til den nye forhandlingsrunden spilt en aktiv rolle på landbruksområdet, særlig når det gjelder å sette konseptet «multifunksjonelt jordbruk» på dagsorden. Fra norsk side har en hevdet at produksjonsrettede støtteordninger kan være nødvendige for å sikre en tilfredsstillende tilgang på goder som følger den ordinære jordbruksproduksjonen av mat og fibre. Fra norsk side har det vært framhevet at miljø, matvaresikkerhet, distriktsbosetting, god plante-, dyre- og folkehelse, samt kulturarv er goder det multifunksjonelle jordbruket skal ivareta. Det er liten uenighet i WTO om at landbruket har en «multifunksjonell» rolle, og at hensynet til dette er nedfelt i artikkel 20. Derimot er det stor uenighet om hvilke virkemidler som er legitime for å ivareta disse kvalitetene ved jordbruket. Dette gjelder i særlig grad importvernet, men også handelsvridende budsjettstøtte. Norge har møtt motbør for sin argumentasjon om produksjonsrettede støttetiltak, spesielt fra enkelte av Cairns-landene. Også mange utviklingsland har reagert på enkelte industrilands bruk av multifunksjonalitet som begrunnelse for å videreføre handelshindre på landbruksområdet.

For Norges vedkommende byr de kommende forhandlinger på store utfordringer, både når det gjelder å skape forståelse for de spesielle vilkår og hensyn som ligger til grunn for norsk landbrukspolitikk, og når det gjelder å balansere våre synspunkter på landbruksområdet mot andre forhandlingsinteresser. Så langt har Norges argumentasjon møtt forståelse hos EU, Japan, Sør-Korea, Sveits og Island. Samtidig har en fra norsk side signalisert at en legger vekt på utviklingslandenes situasjon og spesielt gitt uttrykk for at netto matvareimporterende land kan ha felles interesser uavhengig av økonomisk utviklingsnivå. Det er dermed antydning at denne gruppen av land kan gjøre felles sak med hensyn til krav om begrensninger i nedbyggingen av støtte- og vernetiltak. Det vil være en utfordring å bygge en allianse på et slikt grunnlag og samtidig både imøtekomme utviklingslandenes generelle krav om økt markedsadgang og unngå å svekke in-

teressefellesskapet med EU som har betydelige eksportinteresser å ivareta.

Norges aktive rolle i forberedelsene til forhandlingene har utvilsomt satt preg på diskusjonene om landbruk i WTO, og har kanskje også i noen grad gjort det lettere for andre medlemmer, ikke minst EU og Japan, med hensyn til å fremme argumenter om behovet for å ta hensyn til landbrukets multifunksjonelle rolle.

Partene pålegges ikke konkrete forpliktelser med hensyn til resultatet av forhandlingene eller når forhandlingene skal være avsluttet i artikkel 20 i landbruksavtalen i WTO. Selve forpliktelsen til å forhandle for å fortsette reformprosessen innebærer imidlertid at partene må forvente å måtte gå lengre enn eksisterende forpliktelser.

4.5.3 Elektronisk handel

Under WTOs Ministerkonferanse i Genève i 1998 ble det vedtatt å sette i gang et omfattende arbeidsprogram for å vurdere elektronisk handel i forhold til de eksisterende WTO-avtalene, herunder hvorvidt disse avtalene i tilstrekkelig grad ivaretar hensynet til en videre utvikling og tilrettelegging av elektronisk handel. Arbeidsprogrammet definerer «elektronisk handel» som produksjon, distribusjon, markedsføring, salg eller levering av varer og tjenester ved elektroniske midler. I arbeidet har særlig skillet mellom varer og tjenester, samt muligheter og utfordringer for innehavere av opphavsrett, stått sentralt.

Tollbehandling av elektronisk handel reiser en del praktiske problemer for tollvesenet, både med hensyn til bruk av ny teknologi og utvikling av nye kontrollrutiner. Problemstillingene er av global karakter, og arbeidet i WTO er derfor viktig for å finne løsninger på de problemer myndighetene står overfor ved elektronisk innførsel av varer og tjenester. Dersom medlemslandene finner behov for å utvikle et mer hensiktsmessig regelverk på området, kan dette skje ved endringer av eksisterende avtaler eller ved en ny avtale under WTO. WTOs Hovedråd skal legge fram en rapport om framgangen i arbeidet, med eventuelle anbefalinger om tiltak, for WTOs Ministerkonferanse i Seattle i slutten av 1999. Dette arbeidet må ses i sammenheng med det pågående arbeidet om elektronisk handel i regi av OECD. Det vises i denne forbindelse til St. meld. nr. 41 (1998–99) Om elektronisk handel og forretningsdrift.

I tillegg til arbeidsprogrammet om elektronisk handel, ble det under Ministerkonferansen i Genève i 1998 vedtatt en politisk erklæring om å ikke innføre toll på elektroniske overføringer. Ingen

²⁾ Argentina, Australia, Brasil, Canada, Chile, Colombia, Fiji, Filippinene, Indonesia, Malaysia, New Zealand, Paraguay, Sør-Afrika, Thailand og Uruguay.

WTO-land oppkrever i dag toll på slike overføringer. Erklæringen er tidsavgrenset og skal vurderes på nytt under Ministerkonferansen i Seattle i 1999. Det forventes at det vil bli fremmet forslag om at erklæringen forlenges blant annet på bakgrunn av manglende erfaring med elektronisk handel over landegrensene.

4.6 EØS-avtalen og de øvrige frihandelsavtalene

4.6.1 Nye frihandelsavtaler

En interim frihandelsavtale mellom EFTA-landene og PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet ble undertegnet 30. november 1998. Norge ratifiserte avtalen ved kgl. res. av 25. juni 1999. Frihandelsavtalen trådte i kraft 1. juli 1999 for de av EFTA-landene som da hadde ratifisert den, det vil si Norge, Sveits og Liechtenstein. De tollreduksjoner som følger av avtalen ble gjennomført av Finansdepartementet med virkning fra samme dato med hjemmel i Stortingets vedtak om tollavgifter for budsjetterminen 1999 romertall III.

Hjemmel for preferansetollbehandling av varer i henhold til Norges frihandelsavtaler er inntatt i tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 3 første ledd. I annet ledd listes det opp hvilke handelsavtaler som er i kraft. Den særskilte ordningen med preferansetollbehandling for produkter med opprinnelsesstatus i de okkuperte områdene på Vestbredden og Gaza, er omhandlet i de innledende bestemmelser § 2 nr. 3 tredje ledd annet punktum. Ordningen kom som en følge av at det ble inngått en frihandelsavtale med Israel med virkning fra 1. januar 1993. For nærmere omtale vises det til St.prp. nr. 1 (1993–94) Om tollavgifter avsnitt 3.2 og 7.3. Som følge av at det nå er inngått en interim frihandelsavtale med PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet, foreslår departementet at frihandelsavtalen inntas i tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 3 annet ledd, og at tredje ledd annet punktum oppheves. Det vises til forslag til *vedtak I bokstav A*.

Frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Marokko vil tre i kraft når Marokko har ratifisert avtalen. Norge ratifiserte frihandelsavtalen ved kgl. res. av 22. mai 1998. Finansdepartementet ba i fjorårets proposisjon om fullmakt til å iverksette avtalen dersom den trådte i kraft i løpet av 1999, jf. St. prp. nr. 1 (1998–99) Skatte-, avgifts- og tollvedtak avsnitt 4.5.2. For det tilfelle at ratifikasjonen først skjer etter årsskiftet, vil det i tråd med tidligere praksis være aktuelt at Finansdepartementet

iverksetter avtalen i budsjettåret. Forslag til særlig fullmakt er inntatt i utkast til *vedtak IV*.

Forhandlinger om frihandelsavtale pågår mellom EFTA-landene og henholdsvis Canada, Kypros, Makedonia, Tunisia, Jordan og Egypt. Det arbeides med sikte på å ferdigstille avtalen med Canada innen utgangen av året.

I tilfelle en eller flere av disse frihandelsavtalene inngås i løpet av år 2000, vil det kunne være ønskelig å iverksette avtalene i budsjettåret. En særlig fullmakt for Finansdepartementet til å foreta en slik iverksettelse er inntatt i forslag til *vedtak IV*.

4.6.2 Norges forhandlinger med EU på landbruksområdet

EØS-avtalens artikkel 19

EØS-avtalens artikkel 19 fastslår at avtalepartene med to års mellomrom skal gjennomgå vilkårene for handelen med landbruksvarer. Målet er en gjensidig og gradvis liberalisering innenfor rammene av den enkelte avtaleparts landbrukspolitik. De pågående forhandlingene mellom Norge og EU ble innledet i 1995 og omfatter handel med såkalte ubearbeidede landbruksvarer. Fra norsk side har man under forhandlingene lagt vekt på å oppnå løsninger som kan bidra til at den tradisjonelle eksporten til Sverige kan opprettholdes. Forhandlingene er ennå ikke avsluttet.

Innenfor rammen av artikkel 19 har det også vært ført bilaterale forhandlinger mellom Norge og Island. Forhandlingsresultatet innebærer årlige tollfrie kvoter på 200 islandshester fra Island til Norge, og 13 tonn smelteost og 15 tonn potetsnacks fra Norge til Island. Den ordinære tollsatsen på hester er 5 000 kroner pr. dyr. Avtalen skal etter planen tre i kraft 1. januar 2000. Avtalen vil kunne iverksettes av Landbruksdepartementet med hjemmel i tolltariffens innledende bestemmelser § 5.

EØS-avtalens protokoll 3

EØS-avtalens protokoll 3 omhandler bearbeidede landbruksvarer (i første rekke landbruksvarer under ordningen med råvarepriskompensasjon, såkalte RÅK-varer). Varene i protokollen er underlagt EØS-avtalens generelle bestemmelser om fri bevegelse av varer, men i tillegg kan avtalepartene anvende toll for å utjevne for prisforskjeller på landbruksvarer som inngår i RÅK-varene.

Protokoll 3 var ikke ferdigforhandlet ved EØS-avtalens ikrafttreden 1. januar 1994. Forhandlingene har vært utsatt, hovedsakelig på grunn av endringer i avtalepartenes respektive importvern ved gjennomføring av WTO-avtalen. Forhandlingene

ble gjenopptatt i januar 1999, og partene kom i juli 1999 fram til en skisse til forhandlingsløsning. Fra norsk side avventer en nå resultatet av den interne behandlingen mellom Kommisjonen og medlemslandene i EU. Det er usikkert når avtalen kan tre i kraft.

4.7 Tollpreferansesystemet for utviklingslandene (GSP)

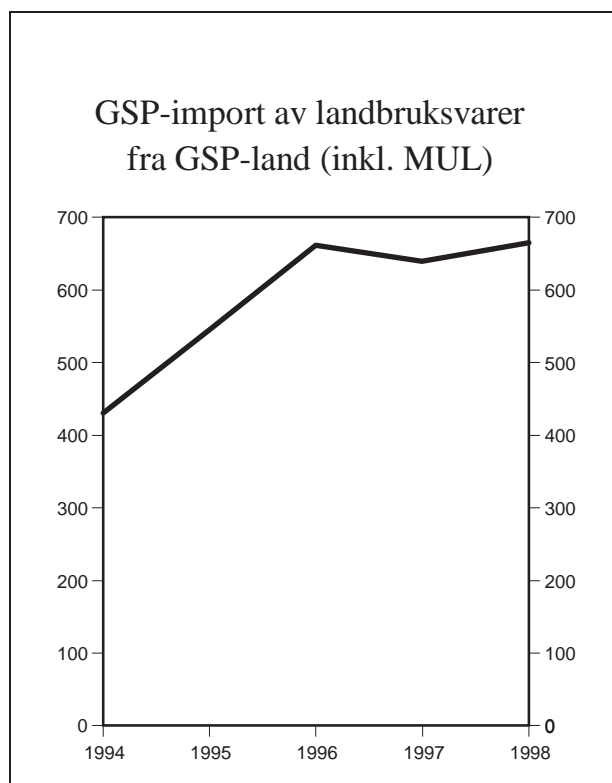
4.7.1 Innledning

GSP-ordningen innebærer tollpreferanser for import fra utviklingsland. Ordningen er et ensidig tiltak fra industrilandenes side for å bedre utviklingslandenes markedsadgang, og utformingen av GSP-preferansene varierer i de ulike industrilandenes systemer. Tollpreferansene under GSP-ordningen er ikke bundet i WTO, og kan trekkes tilbake eller endres. De minst utviklede landene (MUL) er gitt særskilte tollpreferanser innenfor GSP-systemet. Gjennom den norske GSP-ordningen er det, med visse unntak, etablert tollfrihet for industrivarer og tollfrihet eller tollnedsettelse for de fleste landbruksvarer.

4.7.2 Import fra GSP-land

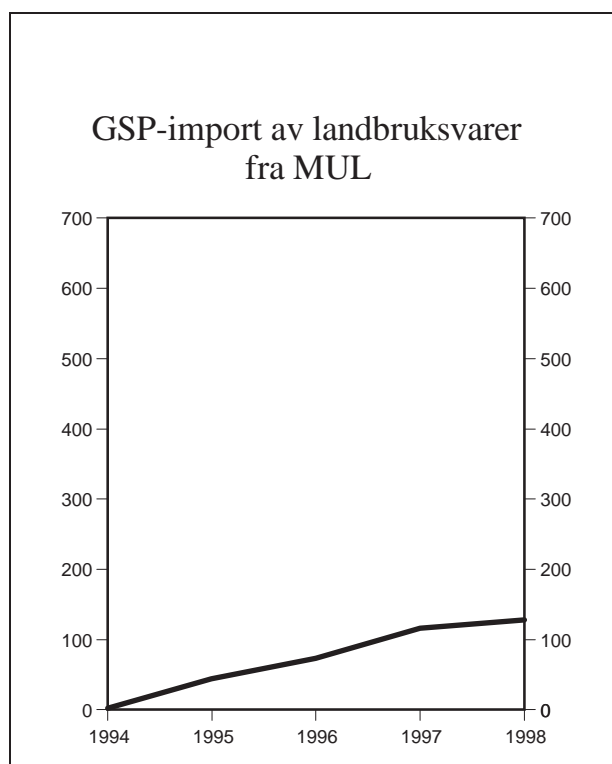
Som følge av omleggingen av importvernet for landbruksvarer fra 1. januar 1995 ble vilkårene i GSP-systemet endret, først midlertidig i januar 1995 og deretter mer permanent fra 1. juli 1995. Figurene 4.4 og 4.5 viser utviklingen i importen av landbruksvarer med tollpreferanse i henhold til GSP-systemet for henholdsvis alle GSP-land og MUL. Det har vært en markant økning i importen fra MUL fra 1994 til 1998, og omleggingen av importbetingelsene i 1995 har vært en avgjørende forutsetning for denne utviklingen. Verdien av importen fra MUL er imidlertid fortsatt lav. Utviklingen i importen av landbruksvarer med GSP-preferanse fra alle GSP-land har etter en viss økning fra 1994 til 1996 vært mer stabil. For importen fra de ordinære GSP-landene har det med andre ord vært en svak nedgang i importen av landbruksvarer med GSP-preferanse.

I første halvdel av 1999 utgjorde import av industrivarer og landbruksvarer til Norge med tollpreferanse i henhold til GSP-systemet 18 pst. av total import fra GSP-landene. En årsak til at dette tallet er lavt er at en stor del av varene som importeres fra utviklingslandene i utgangspunktet er tollfrie. En annen årsak er at tekstiler og klær, som er viktige eksportprodukter fra utviklingslandene, i hovedsak

Figur 4.4 Import av landbruksvarer med GSP-behandling fra GSP-land. Mill. kroner

Kilde: Finansdepartementet.

Figur 4.5 Import av landbruksvarer med GSP-behandling fra MUL-land. Mill. kroner

Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 4.2 Import fra GSP-land første halvår 1999. Importverdier i mill. kroner

	Tollpliktig import som kan få GSP-behandling							
	Total import	Tollpliktig import ¹⁾	Total	I prosent av tollpliktig import	Fått GSP-behandling	I prosent av tollpliktig import	Utnyttelsesgrad for GSP-systemet ²⁾	Fått GSP-behandling i forhold til total import fra GSP-land ³⁾
	(1)	(2)	(3)	(3/2)	(4)	(4/2)	(4/3)	(4/1)
GSP-land inkl. MUL								
Landbruksvarer	1 928	735	704	96	365	50	52	19
Industrivarer	10 117	4 687	2 543	54	1 810	39	71	18
<i>Tekstilgarn, –stoffer og –varer</i>	338	297	143	48	124	42	86	37
<i>Klær og tilbehør</i>	1 907	1 832	264	14	206	11	78	11
Alle varer	12 045	5 422	3 247	60	2 175	40	67	18
MUL								
Landbruksvarer	91	56	56	100	55	98	98	60
Industrivarer	600	101	101	100	66	65	65	11
<i>Klær og tilbehør</i>	88	88	88	100	56	64	64	64
Alle varer	691	157	157	100	120	77	77	17

¹⁾ Tollpliktig import er import av varer med ordinære tollsatser høyere enn 0, som også vil gjelde import fra utviklingsland med mindre varene får GSP-behandling.

²⁾ Tallene som angir utnyttelsesgraden av GSP-ordningen i forhold til import av varer som i utgangspunktet er tollpliktige, kan være for lave. Dette har sammenheng med at en del av de importerte varene kan bli gjenstand for administrative tollnedsettelse. Videre vil en del av varene fra GSP-landene ikke oppfylle kriteriene i GSP-ordningens opprinnelsesregler.

³⁾ Kolonnen angir hvor stor del av importen GSP-systemet har reell betydning for.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

er unntatt fra GSP-ordningen. Det vises i den sammenheng til forslaget om å redusere unntakslisten for visse industrivarer under GSP-ordningen, jf. avsnitt 4.7.3.

Tabell 4.2 viser import fra GSP-land i første halvår 1999, fordelt på landbruksvarer og industrivarer. Det gis også en nærmere spesifisering av importen fra MUL. For omtale av tollbelastning på import fra utviklingsland vises også til avsnitt 4.2.2 om fordeling av tollinntektene etter land og varegrupper.

4.7.3 Endringer i unntakslisten for industrivarer

Det gis tollfrihet for alle industrivarer fra MUL. For industrivarer fra øvrige GSP-land gir den norske GSP-ordningen tollfrihet for alle industriprodukter med unntak for tekstiler, klær og fottøy³. Teko-varer er viktige eksportprodukter for mange utviklingsland. Unntakene er, sammen med kravene til

opprinnelse og opprinnelsesdokumentasjon, forklaringen på at under halvparten av importen av tollbelagte industrivarer fra GSP-land faktisk får tollfrihet gjennom GSP-systemet.

Gjennomgang av unntakene har av tidligere regjeringer vært varslet overfor Stortinget ved flere anledninger. En er ikke kjent med at unntakene har vært gjennomgått siden etableringen av GSP-systemet i 1971. I denne perioden har det skjedd betydelige endringer i norsk teko-industri.

Unntakslisten er gjennomgått i samarbeid med Teknologibedriftenes Landsforening – Tekoindustriens bransjeforening (TBL Teko) og Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH). Gjennomgangen har vist at det er mulig å redusere unntakslisten betydelig uten at dette har vesentlige konsekvenser for norsk teko-industri. Dagens unntaksliste inneholder en lang rekke produkter som det enten ikke finnes produksjon av i Norge, eller hvor produksjonen er minimal.

I forbindelse med gjennomgangen av unntakslisten har TBL Teko ytret ønske om å utvide unntakene for fiskenett, som nå gjelder kun for Hong Kong, til å gjelde samtlige ordinære GSP-land. Ut-

³⁾ I tillegg er visse andre industrivarer unntatt ved import fra Hong Kong/Kina, Sør-Korea og Macao.

videlsen vil være svært liten i forhold til omfanget av varetyper og importvolumer som foreslås fjernet fra unntakslisten. Regjeringen ønsker å komme teko-næringen i møte med hensyn til fiskenett. Endringene vil samlet sett bedre utviklingslandenes markedsvilkår i Norge på bekostning av importen fra industrilandene, og være et godt tiltak overfor utviklingslandene. Det er i særlig grad land som Kina (herunder Hong Kong), India, Sør-Korea, Thailand og Indonesia som har størst eksport til Norge av denne typen varer og som dermed vil få størst nytte av endringene.

Det foreslås derfor å endre unntakslisten ut fra disse forutsetningene. Årlig provenytnap som følge av dette anslås til 216 mill. kroner. Provenytnapet i 2000 anslås til 199 mill. kroner. Det vises til forslag til *vedtak V*, samt vedlegg 3.6.

4.7.4 Auksjon av tollfri import av storfekjøtt fra MUL

For import fra MUL gis det tollfrihet for alle landbruksvarer, med unntak av korn, mel og førstoffer. Storfekjøtt kan dermed importeres tollfritt fra MUL.

GSP-ordningen har imidlertid en sikkerhetsmekanisme, som innebærer at det kan treffes tiltak dersom varene «importeres i slike mengder og under slike omstendigheter at de forårsaker eller truer med å forårsake markedsforstyrrelser».

I forbindelse med jordbruksoppjøret i 1998 ble det foretatt en vurdering av markedssituasjonen for storfekjøtt. Regjeringen foreslo at den generelle sikkerhetsmekanismen i GSP-ordningen skulle utløses dersom importen av storfekjøtt fra MUL i 1998 eller 1999 oversteg 2 700 tonn utbeinet storfekjøtt (tilsvarende 3 375 tonn kjøtt med bein). Norge har også i henhold til WTO-avtalen etablert en minsteadgangskvote for storfekjøtt (903 tonn i 1999). Denne importen kan også skje tollfritt fra MUL-land. Importen under WTO-kvoten skal ikke regnes med i begrensningen på 2 700 tonn. Ved en import utover 2 700 tonn ville en tollsats tilsvarende den som gis til øvrige GSP-land (på 90 pst. av ordinær sats) bli benyttet. I 1998 ble det importert 2100 tonn utbeinet storfekjøtt fra Botswana og Namibia, slik at det ikke var aktuelt å benytte GSP-ordningens sikkerhetsmekanisme.

I Revidert nasjonalbudsjett 1999 ble det foreslått at den generelle sikkerhetsmekanismen for GSP-ordningen også i 2000 skal utløses dersom storfekjøttimporten fra MUL overstiger 2 700 tonn utbeinet kjøtt.

I innstillingen fra Næringskomiteen om jordbruksoppjøret 1998 (Innst. S. nr. 235 (1997–98)) viser næringskomiteens flertall til at den

«har registrert at landbruksnæringen er opptatt av å beskrive det næringen oppfatter som uheldige sider ved MUL-importen av kjøtt. Flertallet understreker at ordningen med MUL-import har hatt bred støtte i Stortinget. Likevel finner flertallet det naturlig at det arbeides videre med fornuftige systemer i tilknytning til denne importen slik at en kan bidra til å nå ulike målsettinger. Dette gjelder både i forhold til å sikre at MUL-importen skaper varige verdier som kommer de ulike MUL-land til gode, men også at importen kan skje på slik måte at eventuelle skadevirkninger for norsk landbruk begrenses i størst mulig grad. Flertallet ber derfor Regjeringen vurdere hvorvidt det kan innføres et auksjonssystem for denne importen.»

I Revidert nasjonalbudsjett 1999 ble det også foreslått å innføre et auksjonssystem for import av MUL-kjøtt. Et viktig siktemål med et auksjonssystem var å begrense eventuelle urimelige fortjenestemuligheter blant norske importører av MUL-kjøtt. Samtidig ble det vektlagt at auksjonssystemet ikke skal legge særskilte begrensninger på importen fra MUL-landene. Det ble tvertimot framsatt som mål at auksjonen skal bidra til at importert volum kan øke innenfor det volum Regjeringen anser som forsvarlig. Regjeringen varslet Stortinget at en også ville sette i gang en ekstern utredning som skulle ta for seg hvordan en auksjonsordning best kan utformes for å imøtekomme disse målene.

Ved behandlingen av Revidert Nasjonalbudsjett 1999 sluttet Stortinget seg til Regjeringens opplegg for den generelle sikkerhetsmekanismen for GSP-ordningen i 2000. Med hensyn til etablering av auksjon for denne importen unnlot Stortinget å ta stilling til dette. Flertallet i Finanskomiteén viste blant annet til at Regjeringen nå gjennomfører en ekstern utredning og at denne skal avsluttes innen 15. september i år. Auksjonssystemet planlegges innført fra nyttår. Flertallet i Finanskomiteén mente derfor det er tid til å forelegge saken for Stortinget, og ba om at dette skjer på egnet måte.

Utredningsoppdraget ble gitt til Stiftelsen for samfunns- og næringslivsforskning (SNF). SNFs mandat var å belyse og analysere ulike sider ved importen av storfekjøtt fra MUL-landene, samt å gi en vurdering av dagens ordninger for auksjon av GSP- og WTO-kvoter. Utredningen skulle dessuten fremme forslag til utforming av et auksjonssystem for den tollfrie importen av storfekjøtt fra MUL som best mulig bidrar til at:

- importen kan øke innenfor det volum som Regjeringen anser som forsvarlig,
- systemet ikke legger særskilte begrensninger på importen fra MUL-landene eller reduserer MUL-landenes eksportinntekter, samt

- eventuelle urimelige fortjenestemuligheter hos norske importører av MUL-kjøtt begrenses.

I utredningen fra SNF er det pekt på at eksporten av storfekjøtt fra Botswana og Namibia blir markedsført og solgt via Allied Meat Importers, som er en eksportorganisasjon for kjøttproduserende bønder i disse landene. Denne organiseringen av salget gjør det mulig for eksportørene å ta ut en del av kvoterenten i Norge. Dette kommer blant annet til syne ved at prisene på såkalt produksjonskjøtt fra MUL ligger om lag 50 pst. høyere i Norge enn i EU. Importprisen på slikt MUL-kjøtt til Norge ligger imidlertid om lag 30–40 pst. lavere enn grossistprisen på tilsvarende norsk kjøtt. Dersom MUL-kjøtt fullt ut kunne likestilles med norsk kjøtt, ville dette tyde på at dagens kvoterente omtrent deles likt mellom eksportører og importører. Utredningen peker imidlertid på at kjøttet fra MUL ikke nødvendigvis blir betraktet som likeverdig med norsk kjøtt. Dette kan skyldes at det til en viss grad er knyttet negative holdninger til MUL-kjøttet og at det kan knytte seg kommersiell risiko til å omsette slikt kjøtt. Senere omsetningsledd enn importørene vil derfor kreve en viss andel av kvoterenten for å avta MUL-kjøttet. Utredningen har ikke påvist urimelig høy fortjeneste for importørene.

Siden eksportørene kan utnytte monopolmakten til å øke prisen på kjøttet, kan også dette i følge utredningen tilsi at auksjonsprisen blir lav. Dette tilsier videre at statens inntekter ved en auksjon kan bli beskjedne. Auksjonen vil likevel fungere som en effektiv mekanisme til å fordele knappe tollfrie importrettigheter. Dette skyldes at importørene nå må konkurrere om retten til å importere kjøttet. Videre vil en fordeling gjennom auksjon også sikre at importører ikke får privilegier gjennom gratis kvoterente.

Ut fra utredningen er det vanskelig å trekke noen entydige konklusjoner om konsekvensene for MUL-eksportørene. På den ene siden vil den enkelte importør bedre sin forhandlingssituasjon i forhold til eksportorganisasjonen ved at importøren får en eksklusiv rettighet til å importere tollfritt. Dette vil trekke i retning av at MUL-eksportørens inntekter blir redusert. På den andre siden står importøren fortsatt overfor en monopolist som fastsetter sine priser ut fra kjennskap til norsk prisnivå. Utredningen peker på at auksjonsprisene også kan tjene som verktøy for eksportøren til å høyne sine priser ved salg til Norge. I tillegg peker den på at etablering av auksjon vil kunne bidra til å alminneliggjøre denne importen på tilsvarende måte som man har sett for WTO-kvoten for storfekjøtt, og dermed også redusere noe av de negative holdningene til dette kjøttet. Utredningen peker på at det

ikke er grunnlag for å hevde at auksjon vil føre til lavere priser for eksportør i forhold til dagens situasjon. Utredningen peker videre på at innføring av auksjon heller ikke vil påvirke importvolumene.

Ifølge utredningen vil etablering av auksjon ikke påvirke prisene på MUL-kjøttet i det norske markedet. Det er derfor tvilsomt om en auksjon vil kunne avhjelpe eventuelle markedsforstyrrelser.

Regjeringen foreslår at det blir innført en auksjonsordning for den tollfrie importen av storfekjøtt fra MUL fra 1. januar 2000. Det er rimelig å anta at de importørene som greier å utnytte importmulighetene best mulig, også vil være dem som betaler mest for rettigheten til å importere tollfritt. Gjennom auksjon vil også andelen av kvoterenten som eventuelt tilfaller importørleddet, bli inndratt til statskassen. Hensiktsmessigheten av en auksjonsordning vil også kunne øke på sikt dersom antallet aktører i markedet øker.

Regjeringen legger opp til at auksjonssystemet, i tråd med anbefalingene i den eksterne utredningen, vil bli utformet som en flerrundevariant etter mønster av det Statens kornforretning benytter for WTO- og GSP-kvoter i dag. Det vil også bli vurdert å bruke internett i budrundene. Importørene vil få oppgi ønsket kvantum, men det vil bli satt begrensninger for hvor stor andel av totalkvantumet hver enkelt aktør kan kjøpe. Importrettighetene gjøres omsettelige. Resultatet av budgivning vil bli offentliggjort. Regjeringen forutsetter at det ikke vil bli foretatt taktiske kjøp av importrettigheter som ikke benyttes, med sikte på å hindre import av storfekjøtt fra MUL. Av hensyn til markedsaktørene er det ønskelig at auksjonen for 2000 avholdes senest i desember 1999.

Ordningen vil bli evaluert høsten 2000 for å vurdere om de forutsetningene som er lagt til grunn for ordningen, er ivaretatt. Dette omfatter også hensynet til å opprettholde nivået på MUL-importen.

4.8 Forvaltningen av tollregimet for landbruksvarer

4.8.1 Administrative tollnedsettelse

Generelle tollnedsettelse omfatter ett eller flere tollvarenumre i tolltariffen i en avgrenset periode. I 1998 ble det innrømmet 550 generelle administrative tollnedsettelse. *Individuelle tollnedsettelse* gis til enkeltbedrifter eller personer for en angitt mengde av en bestemt vare, med gyldighet i en fastsatt periode, normalt fra én til tre måneder. Tollnivået avhenger blant annet av hvilket produkt det gis tollnedsettelse for og prisnivået på dette. I 1998 ble det

Tabell 4.3 Antall individuelle og generelle tollnedsettelse for 1998 fordelt på kapitler i tolltariffen

Kapittel	Vareslag	Individuelle tollnedsettelse	Protokoll 2-varer ¹⁾	Generelle tollnedsettelse
1	Levende dyr	58	–	–
2	Kjøtt og spiselig slakteavfall	30	–	17
4	Melk og meieriprodukter; fugleegg; naturlig honning; spiselige produkter av animalsk opprinnelse, ikke nevnt eller innbefattet annet sted	20	10	–
6	Levende trær og andre planter; løker, røtter og liknende; avskårne blomster og blad til pryde	43	–	68
7	Grønnsaker, røtter og knoller, spiselige	210	4	176
8	Spiselige frukter og nøtter; skall av sitrusfrukter eller meloner	284	–	49
10	Korn	75	–	98
11	Mølleprodukter; malt; stivelse; inulin; gluten av hvete	14	–	5
12	Oljeholdige frø og frukter; forskjellige andre frø og frukter; planter til industriell eller medisinsk bruk; halm og fôrplanter	1 333	–	12
15	Animalske og vegetabiliske oljer og fettstoffer samt spaltningprodukt derav; tilberedt spise fett; animalsk og vegetabilisk voks	16	6	1
16	Produkter av kjøtt, flekk, fisk, krepdyr, bløtdyr eller andre virvelløse dyr som lever i vann	7	12	–
17	Sukker og sukkervarer	54	20	24
19	Produkter av korn, mel, stivelse eller melk; bakverk	29	76	–
20	Produkter av grønnsaker, frukter, nøtter og andre plantedeler	1 268	28	–
21	Forskjellige tilberedte næringsmidler	7	68	–
23	Reststoffer og avfall fra næringsmiddelindustrien; tilberedt dyrefôr	216	22	94
24	Tobakk og varer fremstilt av tobakkserstatninger	2	–	–
35	Proteiner; modifisert stivelse; klebemidler; enzymer ..	74	10	–
38	Diverse kjemiske produkter	–	–	6
	SUM	3 740	216	550

¹⁾ Også tollnedsettelse for protokoll 2-varer er individuelle tollnedsettelse, men er likevel angitt særskilt.

Kilde: Statens kornforretning.

innvilget om lag 3 740 individuelle tollnedsettelse samt 216 tollnedsettelse for bearbejdede landbruksvarer omfattet av protokoll 2 til frihandelsavtalen mellom Norge og EF av 1973.

De administrative tollnedsettelse gis av Statens kornforretning med hjemmel i tolltariffens innledende bestemmelser § 5, jf. kgl. res. av 30. juni 1995 nr. 600. Formålet med tollnedsettelse er å bidra til markedspriser som er i samsvar med jordbruksavtalens forutsetninger om målpris, i tillegg til at tollnedsettelse skal bidra til å hindre markedsforstyrrelser. For varer omfattet av protokoll 2 fastsettes tollsatser generelt etter verdi, standardresept eller innhold av ulike landbruksråvarer.

Tabell 4.3 gir en oversikt over antall individuelle og generelle tollnedsettelse i 1998 fordelt på kapit-

ler i tolltariffen. Tabellen omfatter også tollnedsettelse gitt i forbindelse med tildeling av tollkvoter.

For *konservesindustrien* finnes en egen ordning med individuelle tollnedsettelse og tollfrie importkvoter. Ordningen er begrunnet utfra konservesindustriens spesielle rolle som hovedavtaker av norsk produksjon av frukt, bær og grønnsaker. Fra 1. august 1998 ble import til bruk i konservesindustrien regulert i egen forskrift. Den har som formål å stimulere til innenlands produksjon av råvarer til konservesindustrien, samtidig som den skal sikre industrien nødvendige forsyninger av importerte råvarer til lavest mulig kostnader.

For de individuelle tollnedsettelse skilles det mellom produkter der norsk primærproduksjon vanligvis dekker industriens totale behov, og pro-

Tabell 4.4 Utnyttelse for kvoteåret 1998 av visse auksjonerte WTO-tollkvoter, samt fordeling av disse for kvoteåret 1999

Vare	1998		1999	
	Kvotens størrelse, tonn	Utnyttelse av kvote, tonn	Kvotens størrelse, tonn	Antall aktører tildelt tollkvote
Storfekjøtt, fryst	723	541	903	16
Kjøtt av svin, fryste skrotter	921	878	1 151	10
Kjøtt av lam/geit, ferskt, kjølt el. fryst	137	111	172	16
Kjøtt av høns, fryst	179	2	200	7
Ender, gjess og perlehøns, fryst	179	8	200	7
Smør	491	64	533	5
Høusegg	1 027	901	1 161	13
Hvitkål	90	30	112	1
Rødkål	90	22	112	1

Kilde: Statens kornforretning.

dukter som det vanligvis ikke er full dekning av i Norge. For produkter som det vanligvis er full dekning av innrømmes tollnedsettelse kun i særlige tilfeller (betydelig avlingssvikt). For alle produktene gis norsk vare en preferanse i forhold til utenlandsk vare. I 1998 ble det innvilget ca. 700 individuelle tollnedsettelse innenfor konserverordningen.

De tollfrie tollkvotene for solbær, jordbær og bringebær til konserverindustrien fordeles etter foregående sesongs forbruk av tilsvarende norske råvarer. For å legge til rette for økt norsk produksjon av bær, vil de tollfrie kvotene bli redusert i perioden 1998/99 til 2001/02. Den tollfrie kvoten for eplekonsentrat fordeles etter totalt forbruk foregående år. I 1998 ble alle tollkvotene utnyttet over 93 pst., i gjennomsnitt ca. 97 pst. De tollfrie kvotene er omsettelige innenfor konserverindustrien.

4.8.2 Fordeling av tollkvoter

Innenfor rammen av importvernet administrerer Statens kornforretning 51 tollkvoter for landbruksvarer. I tillegg administrerer Toll- og avgiftsdirektoratet tre tollkvoter for import av levende planter og plantedeler. Dette er i det vesentligste tollkvoter som er fastsatt gjennom internasjonale avtaler. Fra 1. oktober 1998 trådte en ny forskrift om fordeling av tollkvoter for landbruksvarer i kraft. Forskriften omfatter fordeling av alle de tollkvotene som Statens kornforretning administrerer. Tildelingen skjer i hovedsak etter tre ulike prinsipper; etter *historisk import*, etter *søknadstidspunkt* eller ved *auksjon*.

Auksjon som fordelingsmetode ble første gang gjennomført i 1995. Så langt er erfaringene gode. Det er stadig flere aktører som deltar ved auksjone-

ne, som på en helt annen måte enn tidligere sikrer alle lik mulighet til å kunne nyte godt av tollkvotene. Videre bidrar auksjon til at tollkvotene blir utnyttet på en samfunnsøkonomisk effektiv måte. Det er endret fordelingsmetode for en del tollkvoter, slik at flere tollkvoter nå fordeles ved auksjon. For 1999 ble 27 av importkvotene fordelt ved auksjon. Av de totalt 296 åpningsbudene som ble gitt i 1998, resulterte vel 2/3 i tildeling av kvote. Det vises til avsnitt 4.2.1 for omtale av inntektene fra auksjonene.

Det vil i tiden framover bli vurdert om auksjonsformen også skal innføres for tollkvoter som nå fordeles etter andre prinsipper.

4.8.3 Nye oppdelinger i tolltariffen

Tollsatsen på elgkjøtt er i dag 122,30 kroner pr. kg, og det eksisterer kun én tollposisjon i tolltariffen for elg. Til sammenligning har storfekjøtt og reinkjøtt tre forskjellige tollposisjoner, avhengig av hvilke deler av dyret som importeres. Tollsatsene er gradert i forhold til om det dreier seg om hel slakt, kjøttstykker med bein eller utbeinet kjøtt. Siden elgkjøtt mangler en slik gradering, innebærer dette at hel slakt av elg får en uforholdsmessig høy tollsats i forhold til storfe og rein. Disse kjøttstortene må antas å være relativt nære substitutter.

Finansdepartementet foreslår på denne bakgrunn at elg deles inn i flere tollposisjoner tilsvarende den inndelingen som er gjort for storfekjøtt og reinkjøtt. Det vises til forslag til *vedtak I bokstav B*, samt til vedlegg 3.1 der det gis en oversikt over forslaget.

4.8.4 Tilleggstoll av beskyttelseshensyn

Landbruksdepartementets forskrift om økning i tariffmessig toll – beskyttelsestoll – på landbruksva-

rer trådte i kraft 1. januar 1999. Beskyttelsestollen er volumbasert og i samsvar med reglene i artikkel 5 i landbruksavtalen i WTO. Formålet med beskyttelsestollen er å gi norske landbruksvarer en prispreferanse i forhold til tilsvarende importerte varer i de tilfeller der import overstiger visse grenseverdier. Pr. første halvår 1999 er beskyttelsestoll ikke benyttet. Årsaken er underdekning innenlands og at få varer oversteg grenseverdiene for import som er satt for en eventuell innføring av beskyttelsestoll.

4.9 Regelverksendringer

4.9.1 Tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 7

Tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 7 første ledd fastslår at toll skal svares etter de tollsatsene som gjelder på fortollingstidspunktet. Etter tolloven § 1 nr. 7 er «fortolling» definert som «tollbehandling som innebærer at en vare helt frigjøres fra tollvesenets befattning».

Bestemmelsen ble utformet før elektronisk tolldeklarerings ble innført, og er beregnet på manuelle tolldeklarasjoner. Som hovedregel deklarerer varer ved elektronisk datautveksling gjennom tollvesenets elektroniske datasystem – TVINN. I en del tilfeller hvor en tollsats endres omtrent på det tidspunktet fortolling skjer, har det vært problematisk å fastslå hvilket tidspunkt som kan anses som fortollingstidspunktet. I praksis vil dette stort sett gjelde landbruksvarer hvor tollsatsene endres hyppig og med kort varsel.

Forvaltningspraksis har lagt til grunn at fortollingstidspunktet ved elektroniske tolldeklarasjoner er det tidspunktet en tolldeklarasjon er *mottatt over linje* i TVINN, forutsatt at deklarasjonen tilfredsstillende de formelle og materielle innholds krav. Deklarasjonen anses som mottatt på det tidspunktet deklarasjonen går gjennom den såkalte *inputkontrollen* i TVINN. Inputkontrollen er stedet hvor det formelle ved tolldeklarasjonen blir kontrollert, og hvor tariffing og satser fastsettes. Dagens forvaltningspraksis har fungert tilfredsstillende, og angir et presist tidspunkt for hvilken tollsats som kommer til anvendelse. Departementet er av den oppfatning at dagens forvaltningspraksis bør videreføres og innarbeides i § 2 nr. 7 første ledd.

Etter tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 7 annet ledd skal det svares toll av innførte varer som er tillatt utlevert vareeieren til fri rådighet uten at endelig fortolling har funnet sted, etter de satser som gjaldt på *utleveringstidspunktet*. Forvaltnings-

praksis har lagt til grunn at bestemmelsen blant annet kommer til anvendelse ved midlertidig innførsel etter tolltariffens innledende bestemmelser §§ 13 og 14, dersom vareeieren senere ønsker å bruke varen til andre formål enn forutsatt ved den midlertidige innførselen.

Midlertidig innførsel etter tolltariffens innledende bestemmelser §§ 13 og 14 innebærer at vareeieren i en bestemt tidsperiode får lov til å disponere over varen til bestemte formål, uten at endelig fortolling må foretas. Det kan være tvilsomt om dette er «fri rådighet» etter § 2 nr. 7 annet ledd. Departementet foreslår derfor at bestemmelsen justeres slik at den språklig omfatter midlertidig innførsel som nevnt.

Etter § 2 nr. 7 fjerde ledd skal det for varer benyttet i strid med gitt tillatelse eller disponert ulovlig over på annen måte, svares toll etter de satser som gjaldt på det tidspunkt den ulovlige disponeringen tok til.

Bestemmelsen får anvendelse i tilfeller hvor det foreligger ulovlig disponering etter innførselen til Norge, for eksempel ved forpassede eller transitterte varer som ikke blir brakt fram til bestemmelsesstedet eller ved brudd på vilkår som gjelder for tollager. Bestemmelsen har skapt en del usikkerhet og uheldige konsekvenser ved at enkelte importører har påberopt seg ulovlige handlinger for å oppnå en lavere tollsats. For eksempel har tollvesenet hatt en klagesak til behandling hvor varens tollsats var økt betydelig fra innførselen fant sted til fortolling ble foretatt. Vareeieren påberopte at varene ulovlig var tatt i bruk før fortolling ble foretatt, og at § 2 nr. 7 fjerde ledd var direkte anvendelig slik at den lavere tollsats måtte gjelde.

Formålet med bestemmelsen er ikke at en skal kunne påberope seg et ulovlig forhold for å oppnå en lavere tollsats enn den som etterlever regelverket. Bestemmelsen er imidlertid heller ikke ment å skulle være noen reaksjon i form av en høyere tollsats dersom det skjer en ulovlighet. Dette skal ivaretas av det ordinære reaksjonssystemet i tollovgivningen. Departementet finner det hensiktsmessig at dette presiseres i § 2 nr. 7 fjerde ledd annet punktum.

I St. prp. nr. 1 (1989–90) Om tollavgifter framgår det at ulovlige disponeringer i forbindelse med midlertidig innførsel etter tolltariffens innledende bestemmelser §§ 13 og 14, skal reguleres av § 2 nr. 7 fjerde ledd, det vil si at tidspunktet den ulovlige disponeringen tok til er avgjørende for hvilken tollsats som kommer til anvendelse. Dette har i en del tilfeller medført at vareeiere har oppnådd en urettrettet fordel ved at tollsatsen har gått ned i tidsrommet mellom tillatelse til midlertidig innførsel

blir gitt og den ulovlige disponeringen starter. Departementet anser dette som et uheldig utslag av regelen, og mener at hovedregelen for slike tilfeller i § 2 nr. 7 annet ledd om utleveringstidspunktet bør komme til anvendelse. Dette vil forhindre at vareeieren oppnår en uberettiget fordel eller ulempe dersom tollsatsen endrer seg.

Forslag til endringer i § 2 nr. 7 er inntatt i *vedtak I bokstav A*.

4.9.2 Administrative tollnedsettelse for industrivarer

Departementet ønsker å avvikle ordningen med administrative tollnedsettelse for industrivarer. Ordningen med administrative tollnedsettelse for landbruksvarer som nyttes til såkalt teknisk bruk vil bli opprettholdt. Retningslinjene for denne typen tollnedsettelse foreslås endret, slik at det kun er krav til at varen anvendes til teknisk bruk. Administrative tollnedsettelse for landbruksvarer med hjemmel i tolltariffens innledende bestemmelser § 5 er ikke omfattet av forslaget til endringer.

Det kan i dagens ordning gis tollnedsettelse for en bestemt vare til én bedrift eller en generell tollnedsettelse for enhver produsent/importør av en bestemt vare. Finansdepartementets hjemmel til å gi slike tollnedsettelse er i hovedsak tolltariffens innledende bestemmelser § 12 første ledd første punktum. Finansdepartementets kompetanse er delegert videre til Toll- og avgiftsdirektoratet.

Nærmere retningslinjer framgår blant annet av St. prp. nr. 1 (1991–92) Om tollavgifter avsnitt 4.1 og St.prp. nr. 1 (1992–93) Om tollavgifter avsnitt 5.2. Retningslinjene er i grove trekk at det kan gis tollnedsettelse for innsatsvarer til bruk i produksjon her i landet, forutsatt at tilsvarende innsatsvarer ikke produseres her. Det forutsettes videre at tilsvarende varer ikke kan innføres tollfritt fra EF og EFTA-områdene, fra andre land det er inngått frihandelsavtaler med eller under GSP-ordningen. Videre forutsettes det at det ikke dreier seg om ferdigvarer til direkte bruk eller salg. Endelig forutsettes det at tollbelastningen for importert innsatsvare pr. enhet ferdigvare er av en viss betydning i forhold til varens selvkost.

Tidligere ble enkelte tollnedsettelsessaker som ble ansett å være av en viss viktighet, forelagt Stortinget i de årlige budsjettproposisjonene. Stortinget ga sin tilslutning til disse ved å gi Finansdepartementet særskilt myndighet til å tilstå tollnedsettelse for nærmere angitte varenumre. Kompetansen ble gitt uten tidsbegrensninger. På slutten av 80-tallet ble rutinene for tollnedsettelse for innsatsvarer til bruk i industrien lagt om. En rekke tollettelser

som tidligere var forelagt Stortinget, ble ansett for å være uvirksomme og derfor opphevet. Det vises her til St. prp. nr. 1 (1987–88) Om tollavgifter avsnitt 11 og St. prp. nr. 1 (1988–89) Om tollavgifter avsnitt 9. Det ble senere bestemt at tollettelser forelagt Stortinget som var eldre enn 20 år, skulle trekkes tilbake fra 1. januar hvert år, første gang 1. januar 1991. Det vises her til St. prp. nr. 1 (1990–91) Om tollavgifter avsnitt 7.2. For å kunne tilstå tollettelser etter dette måtte den enkelte importørs søknad bli vurdert i forhold til de nye retningslinjene som var etablert for denne type tollettelser. Ordningen med å forelegge enkeltsoknader for Stortinget opphørte 1. januar 1998, jf. St. prp. nr. 1 (1997–98) Skatte-, avgifts- og tollvedtak avsnitt 4.4.3, og det ble forutsatt at bare saker av større provenymessig eller næringspolitisk betydning eller for øvrig av prinsipiell art, skal forelegges Stortinget.

Med de tollreduksjonene som er gjennomført de siste årene, er tollnivået for industrivarer nå generelt sett lavt. Behovet for ordningen med administrative tollnedsettelse er derfor tilsvarende redusert. Dagens regelverk er også komplisert og vanskelig å holde oversikt over både for tollvesenet og næringslivet. Dette kan resultere i forskjellsbehandling ved at det kun er importører med en viss innsikt i regelverket som søker om tollnedsettelse. I tillegg er kriteriene for når tollnedsettelse kan innvilges vanskelige å anvende. Det er i praksis også vanskelig for tollvesenet å etterprøve om vilkårene til anvendelse av importvarene blir etterlevd. For å sikre administrativt enkle løsninger og likebehandling av importører er det ønskelig at reell tollsats framgår av tolltariffen. Avvikling av ordningen vil videre innebære en administrativ forenkling og ressursbesparelser både for næringslivet og tollvesenet ved at behovet for årlige søknader, søknadsbehandling og eventuell klagebehandling faller bort. For tollvesenet vil dette bety at ressurser kan frigjøres og benyttes til oppgaver med høyere prioritet. Ordningen med administrative tollnedsettelse for innsatsvarer foreslås derfor avvirket.

Oppheving av ordningen med administrative tollnedsettelse må ses i sammenheng med avsnitt 4.4.1 ovenfor, der det ble foreslått tollfrihet eller reduserte tollsats for 25 varenumre i tolltariffen. Disse varenumrene omfatter varer som nå er gjenstand for administrative tollnedsettelse overfor enkeltbedrifter. Forslaget må også ses i sammenheng med at de fleste administrative tollnedsettelsene falt bort fra 1. januar 1999 som følge av Stortingets vedtak i fjor om tollfrihet for en lang rekke varenumre i tolltariffen som omfatter varer som var gjenstand for administrative tollnedsettelse.

Administrative tollnedsettelse har også vært

gitt på grunnlag av anmerkninger i tolltariffen. Disse har vært svært lite benyttet de senere årene, blant annet fordi mange av varene som dekkes av anmerkningene er blitt tollfrie. Disse anmerkningene kan derfor avvikles. Unntatt fra dette er anmerkningen vedrørende utskiftbare former og maskinverktøy som fortolles sammen med maskiner. En oppheving av denne vil medføre en tollskjerpelse og en administrativ byrde for importørene, og Finansdepartementet foreslår derfor at det tas inn en generell bestemmelse om tollfrihet for verktøy som fortolles sammen med maskiner i tolltariffens innledende bestemmelser § 11 nr. 32. Dette vil også medføre at muligheten for tollfrihet framgår direkte av tolltariffens innledende bestemmelser. Det vises til *vedtak I bokstav A*.

4.10 Tekniske endringer i tolltariffen

Finansdepartementet er i de årlige tollvedtakene gitt fullmakt til å innarbeide nye tekniske endringer i tolltariffen. Det vises her blant annet til fjorårets

tollvedtak romertall II. Bakgrunnen for fullmakten framgår av St. prp. nr. 1 (1991–92) Om tollavgifter avsnitt 9. Det kan være behov for endringer blant annet som en følge av at det er oppdaget feil som må rettes opp eller at ord og uttrykk bør endres for å gjøre tolltariffen mer korrekt og entydig i forhold til den engelske originalteksten. Felles for de aller fleste tekniske endringene er at de ikke, eller i helt ubetydelig grad, vil innvirke på varenes tollbelastning. For å imøtekomme det praktiske behov for justeringer og for å forenkle saksbehandlingen, ber Finansdepartementet også i år om fullmakt til å iverksette slike tekniske endringer. Det vises til utkast til *vedtak VI*.

Finans- og tolldepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Vi HARALD, Norges Konge,

st a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre Skatte-, avgifts- og tollvedtak i samsvar med et framlagt forslag.

Tilråding fra Finans- og tolldepartementet ligger ved.

Forslag

til endring i Stortingets skattevedtak av 30. november 1998 for inntektsåret 1999

§ 2-2 skal lyde:

2-2 Upersonlig skattepliktig

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 15 A-1, og som ikke etter særskilt lovbestemmelse er fritatt for formuesskatteplikt, svarer formuesskatt til staten med 0,3 prosent. Formue under 10 000 kroner er skattefri.

§ 3-2 skal lyde:

§ 3-2 Fellesskatt

Enhver som plikter å betale inntektsskatt til kommunen etter skatteloven skal betale fellesskatt til staten. Fellesskatten skal beregnes på samme grunnlag som inntektsskatten til kommunene. Satsen for fellesskatt skal være:

- For personlig skattepliktig og dødsbo i Finnmark og kommunene Karlsøy, Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke: 6,4 prosent.
- For personlig skattepliktig og dødsbo ellers: 9,9 prosent.

Ny § 3-3 skal lyde:

§ 3-3 Skatt til staten for selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 15 A-1

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 15 A-1, svarer skatt til staten med 28 prosent av inntekten, fastsatt etter reglene i skatteloven.

Nåværende §§ 3-3 til 3-7 blir nye §§ 3-4 til 3-8

§ 4-1 skal lyde:

§ 4-1 Ordinære skatter

Skattepliktig som har formue knyttet til eller inntekt vunnet ved petroleumsutvinning og rørledningstransport, jf. § 2 annet ledd i petroleumsskatte- loven, skal av slik formue og inntekt, i tillegg til

de skatter som følger av bestemmelsene foran, svare skatt til staten etter reglene og satsene nedenfor. Det samme gjelder når skatteplikten utelukkende følger av nevnte lov.

Av formue som tilhører andre skattepliktige enn selskaper, svares skatt med 0,7 prosent. De regler som ellers gjelder for beregning av formuesskatt til kommunen, gis tilsvarende anvendelse.

Av inntekt svares skatt med 28 prosent med mindre det skal svares skatt på inntekt etter § 3-3. Skatten blir å utligne i samsvar med bestemmelsene i petroleumsskatte- loven. De regler som ellers gjelder ved beregning av inntektsskatt til kommunen av alminnelig inntekt gis tilsvarende anvendelse.

§ 7-2 skal lyde:

§ 7-2 Skattested for ligningen

Statsskatteligningen for personer og dødsbo foregår i den kommune hvor den skattepliktige etter bestemmelsene i skatteloven §§ 21, 23 og 24 blir å iligne kommuneskatt. Ved ligningen medtas formue og inntekt som skattlegges etter bestemmelsene i skatteloven § 18 og 19.

Statsskatteligningen for selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 15 A-1 foregår i kon- torkommunen, jf. skatteloven § 20 første ledd.

Ved utligning av skatt for skattepliktig etter pe- troleumsskatte- loven, gjelder § 6 i denne loven.

I utlandet hjemmehørende mottaker av godtgjø- relse, tantieme, gratiale og lignende fra selskap eller innretning som er hjemmehørende her i riket (skatteloven § 23 femte ledd), skattlegges i den kommune der selskapet har sitt kontor (hovedkon- tor) eller styret har sitt sete. Det samme gjelder sel- skap eller samlag for omsetning av brennevin, vin, fruktvin, mjød eller øl.

Skattlegging av inntekt som nevnt i § 3-5 annet ledd foretas i Oslo.

Forslag

til nytt stortingsvedtak om fastsettelse av den kommunale og fylkeskommunale inntektsskattøren for inntektsåret 1999

Med hjemmel i lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 73 fastsettes:

I inntektsåret 1999 skal

1. Den fylkeskommunale inntektsskattøren være
  - For personlige skattytere og dødsboer: Minimum 5,35 prosent, maksimum 6,60 prosent.
2. Den kommunale inntektsskattøren være
  - For personlige skattytere og dødsboer: Minimum 10,0 prosent, maksimum 11,5 prosent.
 De høyeste satser skal gjelde med mindre fylkestinget eller kommunestyret vedtar lavere satser. Satser mellom minimum og maksimum fastsettes i tilfelle til hele eller halve prosentenheter.

Forslag

til Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2000

Kapittel 1 - Generelt

§ 1-1 Vedtakets anvendelsesområde

Dette vedtaket gjelder forskuddsutskrivning og endelig utskrivning av skatt på inntekt og formue.

Utskriving av statsskatt skjer for de skattepliktige og etter de satser som følger av dette vedtak.

§ 1-2 Forholdet til skattelovgivningen

Så langt dette vedtak ikke bestemmer noe annet, legges lovgivningen om skatt på formue og inntekt til grunn ved anvendelsen av vedtaket.

§ 1-3 Klasseansettelse

Reglene om klasseansettelse i skatteloven § 15-4 gjelder tilsvarende for skatt etter dette vedtaket. Personer og boer som ikke har krav på personfradrag, skal settes i skatteklasse 0. Personer som må bo i utlandet på grunn av tjeneste i den norske stat, følger samme regler som personer bosatt i Norge.

§ 1-4 Forskuddsutskrivning

Skattepliktig som nevnt i skattebetalingsloven § 1 jf. § 2, skal betale forskudd på formues- og inntektsskatt til staten for inntektsåret 2000. Ved beregningen og innbetalingen gjelder reglene i dette vedtaket og i skattebetalingsloven.

Det samme gjelder når skatteplikten utelukken- de følger av petroleumsskatteloven, og den skattepliktige ikke skal svare terminskatt etter samme lov § 7.

Plikten til å betale forskudd på inntektsskatt omfatter også person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat.

Kapittel 2 - Formuesskatt til staten og kommunene

§ 2-1 Formuesskatt til staten – personlig skattepliktig og dødsbo

Personlig skattepliktig og dødsbo svarer formuesskatt til staten av den del av den skattepliktiges samlede antatte formue som overstiger 120 000 kroner i klasse 0 og 1 og 150 000 kroner i klasse 2. Skattepliktig i klasse 1 som får særfradrag i alminnelig inntekt etter skatteloven §§ 6-80 til 6-83 henføres til klasse 2 når det gjelder formuesskatt. Det samme gjelder ektefeller som lignes særskilt etter skatteloven § 2-11.

Formuesskatten beregnes etter disse satsene:

	Klasse 0 og 1	Klasse 2
0,2 pst. av de første	420 000	430 000
0,4 pst. av det overskytende beløp		

§ 2-2 Formuesskatt til staten – upersonlig skattepliktig

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, og som ikke er fritatt for formuesskatteplikt etter skatteloven kapittel 2, svarer formuesskatt til staten med 0,3 prosent. Formue under 10 000 kroner er skattefri.

§ 2-3 Formuesskatt til kommunene

Det svares formuesskatt til kommunen dersom skattyter ikke er fritatt for slik skatteplikt etter skatteloven kapittel 2. Skattyter som har krav på personfradrag etter skatteloven § 15-4 skal ha et fradrag i formuen på 120 000 kroner. Når skattyter er skattepliktig til flere kommuner, gjelder reglene i skatteloven § 6-90 første og tredje ledd tilsvarende for formuen. Satsen for formuesskatten til kommunene må ikke være høyere enn 0,7 prosent og ikke lavere enn 0,4 prosent. Høyeste sats gjelder når ikke lavere sats er vedtatt i kommunen.

Kapittel 3 - Inntektsskatt til staten*§ 3-1 Toppskatt*

Personlig skattepliktig skal av personinntekt fastsatt etter skatteloven kapittel 12, svare toppskatt til staten med 13,5 prosent for den delen av inntekten som overstiger 273 000 kroner i klasse 0 og 1 og 323 000 kroner i klasse 2.

Personlig skattepliktig i en kommune i Finnmark eller i kommunene Karlsøy, Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke, skal likevel bare svare toppskatt til staten av inntekt som nevnt i første ledd med 9,5 prosent av hele den delen av inntekten som overstiger 273 000 kroner i klasse 0 og 1 og 323 000 kroner i klasse 2.

Dersom den skattepliktige er bosatt i riket bare en del av året, nedsettes beløpene i første og annet ledd forholdsmessig under hensyn til det antall hele eller påbegynte måneder av året han har vært bosatt her. Tilsvarende gjelder for skattepliktig som ikke er bosatt i riket, men som plikter å svare skatt etter skatteloven § 2-3 første og annet ledd, eller petroleumsskatteloven.

§ 3-2 Fellesskatt

Enhver som plikter å betale inntektsskatt til kommunen etter skatteloven skal betale fellesskatt til staten. Fellesskatten skal beregnes på samme grunnlag som inntektsskatten til kommunene.

Satsen for fellesskatt skal være:

- For personlig skattepliktig og dødsbo i Finnmark og kommunene Karlsøy, Kvæningen, Kå-

fjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke: 7,4 prosent.

- For personlig skattepliktig og dødsbo ellers: 10,9 prosent.

§ 3-3 Skatt til staten for selskaper og innretninger

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, svarer skatt til staten med 28 prosent av inntekten, fastsatt etter reglene i skatteloven.

§ 3-4 Skatt på grunnrenteinntekt i kraftforetak

Av grunnrenteinntekt i vannkraftverk fastsatt i medhold av skatteloven § 18-3 svares grunnrenteskatt med 27 prosent.

§ 3-5 Skatt til staten for person bosatt og selskap hjemmehørende i utlandet

Skattepliktig etter skatteloven § 2-3 første ledd bokstav h, skal i tillegg til å svare skatt etter bestemmelsene foran i dette vedtaket svare skatt til staten med 28 prosent av inntekten. De regler som ellers gjelder ved beregning av inntektsskatt til kommunen gis tilsvarende anvendelse.

Person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat, skal av denne inntekt svare fellesskatt til staten etter satsen for personlig skattepliktig og dødsbo ellers i § 3-2 annet ledd, samt toppskatt som nevnt i § 3-1 første ledd. Bestemmelsene i skatteloven §§ 16-10 til 16-18 gjelder tilsvarende for skattepliktige som nevnt i dette ledd.

Person som ikke har bopel i riket og som er aksjonær i aksjeselskap eller allmennaksjeselskap skattepliktig etter skatteloven § 2-2 første ledd eller § 2-3 første ledd, og som innen riket eller på områder nevnt i petroleumsskatteloven § 1, deltar aktivt i driften av selskapet, skal svare toppskatt som nevnt i § 3-1 første ledd av personinntekt fastsatt av selskapets inntekt etter skatteloven kapittel 12.

Av aksjeutbytte som utdeles til aksjonær som er hjemmehørende i utlandet, svares skatt til staten med 25 prosent eller i tilfelle den sats som følger av skatteavtale med fremmed stat. Det samme gjelder renter på grunnfondsbevis som utdeles til skattyter hjemmehørende i utlandet.

§ 3-6 Skatt til staten på honorar til utenlandske artister mv.

Skattepliktig etter lov av 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister, skal svare skatt til staten med 15 prosent av inntekten.

§ 3-7 Skattesats for utbetalinger fra individuell pensjonsavtale til bo

Skattesatsen for utbetaling fra individuell pensjonsavtale til bo som omhandlet i skatteloven § 5-40 sjettede ledd skal være 45 prosent.

§ 3-8 Skattefri inntekt

Inntekt under 1 000 kroner er skattefri. I utlandet bosatt aksjonær (parthaver) i aksjeselskap, allmennaksjeselskap og dermed likestilt selskap ilignes skatt når inntekten - fastsatt under ett for samtlige aksjonærer - utgjør minst 100 kroner.

Kapittel 4 - Skatt etter petroleumsskatteloven*§ 4-1 Ordinære skatter*

Skattepliktig som har formue knyttet til eller inntekt vunnet ved petroleumsutvinning og rørledningstransport, jf. § 2 annet ledd i petroleumsskatteloven, skal av slik formue og inntekt, i tillegg til de skatter som følger av bestemmelsene foran, svare skatt til staten etter reglene og satsene nedenfor. Det samme gjelder når skatteplikten utelukkende følger av nevnte lov.

Av formue som tilhører andre skattepliktige enn selskaper, svares skatt med 0,7 prosent. De regler som ellers gjelder for beregning av formuesskatt til kommunen, gis tilsvarende anvendelse.

Av inntekt svares skatt med 28 prosent med mindre det skal svares skatt på inntekten etter § 3-3. Skatten blir å utligne i samsvar med bestemmelsene i petroleumsskatteloven. De regler som ellers gjelder ved beregning av inntektsskatt til kommunen av alminnelig inntekt gis tilsvarende anvendelse.

§ 4-2 Særskatt

Av inntekt vunnet ved petroleumsutvinning, behandling og rørledningstransport som nevnt i petroleumsskatteloven § 5, skal det svares særskatt med 50 prosent.

§ 4-3 Terminskatt

Terminskatt for inntektsåret 2000 skrives ut og betales i samsvar med petroleumsskatteloven § 7. Ved utskrivningen av terminskatt benyttes satsene ovenfor.

§ 4-4 Utbytte utdelt til utenlandsk eierselskap

Det svares ikke skatt til staten av aksjeutbytte som utdeles fra i riket hjemmehørende aksjesel-

skap og allmennaksjeselskap som er skattepliktig etter petroleumsskatteloven § 5, til selskap hjemmehørende i utlandet som direkte eier minst 25 prosent av kapitalen i det utdelende selskap. Der som det i riket hjemmehørende selskap også har inntekt som ikke er skattepliktig etter petroleumsskatteloven § 5, svares skatt til staten etter de alminnelige regler for aksjeutbytte som fordeles til slik inntekt. Aksjeutbytte fordeles mellom særskattepliktig inntekt og annen inntekt på grunnlag av alminnelig inntekt fratrukket skatter for henholdsvis særskattepliktig inntekt og annen inntekt.

Kapittel 5 - Tonnasjeskatt*§ 5-1 Tonnasjeskatt*

Aksjeselskap og allmennaksjeselskap som nevnt i skatteloven § 8-10, skal svare tonnasjeskatt, jf. skatteloven § 8-16, etter følgende sats:

0 kroner for de første 1 000 nettotonn, deretter

54 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn opp til 10 000 nettotonn, deretter

36 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn opp til 25 000 nettotonn, deretter

18 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn.

Satsene i første ledd kan reduseres etter nærmere bestemmelser fastsatt av departementet, jf. skatteloven § 8-16 første ledd.

Kapittel 6 - Skattested*§ 6-1 Skattested for forskuddsutskrivningen*

Forskuddsutskrivningen foretas i den kommune hvor den forskuddspliktige er bosatt, jf. skatteloven § 3-1. Her medtas også forskudd på skatt av formue og inntekt som nevnt i skatteloven § 3-3. For boer gjelder bestemmelsene i skatteloven § 3-1 fjerde ledd.

For person som ikke er bosatt i riket, skal den kommunen som er angitt i skatteloven § 3-4 første, fjerde eller femte ledd eller i petroleumsskatteloven § 6 nr 2, utskrive skatten.

Første og annet ledd gjelder i den utstrekning annet ikke er bestemt i medhold av skattebetalingsloven §§ 8 nr. 4 og 18 nr. 4.

Utskriving av forskudd som omhandlet i § 1-4 tredje ledd foretas i Oslo.

§ 6-2 Skattested for ligningen

Statsskatteligningen for personer og dødsbo regår i den kommune hvor den skattepliktige etter bestemmelsene i skatteloven §§ 3-1 og 3-4 blir å iligne kommuneskatt. Ved ligningen medtas for-

mue og inntekt som skattlegges etter bestemmelsene i skatteloven §§ 3-3 og 18-7.

Statsskatteligningen for selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, foregår i kontorkommunen, jf. skatteloven § 3-2.

Ved utligning av skatt for skattepliktig etter petroleumskatteloven, gjelder § 6 i denne loven.

I utlandet hjemmehørende mottaker av godtgjørelse, tantieme, gratiale og lignende fra selskap eller innretning som er hjemmehørende her i riket (skatteloven § 3-4 tredje ledd), skattlegges i den kommune der selskapet har sitt kontor (hovedkontor) eller styret har sitt sete. Det samme gjelder selskap eller samlag for omsetning av brennevin, vin, fruktvin, mjød eller øl.

Skattlegging av inntekt som nevnt i § 3-5 annet ledd foretas i Oslo.

Kapittel 7 - Særlige bestemmelser om skattegrunnlag, beløpsgrenser og satser mv.

§ 7-1 Kapitalavkastningsraten for fastsetting av personinntektsdel av nærings- og selskapsinntekt (deling)

Kapitalavkastningsraten som nevnt i skatteloven § 12-13 tredje ledd skal være maksimalt 11,0 prosent.

§ 7-2 Normalrentesatsen for rimelig lån i arbeidsforhold

Normalrentesatsen som nevnt i skatteloven § 5-12 fjerde ledd skal være 5,0 prosent.

§ 7-3 Minstefradrag

Fradrag beregnet etter skatteloven § 6-32 skal ikke settes lavere enn 4 000 kroner og ikke høyere enn 36 600 kroner. Fradraget kan ikke overstige den inntekten som det beregnes av.

§ 7-4 Foreldrefradrag

Fradrag beregnet etter skatteloven § 6-48 skal ikke settes høyere enn 25 000 kroner for ett barn og 30 000 kroner for to eller flere barn.

§ 7-5 Personfradrag

Fradrag etter skatteloven § 15-4 er 27 700 kroner i klasse 1 og 55 400 kroner i klasse 2.

§ 7-6 Skattebegrensning ved lav alminnelig inntekt

Beløpsgrensene som nevnt i skatteloven § 17-1 første ledd skal være 73 800 kroner for enslige og 120 600 kroner for ektepar og samboere som går inn under skatteloven § 2-16.

Kapittel 8 - Forskriftskompetanse mv.

§ 8-1 Avrundingsregler og utfyllende regler

Departementet kan gi nærmere forskrift om gjennomføring og utfylling av bestemmelsene i dette vedtak, herunder regler om avrunding av inntekts- og formuesposter, samt fradragposter.

§ 8-2 Adgang til å fravike reglene i vedtaket

Reglene i dette vedtaket kan fravikes på vilkår som nevnt i skattebetalingsloven § 56 nr. 5.

Forslag

til Stortingets vedtak om fastsettelse av den kommunale og fylkeskommunale inntektsskattøren for inntektsåret 2000

Med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 15-2 fastsettes:

I inntektsåret 2000 skal

1. Den fylkeskommunale inntektsskattøren være
  - For personlige skattytere og dødsboer: Minimum 5,00 prosent, maksimum 6,25 prosent.

2. Den kommunale inntektsskattøren være
  - For personlige skattytere og dødsboer: Minimum 9,00 prosent, maksimum 10,85 prosent.

De høyeste satser skal gjelde med mindre fylkestinget eller kommunestyret vedtar lavere satser. Satser mellom minimum og maksimum fastsettes i tilfelle til hele eller halve prosentenheter.

Forslag

til vedtak om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen for budsjetterminen 2000

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 21. desember 1990 nr. 72 om avgift på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen betales CO₂-avgift til statskassen etter følgende satser:

- a) for gass 70 øre pr. standardkubikkmeter,
- b) for olje eller kondensat 70 øre pr. liter.

Forslag

til Stortingets vedtak om avgift til statskassen på arv og gaver for budsjetterminen 2000

§ 1

Av arv og gaver som er avgiftspliktige etter lov av 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver skal det fra 1. januar 2000 svares avgift til statskassen etter reglene i dette vedtaket.

§ 2

Fradrag etter loven § 15 annet ledd for begravesomkostninger, skifteomkostninger og utgifter til gravsted settes til 25 000 kroner, hvis ikke høyere utgifter er legitimert.

Utgifter til dokumentavgift og tinglysing kommer særskilt til fradrag.

Fradrag etter loven § 17 for avgiftspliktig som ikke har fylt 21 år settes til 25 000 kroner pr. år.

§ 3

Avgiftsgrunnlaget rundes nedover til nærmeste tall som kan deles med 1 000.

§ 4

Av arv og gaver til arvelaterens/giverens barn,

fosterbarn - herunder stebarn som har vært oppfostret hos arvelateren/giveren - og foreldre, svares:
 Av de første 200 000 kroner ..... intet
 Av de neste 300 000 kroner ..... 8 prosent
 Av overskytende beløp ..... 20 prosent

§ 5 Av arv og gaver som ikke går inn under § 4, svares:
 Av de første 200 000 kroner ..... intet
 Av de neste 300 000 kroner ..... 10 prosent
 Av overskytende beløp ..... 30 prosent

Forslag til Stortingets vedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2000

Med hjemmel i folketrygdloven §§ 23-2, 23-3 og 23-9 fastsettes:

For året 2000 svares folketrygdavgifter etter følgende satser:

§ 1 Arbeidsgiveravgift

- a. Når arbeidstakeren i inntektsåret 2000 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en kommune i sone V: 0,0 prosent. Denne sonen omfatter:
- i Finnmark fylke, alle kommuner,
  - i Troms fylke, kommunene Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvæningen.

Samme satsen skal benyttes for arbeidsgiveravgift av inntekt som blir skattlagt etter lov av 15. juli 1925 om skatt til Svalbard på formue og inntekt.

- b. Når arbeidstakeren i inntektsåret 2000 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en kommune i sone IV: 5,1 prosent. Denne sonen omfatter:
- i Troms fylke, de kommuner som ikke er blant de nevnte i a første ledd,
  - i Nordland fylke, alle kommuner,
  - i Nord-Trøndelag fylke, kommunene Namsos, Namdalseid, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Overhalla, Fosnes, Flatanger, Vikna, Nærøy, Leka,
  - i Sør-Trøndelag fylke, kommunene Hitra, Frøya, Åfjord, Roan, Osen,
  - i Møre og Romsdal fylke, kommunen Smøla.
- c. Når arbeidstakeren i inntektsåret 2000 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en kommune i sone III: 6,4 prosent. Denne sonen omfatter:
- i Nord-Trøndelag fylke, kommunen Snåsa,
  - i Sør-Trøndelag fylke, kommunene Hemne, Snillfjord, Oppdal, Røros, Holtålen, Tydal,
  - i Møre og Romsdal fylke, kommunene Surnadal, Rindal, Aure, Halså, Tustna,

- i Oppland fylke, kommunene Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Vang,
  - i Hedmark fylke, kommunene Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Os.
- d. Når arbeidstakeren i inntektsåret 2000 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en kommune i sone II: 10,6 prosent. Denne sonen omfatter:
- i Nord-Trøndelag fylke, kommunene Meråker, Frosta, Leksvik, Mosvik, Verran,
  - i Sør-Trøndelag fylke, kommunene Ørland, Agdenes, Rissa, Bjugn, Rennebu, Meldal, Midtre Gauldal, Selbu,
  - i Møre og Romsdal fylke, kommunene Vanylven, Sande, Herøy, Norddal, Stranda, Stordal, Rauma, Nesset, Midsund, Sandøy, Gjemnes, Tingvoll, Sunndal, Haram, Aukra, Eide.
  - i Sogn og Fjordane fylke, alle kommuner,
  - i Hordaland fylke, kommunene Etne, Ølen, Tysnes, Kvinnherad, Jondal, Odda, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Granvin, Kvam, Modalen, Fedje, Masfjorden, Bømlo,
  - i Rogaland fylke, kommunene Hjelmeland, Suldal, Sauda, Kvitsøy, Utsira, Vindafjord, Finnøy,
  - i Vest-Agder fylke, kommunene Åseral, Audnedal, Hægebostad, Sirdal,
  - i Aust-Agder fylke, kommunene Gjerstad, Vegårshei, Åmli, Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle,
  - i Telemark fylke, kommunene Drangedal, Tinn, Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke, Vinje, Nome,
  - i Buskerud fylke, kommunene Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Sigdal, Rollag, Nore og Uvdal,

- i Oppland fylke, kommunene Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Gausdal, Søndre Land, Nordre Land,
  - i Hedmark fylke, kommunene Nord-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Trysil, Åmot.
- e. Når arbeidstakeren i inntektsåret 2000 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en annen kommune enn de som omfattes av bokstav a til d ovenfor, skal satsen være 14,1 prosent. Dette øvrige området kalles sone I.
- f. Satsen i bokstav e skal også legges til grunn for arbeidsgiveravgift fastsatt i kongelig resolusjon med hjemmel nedenfor i § 4, og arbeidsgiveravgift for statsforvaltningen etter reglene i folketrygdloven § 24-5 tredje ledd.
- g. Satsen i bokstav e skal videre legges til grunn for følgende foretak, uansett til hvilken kommune arbeidstakeren er skattepliktig, med mindre foretaket er hjemmehørende på Svalbard:
1. foretak som produserer elektrisitet skapt ved vannkraft,
  2. foretak som utvinner råolje eller naturgass,
  3. foretak som yter en eller flere av følgende tjenester tilknyttet utvinning av olje eller gass:
    - prøve- eller produksjonsboring på kontrakt,
    - servicevirksomhet i forbindelse med olje- og gassutvinning,
    - bore- eller brønnservice på kontrakt.
 Denne bestemmelsen omfatter ikke tjenesteyting tilknyttet letevirksomhet, eller drift og bruk av innretninger i den utstrekning de brukes til letevirksomhet.
  4. foretak som bryter metallholdig malm, med unntak av jernmalm og jernmalm med innhold av mangan,
  5. foretak som utvinner industrimineralene nefelinsyenitt eller olivin,
  6. foretak som bygger eller reparerer selvdrevet, sjøgående kommersielt fartøy. Med slikt fartøy forstås følgende:
    - fartøy på minst 100 BRT for transport av passasjerer eller gods,
    - fartøy på minst 100 BRT til særlige formål,
    - slepebåt på minst 365 kW,
    - fiskefartøy på minst 100 BRT bestemt for eksport til land utenfor EØS-området,
    - flytende og flyttbart uferdig skrog av ovennevnt fartøy.
 Denne bestemmelsen omfatter også foretak som foretar vesentlig ombygging av fartøy som nevnt ovenfor, dersom fartøyet er over 1000 BRT.
  7. foretak som produserer EKSF-stål,
  8. foretak som nevnt i finansieringsvirksomhetsloven § 1-4 eller verdipapirhandeloven § 7-1 jf. § 1-2 første ledd, dersom foretaket har filial, driver grenseoverskridende virksomhet, eller har etablert datterforetak som driver tilsvarende virksomhet, i andre stater innen EØS-området.
  9. foretak som utfører godstransport på vei og som i 1999 hadde mer enn 50 årsverk. Som godstransport regnes ikke egentransport etter samferdselsloven § 8. Bestemmelsen i dette punktet omfatter ikke tilfeller der godstransporten kun finner sted innenfor et lokalt avsperrt næringsområde.
  10. foretak som produserer telekommunikasjonstjenester.
- h. For foretak som har klar regnskapsmessig atskillelse mellom virksomhet som omfattes av bokstav g og annen type virksomhet, kan det kreves at arbeidsgiveravgiften fastsettes etter satsen i bokstav e for lønn og annen godtgjørelse knyttet til den delen av virksomheten som omfattes av bokstav g, og etter satsene i bokstavene a til e for lønn og annen godtgjørelse knyttet til den øvrige del av virksomheten. Oppfylles ikke kravet om regnskapsmessig atskillelse, skal arbeidsgiveravgiften fastsettes etter satsen i bokstav e for hele foretaket. Det er et vilkår for å anvende bestemmelsen i denne bokstaven at de ulike virksomhetene har eget organisasjonsnummer i Enhetsregistret.
- i. Arbeidsgiveravgiften skal fastsettes etter bestemmelsene i bokstav g først når differansen mellom den arbeidsgiveravgift som ville følge av reglene i bokstavene a til e og den arbeidsgiveravgift som ville følge av reglene i bokstav g overstiger 270 000 kroner for foretaket i 2000. Dersom bestemmelsen i bokstav h kommer til anvendelse, skal differansen beregnes i forhold til den samlede lønn og annen godtgjørelse knyttet til den eller de deler av virksomheten som omfattes av bokstav g. Bestemmelsen i denne bokstaven kommer ikke til anvendelse for virksomhet som nevnt i bokstav g nr. 7 og nr. 9.
- j. Når arbeidstaker nevnt under bokstav a til g fra samme arbeidsgiver mottar ytelser i 2000 på mer enn 16 ganger gjennomsnittet av grunnbeløpet i folketrygden i 2000, skal det i tillegg til satsene nevnt ovenfor regnes en særskilt avgift etter en sats på 12,5 prosent på det overskytende.

§ 2 Trygdeavgift

- a) Av pensjon, føderåd, livrente som ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, utbetalinger under individuell pensjonsavtale etter skatteloven § 6-47 bokstav c og personinntekt for skattyter under 17 år og over 69 år, som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 1: 3,0 prosent.
- b) Av lønnsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 2: 7,8 prosent.
- c) Av næringsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 3: 10,7 prosent.

Avgift av næringsinntekt (annen ervervsinntekt) i jord- og skogbruk over 7,8 prosent av inntekten skal dekkes med tilskudd knyttet til jordbruksoppjøret.

Næringsinntekt er i denne sammenhengen inntekt som nevnt i forskrift gitt av Finansdepartemen-

tet 5. oktober 1970 nr. 2 om levering av årsoppgave og om avgiftsfrie uttak i jordbruk med binæringer og skogbruk.

§ 3 Tilskudd fra kommunene og fylkeskommunene som nevnt i folketrygdloven § 23-9 annet ledd

- a) I kommuner: 0,0 prosent
- b) I fylkeskommuner: 0,0 prosent

§ 4 Forskriftsfullmakt

Kongen gir regler om grunnlag og satser for avgiften og tilskudd etter folketrygdloven § 23-4 for visse grupper av medlemmer i trygden. Departementet gir regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i § 1 bokstavene g, h og i.

Forslag**til Stortingets vedtak om produktavgift til folketrygden for fiskeri-, hval- og selfangstnæringen for 2000**

Med hjemmel i folketrygdloven § 23-5 annet ledd fastsettes:

I

I 2000 skal følgende avgifter til folketrygden dekkes ved en produktavgift på omsetning av fisk, hval og sel, og produkter av disse, fra fartøy som har drevet egen fangstvirksomhet innenfor det aktuelle kalenderår:

1. Trygdeavgift over 7,8 prosent av pensjonsgivende inntekt fra fiske, hval- og selfangst i inntektsåret.
2. Arbeidsgiveravgift på hyre til mannskapet på fiske-, hvalfangst- og selfangstfartøy.
3. Premie til kollektiv yrkesskadetrygd for fiskere, hval- og selfangere.
4. Avgift til dekking av de utgiftene folketrygden

har med stønad til arbeidsløse fiskere, hval- og selfangere.

5. Avgift til dekking av de utgiftene folketrygden har i forbindelse med ordningen med frivillig tilleggstrygd for sykepenger til manntallsførte fiskere, hval- og selfangere.

II

Produktavgiften skal være 3,4 prosent for 2000.

Avgift på omsetning av råfisk, råfiskprodukter, hval og hvalprodukter innkreves av godkjente salgslag, jf. lov av 14. desember 1951 nr. 3 om omsetning av råfisk § 3. Ved fiske på fjerne farvann der omsetningen foregår utenom salgslag og ved omsetning av sel og produkter av sel, skal den avgiftspliktige innbetale produktavgiften til Fiskeridirektoratet.

Forslag

til vedtak om merverdiavgift og avgift på investeringer mv. for budsjetterminen 2000

I.

§ 1.

1. Fra 1. januar 2000 skal det betales 23 pst. avgift etter bestemmelsene i lov av 19. juni 1969 om merverdiavgift.
2. Fra 1. januar 2000 skal det betales 11,11 pst. avgift av omsetning som nevnt i lov av 19. juni 1969 om merverdiavgift § 39 og godtgjørelse som nevnt i samme lov § 41.

§ 2.

Unntaket i merverdiavgiftslovens § 5 første ledd nr. 2 gjelder ikke for omsetning av statens postselskaps bilbudtjenester. Departementet kan gi nærmere bestemmelser om avgrensning av avgiftsplikten.

II.

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det betales 7 pst. avgift etter bestemmelsene i lov av 19. juni 1969 om avgift på investeringer mv.

§ 2.

Avgift skal ikke betales av bygninger, anlegg og andre driftsmidler til bruk

- a) under fabrikkmessig produksjon av varer,
- b) under bryting, utvinning og bearbeiding i bergverk.

Departementet avgjør med bindende virkning hva som skal anses som «fabrikkmessig produksjon» og «bergverk» .

§ 3.

Bestemmelsene i § 2 gjelder ikke for

- a) virksomhet innen bygg og anlegg,
- b) jordbruk, skogbruk, fiske og fangst,
- c) produksjon og forsyning av elektrisk kraft, gass og vann, herunder damp og varmtvann.

Unntatt fra bestemmelsen i første ledd bokstav c er produksjon av damp og varmt vann som prosessvarme og produksjon av mottrykkskraft til egen bruk som nevnt i § 2. Det samme gjelder ut-

nyttelse av spillvarme i den utstrekning spillvarmen kommer fra driftsmidler som nevnt i § 2.

§ 4.

Det skal ikke betales avgift ved anskaffelser som hovedsakelig er til bruk i jordbruk, husdyrhold, hagebruk, gartneri og skogbruk.

§ 5.

Fiskere er fritatt for å svare avgift ved anskaffelse av linebruk, nøter, snurrevad, trål av alle slag og garn for sjøfiske.

§ 6.

Avgift skal ikke betales av kommunale kloakkrenseanlegg og kloakkledningsnett.

§ 7.

Avgift skal ikke betales av nærmere angitte miljøinvesteringer i avfallshåndteringsanlegg. Det skal heller ikke betales avgift av nærmere angitte investeringer i lokale mottaks- og lagringsanlegg og de sentrale behandlingsanlegg for spesialavfall.

§ 8.

Det skal ikke betales avgift av arbeid på bygninger og faste anlegg i Finnmark og Nord-Troms. Fritaket gjelder også varer som inkorporeres i bygning eller fast anlegg i forbindelse med slikt arbeid.

§ 9.

Avgift skal ikke betales av nærmere angitte tilskuddsberettigede energiøkonomiseringstiltak.

§ 10.

Det skal ikke betales avgift av lastebiler og trekkbiler for semitrailere. Det skal heller ikke betales avgift av tilhengere hovedsakelig innrettet for transport av gods til bruk for slike kjøretøyer.

Fritaket i første ledd gjelder ikke for kjøretøyer som ikke er registrert for bruk på offentlig veg.

§ 11.

Det skal ikke betales avgift av hogstutstyr til bruk for felling, kvisting, kapping o.l. i forbindelse med avvirking av skog.

Avgift skal heller ikke betales av lassbærer anskaffet for transport av tømmer i skogen.

§ 12.

Det skal ikke betales avgift av nærmere angitte investeringer mv. i vindkraftanlegg, bioenergianlegg og varmepumper. Det samme gjelder for fjernvarmeanlegg, tidevannsanlegg, mikro- og minivannkraftverk, solenergianlegg og geovarmeanlegg.

§ 13.

Det skal ikke betales avgift av nærmere angitte investeringer i distribusjonsnett for naturgass.

§ 14.

Det skal ikke betales avgift av flyverksteders, herunder tekniske divisjoner og baser, anskaffelse

av varer og tjenester til bruk som driftsmiddel ved ombygging, reparasjon eller vedlikehold av luftfartøyer som nevnt i lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 17 første ledd nr.1 bokstav c.

§ 15.

Departementet kan

1. gi nærmere forskrifter om avgrensning, utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i §§ 1–14 og kan herunder bestemme at visse driftsmidler skal avgiftsberegnes etter den sats som er nevnt i § 1, selv om driftsmidlet er til bruk som nevnt i § 2,
2. når særlige forhold foreligger bestemme at visse driftsmidler skal være fritatt for avgiftsberegning, selv om driftsmidlet ikke er til bruk som nevnt i § 2.

Forslag til vedtak om særavgifter til statskassen for budsjetterminen 2000

AVGIFT PÅ ALKOHOL

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr.11 og lov av 19. juni 1964 nr. 1 betales avgift til statskassen ved innførsel eller innenlandsk tilvirking av sprit, isopropanol, brennevin, vin, fruktvin, mjød og øl mv. med følgende beløp:

1. Drikk med alkoholstyrke over 22 volumprosent alkohol; kr 7,04 pr. volumprosent og liter.
2. Drikk med alkoholstyrke 15–22 volumprosent alkohol; kr 3,65 pr. volumprosent og liter.
3. Drikk med alkoholstyrke over 4,75 og under 15 volumprosent alkohol; kr 3,65 pr. volumprosent og liter.
4. Drikk med alkoholstyrke;
  - a) til og med 0,7 volumprosent alkohol: kr 1,58 pr. liter,
  - b) over 0,7 til og med 2,75 volumprosent alkohol: kr 2,51 pr. liter,
  - c) over 2,75 til og med 3,75 volumprosent alkohol: kr 9,45 pr. liter,
  - d) over 3,75 til og med 4,75 volumprosent alkohol: kr 16,37 pr. liter.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om den avgiftspliktige alkoholstyrken.

Alkohol i essenser som innføres, avgiftsbelegges etter de satser og regler som gjelder for sprit og isopropanol, jf. § 2 bokstav d. Departementet kan bestemme at det også skal betales avgift på alkoholen også i andre varer til fortæring mv. som innføres.

Satsene i avsnittene foran gjelder også varer som ved kjøp eller som gave innføres med samtykke gitt i medhold av alkohollovgivningen.

Departementet kan fastsette en forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- b) fra tilvirkers eller importørs lager

1. utføres til utlandet,
2. leveres som proviant mv. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1,
- c) brukes ved framstilling av essenser i tilfelle som nevnt i punkt b,
- d) leveres til teknisk, vitenskapelig eller medisinsk bruk og som er gjort utjenlig til drikk (denaturert) eller på annen måte finnes garantert mot å bli brukt til drikk,
- e) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- f) brukes som råstoff eller hjelpemiddel ved fremstilling av alkoholholdige ferdigvarer. Fritaket gjelder kun avgift på alkohol i essenser mv. som innføres,
- g) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
- h) fremstilles ved ikke ervervsmessig produksjon. Fritaket gjelder kun øl og vin til eget bruk.

§ 3.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 4.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5.

Departementet kan fritas eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet

og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFT PÅ TOBAKKVARER

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen etter følgende satser av:

a) Sigarer: kr 0,93 pr. gram av pakningens nettovekt.

Vekten av fastmunnstykke skal tas med i den nettovekt som danner grunnlaget for beregning av avgiften.

b) Sigaretter: kr 1,62 pr. stk.

Med én sigarett menes en sigarett som har en lengde til og med 90 mm, som to regnes sigarettens dersom den har en lengde på over 90 mm, men maks 180 mm, osv.

Filter og munnstykke tas ikke med ved beregningen av lengden.

c) Røyketobakk, karvet skråtobakk, rå-tobakk i forbrukerpakning: kr 1,12 pr. gram av pakningens nettovekt.

d) Skråtobakk: kr 0,53 pr. gram av pakningens nettovekt.

e) Snus: kr 0,53 pr. gram av pakningens nettovekt.

f) Sigarettpapir og sigarettthylser: kr 0,024 pr. stk. av innholdet i pakningen.

Departementet kan fastsette en forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2.

Varer som er ment – eller som departementet finner er tjenlig – som erstatning for forannevnte varer, kan undergis avgiftsplikt etter nærmere bestemmelse av departementet. Når slik avgiftsplikt blir pålagt, skal avgiften svares med beløp som så vidt mulig motsvarer avgiften etter § 1 for tilsvarende tobakkvare.

§ 3.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, revideres eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.

b) Fra/til tilvirkers eller importørs lager

1. utføres til utlandet,

2. leveres som proviant mv. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,

3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.

c) Kvalitetsprøves og forbrukes i fabrikker eller på lager.

d) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.

e) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 4.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 5.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6.

Departementet kan fritas for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7.

Departementet kan i forskrift gi regler om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1–3.

§ 8.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFT PÅ MOTORVOGNER M.M.

I. A. Engangavgift på motorvogner m.m.

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. juni 1959 nr. 2 betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk tilvirking av motorvogner i henhold til følgende avgiftsgrupper og satser:

Avgiftsgruppe a:

1. Personbiler,
  2. varebiler klasse 1 og
  3. understell med motor for slike motorvogner:
kr 24,40	pr. kg av de første 1 150 kg av vektavgiftsgrunnlaget,
kr 48,81	pr. kg av de neste 250 kg av vektavgiftsgrunnlaget,
kr 97,61	pr. kg av resten (vektavgift).
dessuten:	
kr 7,43	pr. cm ³ av de første 1 200 cm ³ av slagvolumet,
kr 19,45	pr. cm ³ av de neste 600 cm ³ av slagvolumet,
kr 45,74	pr. cm ³ av de neste 400 cm ³ av slagvolumet,
kr 57,15	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift),
dessuten:	
kr 97,18	pr. kW av de første 65 kW av motoreffekten,
kr 354,45	pr. kW av de neste 25 kW av motoreffekten,
kr 709,12	pr. kW av de neste 40 kW av motoreffekten,
kr 1200,00	pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe b:

1. Varebiler klasse 2,
2. kombinerte biler med totalvekt 3 500 kg inntil 5 000 kg,
3. busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser og
4. understell med motor for slike motorvogner: 20 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe c:

1. Campingbiler og
2. understell med motor for slike motorvogner: 28 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe d:

1. Kombinerte biler med totalvekt under 3 500 kg og
2. understell med motor for slike motorvogner: 45 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe e:

1. Trekkvogner (ikke til semitrailer),
2. beltebiler og
3. understell med motor for slike motorvogner: 36 pst. av verdiavgiftsgrunnlaget.

Avgiftsgruppe f:

Motorsykler:

kr 6 681	pr./stk. (stykkavgift),
dessuten:	
kr 0,00	pr. cm ³ av de første 125 cm ³ av slagvolumet,
kr 22,95	pr. cm ³ av de neste 775 cm ³ av slagvolumet,
kr 50,32	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift),
dessuten:	
kr 0,00	pr. kW av de første 11 kW av motoreffekten,
kr 297,33	pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe g:

- Beltemotorsykler (snøscootere):
30 pst. av verdiavgiftsgrunnlaget.

Avgiftsgruppe h:

Motorvogner i avgiftsgruppe a, som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på løyveinnehaver til bruk som ordinær drosje (ikke re-

serve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede:

40 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe i:

Avgiftspliktige motorvogner som er 30 år eller eldre:

kr 2 200.

§ 2.

Av motorvogner i avgiftsgruppe a – d og g – i skal det i tillegg til avgiften under § 1 svares en vrakpantavgift på kr 1 300 pr. kjøretøy. Avgiften inngår i beregningsgrunnlaget for merverdiavgift.

§ 3.

Ved beregning av avgift basert på slagvolum og motoreffekt benyttes de tekniske data som skal fastsettes i forbindelse med kjøretøyets typegodkjenning og/eller skal fremkomme i kjøretøyets norske vognkort.

Vektavgiftsgrunnlaget er den egenvekt som er fastsatt i forbindelse med kjøretøyets typegodkjenning, med eventuelt tillegg av ekstrautstyr. Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om ekstrautstyr og om beregning av avgift på dette.

Verdiavgiftsgrunnlaget er ved innenlandsk tilvirkning prisen fra produsent og ved innførsel tollverdien.

Fra de nevnte regler gjøres det unntak for følgende grupper:

- a) Motorvogner som utleveres fra innenlandsk produsent eller innføres som umontert enhet eller uten det utstyr eller de deler som tilsvarende komplette motorvogner har ved utleveringen/innførselen.
- b) Motorvogner som har vært registrert i utlandet før fortolling.
- c) Motorvogner som utleveres/innføres i skadet stand eller med skjulte feil og mangler.
- d) For motorvogner som benytter stempeldrevet forbrenningsmotor i kombinasjon med elektrisk motor (hybridbiler) til framdrift, inngår ikke effekten knyttet til den elektriske motoren i avgiftsgrunnlaget. Sammen med elektromotorens effekt, går vekten av elektromotor og batteripakke på hybridbiler til fratrekk ved fastlegging av bilens egenvekt.

Forskrift om fastsettelse av avgiften for disse grupper og regler om fradrag for bruk o.l. gis av Finansdepartementet.

§ 4.

Ved vurderingen av hvilken avgiftsgruppe motorvogner skal henføres under, legges definisjonene av kjøretøygruppene i Vegdirektoratets forskrift av 25. januar 1990 om krav til kjøretøy til grunn så langt de passer og ikke annet er bestemt. Hvor slik definisjon mangler kan Finansdepartementet fastsette nærmere bestemmelser.

Oppstår det avgiftsmessig sett tvil om hvilken avgiftsgruppe den enkelte motorvogn skal henføres under, avgjøres dette av departementet med bindende virkning.

§ 5.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, re-funderes eller ytes tilskudd for avgift på:

1. Motorvogner som registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn.
2. Motorvogner som selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
3. Lett pansrete motorvogner til offentlig bruk.
4. Motorvogner til bruk utelukkende som banekjøretøy og i rally, samt motorsykler til bruk utelukkende i trial- og endurukonkurranseskjøring.
5. Kombinerte rutevogner.
6. Ambulanser, herunder leilighetsambulanser.
7. Begravelseskjøretøyer.
8. Beltemotorsykler som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på humanitær institusjon som skal nytte kjøretøyet i ambulansetjeneste.
9. Motorvogner som bare bruker elektrisitet til framdrift.
10. Busser som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på:
  - a) innehaver av løyve etter §§ 3 eller 7 i lov av 4. juni 1976 nr. 63, unntatt turvogner,
  - b) institusjon eller organisasjon som tilbyr transport av funksjonshemmede mv.
11. Motorvogner som innføres som flytte- eller arvegods.
12. Motorvogner til undervisningsformål.
13. Beltevogner til Forsvaret.
14. Spesialutrustede kjøretøy til bruk for brannvesenet.

§ 6.

Departementet fastsetter forskrift om tilbakebetaling av tilskuddsbeløp og om tilleggsberegning av særavgift og merverdiavgift hvor det:

- a) innen 3 år regnet fra registreringen skjer opphør av bruken av bil som drosje eller for transport av funksjonshemmede, jf. § 1 avgiftsgruppe h,
- b) innen 1 år regnet fra registreringen skjer opphør av bruken av buss i tilfelle som er gitt avgiftsfritak etter § 5 nr. 10.

§ 7.

Når motorvogn uten å ha vært i bruk her i landet utføres til utlandet, enten direkte eller via tollopplag, kan betalt særavgift og merverdiavgift refunderes, når det ikke er gått over 3 år mellom forfolling og gjenutførselen.

§ 8.

Departementet kan gi forskrift om avgifter ved endring av en motorvogns avgiftsmessige status til en avgiftsgruppe med høyere avgiftssats, og om hva som skal anses som slik endring.

Departementet kan gi forskrift om avgifter dersom det foretas endringer av en motorvogns grunnlag for beregning av avgiften, og om hva som skal anses som en slik endring.

§ 9.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 10.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 11.

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning eller også ellers en klart urimelig virkning.

§ 12.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

I. B. Avgift ved registrering av motorvogner som er bygd opp her i landet

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. juni 1959 nr. 2 betales avgift til statskassen ved registrering av motorvogn, herunder motorsykler,

som er innført i deler fra utlandet og som er avgiftspliktig etter vedtak om engangsavgift. Avgift skal også betales ved registrering av oppbygging vedrørende motorvogn som tidligere er registrert her i landet, når nytt registreringsdokument må opprettes som følge av oppbyggingen.

Avgiften skal så vidt mulig svare til summen av toll og avgifter som oppkreves ved innførselen av en tilsvarende motorvogn i oppbygd stand.

§ 2.

Departementet avgjør i tvilstilfeller hva som er oppbygging av motorvogn og hva som er tilsvarende motorvogn i oppbygd stand.

For motorvogner av serier, fabrikat, typer eller modeller som ikke tidligere har vært innført eller som ikke er gjenstand for ordinær innførsel, fastsettes avgiften av departementet.

Toll og avgifter som ved tollkvitteringer legitimeres å være betalt ved innførsel av deler til den oppbygde motorvogn, går til fradrag i avgiften. Fradragrett gjelder dog ikke merverdiavgift som gir rett til fradrag etter merverdiavgiftsloven.

§ 3.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på oppbygginger på grunn av skader på motorvogn. Registreres motorvognen etter oppbyggingen på en annen enn den som stod som registrert eier av vognen på skadetidspunktet, skal det svares avgift etter post IV (omregistreringsavgift).

§ 4.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 5.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6.

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II. Årsavgift

§ 1.

For 2000 betales i henhold til lov av 19. juni 1959 nr. 2 avgift til statskassen med:

1. kr 2005 av:
  - a) Personbiler
  - b) Varebiler
  - c) Campingbiler med tillatt totalvekt mindre enn 12 000 kg
  - d) Busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser (minibusser)
  - e) Kombinerte biler med tillatt totalvekt mindre enn 3 500 kg
  - f) Årsprøvekjennermerker for kjøretøy
2. kr 1025 av campingtilhengere med egenvekt over 350 kg
3. kr 1580 av motorsykler; trehjuls, lette, mellomtunge og tunge
4. kr 1165 av:
  - lastebiler
  - trekkbiler
  - kombinerte biler
 med tillatt totalvekt 3 500 kg og mindre enn 12 000 kg.

§ 2.

Unntatt fra avgiftsplikt er:

- a) Kjøretøy som er registrert på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn.
- b) Motorvogn som er registrert på innehaver av løyve etter § 7 i lov av 4. juni 1976 nr. 63 som dro-sje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede.
- c) Motorvogn som er registrert på innehaver av løyve etter § 3 i lov av 4. juni 1976 nr. 63 som rutevogn.
- d) Motorvogn som er godkjent og registrert som ambulanse (herunder leilighetsambulanse) eller registrert som begravelleskjøretøy på begravellesbyrå o.l.
- e) Kjøretøy som er registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn.
- f) Kjøretøy som er 30 år eller eldre.
- g) Kjøretøy som dokumenteres levert senest innen avgiftens forfall til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til bilopphuggeri for vraking/hugging.
- h) Kjøretøy som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avta-

ler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

- i) Kjøretøy som drives kun med elektrisk strøm (el-biler).

§ 3.

For kjøretøy som er registrert pr. 1. januar eller som blir registrert i 1. halvår, og for årsprøvekjennermerker som er tildelt pr. 1. januar eller som blir tildelt i 1. halvår, skal det svares full avgift.

På vilkår departementet kan fastsette, skal det svares halv avgift på kjøretøy som:

1. dokumenteres levert til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til bilopphuggeri for vraking/hugging i første halvår, men etter avgiftens forfall,
2. registreres eller tildeles årsprøvekjennermerker i annet halvår.

§ 4.

Avgift som ikke er betalt innen forfall, forhøyes med kr 250. Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om innkreving av tilleggsavgiften.

§ 5.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6.

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

III. Vektårsavgift

A.

§ 1.

Fra 1. januar 2000 til og med 30. juni 2000 skal det i henhold til lov av 19. juni 1959 nr. 2 til statskassen betales vektgradert årsavgift på innenlandsregistrerte kjøretøy, etter følgende satser:

Vekt kg	Med enkelt-aksler kr pr. år	Andre kr pr. år
9 001–11 999	0	
12 000–13 000	1 180	1 180
13 001–14 000	1 180	1 180
14 001–15 000	1 180	1 180
15 001–16 000	2 425	1 180
16 001–17 000	2 425	1 180
17 001–18 000	2 995	1 180
18 001–19 000	3 590	1 790
19 001–20 000	4 185	2 425
20 001–21 000	4 785	2 995
21 001–22 000	5 385	3 590
22 001–25 000	5 985	4 185
25 001 og over	6 575	4 785

Dersom kjøretøy angitt i tabellen over skal trekke tilhengere med totalvekt over 13 000 kg, skal det i tillegg betales avgift avhengig av tyngste tilhenger som ønskes benyttet, etter følgende satser:

Vekt kg	kr pr. år
13 001–14 000	1 790
14 001–15 000	2 425
15 001–16 000	2 995
16 001–17 000	3 590
17 001–18 000	4 185
18 001–19 000	4 785
19 001–20 000	5 385
20 001–21 000	5 985
21 001–22 000	6 575
22 001–25 000	7 180
25 001 og over	7 775

Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift basert på en dagsats på 2 pst. av full vektårsavgift for de enkelte tilhengergrupper, ved korttidsbruk av tilhenger.

§ 2.

Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift for utenlandsregistrerte kjøretøy etter antall døgn de befinner seg i Norge (døgnavgift), herunder fastsette høyere døgnavgift for kjøretøy som er registrert i et land som krever høyere bruksavgifter av norske kjøretøy enn av dette lands kjøretøy, samt treffe gjensidige avtaler med andre land om fritak for eller nedsettelse av døgnavgiften.

§ 3.

Vektårsavgiftsgrunnlaget er kjøretøyets tillatte totalvekt, for semitrailere den del av totalvekten

som faller på semitrailerens aksler. Totalvekten settes ikke høyere enn det kjøretøyet maksimalt tillates brukt med på det norske vegnettet. Avgiftsgrunnlaget kan settes lavere enn kjøretøyets tillatte totalvekt etter forskrift fastsatt av departementet.

Hvis kjøretøyets totalvekt ikke direkte går frem av vognkortet, settes totalvekten til summen av kjøretøyets egenvekt og tillatt (registrert) lasteevne.

§ 4.

Følgende kjøretøy er på vilkår fastsatt av departementet fritatt for vektårsavgift:

- traktorer,
- kjøretøy registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
- motorredskaper,
- kjøretøy som er registrert på innehaver av løyve etter §§ 3 eller 7 i lov av 4. juni 1976 nr. 63 som personrutevogn, kombinert rutevogn eller turvogn samt demonstrasjonsbusser i samme bevillingskjøring. Som turvogn menes i denne sammenheng busser med over 8 sitteplasser i tillegg til førersete og tillatt totalvekt over 5 000 kg,
- kjøretøy som er 30 år eller eldre. Fritaket gjelder ikke tilhengere,
- kjøretøy som i forbindelse med transport av gods fraktes på jernbane (kombinert godstransport),
- kjøretøy som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 5.

Departementet kan gi forskrift om utskrivning av avgiften i flere terminer, og om forholdsmessig beregning av avgiften ved avregistrering, vraking og omregistrering.

§ 6.

Departementet kan fastsette nærmere forskrift om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 7.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8.

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet

og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 9.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

B.

§ 1.

Fra 1. juli 2000 skal det i henhold til lov av 19. juni 1959 nr. 2 til statskassen betales årsavgift på innenlandsregistrerte kjøretøy på minst 12 000 kg, etter følgende satser:

1. Vektgradert årsavgift*A. Motorkjøretøyer*

Avgiftsgruppe	Luft- fjæring	Annet fjærings- system
<i>Minst 2 aksler</i>		
12 000 – 12 999 kg	0	254
13 000 – 13 999 kg	254	705
14 000 – 14 999 kg	705	992
15 000 – 19 000 kg	992	2 247
<i>Minst 3 aksler</i>		
12 000 – 14 999 kg	0	0
15 000 – 16 999 kg	254	443
17 000 – 18 999 kg	443	910
19 000 – 20 999 kg	910	1 181
21 000 – 22 999 kg	1 181	1 820
23 000 – 26 000 kg	1 820	2 829
<i>Minst 4 aksler</i>		
23 000 – 24 999 kg	1 181	1 197
25 000 – 26 999 kg	1 197	1 870
27 000 – 28 999 kg	1 870	2 968
29 000 – 32 000 kg	2 968	4 403

B. Kombinasjoner av kjøretøy (vogntog)

Avgiftsgruppe	Luft- fjæring	Annet fjærings- system
<i>Minst 2 + 1 aksler</i>		
12 000 – 13 999 kg	0	0
14 000 – 15 999 kg	0	0
16 000 – 17 999 kg	0	115
18 000 – 19 999 kg	115	262
20 000 – 21 999 kg	262	615
22 000 – 22 999 kg	615	795
23 000 – 24 999 kg	795	1 435
25 000 – 27 999 kg	1 435	2 517
28 000 kg og over	2 517	4 415
<i>Minst 2 + 2 aksler</i>		
23 000 – 24 999 kg	246	574
25 000 – 25 999 kg	574	943
26 000 – 27 999 kg	943	1 386
28 000 – 28 999 kg	1 386	1 673
29 000 – 30 999 kg	1 673	2 747
31 000 – 32 999 kg	2 747	3 813
33 000 kg og over	3 813	5 789
<i>Minst 2 + 3 aksler</i>		
36 000 – 37 999 kg	3 034	4 223
38 000 – 40 000 kg	4 223	5 740
Over 40 000 kg	5 740	7 798
<i>Minst 3 + 2 aksler</i>		
36 000 – 37 999 kg	2 681	3 723
38 000 – 40 000 kg	3 723	5 150
Over 40 000 kg	5 150	7 618
<i>Minst 3 + 3 aksler</i>		
36 000 – 37 999 kg	1 525	1 845
38 000 – 40 000 kg	1 845	2 755
Over 40 000 kg	2 755	4 387

og

2. Miljødifferensiert årsavgift for dieseldrevne kjøretøy

Vektclasser	Avgasskravnivå		
	Ikke EURO	EURO I	EURO II
12 000 – 19 999 kg	5 400	3 000	2 100
20 000 kg og over	9 600	5 500	3 900

§ 2.

Departementet kan gi forskrift om hvilke fjæringssystemer som kan likestilles med luftfjæring og om fastsettelse av avgasskravnivå, herunder om krav til dokumentasjon for registreringsår og avgasskravnivå.

Departementet kan også gi forskrift om etterberegning av avgift dersom det viser seg at et kjøretøy ikke oppfyller de krav til avgassutslipp som lå til grunn for beregning av avgiften.

§ 3.

Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift for utenlandsregistrerte kjøretøy etter antall døgn de befinner seg i Norge (døgnavgift), herunder fastsette høyere døgnavgift for kjøretøy som er registrert i et land som krever høyere bruksavgifter av norske kjøretøy enn av dette lands kjøretøy, samt treffe gjensidige avtaler med andre land om fritak for eller nedsettelse av døgnavgiften.

§ 4.

Vektårsavgiftsgrunnlaget er kjøretøyets tillatte totalvekt, for semitrailere den del av totalvekten som faller på semitrailerens aksler. Totalvekten settes ikke høyere enn det kjøretøyet maksimalt tillates brukt med på det norske vegnettet. Avgiftsgrunnlaget kan settes lavere enn kjøretøyets tillatte totalvekt etter forskrift fastsatt av departementet.

Hvis kjøretøyets totalvekt ikke direkte går frem av vognkortet, settes totalvekten til summen av kjøretøyets egenvekt og tillatt (registrert) lasteevne.

§ 5.

Følgende kjøretøy er på vilkår fastsatt av departementet fritatt for vektårsavgift:

- a) traktorer,
- b) kjøretøy registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
- c) motorredskaper,
- d) kjøretøy som er registrert på innehaver av løyve etter §§ 3 eller 7 i lov av 4. juni 1976 nr. 63 som personrutevogn, kombinert rutevogn eller turvogn samt demonstrasjonsbusser i samme bevillingskjøring. Som turvogn menes i denne

sammenheng busser med over 8 sitteplasser i tillegg til førersete og tillatt totalvekt over 5 000 kg,

- e) kjøretøy som er 30 år eller eldre. Fritaket gjelder ikke tilhengere,
- f) kjøretøy som i forbindelse med transport av gods fraktes på jernbane (kombinert godstransport),
- g) kjøretøy som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 6.

Departementet kan gi forskrift om utskriving av avgiften i flere terminer, og om forholdsmessig beregning av avgiften ved avregistrering, vraking og omregistrering.

Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift basert på en dagsats på 2 pst. av full vektårsavgift.

§ 7.

Departementet kan fastsette nærmere forskrift om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 8.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 9.

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 10.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

IV. Omregistreringsavgift

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. juni 1959 nr. 2 betales avgift til statskassen ved omregistrering av etternevnte, tidligere her i landet registrerte motorvogner og tilhengere med følgende beløp:

	Registreringsår				
	2000 og 1999 kr	1998 kr	1997 kr	1996 til 1989 kr	1988 og eldre kr
a. Mopeder. Motorsykler. Beltemotorsykler.					
1. Mopeder	460	460	460	460	460
2. Motorsykler og beltemotorsykler med motor til og med 250 cm ³ slagvolum	1 310	1 310	1 310	1 310	1 140
3. Motorsykler og beltemotorsykler med motor over 250 cm ³ slagvolum	2 180	2 180	2 180	2 110	1 140
b. Personbiler. Busser.					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. t.o.m. 800 kg	6 405	4 855	3 660	2 445	1 140
2. over 800 kg t.o.m. 1 200 kg	8 750	6 805	5 035	3 490	1 140
3. over 1 200 kg t.o.m. 1 600 kg	12 580	9 775	7 145	4 855	1 140
4. over 1 600 kg	16 295	12 580	9 205	6 280	1 140
c. Lastebiler. Trekkbiler. Varebiler. Kombinerte biler. Campingbiler. Beltebiler.					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. t.o.m. 1 000 kg	5 205	4 005	3 140	2 000	1 140
2. over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	7 945	6 455	4 805	3 325	1 140
3. over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	13 085	10 465	7 770	5 315	1 140
4. over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	18 010	14 400	10 800	7 255	7 255
5. over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	23 155	18 470	13 885	9 260	9 260
6. over 5 000 kg	27 955	22 410	16 750	11 265	11 265
d. Biltilhengere, herunder semitrailere og campingtilhengere, med egenvekt over 350 kg.					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. over 350 kg t.o.m. 1 000 kg	5 200	4 005	3 140	2 000	2 000
2. over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	6 005	4 805	3 660	2 345	2 345
3. over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	9 090	7 320	5 485	3 660	3 660
4. over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	12 090	9 600	7 390	4 805	4 815
5. over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	17 040	13 720	10 290	6 805	6 815
6. over 5 000 kg	22 010	17 665	13 210	8 805	8 815

§ 2.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas eller refunderes avgift ved omregistrering av kjøretøy:

- ved ren navneendring (bevilling for/registrering av navnebytte må foreligge),
- på ektefelle,
- mellom foreldre og barn som arv (fullt skifte),
- som er 30 år eller eldre,
- som utloddes og som tidligere har vært registrert på utlodderen,
- som skal registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
- på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker el-

ler personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,

8. som har vært registrert på samme eier i 2 måneder eller mindre (samlet påskiltings-/registreringstid),
9. som tas tilbake av selger som følge av hevet kjøp etter kjøpslovens bestemmelser,
10. ved fusjon mellom aksjeselskaper.

§ 3.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4.

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 5.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

V. Avgift på bensin

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på bensin. Avgift betales med følgende beløp pr. liter:

- a) For blyholdig bensin med blyinnhold over 0,05 g/l: kr 5,13,
- b) for blyholdig bensin med blyinnhold 0,05 g/l eller under: kr 4,59,
- c) for blyfri bensin: kr 4,34.

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales i henhold til Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelse. Departementet kan videre fastsette nærmere bestemmelser om at det skal betales avgift av annet flytende brennstoff som anses anvendelig som motordrivstoff. Departementet avgjør hva som er anvendelig som motordrivstoff.

§ 2.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på bensin til følgende anvendelsesområder:

- a) Utførsel.
- b) Fly, unntatt Forsvarets fly.
- c) Diplomater m.m.
- d) Teknisk og medisinsk formål.
- e) Som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense.
- f) Båter og snøscootere i veiløse strøk.
- g) Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- h) Reisegods og reiseutstyr.
- i) Motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor der den benyttede bensin har særlige helse- og miljømessige egenskaper.
- j) Bensin gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).
- k) NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 3.

I tilfelle misbruk kan departementet nekte avgiftsfritak eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 4.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 5.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6.

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

VI. Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift)

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen med kr 3,74 pr. liter mineralolje til framdrift av motorvogn.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelse.

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales i henhold til Stortingets vedtak om CO₂- og svovelavgift på mineralske produkter.

§ 2.

Når oljer er merket i samsvar med nærmere forskrift fastsatt av departementet, skal det ikke ilegges avgift etter § 1 første ledd.

Departementet kan i særskilte enkeltstående tilfeller bestemme at:

- a) fritak for avgiftsplikten kan skje på annen måte enn bruk av merket olje, eller
- b) avgift skal betales ved bruk av merket olje.

§ 3.

På vilkår fastsatt av departementet kan det benyttes merket olje:

1. I følgende motorvogner:

- a) traktorer,
- b) motorvogner registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
- c) motorredskaper,
- d) tilhørende fremmede lands diplomatiske tjenestemenn som er tilsatt her og er offisielt anmeldt. Det samme gjelder for mineralolje til framdrift av motorvogn som nyttes av utsendt generalkonsul, konsul og visekonsul i den utstrekning tilsvarende norske tjeneste-

menn nyter samme fordel i vedkommende fremmede land,

- e) motorvogner tilhørende NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

2. Til annen bruk enn framdrift av motorvogn.

§ 4.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på autodiesel som bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

§ 5.

Departementet kan fastsette nærmere forskrift om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7.

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFT PÅ BÅTMOTORER

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen ved import og innenlandsk tilvirking av båtmotorer (framdriftsmotorer). Som båtmotor anses også motorblokker til slike.

Avgiftsplikten gjelder båtmotorer på minst 9 hk. Elektriske motorer er unntatt fra avgiftsplikt.

§ 2.

Avgiftssatsen er kr 121,00 pr. hk.

§ 3.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på båtmotorer som:

- a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b) Fra tilvirkers, importørs eller forhandlers lager
  1. utføres til utlandet,
  2. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1,
  3. leveres til bruk i fartøy registrert i fiskebåttregisteret (dog ikke utenbordsmotorer og hekkaggregater),
  4. leveres til bruk i fartøy mv. registrert i skipsregisteret, med unntak av fritidsbåter.
- c) Innføres tollfritt i medhold av tolltariffens innledende bestemmelser § 11, pkt. 10, 12, 13 eller 14 e.
- d) Benyttes i Forsvarets marinefartøy.

- e) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 4.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6.

Departementet kan fritas for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7.

Departementet kan i forskrift gi regler om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 og 3.

§ 8.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

FORBRUKSAVGIFT PÅ ELEKTRISK KRAFT

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på elektrisk kraft som leveres eller innføres til bruk her i landet. Avgift skal betales også ved uttak av elektrisk kraft til eget bruk. Avgiftssatsen er 8,56 øre pr. kWh.

Avgift oppkreves ikke for industri, bergverk, arbeidsmarkedsbedrifter som utøver industriproduksjon og veksthusnæringen.

Departementet kan i forskrift gi regler om avgiftsmessig avgrensning av industri, bergverk og veksthusnæringen samt om praktiseringen av fritaket.

Avgift oppkreves ikke for Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord.

§ 2.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på kraft som:

- a) Leveres i direkte sammenheng med produksjonen av elektrisk kraft.
- b) Er produsert ved energigjenvinningsanlegg.
- c) Er produsert i mottrykksanlegg.
- d) Er produsert i aggregat med generator som har mindre merkeytelse enn 100 kVA.

- e) Er produsert i nødstrømsaggregat i tilfeller hvor den normale elektrisitetsforsyning har sviktet.
- f) Er produsert og forbrukt i transportmidler.
- g) Leveres til NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrift om avgrensingen av unntaksbestemmelsene.

§ 3.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5.

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

GRUNNAVGIFT PÅ FYRINGSOLJE MV.

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på mineralolje med 19,0 øre pr. liter. Avgift skal også, etter departementets nærmere bestemmelse, svares av annen mineralolje dersom denne oljen kan nyttes som fyringsolje.

§ 2.

Unntatt fra avgiftsplikt er:

- a) flyparafin (jetparafin) som leveres til bruk om bord i fly,
- b) olje som pålegges avgift etter Stortingets vedtak om avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift).

§ 3.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på mineralolje til følgende anvendelsesområder:

1. Utførsel.
2. Skip i utenriks fart.
3. Godstransport i innenriks sjøfart.
4. Fiske og fangst i nære farvann.
5. Fiske og fangst i fjerne farvann.
6. Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.

7. Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
8. Benyttes som råstoff i industriell virksomhet dersom mineraloljen i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt.
9. Innføres som reisegods eller reiseutstyr.
10. Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg på museumssektoren.
11. NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
12. Sildemel- og fiskemelindustrien.

§ 4.

På vilkår fastsatt av departementet kan det gis refusjon for nærmere angitte merkostnader knyttet til bruk av mineralolje med særlige miljømessige egenskaper, som leveres til bruk i busser i rutegående drift som mottar driftsstøtte.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

§ 5.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7.

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet

og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

MILJØAVGIFTER PÅ MINERALSKE PRODUKTER MV.

A. CO₂-avgift på mineralske produkter

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales CO₂-avgift til statskassen på følgende mineralske produkter i henhold til følgende satser:

1. Generell sats
  - a) Mineralolje: 47 øre pr. liter.
  - b) Kull og koks mv.: 47 øre pr. liter.
  - c) Bensin: 94 øre pr. liter.
2. Redusert sats, jf. § 2
  - a) Mineralolje: 26 øre pr. liter. For treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien er satsen 23,5 øre pr. liter.
  - b) Bensin: 24 øre pr. liter.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelse.

§ 2.

På vilkår departementet kan fastsette skal det betales redusert sats, refunderes eller gis tilskudd i henhold til § 1 nr. 2 til følgende anvendelsesområder:

1. Mineralolje til bruk i
  - a) Fly som flyr mellom norske flyplasser.
  - b) Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.
  - c) Godstransport i innenriks sjøfart.
2. Bensin til bruk i
  - a) Fly som flyr mellom norske flyplasser, unnatt Forsvarets fly.

- b) Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.

§ 3.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på produkter til følgende anvendelsesområder:

1. Generelle fritak for produkter som
  - a) Utføres.
  - b) Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
  - c) Innføres som reisegods og reiseutstyr.
  - d) Benyttes som råstoff i industriell virksomhet på en slik måte at det ikke oppstår utslipp av karbon til luft eller utslippet er vesentlig lavere enn den benyttede mengde råstoff skulle tilsi.
  - e) Er avgiftspliktig etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen.
  - f) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
2. Mineralolje til bruk i
  - a) Skip i utenriks fart.
  - b) Fiske og fangst i fjerne farvann.
  - c) Fiske og fangst i nære farvann.
  - d) Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg på museumssektoren.

3. Bensin til bruk for
  - a) Diplomater m.m.
  - b) Teknisk og medisinsk formål.
  - c) Motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor der den benyttede bensin har særlige helse- og miljømessige egenskaper, samt
  - d) Bensin gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).
4. Kull og koks mv. til bruk som/til
  - a) Reduksjonsmiddel eller råvare i industrielle prosesser.
  - b) Fremstilling av klinker i forbindelse med sementproduksjon og løs leca (lecaklinker).
  - c) Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg på museumssektoren.

§ 4.

På vilkår fastsatt av departementet kan det gis refusjon for nærmere angitte merkostnader knyttet til bruk av mineralolje med særlige miljømessige egenskaper, som leveres til bruk i busser i rutegående drift som mottar driftsstøtte.

På vilkår departementet kan fastsette, refunderes eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

§ 5.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 6.

Departementet kan ved overtredelse av §§ 2 eller 3 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 7.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8.

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 9.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

B. Svovelavgift

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales svovelavgift til statskassen på følgende mineralske produkter og utslipp i henhold til følgende satser:

1. Generell sats

- a) Mineralolje: 7 øre pr. liter for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel i olje som inneholder over 0,05 pst. vektandel svovel. For mineralolje til framdrift av motorvogn (umerket autodiesel) som inneholder over 0,005 og under 0,05 pst. vektandel svovel svares avgift med 25 øre pr. liter olje.
- b) SO₂-utslipp fra bruk av kull og koks mv.: kr 3 pr. kg SO₂.
- c) SO₂-utslipp fra raffineringanlegg: kr 3 pr. kg SO₂.

2. Redusert sats, jf. § 2.

1,3 øre pr. liter mineralolje for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel i oljen. Avgift skal ikke svares for olje som inneholder 0,05 pst. vektandel svovel eller mindre.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om hvilke produkter og utslipp som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelse. Departementet kan videre fastsette nærmere bestemmelser om at avgiften etter nr. 1 bokstav b og c skal ilegges produkter som forårsaker SO₂-utslippet.

§ 2.

På vilkår departementet kan fastsette skal det betales redusert sats, refunderes eller gis tilskudd i henhold til § 1 nr. 2 for mineralolje til følgende anvendelsesområder:

- a) Fly som flyr mellom norske flyplasser.
- b) Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.

§ 3.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på produkter til følgende anvendelsesområder:

1. Generelle fritak

- a) Utførsel.
- b) Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i

tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1. Dette gjelder ikke når det skal betales avgift etter § 2.

- c) Reisegods og reiseutstyr.
  - d) Utslippet av svovel til atmosfæren er mindre enn det svovelinnholdet i de benyttede produkter skulle tilsi.
  - e) Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg på museumssektoren.
  - f) NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
2. Mineralolje til bruk i
- a) Skip i utenriks fart.
  - b) Fiske og fangst i fjerne farvann.

§ 4.

På vilkår fastsatt av departementet kan det gis refusjon for nærmere angitte merkostnader knyttet til bruk av mineralolje med særlige miljømessige egenskaper, som leveres til bruk i busser i rutegående drift som mottar driftsstøtte.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

§ 5.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6.

Departementet kan ved overtredelse av §§ 2 eller 3 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 7.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8.

Departementet kan fritas for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

9.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

C. Avgift på smøreolje mv.

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på smøreolje mv. med kr 1,46 pr. liter.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelse.

§ 2.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på smøreolje mv. til følgende anvendelsesområder:

- a) Utførsel.
- b) Utenriks fart.
- c) Fiske og fangst i fjerne farvann.
- d) Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.
- e) Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- f) Er påfylt kjøretøy, maskiner o.l. ved innførsel eller utførsel.
- g) Fly, unntatt olje til Forsvarets fly.
- h) Råstoff i industriell virksomhet som i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt.
- i) Omsettes i detaljforpakninger med innhold mindre enn 0,15 liter.
- j) Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg på museumssektoren.
- k) NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 3.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4.

Departementet kan i tilfelle overtredelse av § 2 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 5.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6.

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFT PÅ SLUTTBEHANDLING AV AVFALL

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på avfall som er innlevert til sluttbehandling etter følgende satser:

1. opplagsplasser for avfall (fyllplasser);
kr 306 pr. tonn
2. anlegg for forbrenning av avfall;
  - a) grunnavgift kr 77 pr. tonn
  - b) tilleggsavgift kr 229 pr. tonn.

På vilkår fastsatt av departementet fritas, refunderes eller ytes tilskudd for tilleggsavgift for anlegg med energiutnyttelse.

§ 2.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på avfall som:

- a) Innleveres til særskilt behandling i henhold til forskrift av 19. mai 1994 nr. 362 om spesialavfall.
- b) Innleveres til anlegg for ombruk, gjenvinning eller sortering for gjenvinning.
- c) Består av ensartet, uorganisk materiale og som legges på særskilt opplagsplass.
- d) Er restavfall fra utnyttelse av returfiber i treforedlingsindustrien.

§ 3.

Departementet kan fastsette nærmere regler om avgrensning og utfylling av reglene i §§ 1 og 2.

§ 4.

Departementet kan fastsette nærmere regler om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5.

Oppstår det tvil om avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6.

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp eller tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFT PÅ TRIKLORETTEN (TRI) OG TETRAKLORETTEN (PER)

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER), herunder gjenvunnet TRI og PER.

For TRI og PER som inngår som bestanddel i andre produkter, betales avgift av andelen TRI og PER. Avgift betales bare dersom andelen TRI er over 1 vektprosent av produktets totale vekt eller andelen PER er over 0,1 vektprosent av produktets totale vekt.

Avgift svares etter følgende intervaller og satser:

	Innhold TRI/PER pst.	kr pr. kg	
		TRI	PER
1.	Over 0,1 – t.o.m. 1		0,50
2.	Over 1 – t.o.m. 5	2,50	2,50
3.	Over 5 – t.o.m. 10	5,00	5,00
4.	Over 10 – t.o.m. 30	15,00	15,00
5.	Over 30 – t.o.m. 60	30,00	30,00
6.	Over 60 – t.o.m. 100	50,00	50,00

Ved beregning av avgift benyttes den høyeste av enten faktisk eller oppgitt andel TRI/PER.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om hva som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelse.

§ 2.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

a) Utføres.

b) Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.

c) Gjenvinnes til eget bruk.

d) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.

e) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 3.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 4.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5.

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFT PÅ TRYKKIMPREGNERT TREVIRKE

§ 1.

Fra den tid departementet bestemmer skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på:

1. trevirke som er impregnerert med kobber, krom og arsen (CCA),
2. trevirke der arsen i impregneringsmiddelet er erstattet med andre stoffer eller kun inneholder kobber og krom (CCx),
3. trevirke der krom og arsen i impregneringsmiddelet er erstattet med andre stoffer eller kun inneholder kobber (Cx),
4. produkter som er produsert av avgiftspliktig trevirke, jf. nr. 1–3.

Avgiften skal betales etter mengde kobber, krom og arsen i trevirket mv. etter følgende satser:

CCA		CCx		Cx	
kg CCA pr. m ³ yteved	avgift pr. m ³ trevirke	kg CCx pr. m ³ yteved	avgift pr. m ³ trevirke	kg Cx pr. m ³ yteved	avgift pr. m ³ trevirke
over 24	3 325	over 40	2 328		
over 12 t.o.m. 24	1 663	over 21 t.o.m. 40	1 164	over 40	233
over 5 t.o.m. 12	665	over 10 t.o.m. 21	466	over 10 t.o.m. 40	100
t.o.m. 5	333	t.o.m. 10	233	t.o.m. 10	67

For produkter som nevnt i første ledd nr. 4 skal det betales avgift med kr 2,75 pr. kg trevirke.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten, herunder hvilke produkter som omfattes av første ledd nr. 4, og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelse.

§ 2.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, revideres eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) Utføres.
- b) Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- c) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- d) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

- e) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.

§ 3.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5.

Departementet kan fritas for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFT PÅ SJOKOLADE- OG SUKKERVARER M.M.

I.

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen med kr 13,89 pr. kg på sjokolade- og sukkervarer m.m. av varens avgiftspliktige vekt. Det skal også betales avgift av slike varer uten tilsetning av sukker eller søtningsmiddel. Departementet kan gi forskrift om hva som skal anses som avgiftspliktig sjokolade- og sukkervarer.

Departementet kan fastsette en forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b) Fra/til tilvirkers eller importørs lager
  1. utføres til utlandet,
  2. leveres som proviant mv. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnytting av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
  3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- c) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.

- d) Brukes som råstoff mv. ved fremstilling av varer.
- e) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 3.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5.

Departementet kan fritas for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II.

Fra 1. april 2000 skal avgiftssatsen i § 1 være kr 14,17 pr. kg av varens avgiftspliktige vekt.

AVGIFT PÅ ALKOHOLFRIE DRIKKEVARER M.M.**A. Avgift på kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer m.m.**

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på:

- a) kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer med kr 1,58 pr. liter,
- b) sirup som nyttes til ervervsmessig fremstilling av kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer i dispensere, fontener o.l. med kr 9,49 pr. liter,
- c) kullsyre som blir solgt eller innført til tilvirkning av kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer som ikke skal selges. Avgiften utgjør kr 63,00 pr. kg kullsyre.

Med alkoholfrie drikkevarer likestilles i dette regelverket også drikk med alkoholstyrke til og med 0,7 volumprosent alkohol, unntatt øl.

§ 2.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b) Fra tilvirkers eller importørs lager
  1. utføres til utlandet,
  2. leveres som proviant mv. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforsking og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
  3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- c) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- d) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 3.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5.

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

B. Avgift på kullsyrefrie, alkoholfrie drikkevarer m.m.

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på kullsyrefrie, alkoholfrie drikkevarer med kr 1,58 pr. liter salgsvare. Med alkoholfrie drikkevarer likestilles i dette regelverket også drikk med alkoholstyrke til og med 0,7 volumprosent alkohol, unntatt øl.

§ 2.

Unntatt fra avgiftsplikten er:

- a) råsaft, saftkonsentrat, juice, nektar, sirup, drikkevarer fremstilt av grønnsaker, vann uten tilsetning av smaksstoffer, saft av frukt og bær samt konsentrat av disse,
- b) melk, melkeprodukter,
- c) drikkevarer fremstilt av kakao og sjokolade og konsentrater av dette,
- d) varer i pulverform.

§ 3.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b) Fra tilvirkers eller importørs lager
  1. utføres til utlandet,
  2. leveres som proviant mv. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforsking og utnyttning av undersjøiske

naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,

3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltarifens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- c) Nytt til ervervsmessig fremstilling av annet enn drikkevarer.
- d) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- e) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 4.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 5.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6.

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7.

Departementet kan i forskrift gi regler om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1-3.

§ 8.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFTER PÅ DRIKKEVAREEMBALLASJE

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales miljøavgift og grunnavgift til statskassen på følgende drikkevareemballasje og etter følgende satser pr. emballasjeeinheit:

1. Miljøavgift	
a) Glass	kr 4,00
b) Metall og plast	kr 2,40
c) Kartong/papp	kr 1,00

Departementet kan på nærmere vilkår frita for, sette ned eller refundere miljøavgiften dersom emballasjen inngår i et retursystem.

2. Grunnavgift	
Engangsemballasje	kr 0,81

Som engangsemballasje anses emballasje som ikke kan gjenbrukes i sin opprinnelige form.

§ 2.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller yte tilskudd for miljøavgiften på drikkevareemballasje:

- a) for råsaft, saftkonsentrat, juice, nektar, sirup, drikkevarer fremstilt av grønnsaker, vann uten tilsetning av smaksstoffer, saft av frukt og bær samt konsentrater av disse,

- b) for melk, melkeprodukter, drikkevarer fremstilt av kakao og sjokolade og konsentrater av dette, samt varer i pulverform,
- c) med rominnhold på minst 4 liter,
- d) for varer som selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- e) for varer som fra/til tilvirker eller importørs lager
  1. utføres til utlandet,
  2. leveres som proviant mv. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
  3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltarifens innledende bestemmelser § 24 nr. 1,
- f) som bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- g) som selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 3.

For grunnavgiften gjelder § 2 bokstavene b til g tilsvarende.

§ 4.

For drikk med alkoholstyrke over 7 volumprosent alkohol, unntatt øl, inngår avgiftene i § 1 ikke i beregningsgrunnlaget for merverdiavgiften.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6.

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7.

Departementet kan i forskrift gi regler om avgrensing og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 til 3.

§ 8.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFT PÅ SUKKER MV.

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på sukker mv. med kr 5,49 pr. kg av varens avgiftspliktige vekt.

§ 2.

Avgiftsplikten omfatter:

1. Sukker (roe- og rørsukker).
2. Sirup og sukkeroppløsning av nevnte varer.

§ 3.

Varer som inneholder sukker mv. nevnt under § 2, og som er ment eller som departementet finner tjenlige som erstatning for avgiftspliktig vare, kan undergis avgiftsplikt etter nærmere bestemmelse av departementet. Når slik avgiftsplikt blir pålagt, skal avgiften svares med beløp som så vidt mulig motsvarer avgiften etter § 1.

§ 4.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, re-funderes eller ytes tilskudd for avgift på sukker som:

- a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b) Fra tilvirkers eller importørs lager
  1. utføres til utlandet,
  2. leveres som proviant mv. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i uten-

riks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,

3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- c) Nytt til ervervsmessig fremstilling av varer.
- d) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- e) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 5.

Departementet fastsetter i forskrift bestemmelser om hvilken ervervsmessig fremstilling av varer som faller inn under § 4 pkt. c.

§ 6.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 7.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8.

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

9.

Departementet kan i forskrift gi regler om av-

grensing og utfylling av bestemmelsene i §§ 1, 2, 3 og 4.

§ 10.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

DOKUMENTAVGIFT

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 12. desember 1975 nr. 59 betales avgift til statskassen ved tinglysing av dokument som overfører hjemmel til fast eiendom, herunder bygning på fremmed grunn, med 2,5 pst. av avgiftsgrunnlaget, dog minst kr 250.

Ved tinglysing av første gangs overføring av hjemmel til eierseksjon eller til fysisk del av eiendom i forbindelse med oppløsning av borettslag og boligaksjeselskaper betales avgift med kr 1 000 pr. hjemmelsoverføring.

§ 2.

Fritatt for avgift, på vilkår som departementet kan fastsette, er:

- a) Gaveandel i dokument som inneholder gave, donasjon o.l. til det offentlige eller til offentlig godkjente stiftelser og legater, eller til foreninger med allmennyttige formål og med styresete her i landet.
- b) Dokument som overfører rettigheter til fast eiendom til utenlandske diplomatiske og konsulære misjoner.
- c) Egen sameieandel ved overtagelse av fast eiendom ved oppløsning av sameie.
- d) Overføring av hjemmel til fast eiendom mellom ektefeller.
- e) Arveandel etter loven ved overtagelse av fast ei-

endom på skifte eller fra uskiftet bo. Forskudd på arv regnes ikke som arveandel og heller ikke testamentarv i den utstrekning den overstiger lovens arveandel.

- f) Overføring av hjemmel til fast eiendom til forrige hjemmelshaver eller dennes ektefelle, i forbindelse med salg etter reglene om tvangssalg.
- g) Overføring av hjemmel til fast eiendom til NATO eller NATOs hovedkvarter i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av.

§ 3.

Ved førstegangsoverføring av en selvstendig og i sin helhet nyoppført bygning som ikke er tatt i bruk, og overføring av bygg under arbeid betales avgift bare av salgsverdien av tomta dersom det blir tinglyst hjemmelsoverføring til denne.

§ 4.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFT PÅ FLYGING AV PASSASJERER

I.

§ 1.

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på ervervsmessig flyging fra norsk lufthavn til utlandet og mellom Oslo og følgende steder: Bergen, Kristiansand, Stavanger og Trondheim.

Departementet kan bestemme hva som skal anses som ervervsmessig flyging og nærmere om avgrensning av avgiftsplikten.

§ 2.

1. For flyging fra norsk lufthavn til utlandet betales avgift med kr 228 pr. passasjer.
2. For flyging i Norge mellom steder nevnt i § 1 betales avgift med kr 114 pr. passasjer.

§ 3.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas eller refunderes avgift på:

- a) Flyging av luftbefordrerens ansatte på tjenestereise.
- b) Flyging av barn under 2 år.
- c) Transitt- og transferpassasjerer, såfremt reisen står i direkte forbindelse med annen flyreise. Fritaket gjelder ikke for flyging som nevnt under bokstav d i direkte tilknytning til annen avgiftspliktig flyreise.
- d) Flyging av mannskap til og fra anlegg eller innretning på kontinentalsøkkelen i Nordsjøen i til-

knytning til utnyttelse av naturforekomster der.

- e) Flyging fra lufthavn i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord.

§ 4.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5.

Departementet kan fritas for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II.

Fra 1. april 2000 skal § 2 lyde:

- a) For flyging fra norsk lufthavn til utlandet betales avgift med kr 232 pr. passasjer.
- b) For flyging i Norge mellom steder nevnt i § 1 betales avgift med kr 116 pr. passasjer.

AVGIFT PÅ KASSETTER

§ 1.

Fra 1. januar 2000 til og med 31. august 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på uinnspilte lyd-kassettbånd og uinnspilte videokassettbånd etter disse satsene:

- a) for lyd-kasset: kr 4,08 pr. kasset,
- b) for videokasset: kr 20,57 pr. kasset.

Avgiften omfatter også delvis innspilte kassettbånd etter departementets nærmere bestemmelser.

Med kassettbånd menes også magnetbånd på spole tilpasset innbygging i kasset.

§ 2.

Hvis det oppstår tvil om omfanget av og grunnlaget for avgiftsplikten, blir spørsmålet avgjort av departementet.

§ 3.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, re-funderes eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) utelukkende kan brukes i dikteringsmaskiner,
- b) utelukkende kan brukes i datamaskiner,
- c) brukes til produksjon av lydbøker for blinde og svaksynte,
- d) brukes til produksjon av videoinnspillinger for døve og hørselssvekkede,
- e) fra importør, registrert tilvirker eller virksom-

het som driver ervervsmessig innspilling av kassettbånd

- 1. utføres til utlandet,
- 2. leveres til bruk om bord i skip eller fly i utenriks fart,
- 3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltarifens innledende bestemmelser § 24 nr. 1,
- f) brukes til ervervsmessig innspilling,
- g) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- h) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 4.

Departementet kan fritas for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 5.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFT PÅ RADIO- OG FJERNSYNSMATERIELL MV.

§ 1.

Fra 1. januar 2000 til og med 31. august 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på radio- og fjernsynsmateriell mv., etter en avgiftssats på 10,35 pst.

Departementet kan i forskrift gi regler om avgrensning og utfylling av bestemmelsen.

§ 2.

Avgiften beregnes på grunnlag av engrosprisen på vedkommende materiell ved salg til detaljforhandler – merverdiavgiften og særavgiften ikke medregnet.

Departementet kan gi nærmere forskrift om beregning av avgiftsgrunnlaget, herunder fastsette at for avgiftspliktig materiell som tilvirkes/omsettes for bruk i tilknytning til annet avgiftspliktig materiell, kan avgiften for begge materiellgrupper knyttes til den ene materiellgruppe med en forholdsmessig høyere avgift. På tilsvarende måte kan avgiftssatsen fastsettes pr. enhet etter fastsatt skala (stykkpris).

§ 3.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b) Fra/til tilvirkers, importørs eller forhandlers lager:
  1. utføres til utlandet,
  2. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1,
  3. leveres til bruk om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområ-

der utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll.

- c) Bare brukes til annet formål enn lyd- og billedkringkasting.
- d) Innføres tollfritt i medhold av tolltariffens innledende bestemmelser § 11 pkt. 13.
- e) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- f) Anses som multimediautstyr tilknyttet datamaskiner.
- g) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 4.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpet.

§ 5.

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6.

Departementet kan fritas for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7.

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

ANDRE AVGIFTSVEDTAK

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2000 kan:

1. fastsette en avgift knyttet til disponering av frekvenser til drift av DCS 1800 (kap. 5583 post 70 Inntekt fra frekvenser),
2. forestå salg av 5-sifrede telefonnummer (kap. 5583 post 71 Inntekter fra særskilte nummer),
3. fastsette nærmere bestemmelser om beregning og oppkreving av avgiften.

Forslag

til vedtak om tollavgifter for budsjetterminen 2000

I.

Tolltariffen slik den gjelder 31. desember 1999, herunder tolltariffens innledende bestemmelser, skal fortsatt gjelde fra 1. januar 2000, med følgende endringer:

A.

Tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 3 første, annet og tredje ledd skal lyde:

3. Varer som er omfattet av en frihandelsavtale inngått mellom Norge og en fremmed stat eller gruppe av stater kan innenfor rammen av slike avtaler innføres med redusert toll, tollfritt eller med annen tollmessig justering. Preferansetollbehandling innvilges under forutsetning av at opprinnelsesreglene til den aktuelle frihandelsavtalen er oppfylt.

Følgende frihandelsavtaler er virksomme 1. januar 2000:

- Avtalen om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområde, EØS-avtalen
- Konvensjonen om opprettelse av Det Europeiske Frihandelsforbund
- Handelsavtalen EF – Norge
- Frihandelsavtalen EFTA – Tyrkia
- Frihandelsavtalen EFTA – Den tsjekkiske republikk (Tsjekkia)
- Frihandelsavtalen EFTA – Den slovakiske republikk (Slovakia)
- Frihandelsavtalen EFTA – Israel
- Frihandelsavtalen EFTA – Romania
- Frihandelsavtalen EFTA – Bulgaria
- Frihandelsavtalen EFTA – Ungarn
- Frihandelsavtalen EFTA – Polen
- Frihandelsavtalen EFTA – Slovenia
- Frihandelsavtalen EFTA – Estland
- Frihandelsavtalen EFTA – Latvia
- Frihandelsavtalen EFTA – Litauen
- Frihandelsavtalen Norge – Færøyene
- *Interim frihandelsavtale EFTA – PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet*

Tollpreferanser gis under samme forutsetninger også for varer som er omfattet av bilaterale eller unilaterale erklæringer inngått i tilknytning til disse frihandelsavtalene.

Tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 7 skal lyde:

7. *Toll skal svares etter de tollsatser som gjelder på det tidspunkt en fullstendig utfylt tolldeklarasjon er mottatt av tollvesenet.*

Dersom innførte varer er tillatt utlevert vareeieren eller hans representant til disponering som angitt i tolldeklarasjonen eller bestemt av tollvesenet uten at endelig fortolling har funnet sted, skal toll svares etter de satser som gjaldt på utleveringstidspunktet.

For ulovlig innførte varer (smugling), skal det svares toll etter de satser som gjaldt på innførelstidspunktet.

For varer benyttet i strid med gitt tillatelse eller disponert ulovlig over på annen måte, svares toll etter de satser som gjaldt på det tidspunkt den ulovlige disponeringen tok til. Tollsatsen kan imidlertid ikke være lavere enn den som ville kommet til anvendelse ved lovlig opptreden overfor tollvesenet. For ulovlig disponering ved midlertidig innførsel etter §§ 13 og 14, skal toll svares etter de satser som gjaldt på utleveringstidspunktet.

Tolltariffens innledende bestemmelser § 11 nr. 32 skal lyde:

32. *Én stk. (sett) av hver type eller størrelse av utskiftbare former eller utskiftbart maskinverktøy som er bestilt sammen med, fortollet sammen med og tydelig bestemt for maskiner som kan innføres tollfritt. Formene og verktøyet kan da tariffes i samme posisjon som vedkommende maskin og innføres tollfritt sammen med den.*

B.

For landbruksvarer endres oppdelingene og tollsatsene for elgkjøtt slik som angitt i vedlegg 3.1.

C.

For industrivarer som 31. desember 1999 er oppført i tolltariffen med høyere tollsats enn 0, reduseres tollsatsene i samsvar med det som følger av Norges forpliktelser etter WTO-avtalen og den særskilte Ministererklæringen om liberalisering av handel med informasjonsteknologiprodukter.

D.

Tollsatsene for varenumre hvor det er gitt administrative tollfritak til enkeltbedrifter, settes til 0 på de varenumre i tolltariffen som er angitt i vedlegg 3.2. På varenumrene hvor det administrativt er gitt redusert tollsats til enkeltbedrifter, settes tollsatsene i samsvar med vedlegg 3.3.

E.

Tollsatsene på utstyr for lyd, bilde og skrift settes til 0 på de varenumre i tolltariffen som er angitt i vedlegg 3.4.

F.

Tollsatsene på tobakkvarer settes til 0 på de varenumre i tolltariffen som er angitt i vedlegg 3.5.

II.

Finansdepartementet gis fullmakt til å iverksette de tollreduksjoner som måtte følge av WTO-forhandlingene om utvidelse av produktdekningen under Ministererklæringen om liberalisering av handel med informasjonsteknologiprodukter.

III.

Finansdepartementet gis fullmakt til å iverksette tollreduksjoner som måtte følge av en forhandlingsløsning om umiddelbare tollreduksjoner ved oppstart av kommende forhandlingsrunde i WTO.

IV.

Finansdepartementet gis fullmakt til å iverksette de tollreduksjoner som følger av frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Marokko, samt eventuelle frihandelsavtaler mellom EFTA-landene og henholdsvis Canada, Kypros, Makedonia, Tunisia, Egypt og Jordan.

V.

Finansdepartementet gis fullmakt til å endre unntakslisten for industrivarer i GSP-ordningen i samsvar med vedlegg 3.6.

VI.

Finansdepartementet gis fullmakt til å innarbeide tekniske endringer i tolltariffen.

Vedlegg 1**Skatteligningen for inntektsåret 1997**

1. Statistisk sentralbyrås skattestatistikk for inntektsåret 1997 viser at alminnelig inntekt pr. innbygger var 117 040 kroner. Sammenlignet med alminnelig inntekt pr. innbygger i 1996 var dette en økning på 8,6 pst.

Oslo hadde høyest inntekt pr. innbygger med 153 265 kroner, mens inntekten var lavest i Nord-Trøndelag med 96 280 kroner.

Alminnelig inntekt utgjorde i alt 626,3 mrd. kroner. Av inntekten falt 518,2 mrd. på forskuddspliktige (personlige) skattytere og 108,1 mrd. kroner på etterskuddspliktige (ikke-personlige) skattytere. Inntekten i alt viste en økning på 11,7 pst. fra 1996 til 1997. For forskuddspliktige var det en økning på 9,2 pst. og for etterskuddspliktige en økning på 25,3 pst.

Utlignet formues- og inntektsskatt til kommune, fylke og stat og trygdeavgift til folketrygden utgjorde i alt 226,5 mrd. kroner. Kommune- og fylkeskatten beløp seg til 84,3 mrd. kroner, mens statskatten og trygdeavgiften var henholdsvis 100,5 og 41,7 mrd. kroner. Fra 1996 til 1997 var det en økning i utlignet skatt i alt på 8,2 pst. Kommune- og fylkesskatten økte med 8,5 pst., statsskatten økte med 8,2 pst. Medlemsavgiften til folketrygden økte med 7,6 pst. fra året før.

Statistikken bygger på oppgaver fra den ordinære skatteligningen for forskuddspliktige og etterskuddspliktige skattytere. For personlige skattytere omfatter inntektsskatt til staten hovedsakelig toppskatt, men for visse grupper personlige skattytere, hovedsakelig personer som er bosatt i utlandet, beregnes ordinær inntektsskatt til staten.

Antall skattytere ved kommuneskatteligningen omfatter forskuddspliktige og etterskuddspliktige som er ilagt inntekts- og/eller formuesskatt ved den ordinære kommuneskatteligningen. Skattytere som er skattlagt i flere kommuner, er regnet som skattyter i hver av kommunene. For forskuddspliktige skattytere er felleslignede ektefeller slått sammen til en skattyterenhhet.

Oppgavene over inntekt og formue i tabellene 1 – 5 omfatter bare beløp som ligger over grensene for skattlegging. Alle skatte- og avgiftsbeløp er oppgitt med nettobeløp, dvs. etter fradrag, nedsettelse og korreksjoner.

Alminnelig inntekt omfatter summen av skattepliktige inntekter minus inntektsfradrag.

Nettoformue omfatter verdien av realkapital og finanskapital minus gjeld. De enkelte formuesarter er vurdert etter ligningsverdi. For personlige skattytere er enkelte formuesarter (f.eks. bankinnskudd) bare medregnet utover bestemte beløp.

Personinntekt omfatter brutto pensjon og visse trygdeytelser, lønnsinntekt og personinntekt i næring. Personinntekt er grunnlag for beregning av toppskatt og trygdeavgift. Den delen av personinntekten som er grunnlag for beregning av trygdeavgift etter mellomomsats eller høy sats, kalles pensjonsgivende inntekt og er grunnlag for beregning av pensjonspoeng.

Gjennomsnittstallene for innenby(gd)sboende personlige skattytere omfatter bare skattytere som er bostedslignet i Norge. De øvrige gjennomsnittstallene omfatter oppgaver fra alle grupper av personlige skattytere. Innbyggertallet 1. januar 1998 er benyttet ved beregning av gjennomsnittstall pr. innbygger. En kan ikke på grunnlag av totaltallene i tabell 1 beregne gjennomsnittstall i tabell 5.

Av inntektsskatten til Oslo for forskuddspliktige og etterskuddspliktige er 11,5/18,25-deler regnet som kommuneskatt og 6,75/18,25-deler som fylkesskatt.

2. Statistikken over personlige skattytere grupert etter inntekts- og formuestrinn omfatter 3,3 mill. personlige skattytere.

Av de personlige skattyterne hadde 38,7 pst. alminnelig inntekt under 100 000 kroner, 37,8 pst. en inntekt mellom 100 000 og 200 000 kroner, 15,6 pst. en inntekt mellom 200 000 og 300 000 kroner, mens 8,1 pst. hadde en inntekt på 300 000 kroner eller mer.

En gruppering av de personlige skattytere etter formuestrinn viser at 70,7 pst. av skattyterne hadde en formue under 120 000 kroner, 13,5 pst. en formue mellom 120 000 og 300 000 kroner og 7,0 pst. en mellom 300 000 kroner og 500 000 kroner. 8,8 pst. av skattyterne ble lignet for en formue på 500 000 kroner eller mer.

Som personlig skattyter i tabell 6 er regnet person som er ilagt inntekts- eller formuesskatt til stat,

fylke eller kommune, eller trygdeavgift til folke-trygden, eller som er registrert med pensjonsgivende inntekt. Felleslignede ektefeller utgjør en skattyter. Skattyterne er bare registrert som skattyter i en kommune.

I tabell 6 er inntekt definert som alminnelig inntekt og nettoformue er definert som nettoformue ved statsskatteligningen. I denne tabellen er inntekts- og formuesbeløp som ligger under grensene for skattlegging medregnet.

3. Skattestatistikken for etterskuddspliktige skattytere ved statsskatteligningen, eksklusive selskaper skattlagt med hjemmel i petroleumsskatte- loven, viser at sum utlignet skatt til staten utgjorde i alt 19 884 mill. kroner i 1997. Av dette var 19 447 mill. kroner fellesskatt på alminnelig inntekt, og 53 mill. kroner på korreksjonsinntekt. Skatt på formue var 4 mill. kroner. Tallene for utlignet skatt til staten er etter godtgjørelsesfradrag i forbindelse med mottatt aksjeutbytte, og etter fradrag for naturressursskatt. Fradrag for godtgjørelse i fellesskatt utgjorde 2 460 mill. kroner, mens fradrag for naturressursskatt utgjorde 908 mill. kroner. Skatt på grunnrenteinntekt er en ny skatteart for kraftforetak, og var på 335 mill. kroner i 1997.

Av sum utlignet skatt ved statsskatteligningen på 19 884 mill. kroner, er 85,2 pst. utlignet på aksjeselskaper, aksjebanker og forsikringsselskaper, 5,6 pst. på kraftselskaper, 4,8 pst. på sparebanker, 1,9 pst. på rederier, fangst- og bergingsvirksomhet, 0,8 pst. på forbruksforeninger, innkjøps- og salgslag/samvirkelag, andelsmeierier og boligbyggelag, 0,7 pst. på utenlandske aksjeselskaper/forsikringsselskaper og 0,5 pst. på institusjoner/foreninger og pensjonsfond og 0,1 pst. på aksjefond/selgende gruppe/utenlandske styremedlemmer. De resterende 0,5 pst. er utlignet på gjensidige livs- og skadeforsikringsselskaper.

Av alminnelig inntekt, som utgjorde 101,4 mrd. kroner, er 87,3 mrd. kroner (86,1 pst.), opptjent av 13 333 (17,7 pst.) skattytere som hadde en alminnelig inntekt på 1 mill. kroner eller mer. Mottatt norsk og utenlandsk aksjeutbytte er fra inntektsåret 1993 inkludert i alminnelig inntekt.

Statsskatten fra oljevirksomheten for etterskuddspliktige skattytere beløp seg til 29,2 mrd. kroner. Beløpet utgjør 59,5 pst. av selskapsskatten til staten.

Tabell 1 Oversikt over skatteligningen. Hele landet. 1997. Mill. kroner

	I alt	Etterskudds- pliktige skattytere ¹⁾	Personlige skattytere ²⁾
<i>Kommuneskatteligningen</i>			
Antall skattytere	3 734 964	78 983	3 655 981
Nettoformue	593 886	40 533	553 353
Alminnelig inntekt	626 295	108 113	518 182
Særfradrag	13 942	–	13 942
Formues- og inntektsskatt	55 080	5 330	49 750
Inntektsskatt	50 416	5 193	45 223
Formuesskatt	4 664	137	4 527
<i>Fylkesskatteligningen</i>			
Inntektsskatt	29 275	2 627	26 648
<i>Statsskatteligningen</i>			
Antall skattytere med fellesskatt	3 209 079	75 424	3 133 655
Nettoformue	548 257	1 280	546 977
Nettoinntekt	47 632	46 487	1 145
Beregningsgrunnlag for toppskatt	603 923	:	603 923
Formues- og inntektsskatt	100 480	49 088	51 393
Formuesskatt	1 441	4	1 437
Inntektsskatt	40 061	29 585	10 476
Fellesskatt	58 978	19 499	39 480
<i>Utligning til folketrygden</i>			
Beregningsgrunnlag for trygdeavgift i alt	605 106	–	605 106
Pensjon/trygd	109 518	–	109 518
Næringsinntekt utenom primærnæringer	32 360	–	32 360
Næringsinntekt i primærnæringer	9 226	–	9 226
Lønnsinntekt	454 002	–	454 002
Samlet trygdeavgift	41 687	–	41 687
<i>Sum utlignet skatt</i>			
I alt	226 523	57 045	169 478
<i>Fradrag, nedsettelse og korreksjoner i skatt</i>			
I alt	13 638	4 149	9 489
Forsørgerfradrag ³⁾	1 982	–	1 982
Finnmarksfradrag ⁴⁾	512	–	512
Fradrag for BSU ⁴⁾	238	–	238
Fradrag for aksjesparing ⁴⁾	437	–	437
Skatt etterbetalt pensjon ⁵⁾	-29	–	-29
Nedsettelse etter 65-prosentregelen ⁶⁾	7 171	–	171
Skattebegrensning etter paragraf 78 ⁷⁾	2 552	–	2 552
Nedsettelse for utenlandsskatt ⁸⁾	45	–	45
Godtgjørelsesfradrag ⁹⁾	7 731	4 149	3 582

¹⁾ For etterskuddspliktige ved statsskatteligningen er medregnet beløp knyttet til utvinning og rørtransport av råolje og naturgass og annen virksomhet som kommer inn under lov av 1975 om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster mv. Det gjelder nettoinntekt 46 487 mill. kroner, inntektsskatt 29 206 mill. kroner. Av inntektsskatt er 16 193 mill. kroner særskatt. Disse beløpene omfatter sokkelansettelser foretatt av oljeskattekontorene.

²⁾ Omfatter også utenlandske skattytere på kontinentalsokkelen.

³⁾ Beløpet er belastet inntektsskatt kommune med 1 289 mill. kroner og fylkesskatt med 693 mill. kroner.

⁴⁾ Beløpet er belastet inntektsskatt stat.

⁵⁾ Tillegg/fradrag for etterbetalt pensjon er fordelt med -8,7 mill. kroner på inntektsskatt kommune, -4,7 mill. kroner på fylkesskatt, -1,7 mill. kroner på inntektsskatt stat, -6,9 mill. kroner på fellesskatten og -7,3 mill. kroner på avgift til folketrygden.

⁶⁾ Beløpet er belastet formuesskatt stat.

⁷⁾ Beløpet er belastet inntektsskatt kommune og fylke med henholdsvis 758,8 mill. kroner og 405,6 mill. kroner. Inntektsskatt stat med 141,0 mill. kroner, fellesskatt med 599,5 mill. kroner og avgift til folketrygden med 646,7 mill. kroner.

⁸⁾ Beløpet er belastet inntektsskatt stat med 3,6 mill. kroner, fellesskatt med 10,4 mill. kroner, inntektsskatt kommune med 13,2 mill. kroner, fylkesskatt med 7,1 mill. kroner og avgift til folketrygden med 10,7 mill. kroner.

⁹⁾ Skattefradrag for etterskuddspliktige utgjorde i alt 4 149 mill. kroner i 1997. Av dette er 908 mill. kroner fradrag for naturressurs-skatt. Dette beløpet kommer til fradrag i fellesskatt. Godtgjørelsesfradraget var på 3 241 mill. kroner. Av dette kommer 2 460 mill. kroner til fradrag i fellesskatt, 289 mill. kroner til fradrag i inntektsskatt fylke og 492 mill. kroner til fradrag i inntektsskatt kommune. For personlige skattytere er godtgjørelsesfradraget belastet inntektsskatt kommune med 1 472 mill. kroner, fylkesskatt med 864 mill. kroner og fellesskatt med 1 245 mill. kroner.

Tabell 2 Oversikt over skatteligningen etter skattytergruppe. Kommune- og fylkesskatteligningen.
Fylker. 1997. Mill. kroner

Fylke/skattytergruppe	Antall skatt- yttere ¹⁾	Netto- formue	Alm. inntekt ²⁾	Sær- fradrag	Kommuneskatt			Fylkes- skatt ⁴⁾
					I alt	Inntekts- skatt	Formues- skatt ³⁾	
HELE LANDET	3 734 964	593 886	626 295	13 942	55 080	50 416	4 664	29 275
Personlige skattyttere i alt	3 655 981	553 353	518 182	13 942	49 750	45 223	4 527	26 648
Innenby(gd)s personlige	3 146 784	532 608	510 628	13 942	48 750	44 413	4 337	26 173
Utenby(gd)s personlige	509 197	20 744	7 555	–	1 000	810	190	475
Etterskuddspliktige	78 983	40 533	108 113	–	5 330	5 193	137	2 627
ØSTFOLD	207 829	29 906	31 047	878	2 692	2 460	232	1 436
Personlige skattyttere i alt	204 012	28 462	26 420	878	2 467	2 240	227	1 321
Innenby(gd)s personlige	175 430	27 005	26 078	878	2 418	2 204	214	1 299
Utenby(gd)s personlige	28 582	1 457	341	–	50	36	13	21
Etterskuddspliktige	3 817	1 444	4 627	–	225	220	5	115
AKERSHUS	361 274	67 983	75 671	1 133	6 823	6 254	569	3 677
Personlige skattyttere i alt	352 732	65 936	62 656	1 133	6 302	5 744	558	3 380
Innenby(gd)s personlige	319 314	64 082	61 592	1 133	6 172	5 630	541	3 313
Utenby(gd)s personlige	33 418	1 854	1 064	–	131	114	17	67
Etterskuddspliktige	8 542	2 047	13 015	–	521	510	11	297
OSLO	399 554	93 295	113 117	1 691	9 023	8 228	795	4 842
Personlige skattyttere i alt	385 046	88 140	77 765	1 691	7 817	7 043	775	4 145
Innenby(gd)s personlige	369 303	86 887	75 774	1 691	7 589	6 826	763	4 018
Utenby(gd)s personlige	15 743	1 253	1 991	–	228	217	12	127
Etterskuddspliktige	14 508	5 155	35 352	–	1 206	1 185	20	697
HEDMARK	177 441	27 197	20 911	710	1 876	1 673	204	979
Personlige skattyttere i alt	174 709	24 674	18 827	710	1 759	1 565	194	924
Innenby(gd)s personlige	138 406	23 164	18 567	710	1 718	1 537	181	908
Utenby(gd)s personlige	36 303	1 510	261	–	41	28	14	16
Etterskuddspliktige	2 732	2 523	2 084	–	117	108	10	55
OPPLAND	187 622	27 864	20 889	654	1 920	1 707	213	987
Personlige skattyttere i alt	184 628	25 630	18 656	654	1 765	1 560	205	922
Innenby(gd)s personlige	135 730	23 511	18 402	654	1 718	1 533	185	906
Utenby(gd)s personlige	48 898	2 118	254	–	47	27	20	16
Etterskuddspliktige	2 994	2 234	2 233	–	155	147	8	65
BUSKERUD	225 575	35 513	32 091	736	2 955	2 674	280	1 543
Personlige skattyttere i alt	220 861	33 186	27 464	736	2 674	2 401	273	1 415
Innenby(gd)s personlige	169 722	30 884	27 016	736	2 604	2 353	252	1 387
Utenby(gd)s personlige	51 139	2 302	448	–	69	48	22	28
Etterskuddspliktige	4 714	2 327	4 627	–	281	273	7	128
VESTFOLD	174 709	28 270	27 329	709	2 401	2 174	227	1 281
Personlige skattyttere i alt	171 015	27 261	23 687	709	2 249	2 025	224	1 194
Innenby(gd)s personlige	147 372	25 765	23 313	709	2 195	1 985	210	1 170
Utenby(gd)s personlige	23 643	1 496	375	–	54	40	14	24
Etterskuddspliktige	3 694	1 009	3 642	–	152	149	3	87

Tabell 2 (forts.) Oversikt over skatteligningen etter skattytergruppe. Kommune- og fylkesskatteligningen. Fylker. 1997. Mill kroner

Fylke/skattytergruppe	Antall skattytere ¹⁾	Nettoformue	Alm. inntekt ²⁾	Særfradrag	Kommuneskatt			Fylkeskatt ⁴⁾
					I alt	Inntektskatt	Formuesskatt ³⁾	
TELEMARK	150 344	20 777	20 566	598	1 885	1 728	157	976
Personlige skattytere i alt	147 657	19 123	17 566	598	1 647	1 495	152	882
Innenby(gd)s personlige	117 765	17 820	17 332	598	1 610	1 470	140	867
Utenby(gd)s personlige	29 892	1 303	234	–	37	25	12	15
Etterskuddspliktige	2 687	1 654	3 000	–	238	233	5	94
AUST-AGDER	95 285	13 458	12 434	338	1 127	1 023	103	582
Personlige skattytere i alt	93 628	12 373	10 551	338	992	892	100	526
Innenby(gd)s personlige	70 542	11 312	10 399	338	966	876	90	517
Utenby(gd)s personlige	23 086	1 061	151	–	26	16	10	10
Etterskuddspliktige	1 657	1 085	1 883	–	135	131	3	56
VEST-AGDER	126 819	20 797	19 119	498	1 745	1 585	160	906
Personlige skattytere i alt	124 370	19 148	16 268	498	1 552	1 397	155	824
Innenby(gd)s personlige	104 295	18 248	16 041	498	1 520	1 373	147	810
Utenby(gd)s personlige	20 075	900	227	–	33	24	8	14
Etterskuddspliktige	2 449	1 649	2 851	–	193	188	5	82
ROGALAND	276 887	43 951	52 790	915	4 736	4 395	341	2 553
Personlige skattytere i alt	270 866	40 611	44 483	915	4 307	3 976	331	2 341
Innenby(gd)s personlige	244 334	39 846	43 606	915	4 207	3 882	325	2 286
Utenby(gd)s personlige	26 532	765	877	–	100	93	7	55
Etterskuddspliktige	6 021	3 340	8 307	–	429	419	10	212
HORDALAND	349 313	48 643	58 241	1 219	5 152	4 777	375	2 759
Personlige skattytere i alt	342 247	45 295	48 972	1 219	4 645	4 281	364	2 522
Innenby(gd)s personlige	297 560	44 015	48 477	1 219	4 581	4 229	352	2 491
Utenby(gd)s personlige	44 687	1 280	494	–	64	53	12	31
Etterskuddspliktige	7 066	3 348	9 269	–	507	496	11	237
SOGN OG FJORDANE	93 275	16 795	13 123	329	1 293	1 167	126	641
Personlige skattytere i alt	91 536	15 157	11 374	329	1 093	972	121	574
Innenby(gd)s personlige	78 098	14 693	11 289	329	1 080	963	117	568
Utenby(gd)s personlige	13 438	463	85	–	13	9	4	5
Etterskuddspliktige	1 739	1 638	1 749	–	200	195	5	67
MØRE OG ROMSDAL	198 879	32 851	30 598	762	2 710	2 460	251	1 431
Personlige skattytere i alt	194 483	30 487	26 082	762	2 469	2 225	245	1 312
Innenby(gd)s personlige	171 326	29 733	25 852	762	2 438	2 200	238	1 298
Utenby(gd)s personlige	23 157	754	230	–	31	24	7	14
Etterskuddspliktige	4 396	2 364	4 516	–	241	235	6	119
SØR-TRØNDELAG	219 521	29 998	32 445	809	2 877	2 656	222	1 547
Personlige skattytere i alt	215 580	26 386	28 181	809	2 647	2 437	211	1 436
Innenby(gd)s personlige	183 764	25 492	27 967	809	2 616	2 414	202	1 423
Utenby(gd)s personlige	31 816	894	214	–	31	23	8	13
Etterskuddspliktige	3 941	3 612	4 264	–	230	219	11	111

Tabell 2 (forts.) Oversikt over skatteligningen etter skattytergruppe. Kommune- og fylkesskatteligningen. Fylker. 1997. Mill kroner

Fylke/skattytergruppe	Antall skatt- yttere ¹⁾	Netto- formue	Alm. inntekt ²⁾	Sær- fradrag	Kommuneskatt			Fylkes- skatt ⁴⁾
					I alt	Inntekts- skatt	Formues- skatt ³⁾	
NORD-TRØNDELAG	103 594	13 255	13 699	406	1 205	1 109	95	643
Personlige skattytere i alt	101 772	11 906	12 223	406	1 112	1 020	91	602
Innenby(gd)s personlige	88 975	11 534	12 148	406	1 101	1 012	88	597
Utenby(gd)s personlige	12 797	372	74	–	11	8	3	5
Etterskuddspliktige	1 822	1 349	1 476	–	93	89	4	41
NORDLAND	202 273	22 953	26 724	840	2 414	2 249	165	1 272
Personlige skattytere i alt	199 173	21 067	23 801	840	2 147	1 988	159	1 172
Innenby(gd)s personlige	172 718	20 558	23 682	840	2 130	1 975	155	1 165
Utenby(gd)s personlige	26 455	509	119	–	17	13	5	7
Etterskuddspliktige	3 100	1 886	2 923	–	267	261	6	10
TROMS	123 428	14 507	17 366	483	1 530	1 426	105	830
Personlige skattytere i alt	121 334	13 006	15 631	483	1 427	1 327	100	782
Innenby(gd)s personlige	108 084	12 685	15 544	483	1 415	1 318	97	777
Utenby(gd)s personlige	13 250	322	87	–	12	9	3	5
Etterskuddspliktige	2 094	1 501	1 735	–	103	99	5	48
FINNMARK	61 342	5 871	8 137	234	715	673	42	391
Personlige skattytere i alt	60 332	5 504	7 577	234	677	636	41	375
Innenby(gd)s personlige	54 046	5 374	7 550	234	673	633	40	373
Utenby(gd)s personlige	6 286	130	27	–	4	3	1	2
Etterskuddspliktige	1 010	367	560	–	38	37	1	161

¹⁾ Skattytere med utlignet inntektsskatt og/eller formuesskatt til kommune.²⁾ Inklusive korreksjonsinntekt.³⁾ Inklusive korreksjonsskatt fylkene og naturressursskatt til fylkene. Naturressursskatt til fylkene utgjør 221 mill. kroner⁴⁾ Inklusive korreksjonsskatt kommune og naturressursskatt kommune for kraftproduserende etterskuddspliktige etter skattelovens § 19A. Naturressursskatten til kommunene utgjør 1,1 mrd. kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3 Oversikt over skatteligningen etter skattytergruppe. Statsskatteligningen og utligningen til folketrygden. Fylker og kontinentalsokkelen. 1997. Mill. kroner

Fylke/skattytergruppe	Antall skatt- ytere med topp- skatt ¹⁾	Antall skatt- ytere med felles- skatt	Netto- formue	Netto- inntekt	Statsskatt				Med- lems- gift til folke- trygden
					I alt	Inntekts- skatt ²⁾	Formues- skatt	Felles- skatt ³⁾	
HELE LANDET	911 332	3 209 079	548 257	603 923	100 480	40 061	1 441	58 978	41 687
Personlige skattytere	911 332	3 133 655	546 977	603 923	51 393	10 476	1 437	39 480	41 687
Etterskuddspliktige	:	75 424	1 280	:	49 088	29 585	4	19 499	-
ØSTFOLD	43 637	178 125	27 541	31 237	3 308	426	72	2 810	2 111
Personlige skattytere	43 637	174 439	27 541	31 237	2 438	410	72	1 957	2 111
Etterskuddspliktige	:	3 686	-	:	869	16	-	853	-
AKERSHUS	122 897	325 949	67 687	71 507	9 639	1 967	186	7 486	5 132
Personlige skattytere	122 897	317 597	67 687	71 507	7 110	1 853	186	5 071	5 132
Etterskuddspliktige	:	8 352	0	:	2 529	114	0	2 415	-
OSLO	137 439	381 754	91 566	82 213	14 769	2 308	253	12 208	5 741
Personlige skattytere	137 439	367 171	90 632	82 213	8 392	2 163	250	5 979	5 741
Etterskuddspliktige	:	14 583	934	:	6 377	145	3	6 229	-
HEDMARK	27 524	139 536	23 579	22 622	2 054	218	58	1 778	1 504
Personlige skattytere	27 524	137 065	23 578	22 622	1 642	216	58	1 368	1 504
Etterskuddspliktige	:	2 471	1	:	412	2	0	410	-
OPPLAND	26 936	137 173	23 850	22 306	2 029	213	61	1 755	1 507
Personlige skattytere	26 936	134 603	23 850	22 306	1 635	210	61	1 363	1 507
Etterskuddspliktige	:	2 570	-	:	394	3	-	391	-
BUSKERUD	48 193	172 937	32 171	32 003	3 570	545	85	2 940	2 229
Personlige skattytere	48 193	168 610	32 144	32 003	2 723	541	85	2 097	2 229
Etterskuddspliktige	:	4 327	27	:	847	4	0	843	-
VESTFOLD	39 839	150 093	26 407	27 511	3 004	446	70	2 488	1 878
Personlige skattytere	39 839	146 508	26 407	27 511	2 284	442	70	1 771	1 878
Etterskuddspliktige	:	3 585	-	:	720	3	-	717	-
TELEMARK	30 388	119 578	18 287	21 023	2 111	296	47	1 768	1 415
Personlige skattytere	30 388	117 112	18 287	21 023	1 644	294	47	1 303	1 415
Etterskuddspliktige	:	2 466	-	:	467	2	-	465	-
AUST-AGDER	17 392	71 503	11 522	12 441	1 351	176	31	1 144	846
Personlige skattytere	17 392	69 975	11 522	12 441	988	174	31	783	846
Etterskuddspliktige	:	1 528	-	:	363	2	-	361	-
VEST-AGDER	28 029	105 776	18 809	18 912	2 038	286	50	1 702	1 295
Personlige skattytere	28 029	103 435	18 809	18 912	1 553	279	50	1 223	1 295
Etterskuddspliktige	:	2 341	-	:	486	7	-	479	-
ROGALAND	81 397	248 880	40 631	50 452	6 304	1 193	113	4 997	3 563
Personlige skattytere	81 397	243 045	40 631	50 452	4 725	1 173	113	3 438	3 563
Etterskuddspliktige	:	5 835	-	:	1 579	20	-	1 559	-
HORDALAND	89 348	302 826	44 762	57 721	6 607	1 089	113	5 405	4 035
Personlige skattytere	89 348	296 022	44 762	57 721	4 898	1 054	113	3 731	4 035
Etterskuddspliktige	:	6 804	-	:	1 709	35	-	1 674	-

Tabell 3 (forts) Oversikt over skatteligningen etter skattytergruppe. Statsskatteligningen og utligningen til folketrygden. Fylker og kontinentalsokkelen. 1997. Mill. kroner

Fylke/skattytergruppe	Antall skatt- ytere med topp- skatt ¹⁾	Antall skatt- ytere med felles- skatt	Netto- formue	Netto- inntekt	Statsskatt				Med- lemsav- gift til folke- trygden
					I alt	Inntekts- skatt ²⁾	Formues- skatt	Felles- skatt ³⁾	
SOGN OG FJORDANE	18 964	79 086	14 777	13 384	1 272	155	38	1 078	928
Personlige skattytere	18 964	77 516	14 777	13 384	1 039	149	38	852	928
Etterskuddspliktige	:	1 570	-	:	233	6	-	227	-
MØRE OG ROMSDAL	44 362	174 343	29 989	30 626	3 300	418	79	2 804	2 109
Personlige skattytere	44 362	170 170	29 987	30 626	2 441	417	79	1 945	2 109
Etterskuddspliktige	:	4 173	1	:	860	1	0	859	-
SØR-TRØNDELAG	47 956	186 539	26 452	33 823	3 537	499	67	2 971	2 323
Personlige skattytere	47 956	182 825	26 136	33 823	2 692	494	66	2 132	2 323
Etterskuddspliktige	:	3 714	316	:	845	5	1	839	-
NORD-TRØNDELAG	18 453	90 069	11 581	14 865	1 345	147	28	1 170	1 004
Personlige skattytere	18 453	88 415	11 580	14 865	1 061	135	28	898	1 004
Etterskuddspliktige	:	1 654	0	:	284	11	0	272	-
NORDLAND	39 486	174 461	20 532	29 666	2 548	307	48	2 193	1 996
Personlige skattytere	39 486	171 624	20 532	29 666	2 098	305	48	1 746	1 996
Etterskuddspliktige	:	2 837	-	:	450	2	-	448	-
TROMS	27 397	109 384	12 720	19 472	1 711	155	31	1 526	1 340
Personlige skattytere	27 397	107 399	12 720	19 472	1 347	153	31	1 163	1 340
Etterskuddspliktige	:	1 985	-	:	364	2	-	363	-
FINNMARK	12 670	54 626	5 379	9 567	347	-319	13	653	655
Personlige skattytere	12 670	53 683	5 379	9 567	252	-319	13	559	655
Etterskuddspliktige	:	943	-	:	95	0	-	95	-
KONTINENTALSOKKE- LEN	9 025	6 441	15	2 574	29 639	29 538	0	101	76
Personlige skattytere	9 025	6 441	15	2 574	434	332	0	101	76
Etterskuddspliktige	-	0	-	-	29 205	29 205	-	-	-

¹⁾ Blant etterskuddspliktige skattytere kan utenlandske styremedlemmer få utlignet toppskatt. Pga. få observasjoner er disse ikke oppgitt i tabellen (·).

²⁾ For personlige skattytere utgjør inntektsskatten til staten i hovedsak toppskatt. For etterskuddspliktige skattytere består inntektsskatten til staten av sokkelskatt for selskaper som driver utvinning av olje og gass (29,2 mrd. kroner), tonnasjeskatt utlignet for skipsaksjeselskap som kommer inn under reglene i Skattelovens § 51A (45 mill. kroner) og skatt på grunnrenteinntekt for kraftprodusenter etter Skattelovens § 19A (335 mill. kroner).

³⁾ Inklusive fellesskatt på korreksjonsinntekt, og etter fradrag for naturressursskatt for kraftprodusenter etter Skattelovens § 19A. Fradrag naturressursskatt utgjør 908 mill. kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4 Oversikt over skatteligningen etter skattytergruppe. Skatt, skattefradrag og nedsettelse i skatt. Fylker og kontinentalsokkelen. 1997. Mill. kroner

Fylke/skattyter- gruppe	Skattefradrag og nedsettelse												
	Brutto- skatt	I alt	For- sørger- fra- drag	Finn- marks- fra- drag	Fra- drag for BSU	Fra- drag for AMS	Skatte- begrensning		Fra drag for uten- lands- skatt	Skatt etter- betalt pensjon	Godt- gjørel- sesfra- drag ¹⁾	Netto- skatt	
							etter 65-pro sent rege- len	etter para- graf 78					
HELE LAN-													
DET	240 161	13 638	1 982	512	238	437	171	2 552	45	-29	7 731	226 523	
Personlige skattytere i alt	178 967	9 489	1 982	512	238	437	171	2 552	45	-29	3 582	169 478	
Innenby(gd)s personlige	177 446	9 489	1 982	512	238	437	171	2 552	45	-29	3 582	167 957	
Utenby(gd)s personlige	1 475	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 475	
Sjøfolk ²	45	0	-	-	-	0	-	-	-	-	-	45	
Etterskudds- pliktige	61 194	4 149	-	-	-	-	-	-	-	-	4 149	57 045	
Østfold	10 132	584	101	-	9	22	3	170	1	0	278	9 547	
Personlige skattytere i alt	8 801	463	101	-	9	22	3	170	1	0	157	8 338	
Innenby(gd)s personlige	8 730	463	101	-	9	22	3	170	1	0	157	8 267	
Utenby(gd)s personlige	71	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	71	
Etterskudds- pliktige	1 331	121	-	-	-	-	-	-	-	-	121	1 209	
AKERSHUS	26 841	1 570	208	-	25	50	32	138	3	-6	1 120	25 271	
Personlige skattytere i alt	22 917	993	208	-	25	50	32	138	3	-6	543	21 924	
Innenby(gd)s personlige	22 719	993	208	-	25	50	32	138	3	-6	543	21 726	
Utenby(gd)s personlige	198	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	198	
Etterskudds- pliktige	3 924	577	-	-	-	-	-	-	-	-	577	3 347	
OSLO	38 232	3 856	188	-	36	52	78	287	10	-7	3 213	34 376	
Personlige skattytere i alt	27 700	1 604	188	-	36	52	78	287	10	-7	961	26 096	
Innenby(gd)s personlige	27 344	1 604	188	-	36	52	78	287	10	-7	961	25 740	
Utenby(gd)s personlige	356	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	356	
Etterskudds- pliktige	10 532	2 252	-	-	-	-	-	-	-	-	2 252	8 280	

Tabell 4 (forts.) Oversikt over skatteligningen etter skattytergruppe. Skatt, skattefradrag og nedsettelse i skatt. Fylker og kontinentalsokkelen. 1997. Mill. kroner

Fylke/skattyter- gruppe	Brutto- skatt	Skattefradrag og nedsettelse										Netto- skatt
		I alt	For- sørger- fra- drag	Finn- marks- fra- drag	Fra- drag for BSU	Fra- drag for AMS	Skatte- begrensning		Fra drag for uten- lands- skatt	Skatt etter- betalt pensjon	Godt- gjørel- sesfra- drag ¹⁾	
							etter 65-pro sent rege- len	etter para- graf 78				
HEDMARK	6 763	350	77	-	6	15	2	141	0	-1	110	6 415
Personlige skattytere i alt	6 139	310	77	-	6	15	2	141	0	-1	70	5 830
Innenby(gd)s personlige	6 082	310	77	-	6	15	2	141	0	-1	70	5 772
Utenby(gd)s personlige	57	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	57
Etterskudds- pliktige	624	40	-	-	-	-	-	-	-	-	40	585
OPPLAND	6 776	335	75	-	8	20	1	131	0	0	99	6 442
Personlige skattytere i alt	6 138	311	75	-	8	20	1	131	0	0	75	5 828
Innenby(gd)s personlige	6 076	311	75	-	8	20	1	131	0	0	75	5 765
Utenby(gd)s personlige	63	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	63
Etterskudds- pliktige	638	24	-	-	-	-	-	-	-	-	24	614
Buskerud	10 809	512	99	-	11	24	9	131	1	-2	239	10 297
Personlige skattytere i alt	9 497	456	99	-	11	24	9	131	1	-2	183	9 041
Innenby(gd)s personlige	9 400	456	99	-	11	24	9	131	1	-2	183	8 943
Utenby(gd)s personlige	98	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	98
Etterskudds- pliktige	1 312	56	-	-	-	-	-	-	-	-	56	1 256
VESTFOLD	9 072	509	90	-	9	22	7	117	1	-1	264	8 564
Personlige skattytere i alt	8 061	457	90	-	9	22	7	117	1	-1	212	7 605
Innenby(gd)s personlige	7 984	457	90	-	9	22	7	117	1	-1	212	7 527
Utenby(gd)s personlige	77	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	77
Etterskudds- pliktige	1 011	52	-	-	-	-	-	-	-	-	52	959
TELEMARK ...	6 735	349	71	-	5	15	1	109	2	0	147	6 385
Personlige skattytere i alt	5 865	278	71	-	5	15	1	109	2	0	76	5 587
Innenby(gd)s personlige	5 814	278	71	-	5	15	1	109	2	0	76	5 535
Utenby(gd)s personlige	52	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	52
Etterskudds- pliktige	870	71	-	-	-	-	-	-	-	-	71	798

Tabell 4 (forts.) Oversikt over skatteligningen etter skattytergruppe. Skatt, skattefradrag og nedsettelse i skatt. Fylker og kontinentalsokkelen. 1997. Mill. kroner

Fylke/skattytergruppe	Skattefradrag og nedsettelse											
	Brutto-skatt	I alt	For-sørger- fra- drag	Finn- marks- fra- drag	Fra- drag for BSU	Fra- drag for AMS	Skatte- begrensning		Fra drag for uten- lands- skatt	Skatt etter- betalt pensjon	Godt- gjørel- sesfra- drag ¹⁾	Netto- skatt
							etter 65-pro sent rege- len	etter para- graf 78				
AUST-AGDER	4 134	228	47	-	4	8	1	63	1	1	103	3 906
Personlige skattytere i alt	3 539	186	47	-	4	8	1	63	1	1	61	3 353
Innenby(gd)s personlige	3 503	186	47	-	4	8	1	63	1	1	61	3 317
Utenby(gd)s personlige	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36
Etterskudds- pliktige	595	42	-	-	-	-	-	-	-	-	42	553
VEST-AGDER	6 339	355	75	-	9	15	2	79	2	0	173	5 985
Personlige skattytere i alt	5 491	267	75	-	9	15	2	79	2	0	85	5 224
Innenby(gd)s personlige	5 444	267	75	-	9	15	2	79	2	0	85	5 177
Utenby(gd)s personlige	47	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47
Etterskudds- pliktige	848	88	-	-	-	-	-	-	-	-	88	761
ROGALAND ...	18 111	955	185	-	30	47	5	158	14	-3	518	17 156
Personlige skattytere i alt	15 703	767	185	-	30	47	5	158	14	-3	330	14 936
Innenby(gd)s personlige	15 547	767	185	-	30	47	5	158	14	-3	330	14 781
Utenby(gd)s personlige	155	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	155
Etterskudds- pliktige	2 408	188	-	-	-	-	-	-	-	-	188	2 220
HORDALAND	19 708	1 155	205	-	30	39	13	232	3	-3	638	18 553
Personlige skattytere i alt	16 944	844	205	-	30	39	13	232	3	-3	327	16 100
Innenby(gd)s personlige	16 849	844	205	-	30	39	13	232	3	-3	327	16 005
Utenby(gd)s personlige	95	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	95
Etterskudds- pliktige	2 764	311	-	-	-	-	-	-	-	-	311	2 453

Tabell 4 (forts.) Oversikt over skatteligningen etter skattytergruppe. Skatt, skattefradrag og nedsettelse i skatt. Fylker og kontinentalsokkelen. 1997. Mill. kroner

Fylke/skattyter- gruppe	Brutto- skatt	Skattefradrag og nedsettelse										Netto- skatt
		I alt	For- sørger- fra- drag	Finn- marks- fra- drag	Fra- drag for BSU	Fra- drag for AMS	Skatte- begrensning		Fra drag for uten- lands- skatt	Skatt etter- betalt pensjon	Godt- gjøre- sesfra- drag ¹⁾	
							etter 65-pro sent rege- len	etter para- graf 78				
SOGN OG FJORDANE	4 352	219	51	-	7	13	1	65	0	0	82	4 133
Personlige skattytere i alt	3 826	192	51	-	7	13	1	65	0	0	55	3 634
Innenby(gd)s personlige	3 808	192	51	-	7	13	1	65	0	0	55	3 616
Utenby(gd)s personlige	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18
Etterskudds- pliktige	526	27	-	-	-	-	-	-	-	-	27	499
MØRE OG ROMSDAL	10087	535	113	-	13	23	5	151	5	-1	227	9 552
Personlige skattytere i alt	8804	472	113	-	13	23	5	151	5	-1	164	8 332
Innenby(gd)s personlige	8 759	472	113	-	13	23	5	151	5	-1	164	8 286
Utenby(gd)s personlige	45	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	45
Etterskudds- pliktige	1 283	63	-	-	-	-	-	-	-	-	63	1 220
SØR-TRØNDE- LAG	10 832	547	119	-	13	24	6	160	1	0	224	10 285
Personlige skattytere i alt	9 541	443	119	-	13	24	6	160	1	0	120	9 098
Innenby(gd)s personlige	9 497	443	119	-	13	24	6	160	1	0	120	9 054
Utenby(gd)s personlige	44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	44
Etterskudds- pliktige	1 291	104	-	-	-	-	-	-	-	-	104	1 187
NORD-TRØN- DEL AG	4 443	247	61	-	5	14	1	93	0	0	73	4 196
Personlige skattytere i alt	3 982	204	61	-	5	14	1	93	0	0	30	3 778
Innenby(gd)s personlige	3 966	204	61	-	5	14	1	93	0	0	30	3 762
Utenby(gd)s personlige	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
Etterskudds- pliktige	461	43	-	-	-	-	-	-	-	-	43	418

Tabell 4 (forts.) Oversikt over skatteligningen etter skattytergruppe. Skatt, skattefradrag og nedsettelse i skatt. Fylker og kontinentalsokkelen. 1997. Mill. kroner

Fylke/skattytergruppe	Brutto-skatt	Skattefradrag og nedsettelse										Netto-skatt
		I alt	For-sørger-fra-drag	Finn-marks-fra-drag	Fra-drag for BSU	Fra-drag for AMS	Skatte-begrensning		Fra drag for uten-lands-skatt	Skatt etter-betalt pensjon	Godt-gjørel-sesfra-drag ¹⁾	
							etter 65-pro sent rege-len	etter para-graf 78				
NORDLAND ..	8 658	429	111	-	8	18	1	177	1	-4	116	8 229
Personlige skattytere i alt	7 790	377	111	-	8	18	1	177	1	-4	64	7 413
Innenby(gd)s personlige	7 765	377	111	-	8	18	1	177	1	-4	64	7 388
Utenby(gd)s personlige	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25
Etterskudds-pliktige	868	52	-	-	-	-	-	-	-	-	52	816
TROMS	5 775	363	70	93	7	11	2	100	0	-1	81	5 412
Personlige skattytere i alt	5 232	336	70	93	7	11	2	100	0	-1	54	4 896
Innenby(gd)s personlige	5 214	336	70	93	7	11	2	100	0	-1	54	4 878
Utenby(gd)s personlige	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18
Etterskudds-pliktige	543	27	-	-	-	-	-	-	-	-	27	516
FINNMARK	2 648	540	36	419	3	5	1	51	0	-1	28	2 108
Personlige skattytere i alt	2 488	529	36	419	3	5	1	51	0	-1	17	1 959
Innenby(gd)s personlige	2 483	529	36	419	3	5	1	51	0	-1	17	1 953
Utenby(gd)s personlige	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Etterskudds-pliktige	160	11	-	-	-	-	-	-	-	-	11	149
KONTINEN-TAL-SOKKELEN	29 715	510	1	1	0	-	0	-	-	-	-	29 715
Personlige skattytere i alt	510	1	1	0	-	0	-	-	-	-	-	510
Innenby(gd)s personlige	465	1	1	0	-	-	-	-	-	-	-	464
Utenby(gd)s personlige	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sjøfolk ²⁾	45	0	-	-	-	0	-	-	-	-	-	45
Etterskudds-pliktige	29 205	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29 205

¹⁾ For etterskuddspliktige omfatter godtgjørelsesfradraget også fradrag for naturressursskatt for kraftprodusenter etter Skattelovens § 19A (908 mill. kroner i 1997).

²⁾ Omfatter personer bosatt i utlandet og som har mønstret på norske skip.

Tabell 5 Gjennomsnittstall for personlige skattytere. Fylke. 1997. Kroner

Fylke	Alminnelig inntekt			
	Pr. innen- by(gd)- boende personlig skattyter	Pr. innbygger	Netto- formue pr. innbygger	Utlignet skatt pr. innbygger
Hele landet	162 964	117 040	125 258	38 206
Østfold	149 277	108 409	114 764	34 200
Akershus	193 357	140 232	150 138	48 755
Oslo	205 390	153 265	182 334	51 871
Hedmark	136 132	100 910	128 830	31 245
Oppland	136 885	102 146	132 952	31 870
Buskerud	160 329	118 079	139 577	38 816
Vestfold	158 930	113 623	127 893	36 433
Telemark	148 032	106 849	113 326	34 003
Aust-Agder	149 198	104 262	115 773	33 075
Vest-Agder	155 327	106 361	124 719	34 188
Rogaland	178 831	120 929	112 739	40 810
Hordaland	163 340	113 815	105 755	37 482
Sogn og Fjordane	144 941	105 338	138 752	33 666
Møre og Romsdal	151 426	107 522	125 575	34 385
Sør-Trøndelag	152 605	108 649	102 161	35 093
Nord-Trøndelag	137 108	96 280	93 081	29 771
Nordland	137 588	99 338	87 596	30 954
Troms	144 126	103 880	86 303	32 553
Finnmark	139 914	101 197	73 454	26 161

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6 Antall personlige skattytere etter formue og inntektstrinn.¹⁾ 1997

Alminnelig inntekt. Kroner	Nettoformue ved statsskatteligningen. Kroner							
	I alt	0- 119 000	120 000- 199 000	200 000- 299 000	300 000- 499 000	500 000- 699 000	700 000- 999 000	1 000 000-
I alt	3 283 321	2 319 997	240 589	204 182	231 256	113 814	81 104	92 379
0	42 924	40 573	612	400	377	173	149	640
1 - 24 900	217 182	204 227	6 874	2 937	1 915	655	293	281
25 000 - 49 900	245 967	220 656	13 470	5 846	3 364	1 216	785	630
50 000 - 74 900	357 508	240 829	46 427	33 603	25 692	7 277	2 620	1 060
75 000 - 99 900	400 027	278 587	37 231	31 480	31 110	11 761	6 856	3 002
100 000 - 149 900	672 545	467 621	48 467	46 197	55 433	26 953	17 283	10 591
150 000 - 199 900	568 821	408 256	37 526	33 773	41 396	21 084	14 510	12 276
200 000 - 249 900	344 557	226 075	24 559	23 404	30 877	16 539	12 159	10 944
250 000 - 299 900	167 598	100 035	11 405	11 657	16 746	10 213	8 375	9 167
300 000 - 349 900	87 385	49 491	5 411	5 711	8 702	5 857	5 176	7 037
350 000 - 399 900	51 818	27 977	3 016	3 216	5 155	3 481	3 449	5 524
400 000 - 449 900	33 623	17 535	1 788	1 958	3 144	2 472	2 373	4 353
450 000 - 499 900	22 597	11 141	1 139	1 300	2 177	1 681	1 706	3 453
500 000 - 999 900	57 347	24 208	2 430	2 440	4 726	4 017	4 725	14 801
1 000 000 -	13 422	2 786	234	260	442	435	645	

¹⁾ Felleslignede ektefeller er lignet som én skattyter og skattytere med ligning i flere kommuner er lignet som én skattyter.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7 Etterskuddspliktige skattytere etter alminnelig inntekt. Fellesskatt på alminnelig inntekt og fellesskatt på korreksjonsinntekt ved statsskatteligningen. Eksklusive selskaper skattlagt med hjemmel i petroleumsskatteloven. 1997

Alminnelig inntekt. Kroner	Skattytere ¹⁾		Alminnelig inntekt		Fellesskatt på alminnelig inntekt ²⁾		Fellesskatt på korreksjonsinntekt ²⁾	
	Antall	Pst.	Mill. kr	Pst.	Mill. kr	Pst.	Mill. kr	Pst.
I alt	75 424	100	101 379	100	19 447	100	53	100
0 eller negativ	161	0	-54	0	1	0	17	32
1 - 4 999	5 043	7	10	0	2	0	2	1
5 000 - 9 999	2 520	3	18	0	4	0	1	0
10 000 - 19 999	3 681	5	54	0	11	0	0	0
20 000 - 49 999	7 402	10	248	0	51	0	1	2
50 000 - 99 999	8 185	11	590	1	122	1	1	1
100 000 - 199 999	10 480	14	1 512	1	314	2	2	0
200 000 - 499 999	15 056	20	4 907	5	1 017	5	3	6
500 000 - 999 999	9 563	13	6 762	7	1 391	7	6	1
1 000 000 - 1 999 999	6 233	8	8 725	9	1 782	9	5	9
2 000 000 - 4 999 999	4 210	6	13 045	13	2 632	14	8	15
5 000 000 og over	2 890	4	65 561	65	12 121	62	9	17

¹⁾ Etterskuddspliktige skattytere som fikk beregnet fellesskatt på alminnelig inntekt eller fellesskatt på korreksjonsinntekt.

²⁾ Fellesskatt etter godtgjørelsesfradrag og fradrag for naturressursskatt. Godtgjørelsesfradrag utgjør 2 460 mill. kroner, mens fradrag for naturressursskatt utgjør 908 mill. kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8 Etterskuddspliktige skattytere. Ansettelse og skatter ved statsskatteligningen etter skattytergruppe. Eksklusive selskaper skattlagt med hjemmel i petroleumsskatteloven. 1997. Mill. kroner

	Antall skatt- yttere ¹⁾	Alminne- lig inntekt	Felles- skatt alminne- lig inntekt	Felles- skatt korrek- sjons- inntekt	Formues- skatt stat ²⁾	Tonnasje- skatt ³⁾	Skatt på grunn- rente- inntekt	Sum skatt til staten ⁴⁾
I alt	75 430	101 379	19 447	53	4	45	335	19 884
Aksjeselskaper, aksje- banker og forsik- ringsselskaper regi- strerte i Norge	71 965	85 800	16 877	52	4	–	–	16 933
Rederier, fangst- og ber- gingsvirksomhet	637	2 282	331	1	–	45	–	377
Aksjefond, selgende gruppe og utenland- ske styremedlemmer .	322	216	14	–	–	–	–	14
Gjensidige livs- og skade- fors. selskaper	50	701	104	–	–	–	–	104
Sparebanker	131	4 792	955	–	–	–	–	955
Forbruksforeninger, innkjøps- og salgslag, andelsmeierier og boligbyggelag	1 289	794	153	–	–	–	–	153
Kraftforetak	135	5 516	786	–	–	–	335	1 121
Institusjoner, foreninger og pensjonsfond	656	640	98	–	–	–	–	98
Utenlandske aksjesel- skaper og forsikrings- selskaper	245	639	130	–	–	–	–	130

¹⁾ Etterskuddspliktige skattytere som fikk beregnet fellesskatt på alminnelig inntekt, fellesskatt av korreksjonsinntekt eller formueskatt til staten for inntektsåret 1997.

²⁾ Formuesskatt til staten utlignes kun for hypotekforeninger og finansieringsforetak.

³⁾ Skipsaksjeselskaper skattlagt etter skattelovens § 51-A svarer tonnasjeskatt til staten.

⁴⁾ Sum skatt til staten etter godtgjørelsesfradrag og fradrag for naturressursskatt er beregnet. Godtgjørelsesfradrag utgjør 2 460 mill. kroner, mens fradrag for naturressursskatt utgjør 908 mill. kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 9 Etterskuddspliktige skattytere skattlagt med hjemmel i petroleumsskatteloven. Ansettelse og skatter. 1997. Mill. kroner

	Antall skatt- yttere	Sokkelselskaper		
		I alt	Oljeutvinnings- og rørlednings- selskaper	Utenlandske sokkel- selskaper
Inntekt sokkel	290	46 487	45 755	731
Beregningsgrunnlag for særskatt	21	32 386	32 386	–
Skatt inntekt sokkel	290	13 013	12 812	201
Særskatt sokkel	21	16 193	16 193	–
Samlet skatt sokkel	290	29 206	29 005	201

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Vedlegg 2

Oversikt over skatte-, avgifts- og tollspørsmål under utredning

I Innledning

I samsvar med praksis i de årlige budsjettoppleggen følger nedenfor en oversikt over skatte-, avgifts- og tollspørsmål under utredning. Det redegjøres for de tidsplanene departementet arbeider etter, men disse vil kunne bli endret.

II Endringer i konsernbeskatningen

I Revidert nasjonalbudsjett 1996 foretok Finansdepartementet en bred gjennomgang av problemstillinger vedrørende konsernbeskatning. I Ot.prp. nr. 1 (1996-97) ble det varslet at forslag til endringer ville bli sendt på høring i 1997. Reglene om konsernbidrag reiser viktige problemstillinger i forhold til spørsmål om stedbundet beskatning. Arbeidet med konsernbidragsreglene ble derfor stilt i bero i påvente av behandlingen av forslaget i Rattsøutvalgets andre delutredning om å gjøre selskapskatten til en ren statsskatt. I samsvar med det som er lagt til grunn i St.prp. nr. 60 (1997-98) og Innst. S nr. 250 (1997-98), fremmet Regjeringen i statsbudsjettet for 1999 forslag om å gjøre selskapskatten til en ren statsskatt. Forslaget ble vedtatt med virkning fra og med inntektsåret 1998. Som følge av omleggingen til ren statlig selskapskatt fremmer Regjeringen forslag om endringer i konsernbidragsreglene i Ot.prp. nr. 1 (1999–2000). Det er foreløpig ikke tatt stilling til når en skal gå videre med å utrede andre sider av konsernbeskatningen.

III Eiendomsskatt

Departementet arbeider med en oppfølging av eiendomsskatteutvalgets innstilling NOU 1996: 20 Ny lov om eiendomsskatt. Det er foreløpig ikke tatt noe endelig standpunkt til når forslag til ny eiendomsskattelov vil bli fremmet for Stortinget.

IV Oppfølging av nye regler om kraftverksbeskatning

Nye regler om beskatning av kraftforetak trådte i kraft 1. januar 1997. Departementet vil arbeide videre med oppfølgingen av enkelte sider ved disse reglene, med sikte på å drøfte og avklare endel problemstillinger. Dette knytter seg bl.a. til reglene om eiendomsskatt, grunnrenteskatt, gjeldsrentebegrensning, spørsmål om selskapsligning og deltakerligning etter brutto- og nettometode, samt enkelte problemstillinger i forbindelse med overdragelse av kraftanlegg. Det vises til omtale av eiendomsskatt på kraftanlegg i St.meld. nr. 1 (1999–2000) Nasjonalbudsjettet 2000.

V Aksjegevinstbeskatning

Som ledd i oppfølgingen av departementets høringsutkast av 19. september 1996 om aksjegevinstbeskatning, har en arbeidsgruppe utredet mulighetene for å etablere et aksjonærregister som kan gi grunnlag for maskinell gevinstberegning. Arbeidsgruppen avga sin rapport 2. juli 1998. I rapporten konkluderes det med at det kan være mulig å etablere et sentralt aksjonærregister for dette formål. Arbeidet følges nå opp av Skattedirektoratet, som vurderer grunnlaget for å etablere et slikt register, herunder hvilket organ som eventuelt bør stå for driften av dette. Departementet vil avvvente Skattedirektoratets vurderinger, før en tar stilling til videre framdrift i arbeidet med evaluering av reglene for beskatning av aksjegevinster.

VI Flatere skatt og boligbeskatning

Regjeringen tar sikte på å fremme en stortingsmelding om flatere skatt i løpet av våren 2000 på bakgrunn av NOU 1999: 7 Flatere skatt og høringsuttalelsene til denne rapporten. I denne forbindelse vil også formuesskatten bli vurdert. Regjeringen tar også sikte på å følge opp finanskomiteens skisse til takseringsregler for boliger og fritidshus (Innst. S. nr. 143 (1996-97)) i løpet av våren 2000.

VII Fordeling av gjelds- og gjeldsrentefradrag mellom Norge og utlandet

---

Etter anmodning fra finanskomiteen i Innst. O. nr. 73 (1995-96) har departementet iverksatt en gjennomgang av reglen i skatteloven § 45 annet ledd annet punktum.

Gjeldende regel innebærer at en skattyter med alminnelig skatteplikt til Norge får begrenset gjeldsrentefradraget i Norge dersom han har formue i fast eiendom eller anlegg med tilbehør i utlandet. Skattyter gis da ikke fradrag i Norge for den andel av gjeldsrentene som svarer til forholdet mellom hans bruttoformue i utlandet og hans øvrige bruttoformue.

I september 1998 sendte departementet på høring et notat med forslag til endring av skatteloven § 45 annet ledd annet punktum. I notatet går departementet inn for at skattytere med alminnelig skatteplikt til Norge gis fradrag i Norge for alle sine renteutgifter, med mindre de har inntekt som er unntatt fra norsk beskatning etter skatteavtale. Har skattyter slik inntekt, foreslås det at renteutgifter som kan henføres til denne inntekten ikke skal komme til fradrag i Norge. Departementet går i notatet inn for en tilsvarende endring av regelen i skatteloven § 45 annet ledd første punktum om fordeling av gjeld ved formuesligningen mellom Norge og utlandet. Videre foreslås å oppheve skatteloven § 22 første ledd, samt visse endringer i skatteloven § 22 A-8 om inntektsføring (tilbakeføring) av tidligere rentefradrag.

Departementet har mottatt et stort antall høringsuttalelser. Høringsinstansene slutter seg i hovedsak til departementets vurderinger i notatet av vilkårene for å begrense gjelds- og gjeldsrentefradraget i Norge. Høringsinstansene er imidlertid delt i sine oppfatninger av hvilket prinsipp som skal legges til grunn for fordeling av skattyters gjeld og gjeldsrenter mellom Norge og utlandet. Departementet tar sikte på å fremme forslag til lovendringer for Stortinget før utløpet av 1999.

VIII Beskatning av lån av finansielle instrumenter

Departementet har mottatt en utredning fra advokatfirmaet Arthur Andersen hvor det foreslås at det innføres særskilte skatteregler for lån av finansielle instrumenter. Utredningen er utarbeidet etter oppdrag fra og i samarbeid med Norsk Oppgjørssentral, Oslo Børs, Verdipapirsentralen, Den norske

Bank, Kreditkassen og Sparebanken NOR. Forslaget er fremmet på bakgrunn av at det ved lov av 7. juni 1996 nr. 25 ble innført nye regler som åpner for lån av finansielle instrumenter og formidling av lån av finansielle instrumenter. Reglene ble videreført i den nye loven om verdipapirhandel av 19. juni 1997 nr. 79. De skattemessige sidene ved lån av finansielle instrumenter reiser mange kompliserte spørsmål som ikke har vært utredet, slik at det er en usikkerhet knyttet til hva som er gjeldende rett. For eksempel vil utlån av verdipapirer etter utlånsordningen antakelig anses som realisasjon av verdipapiret for utlåneren i forhold til gjeldende skatteregler, noe som vil innebære gevinstbeskatning for utlåneren. Det er opplyst for departementet at dette er noe av grunnen til at den etablerte låneordningen har blitt anvendt i svært begrenset utstrekning.

Forslaget fra advokatfirmaet Arthur Andersen innebærer i hovedsak at det innføres en regel som presiserer at lån av finansielle instrumenter ikke utløser gevinstbeskatning av utlåner, og tilsvarende at innlåners tilbakelevering av instrumentene heller ikke utløser gevinstbeskatning for innlåner.

Forslaget fra advokatfirmaet Arthur Andersen ble av Finansdepartementet sendt på høring 13. september 1999 og frist til å avgi uttalelse ble satt til 20. desember 1999. Departementet vil vurdere forslaget nærmere når høringsuttalelsene foreligger. Eventuelle lovforslag vil tidligst kunne fremmes for Stortinget i vårsesjonen 2000.

IX Endringer i rederibeskatningen

Departementet sendte 20. april 1999 på høring et notat om endringer i reglene for beskatning av rederiselskaper i skatteloven § 51 A. I notatet går departementet inn for enkelte justeringer i disse reglene, bl.a. etter innspill fra Sentralskattekontoret for storbedrifter. Formålet med endringene er dels å rette opp skjevheter i regelverket, og dels å presisere gjeldende rett. Departementet tar sikte på å fremme forslag om endringer i rederibeskatningsreglene for Stortinget før utløpet av 1999.

X Revisjon av reglene for pendlerstatus

Departementet gjennomgår i samarbeid med Skattedirktoratet reglene om bostedsregistrering av pendlere.

Etter gjeldende regler blir det ofte avgjørende for bostedsregistreringen av enslige pendlere om

boligen på arbeidssstedet anses for å være selvstendig. Dersom skattyteren blir ansett bosatt på arbeidssstedet, blir annen bolig ansett som fritidsbolig. Han får derfor ikke fradrag for utgiftene til reiser dit.

Kriteriene for hvorvidt en bolig skal anses for selvstendig eller uselvstendig, er over 20 år gamle, og kan føre til at en enslig pendler mister pendlerfradraget fordi vanlig matlaging er mulig på egen plass i boligen han har på arbeidssstedet. Dette vil ikke alltid oppfattes som rimelig. På denne bakgrunn vurderer departementet mulige oppjusteringer i kravene til selvstendig bolig. En slik oppjustering ville føre til at de enkleste av boligene som i dag anses for selvstendige, går over til å bli ansett for uselvstendige. Dette ville igjen føre til at flere blir ansett som pendlere med rett til pendlerfradrag. Det kan for eksempel være aktuelt å innføre et krav om at boligen skal ha et minste areal for å kunne regnes som selvstendig.

I tillegg til å vurdere nevnte problemstillinger, foretar departementet en mer generell gjennomgang av reglene med tanke på å gjøre reglene om bostedsregistrering mer treffsikre og konsekvente med hensyn til hvem som skal bli ansett for pendlere.

Departementet tar sikte på legge fram et høringsnotat om mulige endringer i reglene om bostedsregistrering i løpet av oktober 1999.

XI Verdsettelse av privat fordel ved bruk av arbeidsgivers bil i utlandet

Reglene om verdsettelse av privat fordel ved bruk av arbeidsgivers bil i utlandet, vurderes endret.

Ved verdsettelse av fordelen legges forskjellige kilometersatser til grunn etter hvor høy listepriksen angjeldende bil har. Disse reglene blir i dag praktisert slik at *norsk* listepriksen på bilen blir lagt til grunn for verdsettelsen også i de tilfeller arbeidstaker oppholder seg i utlandet og bilen er anskaffet der. Hvor pris- og avgiftsnivået på biler i det aktuelle land, f.eks. et utviklingsland, er vesentlig lavere enn i Norge, medfører den nevnte praksis at fordelene blir satt høyere enn reell verdi av fordelen skulle tilsi.

Departementet vurderer derfor å innføre regler som innebærer at den relevante *utenlandske* listepriksen skal legges til grunn ved avgjørelsen av hvilken kilometersats som skal anvendes ved verdsettelsen av fordelen. En slik endring vil innebære en ikke ubetydelig justering i forhold til hvordan reglene praktiseres i dag, hvor norsk listepriksen legges til

grunn. Dette vil særlig gi utslag for personer som arbeider i utviklingsland, hvor man gjennomgående har et lavt kostnadsnivå, også for bilhold.

XII Revisjon av skatteloven § 17 tredje ledd annet punktum

Departementet arbeider med en generell revisjon av § 17 tredje ledd annet punktum. I den forbindelse vurderer departementet blant annet å senke kravet til oppholdstid i utlandet i forhold til dagens ettårsregel. På den annen side vurderes det å gjøre regelen mindre generell med hensyn til hvilke typer inntekter som skal være omfattet av skattefriheten. En eventuell endring av regelverket vil også kunne få betydning for ansatte i frivillige organisasjoner som arbeider i utlandet.

Departementet tar sikte på å sende ut et høringsutkast i løpet av høsten 1999.

XIII Forhåndsuttalelser i skatte- og avgiftssaker

Finansdepartementet arbeider for tiden med en proposisjon med forslag til regler om bindende forhåndsuttalelser i skatte- og avgiftssaker. Forslaget er en oppfølging av Næringslovutvalgets forslag til bindende forhåndstilsagn i skattesaker og finanskomiteens merknader i Innst. S. nr. 145 (1998-99) Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Per-Kristian Foss og Børge Brende om innføring av bindende forhåndstilsagn i skattesaker (Dok. nr. 8:39 (1998-99)).

Næringslovutvalgets forslag om bindende forhåndsuttalelser i skattesaker ble ved brev av 21. april 1999 sendt på høring. Høringsfristen var 16. august 1999.

Departementet tar sikte på å fremme proposisjon i løpet av våren 2000.

XIV Innskuddsbasert foretakspensjon

Det vises til omtale i Nasjonalbudsjettet 2000.

XV Generell merverdiavgift på tjenester

Det vises til omtale i Nasjonalbudsjettet 2000.

XVI Revisjon av regelverket om alkohol

Finansdepartementet har nedsatt en interdepartemental arbeidsgruppe for å revidere regelverket om alkohol under Finansdepartementets ansvarsområde. Arbeidet har vist seg mer omfattende enn tidligere antatt og har derfor blitt forsinket. Av denne grunn har departementet valgt å dele opp arbeidet. Første fase med å oppheve ølloven av 19. juni 1964 er nå gjennomført, mens det arbeides videre med gjennomføringen av de neste trinnene.

XVII Gjennomgang av strukturen i tollregelverket

Departementet har igangsatt en utredning av den struktur og lovteknikk som fram til i dag er valgt i norsk tollregelverk – det vil si det innbyrdes forhold mellom henholdsvis *plenarvedtaket* om toll, *formell lov* og de *forskrifter* som er hjemlet i disse. Utredningen skal videre komme med forslag til overordnede prinsipper for den fremtidige strukturutformingen for tollregelverket. Utredningen har status som et forprosjekt, og det vil på bakgrunn av de konklusjoner som framkommer i den bli vurdert hvordan temaet nærmere bør følges opp.

Vedlegg 3.1

Nye oppdelinger og tollsatser for kjøtt og spiselig slakteavfall av elg, ferskt, kjølt eller fryst, i tolltariffens posisjon 02.08

Nr	Vareslag	Tollsats pr. 1. januar 2000
<i>(Endringer i kursiv):</i>		
02.08	Annet kjøtt og spiselig slakteavfall, ferskt, kjølt eller fryst.	
	- annet (unntatt av kaniner eller harer, samt froskelår):	
	-- ellers (unntatt tunger):	
	--- av hjort og elg:	
.9041	---- av hjort	122,30
	---- av elg:	
.9043	----- <i>hele og halve skrotter.</i>	<i>60,00</i>
.9044	----- <i>andre kjøttstykker med bein</i>	<i>90,00</i>
.9045	----- <i>utbeinet.</i>	<i>122,30</i>

Vedlegg 3.2

Tollfrihet for varenumre i tolltariffen som inneholder industrivarer hvor det er gitt administrative tollfritak til enkeltbedrifter

Nr	Vareslag	Basistollsats	
		1. januar 2000	1. januar 2004
ex. 34.02	Organiske, overflateaktive stoffer (unntatt såpe); overflateaktive preparater, vaskemidler (herunder vaskehjelpemidler) og rengjøringsmidler, med eller uten innhold av såpe, unntatt de som hører under posisjon 34.01.		
	- organiske, overflateaktive stoffer, også i pakninger for detaljsalg:		
.1900	-- andre (enn anionaktive, kationaktive og ikke-ionogene)	15,9%	6,5%
ex. 39.19	Selvklebende plater, duk, film, folier, tape, bånd og andre flate produkter av plast, også i ruller.		
	- i ruller med bredde høyst 20 cm:		
.1020	-- av addisjonspolymerisasjonsprodukter	11,9%	6,5%
	- ellers (det vil si, andre enn i ruller med bredde over 20 cm):		
.9020	-- av addisjonspolymerisasjonsprodukter	11,9%	6,5%
ex. 39.20	Andre plater, duk, film, folier og bånd, av plast, unntatt skumplast og ikke forsterket, laminert eller på liknende måte forbundet med andre materialer og uten underlag.		
.2000	- av polymerer av propylen	11,9%	6,5%
	- av annen plast (enn spesifisert under øvrige varenummer i posisjonen):		
.9100	-- av polyvinylbutyral	11,9%	6,5%
ex. 39.21	Andre plater, duk, film, folier og bånd, av plast.		
	- ellers (andre enn skumplastprodukter):		
.9010	-- av kondensasjons-, polykondensasjons- eller polyaddisjonsprodukter	6,5%	6,5%
	-- av addisjonspolymerisasjonsprodukter:		
.9029	--- ellers (andre enn de som er overflatebehandlet med lysreflekterende materiale)	11,9%	6,5%
.9090	-- ellers (andre enn av regenerert cellulose, cellulosenitrat, celluloseacetat eller andre celluloseestere, celluloseetere og andre kjemiske cellulosederivater)	6,5%	6,5%
ex. 39.23	Produkter av plast for transport eller emballering av varer; propper, lokk, kapsler og andre lukkeanordninger, av plast.		
.5000	- propper, lokk, kapsler og andre lukkeanordninger	11,9%	6,5%
ex. 39.24	Bordservise, kjøkkenutstyr, andre husholdningsartikler og toalettartikler av plast.		
	- andre (enn bordservise og kjøkkenutstyr):		
.9009	-- ellers (andre husholdningsartikler og toalettartikler av plast enn de som er spesifisert i øvrige varenumre i posisjonen)	11,9%	6,5%

Nr	Vareslag	Basistollsats	
		1. januar 2000	1. januar 2004
ex. 40.10	Transportbånd eller drivreimer av vulkanisert gummi.		
	- transportbånd:		
.1200	-- bare forsterket med tekstilmaterialer	7%	7%
.1900	-- ndre (enn forsterket bare med metall, bare med tekstilmaterialer eller bare med plast)	7%	7%
ex. 52.08	Vevnader av bomull, som inneholder minst 85 vektprosent bomull, med vekt høyst 200 gram pr. m ² .		
	- ensfargede:		
.3900	-- andre vevnader (enn spesifisert under varenumrene 52.08.3100 - 52.08.3300)	13,9%	11,2%
ex. 52.10	Vevnader av bomull, som inneholder mindre enn 85 vektprosent bomull, blandet utelukkende eller hovedsakelig med syntetiske eller kunstige tekstilfibrer, med vekt høyst 200 gram pr. m ² .		
	- bleikede:		
.2100	- i toskaftbinding	13,9%	11,2%
	- flerfargede:		
.4100	-- i toskaftbinding	15,2%	12%
ex. 55.15	Andre vevnader av syntetiske stapelfibrer.		
	- andre vevnader (enn spesifisert under oppdelinger i posisjonen):		
	-- blandet utelukkende eller hovedsakelig med ull eller fine dyrehår:		
.9290	--- ellers (unntatt flerfargede, ikke trykte)	13,9%	11,2%
ex. 56.06	Omspunnet garn samt strimler og liknende som hører under posisjon 54.04 eller 54.05, omspunnet (unntatt garn, strimler og liknende som hører under posisjon 56.05, og omspunnet garn av tagl); chenillegarn; «chainettegarn».		
	- annet (det vil si unntatt chainettegarn):		
.0099	-- annet (enn omspunnet garn som inneholder elastomergarn eller gummitråd)	15,2%	12%
ex. 59.03	Tekstilstoff impregnert, overtrukket, belagt eller laminert med plast, unntatt tekstilstoff som hører under posisjon 59.02.		
	- ellers (impregnert, overtrukket, belagt eller laminert med andre stoffer enn polyvinylklorid eller polyuretan):		
.9090	-- annet (unntatt til fremstilling av tåkapper)	13,9%	11,2%
ex. 63.04	Andre utstyrsvarer, unntatt de som hører under posisjon 94.04.		
	- ellers:		
.9200	-- av bomull, unntatt av trikotasje	18,2%	13,7%
ex. 70.19	Glassfibre (herunder glassull) og varer derav (f.eks. garn, vevnader).		
	- tynn duk, matter, plater og liknende ikke vevde produkter:		
.3200	-- tynn duk	3%	3%

Vedlegg 3.3

Reduserte tollsatser for varenumre i tolltariffen som inneholder industrivarer hvor det er gitt administrative tollnedsettelse til enkeltbedrifter

Nr	Vareslag	Basistollsats pr 1. januar 2000	Basistollsats pr 1. januar 2004	Ny tollsats pr 1. januar 2000
ex. 39.26	Andre varer av plast og varer av andre materialer som hører under posisjonene 39.01 – 39.14. - ellers: -- andre:			
.9091	--- garnflær	11,9%	6,5%	8,4%
ex. 52.10	Vevnader av bomull, som inneholder mindre enn 85 vektprosent bomull, blandet utelukkende eller hovedsakelig med syntetiske eller kunstige tekstilfibrer, med vekt høyst 200 gram pr. m ² . - flerfargede:			
.4200	-- i 3- eller 4-tråders kyperbinding, herunder tvill	15,2%	12%	13%
ex. 52.11	Vevnader av bomull, som inneholder mindre enn 85 vektprosent bomull, blandet utelukkende eller hovedsakelig med syntetiske eller kunstige tekstilfibrer, med vekt over 200 gram pr. m ² . - bleikede:			
.2200	-- i 3 eller 4-tråders kyperbinding, herunder tvill	13,9%	11,2%	13%
.4300	-- flerfargede: -- i 3- eller 4-tråders kyperbinding, herunder tvill	15,2%	12%	13%
ex. 63.02	Sengelinet, dekketøy, toalett- og kjøkkenhåndklær og liknende. - annet sengelinet (unntatt av trikotasje), trykt:			
.2100	-- av bomull	18,2%	13,7%	13%

Vedlegg 3.4**Tollfrihet for utstyr for lyd, bilde og skrift**

Nr	Vareslag	Basistollsats pr. 1. januar 2000
ex. 84.69	Skrivemaskiner, unntatt skrivere som hører under posisjon 84.71; tekstbehandlingsmaskiner.	
.2000	- andre elektriske skrivemaskiner	3%
.3000	- andre ikke-elektriske skrivemaskiner	3%
ex. 85.18	Mikrofoner og stativer dertil; høyttalere, også med kabinett, ramme e.l.; høretelefoner, også kombinert med mikrofon; elektriske hørefrekvensforsterkere; elektriske lydforsterkeranlegg.	
.4000	- elektriske hørefrekvensforsterkere	5%
ex. 85.19	Platespillere uten innebygd forsterker ("record- decks"), andre platespillere, kassettpillere og andre apparater for gjengivelse av lyd, uten utstyr for opptak av lyd.	
	- andre apparater for gjengivelse av lyd:	
.9200	-- kassettpillere i lommeformat	7%
.9300	-- andre kassettpillere	7%
ex. 85.20	Magnetiske lydbåndopptakere og andre apparater for opptak av lyd, også med utstyr for gjengivelse av lyd.	
.1000	- dikteringsmaskiner som ikke kan virke uten ytre strømkilde	5%
	- andre magnetiske lydbåndopptakere med utstyr for gjengivelse av lyd (unntatt telefonsvarere):	
	-- av digitaltypen:	
.3201	--- av kassettypen	5%
.3202	--- ellers	5%
	-- andre kassettpillere:	
.3301	--- for batteridrift (herunder for kombinert nett-/batteridrift)	5%
.3309	--- andre	5%
.3900	-- ellers	5%
85.21	Apparater for opptak eller gjengivelse av videosignaler, også med innebygd videotuner.	
	- av magnetbåndtypen:	
.1001	-- kombinerte opptakere og avspillere av kassettypen	10%
.1009	-- andre	10%
.9000	- andre	10%
ex. 85.25	Sendere for radiotelefoni, radiotelegrafi, radiokringkasting eller fjernsyn, også sammenbygd med mottakere eller apparater for opptak eller gjengivelse av lyd; fjernsynskameraer; videokameraer for stillbilder og andre videokameraopptakere.	
	- sendere:	
.1020	-- sendere for radiokringkasting eller fjernsyn	3%
.3000	- fjernsynskameraer	3%

Nr	Vareslag	Basisstollsats pr. 1. januar 2000
ex. 85.27	Mottakere for radiotelefoni, radiotelegrafi eller radiokringkasting, også kombinert i felles kabinett eller kasse med apparater for opptak eller gjengivelse av lyd eller med et ur.	
	- radiomottakere for kringkasting som virker uten ytre strømkilde, herunder apparater som også kan motta radiotelefoni eller -telegrafi:	
	-- radio-kassettspillere i lommeformat:	
.1201	--- mono	11%
	--- andre:	
.1202	---- med analoge kassettopptakere/-avspillere	11%
.1203	---- med digitale kassettopptakere/-avspillere	11%
.1209	---- ellers	11%
	-- andre apparater kombinert med et apparat for opptak eller gjengivelse av lyd:	
.1301	--- mono	11%
.1302	--- andre, med analoge kassettopptakere/-avspillere	11%
.1303	--- andre, med digitale kassettopptakere/-avspillere	11%
.1309	--- ellers	11%
.1900	-- andre	11%
	- radiomottakere for kringkasting som ikke virker uten ytre strømkilde, av det slag som brukes i motorkjøretøyer, herunder apparater som også kan motta radiotelefoni eller -telegrafi:	
.2100	-- kombinert med apparater for opptak eller gjengivelse av lyd	11%
.2900	-- andre	11%
	- andre radiomottakere for kringkasting, herunder apparater som også kan motta radiotelefoni eller -telegrafi:	
	-- kombinert med apparater for opptak eller gjengivelse av lyd:	
.3101	--- kombinert med digitale kassettopptakere/-avspillere	11%
.3109	--- andre	11%
.3200	-- ikke kombinert med apparater for opptak eller gjengivelse av lyd, men kombinert med et ur	11%
	-- ellers:	
.3901	--- radiomottakere uten forsterker (radiotunere)	11%
.3902	--- stasjonære radiomottakere, mono	11%
.3903	--- stasjonære radiomottakere, stereo	11%
.3909	--- andre	11%
ex. 85.28	Mottakere for fjernsyn, også med innebygde radiomottakere for kringkasting eller med apparater for opptak eller gjengivelse av lyd eller videosignaler; videomonitorer og videoprojektorer.	
	- mottakere for fjernsyn, også med innebygde radiomottakere for kringkasting eller med apparater for opptak eller gjengivelse av lyd eller videosignaler:	
	-- for farger:	
.1201	--- med skjermstørrelse høyst 14"	14%
.1202	--- med skjermstørrelse over 14", men høyst 21"	14%
.1203	--- med skjermstørrelse over 21", men høyst 25"	14%

Nr	Vareslag	Basistollsats pr. 1. januar 2000
.1204	--- med skjermstørrelse over 25", men høyst 29"	14%
.1205	--- med skjermstørrelse over 29"	14%
.1206	--- separate TV-tunere	14%
.1207	--- separate videotunere	14%
.1208	--- andre	14%
.1300	-- for svart-hvitt eller andre ensfargede (monokrome)	14%
	- videomonitorer:	
.2100	-- for farger	14%
.2200	-- for svart-hvitt eller andre ensfargede (monokrome)	14%
85.29	Deler som utelukkende eller fortrinnsvis kan brukes til apparater som hører under posisjonene 85.25 - 85.28:	
	- andre (unntatt antenner):	
	-- ellers (unntatt til sendere og mottakere for radiotelegrafi og radiotelefoni og til sendere for kringkasting og fjernsyn samt til fjernsynskameraer):	
.9091	--- kabinetter, kasser og skap til mottakere for radiokringkasting eller fjernsyn	4%
.9095	--- andre deler til mottakere for radiokringkasting eller fjernsyn	4%
.9099	--- andre (unntatt til radar-, radionavigasjons- eller radiofjernstyringsapparater)	4%

Vedlegg 3.5**Tollfrihet for tobakkvarer**

Nr	Vareslag	Basistollsats pr. 1. januar 2000 ¹⁾
24.02	Sigarer, cerutter, sigarilloer og sigaretter av tobakk eller tobakkerstatninger.	
	- sigarer, cerutter og sigarilloer med innhold av tobakk:	
.1001	-- sigarer	12,75
.1009	-- ellers	12,75
.2000	- sigaretter med innhold av tobakk	14,45
.9000	- andre	12,75
ex. 24.03	Annen bearbeidd tobakk samt andre varer fremstilt av tobakkerstatninger; «homogenisert» eller «rekonstituert» tobakk; tobakkekstrakter og tobakkessenser.	
.1000	- røyketobakk, også med innhold av tobakkerstatninger, uansett mengde	7,65
	- annen:	
.9100	-- «homogenisert» eller «rekonstituert» tobakk	7,65
	-- ellers:	
.9990	--- annen (unntatt tobakkekstrakter og tobakkessenser)	7,65

1) Tollsats i kroner pr. kg

Vedlegg 3.6**Endringer i unntakslisten for industrivarer i GSP-ordningen**

Varer som foreslås fjernet fra unntakslisten: Ordinær skrift.

Varer som foreslås beholdt på unntakslisten: Kursiv skrift.

Varer som foreslås beholdt på unntakslisten og utvidet til å gjelde for alle ordinære GSP-land: Halvfet skrift.

Pos. nr	Varebeskrivelse
ex 52.04	Sytråd i bomull, i detaljopplegging.
52.07	Garn av bomull (unntatt sytråd), i detaljopplegging.
52.08	<i>Vevnader av bomull, som inneholder minst 85 vektprosent bomull, med vekt høyst 200 gram pr. m⁵.</i>
	- <i>ubleikede:</i>
.11	-- i toskaftsbinding, med vekt høyst 100 gram pr. m ⁵ .....
.12	-- i toskaftsbinding, med vekt over 100 gram pr. m ⁵ .....
.13	-- i 3- eller 4- tråders kyperbinding, herunder tvill .....
.19	-- andre vevnader .....
	- <i>bleikede:</i>
.21	-- i toskaftsbinding, med vekt høyst 100 gram pr. m ⁵ .....
.22	-- i toskaftsbinding, med vekt over 100 gram pr. m ⁵ .....
.23	-- i 3- eller 4- tråders kyperbinding, herunder tvill .....
.29	-- <i>andre vevnader</i> .....
	- <i>ensfargede:</i>
.31	-- i toskaftsbinding, med vekt høyst 100 gram pr. m ⁵ .....
.32	-- i toskaftsbinding, med vekt over 100 gram pr. m ⁵ .....
.33	-- i 3- eller 4- tråders kyperbinding, herunder tvill .....
.39	-- <i>andre vevnader</i> .....
	- <i>flerfargede:</i>
.41	-- <i>i toskaftbinding, med vekt høyst 100 gram pr. m⁵</i> .....
.42	-- <i>i toskaftbinding, med vekt over 100 gram pr. m⁵</i> .....
.43	-- <i>i 3- eller 4-tråders kyperbinding, herunder tvill</i> .....
.49	-- <i>andre vevnader</i> .....
	- trykte:
.51	-- i toskaftbinding, med vekt høyst 100 gram pr. m ⁵ .....
.52	-- i toskaftbinding, med vekt over 100 gram pr. m ⁵ .....
.53	-- i 3- eller 4-tråders kyperbinding, herunder tvill .....
.59	-- andre vevnader .....
52.09	Vevnader av bomull, som inneholder minst 85 vektprosent bomull, med vekt over 200 gram pr. m ⁵ .
52.10	Vevnader av bomull, som inneholder mindre enn 85 vektprosent bomull, blandet utelukkende eller hovedsakelig med syntetiske eller kunstige tekstilfibrer, med vekt høyst 200 gram pr. m ⁵ .
52.11	Vevnader av bomull, som inneholder mindre enn 85 vektprosent bomull, blandet utelukkende eller hovedsakelig med syntetiske eller kunstige tekstilfibrer, med vekt over 200 gram pr. m ⁵ .
52.12	Andre vevnader av bomull.
55.12	Vevnader av syntetiske stapelfibrer, som inneholder minst 85 vektprosent syntetiske stapelfibrer.

Pos. nr	Varebeskrivelse
55.13	Vevnader av syntetiske stapelfibrer, som inneholder mindre enn 85 vektprosent slike fibrer, blandet utelukkende eller hovedsakelig med bomull, med vekt høyst 170 gram pr. m ⁵ .
55.14	Vevnader av syntetiske stapelfibrer, som inneholder mindre enn 85 vektprosent slike fibrer, blandet utelukkende eller hovedsakelig med bomull, med vekt over 170 gram pr. m ⁵ :
55.15	Andre vevnader av syntetiske stapelfibrer.
55.16	Vevnader av kunstige stapelfibrer.
ex 58.11	Tekstilprodukter som metervare, bestående av ett eller flere lag tekstilmateriale sammenføyd med stopningsmateriale ved søm eller på annen måte, unntatt broderier som hører under posisjon 58.10, av ull eller fine dyrehår, av bomull eller av kunstige eller syntetiske stapelfibrer.
ex 59.05	Tekstiltapet av ull eller fine dyrehår, av bomull eller av kunstige eller syntetiske stapelfibrer.
61.01	Ytterfrakker, kjørefrakker, kapper, anorakker (herunder skjjakker), vindjakker og liknende varer av trikotasje, for herrer eller gutter, unntatt varer som hører under posisjon 61.03.
61.02	Ytterfrakker, kjørefrakker, kåper, kapper, anorakker (herunder skjjakker), vindjakker og liknende varer av trikotasje, for damer eller piker, unntatt varer som hører under posisjon 61.04.
61.03	Dresser, ensembler, jakker, blazere, bukser, også med frontstykke og seler, knebukser og shorts (unntatt badebukser), av trikotasje, for herrer eller gutter.
61.04	Drakter, ensembler, jakker, blazere, kjoler, skjørt, bukseskjørt, bukser, også med frontstykke og seler, knebukser og shorts (unntatt badedrakter), av trikotasje, for damer eller piker.
61.05	Skjorter av trikotasje, for herrer eller gutter.
61.06	Bluser, skjorter og skjortebuser av trikotasje, for damer eller piker.
61.07	<i>Underbukser, truser, nattskjorter, pyjamas, badekåper, slåbroker og liknende varer av trikotasje, for herrer eller gutter.</i>
61.08	<i>Underkjoler, underskjørt, underbukser, truser, nattkjoler, pyjamas, neglisjéer, badekåper, morgenkåper og liknende varer av trikotasje, for damer eller piker.</i>
	- underkjoler og underskjørt:
.11	-- av syntetiske eller kunstige tekstilfibrer .....
.19	-- av andre tekstilmaterialer .....
	- <i>underbukser og truser:</i>
.21	-- <i>av bomull</i> .....
.22	-- <i>av syntetiske eller kunstige tekstilfibrer</i> .....
.29	-- <i>av andre tekstilmaterialer</i> .....
	- <i>nattkjoler og pyjamas:</i>
.31	-- <i>av bomull</i> .....
.32	-- <i>av syntetiske eller kunstige tekstilfibrer</i> .....
.39	-- <i>av andre tekstilmaterialer</i> .....
	- <i>ellers:</i>
.91	-- <i>av bomull</i> .....
.92	-- <i>av syntetiske eller kunstige tekstilfibrer</i> .....
.99	-- <i>av andre tekstilmaterialer</i> .....
61.09	<i>T-skjorter, singleter og andre undertrøyer, av trikotasje.</i>
61.10	<i>Gensere, jumpere, pullover, cardigansett, vester og liknende varer, av trikotasje.</i>
61.11	<i>Babyklær og tilbehør dertil, av trikotasje.</i>
ex 61.12	Treningsdrakter, skidresser, badedrakter og badebukser, av trikotasje, unntatt badedrakter og badebukser av elastikktrikotasje og gummiert trikotasje.
ex 61.13	Klær framstilt av trikotasje som hører under posisjon 59.03, 59.06 eller 59.07, unntatt av elastikktrikotasje og gummiert trikotasje.
61.14	Andre klær av trikotasje.

Pos. nr	Varebeskrivelse
ex 61.15	Strømpebukser, strømper, sokker og liknende, herunder stømper som brukes av personer med åreknuter, og fottøy uten påsatt såle, unntatt av elastikktrikotasje og gummiert trikotasje.
ex 61.16	Hansker, vanter og votter av trikotasje, unntatt av elastikktrikotasje og gummiert trikotasje.
ex 61.17	Annet ferdig tilbehør til klær, av trikotasje, unntatt av elastikktrikotasje og gummiert trikotasje; deler til klær eller deler til tilbehør av klær, av trikotasje, unntatt av elastikktrikotasje og gummiert trikotasje.
62.01	<i>Ytterfrakker, kjørefrakker, kapper, anorakker (herunder skijakker), vindjakker og liknende varer for herrer eller gutter, unntatt varer som hører under posisjon 62.03.</i>
62.02	<i>Ytterfrakker, kjørefrakker, kåper, kapper, anorakker (herunder skijakker), vindjakker og liknende varer for damer eller piker, unntatt varer som hører under posisjon 62.04. Dresser, ensembler, jakker, blazere, bukser, også med frontstykke og seler, knebukser og shorts (unntatt badebukser), for herrer eller gutter.</i>
	- <i>dresser:</i>
.11	-- <i>av ull eller fine dyrehår</i> .....
.12	-- <i>av syntetiske tekstilfibrer</i> .....
.19	-- <i>av andre tekstilmaterialer</i> .....
	- <i>ensembler:</i>
.21	-- <i>av ull eller fine dyrehår</i> .....
.22	-- <i>av bomull</i> .....
.23	-- <i>av syntetiske tekstilfibrer</i> .....
.29	-- <i>av andre tekstilmaterialer</i> .....
	- <i>jakker og blazere:</i>
.31	-- <i>av ull eller fine dyrehår</i> .....
.32	-- <i>av bomull</i> .....
.33	-- <i>av syntetiske tekstilfibrer</i> .....
.39	-- <i>av andre tekstilmaterialer</i> .....
	- <i>bukser, også med frontstykke og seler, knebukser og shorts:</i>
	-- <i>av ull eller fine dyrehår:</i>
.4101	--- shorts .....
.4109	--- andre .....
	-- <i>av bomull:</i>
.4201	--- shorts .....
.4209	--- andre .....
	-- <i>av syntetiske tekstilfibrer:</i>
.4301	--- shorts .....
.4309	--- andre .....
	-- <i>av andre tekstilmaterialer:</i>
.4901	--- shorts .....
.4909	--- andre .....
62.04	Drakter, ensembler, jakker, blazere, kjoler, skjørt, bukseskjørt, bukser, også med frontstykke og seler, knebukser og shorts (unntatt badedrakter), for damer eller piker.
62.05	<i>Skjorter for herrer eller gutter.</i>
62.06	Bluser, skjorter og skjortebuser, for damer eller piker.
62.07	Singleter og liknende undertrøyer, underbukser, truser, nattskjorter, pyjamas, badekåper, slåbroker og liknende varer for herrer eller gutter.
62.08	Singleter og liknende undertrøyer, underkjoler, underskjørt, underbukser, truser, nattkjoler, pyjamas, neglisjéer, badekåper, morgenkåper og liknende varer for damer eller piker.
ex 62.09	Babyklær, unntatt tilbehør til babyklær.
62.10	Klær framstilt av tekstilstoff som hører under posisjon 56.02, 56.03, 59.03, 59.06 eller 59.07.
62.11	Treningsdrakter, skidresser, badedrakter og badebukser; andre klær.

Pos. nr	Varebeskrivelse
62.12	Bysteholdere, hofteholdere, korsetter, seler, sokkeholdere og liknende varer samt deler dertil, også av trikotasje.
63.01	<i>Tepper og pledd.</i>
ex 63.02	<i>Sengelinnen, dekketøy, toalett- og kjøkkenhåndklær og liknende.</i>
.10	- <i>sengelinnen av trikotasje</i> .....
	- <i>annet sengelinnen, trykt:</i>
.21	-- <i>av bomull</i> .....
	-- <i>av syntetiske eller kunstige tekstilfibrer:</i>
.22	--- <i>av fiberduk («nonwovens»)</i> .....
.22	--- <i>ellers</i> .....
.29	-- <i>av andre tekstilmaterialer</i> .....
	- <i>annet sengelinnen:</i>
.31	-- <i>av bomull</i> .....
	-- <i>av syntetiske eller kunstige tekstilfibrer:</i>
.32	--- <i>av fiberduk («nonwovens»)</i> .....
.32	--- <i>ellers</i> .....
.39	-- <i>av andre tekstilmaterialer</i> .....
.40	- <i>dekketøy av trikotasje</i> .....
	- <i>annet dekketøy:</i>
.51	-- <i>av bomull</i> .....
.52	-- <i>av lin</i> .....
	-- <i>av syntetiske eller kunstige tekstilfibrer:</i>
.53	--- <i>av fiberduk («nonwovens»)</i> .....
.53	--- <i>ellers</i> .....
.59	-- <i>av andre tekstilmaterialer</i> .....
	- <i>ellers:</i>
.91	-- <i>av bomull</i> .....
.92	-- <i>av lin</i> .....
	-- <i>av syntetiske eller kunstige tekstilfibrer:</i>
.93	--- <i>av fiberduk («nonwovens»)</i> .....
.93	--- <i>ellers</i> .....
.99	-- <i>av andre tekstilmaterialer</i> .....
63.03	Gardiner (herunder draperier) og rullegardiner; gardinkapper og sengeforheng.
63.04	Andre utstyrsvare, unntatt de som hører under posisjon 94.04.
ex 63.05	Sekker og poser, av det slag som brukes som emballasje, av trikotasje.
ex 63.07	Andre ferdige varer, herunder snittmønstre, av trikotasje, unntatt elastikk-trikotasje og gummiert trikotasje.
ex 64.01	Vanntett fottøy med yttersåle og overdel av gummi eller plast, og hvor overdelen verken er festet til sålen eller satt sammen med søm, nagler, stifter, skruer, plugger eller liknende, unntatt støpte plaststøvler til alpint bruk.
64.02	Annet fottøy med yttersåle og overdel av gummi eller plast.
64.03	<i>Fottøy med yttersåle av gummi, plast, lær, eller kunstlær og overdel av lær.</i>
64.04	<i>Fottøy med yttersåle av gummi, plast, lær, eller kunstlær og overdel av tekstilmateriale.</i>
	REPUBLIKKEN KOREA:
ex 39.26	Løse trekk til biler
42.02	Garderobekofferter, håndkofferter, toalett-kofferter, attachékofferter, dokumentmapper, skoleransler, brilleetui, etui og vesker for kikkerter, kameraer, musikkinstrumenter eller våpen samt liknende beholdere; reisevesker, toalettvesker, ryggsekker, håndvesker, shoppingvesker, lommebøker, pengepunger, kartmapper, sigarettetuier, tobakkspunger, verktøyvesker, sportsvesker, flaskefuttaler, smykkeskrin, pudderdåser, etui for bestikk og liknende beholdere, av lær, kunstlær, plast (som plater, duk eller folier), tekstilmateriale, vulkanfibrer eller papp eller helt eller hovedsakelig overtrukket med slike materialer eller med papir.

Pos. nr	Varebeskrivelse
ex 42.03	Klær og tilbehør til klær, av lær eller kunstlær, unntatt hansker andre enn arbeidshansker.
54.07	Vevnader av syntetisk filamentgarn, herunder vevnader fremstilt av materialer som hører under posisjon 54.04.
54.08	Vevnader av kunstig filamentgarn, herunder vevnader fremstilt av materialer som hører under posisjon 54.05.
ex 58.03	Slyngvevnader av andre materialer enn bomull, silke, lin eller annen rami, unntatt bånd som hører under posisjon 58.06.
ex 62.16	Hansker, vanter og votter, av silke eller endeløse syntetiske eller kunstige filamenter.
ex 63.06	Telt
ex 63.07	Løse trekk til biler.
63.08	Sett som består av vevnader og garn, også med tilbehør, til fremstilling av tepper, tapissierier, broderte bordduker eller servietter, eller liknende tekstilvarer, i pakninger for detaljsalg.
69.11	Bordservise, kjøkkenutstyr og andre husholdningsartikler samt toalettartikler, av porselen.
69.12	Bordservise, kjøkkenutstyr og andre husholdningsartikler samt toalettartikler, av andre keramiske materialer enn porselen.
ex 91.13	Urarmbånd av lær eller kunstlær.
	HONG KONG:
39.22	Badekar, dusjkar, vasker, bideter, klosettskåler, seter og lokk til klosettskåler, spylecisterner samt liknende sanitærutstyr av plast.
39.23	Produkter av plast for transport eller emballering av varer; propper, lokk, kapsler og andre lukkeanordninger av plast.
39.24	Bordservise, kjøkkenutstyr, andre husholdningsartikler og toalettartikler av plast.
39.25	Byggevarer av plast, ikke nevnt eller innbefattet annet sted.
39.26	Andre varer av plast og varer av andre materialer som hører under posisjonene 39.01 - 39.14.
42.02	Garderebokofferter, håndkofferter, toalett-kofferter, attachékofferter, dokumentmapper, skoleransler, brilleetui, etuier og vesker for kikkerter, kameraer, musikkinstrumenter eller våpen samt liknende beholdere; reisevesker, toalettvesker, ryggsekker, håndvesker, shoppingvesker, lommebøker, pengepunger, kartmapper, sigarettetuier, tobakkspunger, verktøyvesker, sportsvesker, flaskefuttaler, smykkeskrin, puderdåser, etuier for bestikk og liknende beholdere, av lær, kunstlær, plast (som plater, duk eller folier), tekstilmateriale, vulkanfibrer eller papp eller helt eller hovedsakelig overtrukket med slike materialer eller med papir.
42.03	Klær og tilbehør til klær, av lær eller kunstlær.
56.07	Hyssing, snører, liner og tau, også flettet, impregnert, overtrukket, belagt eller omsluttet med gummi eller plast.
.1000	- av jute eller andre tekstilfibrer av bast som hører under posisjon 53.03
	- av sisal eller andre tekstilfibrer av slekten Agave:
.2100	-- selvbindingergarn og liknende garn
.2900	-- andre
.3000	- av abaca (manilahamp eller Musa textilis Nee) eller andre harde (blad-) fibrer
	- av polyetylen eller polypropylen:
.4100	-- selvbindingergarn og liknende garn
.4900	-- andre
.5000	- av andre syntetiske tekstilfibrer
	- ellers:
.9010	-- av kunstige tekstilfibrer
.9090	-- av andre tekstilfibrer
56.08	Knyttet nettstoff fremstilt av hyssing, snører, liner eller tau; ferdige fiskenett og andre ferdige nett av tekstilmateriale.
	- av syntetiske eller kunstige tekstilmateriale
	-- ferdige fiskenett:

Pos. nr	Varebeskrivelse
.1101	--- ruser eller teiner
	--- andre ferdige fiskenett:
.1102	---- av monofilamenter av polyamid
.1103	---- av multifilamenter av polyamid
.1104	---- av polyetylen
.1109	---- ellers
	-- andre:
.1901	--- nettstoff av monofilamenter av polyamid
.1902	--- nettstoff av multifilamenter av polyamid
.1903	--- nettstoff av polyetylen
.1904	--- annet nettstoff
.1909	--- ellers
	- ellers:
.1910	-- ferdige fiskenett
.1990	-- andre
58.07	Etiketter, merker og liknende varer av tekstilmateriale, som metervare, bånd eller tilskåret, ikke broderte.
62.15	Slips og liknende varer.
62.16	Hansker, vanter og votter.
63.06	Presenninger og markiser; telt; seil til båter, seilbrett eller seilvogner; campingartikler.
ex 63.07	Andre ferdige varer, unntatt snittmønster, paraply- og parasolltrekk, golvkluter, skurekluter, oppvaskkluter, støvkluter, liknende kluter til rengjøring og unntatt varer som inneholder silke eller endeløse syntetiske eller kunstige filamenter.
ex 64.06	Gamasjer, leggings og liknende varer samt deler dertil.
65.05	Hatter og andre hodeplagg av trikotasje eller av blonder, kniplinger, filt eller andre tekstilmetervarer (men ikke strimler), også førede eller garnerte; hårnett av ethvert materiale, også førede eller garnerte.
65.06	Andre hodeplagg, også førede eller garnerte.
76.15	Husholdningsartikler og deler dertil, av aluminium; gryteskrubber, skure- og pussehansker og liknende, av aluminium; sanitærartikler og deler dertil, av aluminium.
85.39	Elektriske glødelamper eller lysstofflamper, herunder «sealed beam» lamper og lamper for ultrafiolett eller infrarødt lys; buelamper.
ex 91.13	Urarmbånd av lær eller kunstlær.
95.03	Annet leketøy; miniatyrmodeller og liknende modeller til hobbybruk, også mekaniske; puslespill, alle slags. MACAO:
42.02	Garderobekofferter, håndkofferter, toalett-kofferter, attachékofferter, dokumentmapper, skoleransler, brilleetuier, etuier og vesker for kikkerter, kameraer, musikkinstrumenter eller våpen samt liknende beholdere; reisevesker, toalettvesker, ryggsekker, håndvesker, shoppingvesker, lommebøker, pengepunger, kartmapper, sigarettetuier, tobakkspunger, verktøyvesker, sportsvesker, flaskefuttaler, smykkeskrin, pudderdåser, etuier for bestikk og liknende beholdere, av lær, kunstlær, plast (som plater, duk eller folier), tekstilmateriale, vulkanfibrer eller papp eller helt eller hovedsakelig overtrukket med slike materialer eller med papir.
42.03	Klær og tilbehør til klær, av lær eller kunstlær.
ex 91.13	Urarmbånd av lær eller kunstlær.